

นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลาววัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง
สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

นางสาวลักขณา แสงแดง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CONTEMPORARY THAI DANCE IN THE LIGHT AND SOUND PERFORMANCE:
“WANG LADAVAL” FROM A GLORIOUS PAST TO AN ILLUSTRIOUS PRESENT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Thai Dance
Department of Dance
Faculty of Fine and Applied Arts
Chulalongkorn University
Academic Year 2014
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในการแสดงแสงเสียงประกอบ จินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบัน อันรุ่งโรจน์
โดย	นางสาวลักขณา แสงแดง
สาขาวิชา	นาฏศิลป์ไทย
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร.วิชชุดา วุธาติตย์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

.....คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภกรณ์ ดิษฐพันธ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.วิชชุดา วุธาติตย์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์สถาพร สนทอง)

ลักษณะ แสงแดง : นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง
วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ (CONTEMPORARY THAI DANCE IN
THE LIGHT AND SOUND PERFORMANCE: “WANG LADAVAL” FROM A
GLORIOUS PAST TO AN ILLUSTRIOUS PRESENT)
อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ. ดร.วิษุตา วุธาติตย์, 198 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการแสดง ตลอดจนความสำคัญของการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์
อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลกระทบต่อบริบททางสังคม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล
ด้านเอกสาร (Review Data) และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data)

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการแสดงประกอบด้วย บทการแสดง นักแสดง เครื่องแต่งกาย
เพลงและดนตรีที่ใช้ในการแสดง ฉาก สถานที่ในการแสดง อุปกรณ์ประกอบการแสดง แสงที่ใช้
ในการแสดง เสียงที่ใช้ในการแสดง การแต่งหน้าและท่ามม การคัดเลือกนักแสดง การฝึกซ้อม
ที่สำคัญที่สุดคือ ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวในรูปแบบนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ซึ่งมีแนวคิด
ในการออกแบบลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวที่มาจาก การเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน
(Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดง
นาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดง
ละคร (Acting) การแสดงละครภาพนิ่งหรือตาโบลิวังต์ (Tableau vivant) โนราห์ ชัดชาตรี
และบัลเลต์โรแมนติก ซึ่งรูปแบบการแสดงที่ได้กล่าวมาในข้างต้นนี้ ปรากฏอยู่ในแนวความคิด
ในการสร้างสรรค์ผลงาน การกำกับการแสดง การบริหารจัดการแสดงอย่างสร้างสรรค์
และมีประสิทธิภาพของศาสตราจารย์ ดร. นราพงษ์ จรัสศรี อันเป็นแนวทางในการศึกษา วิเคราะห์
และสร้างสรรค์ผลงานการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ
ที่สำคัญต่อไปในอนาคต

ทั้งนี้ความสำคัญของการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบ
จินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ยังส่งผลกระทบต่อบริบททางสังคม
หลายด้าน ที่สำคัญที่สุดคือ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงขนบธรรมเนียมประเพณี
และศิลปะแขนงต่างๆ ด้านการศึกษาประวัติศาสตร์ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ที่ปรากฏอยู่ใน
วัฒนธรรมองค์กรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ซึ่งแต่เดิมคือ วังลดาวัลย์ เป็นต้น

ภาควิชา นาฏยศิลป์ ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา นาฏยศิลป์ไทย ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ปีการศึกษา 2557

5686625435 : MAJOR THAI DANCE

KEYWORDS: LIGHT AND SOUND PERFORMANCE / LADAVAL PALACE

LUCKANA SAENGAENG: CONTEMPORARY THAI DANCE IN THE LIGHT AND SOUND PERFORMANCE: “WANG LADAVAL” FROM A GLORIOUS PAST TO AN ILLUSTRIOUS PRESENT. ADVISOR: VIJJUTA VUDHADITYA, Ph.D., 198 pp.

This thesis studies and analyzes the performance format and the importance of contemporary Thai dance in respect of the light and sound performance, “Wang Ladaval: from a Glorious Past to an Illustrious Present” which has had an impact on social context. The research was conducted by collecting review data and field data.

The research found that the format of the performance consists of the performance script, the performers, the costume, songs and music to accompany the performance, the stage scenery, the stage, props, light and sound to accompany the performance, make-up and hair-styles, the cast selection, the rehearsals, and most significantly, the style and movements of the contemporary Thai dance which are choreographed and inspired from everyday movements and Minimalistic arts, the Post-Modern Dance, including the Performance Art, The Tableau Vivant, No - Rah (The south of Thailand folk - dance), Sat Chatree, and Romantic Ballet. All of these were evident in the concept of the creation, the directing and the creative and efficient management of the performance by Professor Naraphong Charassri, Ph.D. This format will be used as a guideline for the study, analysis and creation of contemporary Thai dance in respect the light and sound performance in the future. The presentation of contemporary Thai dance in the light and sound performance, “Wang Ladaval: from a Glorious Past to an Illustrious Present,” has also had an impact on the social context in many ways and, most importantly, the social and cultural aspects. The performance reflects different areas of customs, traditions and art and the study of history, as well as the notion of virtues and ethics that are evident in the organizational culture of the Bureau of the Crown Property, whose office is located on the grounds of what was originally Ladaval Palace.

Department: Dance

Student's Signature

Field of Study: Thai Dance

Advisor's Signature

Academic Year: 2014

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่าน ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูลความรู้ที่สำคัญ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.วิษุตา วุฑฒิตย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาในการดำเนินการวิจัย แนวทางการแก้ไขปัญหา และการจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์ จนงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ผู้กำกับการแสดงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ผู้สร้างแรงบันดาลใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ศาสตราจารย์ ดร.วีระชาติ เปรมมานนท์ อาจารย์สถาพร สันทอง อาจารย์สมาน น้อยนิธย์ และอาจารย์จิรายุทธ พนมรักษ์ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่า เพื่อให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการดำเนินงานวิจัย

ขอขอบพระคุณสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และบุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้แก่ นายวรวิทย์ พันธธนพฤกษ์ นายภัทรวงศ์ หอมเนียม และหม่อมหลวงจิระนันท์ ดิศกุล ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่า เพื่อให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ตลอดจนเอื้อเฟื้อข้อมูลต่างๆ ได้แก่ วิดิทัศน์บันทึกการแสดงแผ่นบันทึกเสียงที่ใช้ประกอบในการแสดง ภาพถ่ายการแสดง และสูจิบัตรการแสดง

ขอขอบพระคุณครอบครัวแสงแดง อันได้แก่ พันโทวีระ แสงแดง และนางปทุม แสงแดง บิดาและมารดาผู้ประเสริฐ รวมทั้งเด็กหญิงไหมไทย แสงแดง ผู้เป็นน้องสาว บุคคลทั้งสามคือกำลังใจสำคัญ และเปรียบเสมือนแรงผลักดันให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัย และจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้อย่างไม่ย่อท้อ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะก่อให้เกิดคุณค่าแก่วงการนาฏศิลป์ไทย ทั้งในด้านการแสดงและการศึกษา คุณความดีอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศให้แก่บูรพาจารย์ทางด้านนาฏศิลป์ไทยในอดีตกาล และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชานาฏศิลป์ไทยให้แก่ผู้วิจัยในปัจจุบันกาล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย	6
1.5 ตารางแสดงระยะเวลาการดำเนินการวิจัย.....	9
1.6 แหล่งข้อมูลในการค้นคว้า	9
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
2.1 นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย.....	11
2.2 การแสดงแสงเสียงในประเทศไทย.....	14
2.3 การแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่ (Site – Specific Dance Performance)	20
2.4 นาฏศิลป์สร้างสรรค์ในประเทศไทย.....	22
2.5 วัฒนธรรมองค์กร (Organization Culture).....	26
2.6 วังลดาวัลย์กับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.....	30
2.7 ชีวิตประวัติและผลงานในบริบททางด้านนาฏศิลป์ของผู้กำกับการแสดง.....	48

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	61
3.1 รูปแบบงานวิจัย	61
3.2 แผนการดำเนินการวิจัย	61
3.3 แหล่งข้อมูล.....	63
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
3.5 การตรวจสอบข้อมูล.....	80
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	80
3.7 การสรุปผล และนำเสนอเป็นงานวิจัย	81
บทที่ 4 บทวิเคราะห์.....	83
4.1 การวิเคราะห์รูปแบบการแสดง.....	84
4.2 การวิเคราะห์ความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียง ประกอบจินตภาพ เรื่อง ว่างลดาวัลย์ อดีตรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผล ต่อบริบททางสังคม.....	127
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	146
5.1 บทสรุป.....	146
5.2 ข้อเสนอแนะ	155
รายการอ้างอิง	156
ภาคผนวก.....	159
ภาคผนวก ก	160
ภาคผนวก ข	194
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	198

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1: ตารางแสดงแผนการดำเนินการวิจัย.....	62
ตารางที่ 2: ตารางแสดงแผนการดำเนินการวิจัย (ต่อ).....	63

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1: ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี.....	48
ภาพที่ 2: การสัจจรไปมาของผู้คนซึ่งกำลังค้าขายกันอยู่ที่ตลาดน้ำ	88
ภาพที่ 3: การสัจจรไปมาของผู้คนซึ่งกำลังค้าขายกันอยู่ที่ตลาดน้ำ	88
ภาพที่ 4: รูปแบบแถวการรับเสด็จที่มีลักษณะโค้งเป็นรูปตัวเอส (S)	89
ภาพที่ 5: อุปกรณ์ประกอบการแสดงคือ กลด ถูกนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์ แทนพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว.....	90
ภาพที่ 6: ผู้แสดงที่รับบทเป็น นายจี. บรูโน นายช่างชาวอิตาลี จะปฏิบัติท่ากอดอก และหยุดนิ่ง ตามลักษณะของการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant).....	91
ภาพที่ 7: นักแสดงกลุ่มหนึ่งที่รับบทเป็นช่างก่อสร้างกำลังดำเนินการก่อสร้างพระตำหนัก วังลดาวัลย์	91
ภาพที่ 8: นักแสดงกลุ่มหนึ่งที่รับบทเป็นกลุ่มสถาปนิกชาวไทย (แต่งกายในชุดราชปะแตน) และกลุ่มนายช่างชาวอิตาลี (แต่งกายในชุดสีทึบ) กำลังเดินตรวจตรา การดำเนินการก่อสร้างพระตำหนักวังลดาวัลย์	92
ภาพที่ 9: ผู้แสดงที่รับบทเป็นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ จะปฏิบัติท่ากอดอกและหยุดนิ่ง ตามลักษณะของการแสดง ละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant)	94
ภาพที่ 10: นักแสดงที่รับบทเป็นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเชตรมงคล พร้อมด้วย นักแสดงอีก 3 คน ที่รับบทเป็นพระโอรส ประกอบด้วย พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า ภาณุพันธุ์ยุคล (พระองค์ชายใหญ่) พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมพลทิฆัมพร (พระองค์ชายกลาง) และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอนุสรณ์มงคลการ (พระองค์ชายเล็ก) จะออกมาปรากฏตัวที่ระเบียงด้านบนบริเวณชั้น 2 ของพระตำหนัก วังลดาวัลย์	94

ภาพที่ 11: การแสดงบัลเลต์โรแมนติก บริเวณสนามหญ้าหน้าพระตำหนักวังลดาววัลย์.....	95
ภาพที่ 12: การแสดงบัลเลต์โรแมนติก บริเวณสนามหญ้าหน้าพระตำหนักวังลดาววัลย์ (ด้านขวาของพระตำหนัก).....	95
ภาพที่ 13: การปฏิบัติทำหุคหนึ่งของนักแสดงในตอนรับเสด็จ สมเด็จพระราชปิตุลา บรมพงศาภิมุข เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช หรือสมเด็จพระวังบูรพา ตามแบบการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant).....	96
ภาพที่ 14: การบรรเลงดนตรีไทย	97
ภาพที่ 15: บรรดาเจ้านายมาร่วมทอดพระเนตรการบรรเลงดนตรีไทย (แถวหน้า) ตลอดจนคณะทูตานุทูตและเหล่าข้าราชการบริพาร (แถวที่สอง) ก็ได้เข้าร่วมชม การบรรเลงดนตรีไทยด้วย.....	97
ภาพที่ 16: การแสดงโนราห์	98
ภาพที่ 17: การแสดงซัดซาตรี.....	99
ภาพที่ 18 กลุ่มนักแสดงชายที่รับบทเป็นข้าราชการบริพาร มากตัวนักแสดงที่รับบทเป็น สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ (นักแสดงหลัก) ให้มีลำตัวสูงขึ้น พร้อมกับเคลื่อนที่โดยการหมุนไปโดยรอบ เพื่อให้นักแสดงหลักมีความโดดเด่นขึ้น ทั้งนี้นักแสดงหลักจะปฏิบัติท่ากอดอก และหุคหนึ่ง ตามแบบของการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) ท่ามกลางวงล้อมของกลุ่มนักแสดงที่กำลังร่ายรำโนราห์ และซัดซาตรี.....	99
ภาพที่ 19: กลุ่มนักแสดงชายที่รับบทเป็นข้าราชการบริพาร มากตัวนักแสดงที่รับบทเป็น พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตทรงมล (นักแสดงหลัก) ให้มีลำตัวสูงขึ้น พร้อมกับเคลื่อนที่โดยการหมุนไปโดยรอบ เพื่อให้นักแสดงหลักมีความโดดเด่นขึ้น ทั้งนี้นักแสดงหลักจะปฏิบัติหุคหนึ่ง ตามแบบของการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) ท่ามกลางวงล้อมของกลุ่มนักแสดง ที่กำลังร่ายรำโนราห์และซัดซาตรี	100

ภาพที่ 20: การแสดงโนราห์ ชัดชาติรี และบัลเลต์โรแมนติก บริเวณสนามหญ้าด้านหน้า พระตำหนักวังลดาวัลย์	101
ภาพที่ 21: กลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นประชาชนจะแสดงอารมณ์โศกเศร้า และยกแขนข้างขวาขึ้น โดยทอดแขนข้างขวาไปทางพระตำหนักวังลดาวัลย์ พร้อมกับมองในระดับสูงไปที่ พระตำหนักวังลดาวัลย์ เพื่อสื่อให้เห็นถึงสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ที่ทรงมีฐานันดรศักดิ์เป็นพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง.....	102
ภาพที่ 22: นักแสดงที่รับบทเป็นประชาชนจะทรุดตัวลงไปกับพื้น เพื่อสื่อถึงอารมณ์โศกเศร้า จากการสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ เปรียบเสมือนเสาหลักแห่งวังลดาวัลย์ได้หักโค่นลง.....	102
ภาพที่ 23: กลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นประชาชนอีกกลุ่มหนึ่ง วิ่งออกมาจากภายในพระตำหนัก วังลดาวัลย์ มาแสดงตัวที่สนามหญ้าบริเวณด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์ จากนั้น นักแสดงจะปฏิบัติท่าทางที่แสดงอาการโศกเศร้าและหยุดนิ่ง ตามแบบการแสดง ละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) อาทิ อิงซบกันเป็นคู่ นิ่งทรุดตัวลง กับพื้น อิงซบกับต้นไม้โดยกระจายกลุ่มนักแสดงไปตามตำแหน่งต่างๆ บริเวณด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์	104
ภาพที่ 24: นักแสดงที่รับบทเป็นพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตทรงมล พร้อมด้วย ข้าราชการบริพาร เดินออกมาจากภายในพระตำหนักวังลดาวัลย์ด้วยอารมณ์โศกเศร้า โดยเคลื่อนที่ไปยังสนามหญ้าบริเวณด้านขวาของพระตำหนักวังลดาวัลย์	104
ภาพที่ 25: เมื่อจบการแสดงบรรยายถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง กลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็น ประชาชนทั้งหมด จะวิ่งกรูกันออกมาปรากฏตัวที่สนามหญ้าบริเวณด้านหน้า พระตำหนักวังลดาวัลย์เพื่อแสดงถึงความสับสนอลหม่าน	105

ภาพที่ 26: กลุ่มนักแสดงชายที่รับบทเป็นข้าราชการบริพาร มายกตัวนักแสดงที่รับบทเป็น พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเชตรมงคล (นักแสดงหลัก) ให้มีลำตัวสูงขึ้น เพื่อให้นักแสดงหลักมีความโดดเด่นพร้อมกับเคลื่อนที่ถอยกลับเข้าไปบริเวณด้านหลัง ของสถานที่แสดง ทั้งนี้นักแสดงหลักจะปฏิบัติท่ายกแขนทั้งสองข้างขึ้น พร้อมกับมอง ทอดสายตาที่แสดงอารมณ์อาลัยอาวรณ์ไปทางพระตำหนักวังลดาวลัยและหยุดนิ่ง ตามแบบของการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) ท่ามกลาง วงล้อมของกลุ่มนักแสดงที่กำลังร่ายรำโนราห์และซัดซาตรี เพื่อสื่อถึงการย้ายถิ่นฐาน กลับไปประทับยังจังหวัดสงขลา.....	105
ภาพที่ 27: กลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นฝ่ายกองทัพญี่ปุ่น และกลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นฝ่ายกองทัพ สัมพันธมิตร เดินออกมาประจัญหน้ากัน จากนั้นฝ่ายกองทัพญี่ปุ่นก็ล่าถอย โดยเดินเคลื่อนที่ถอยกลับไปยังด้านหลังของสถานที่แสดง สื่อถึงความปราชัยของ ฝ่ายกองทัพญี่ปุ่น	107
ภาพที่ 28: นักแสดงที่รับบทเป็นพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเชตรมงคล และเหล่าข้าราชการบริพาร ได้เดินออกมาจากภายในพระตำหนักวังลดาวลัยมายัง สนามหญ้าบริเวณด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวลัย พร้อมด้วยพระโกศที่บรรจุ พระอัฐิของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ เพื่อสื่อถึงการสิ้นสุดของวังลดาวลัยในฐานะที่ประทับของ พระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง	107
ภาพที่ 29: กลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นช่างก่อสร้างกำลังดำเนินการบูรณะซ่อมแซม	108
ภาพที่ 30: กลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นวิศวกรและสถาปนิก กำลังเดินตรวจตราการดำเนินการ บูรณะซ่อมแซมพระตำหนักวังลดาวลัย	109
ภาพที่ 31: การแสดงบัลเลต์โรแมนติก.....	110
ภาพที่ 32: การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้ คือ โนราห์ และซัดซาตรี	110
ภาพที่ 33: การเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับ การแสดงละคร (Acting)	111

หน้า

ภาพที่ 34 : การแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant)	111
ภาพที่ 35: ตัวอย่างการแต่งกายของเจ้านายในสมัยรัชกาลที่ 5	114
ภาพที่ 36: ตัวอย่างการแต่งกายของคณะทูตานุทูต	114
ภาพที่ 37: ตัวอย่างการแต่งกายของข้าราชการบริพาร (ชาย) ในสมัยรัชกาลที่ 5.....	115
ภาพที่ 38: ตัวอย่างการแต่งกายของข้าราชการบริพาร (ชาย) ในสมัยรัชกาลที่ 5.....	115
ภาพที่ 39: ตัวอย่างการแต่งกายของข้าราชการบริพาร (หญิง) ในสมัยรัชกาลที่ 5.....	116
ภาพที่ 40: ตัวอย่างการแต่งกายของกองทัพสัมพันธมิตร	116
ภาพที่ 41: ตัวอย่างการแต่งกายของกองทัพญี่ปุ่น	117
ภาพที่ 42: ตัวอย่างการแต่งกายของประชาชนโดยทั่วไปในสมัยรัชกาลที่ 5	117
ภาพที่ 43: ตัวอย่างการแต่งกายของประชาชนโดยทั่วไปในสมัยรัชกาลที่ 5	118
ภาพที่ 44: ตัวอย่างการแต่งกายของช่างก่อสร้าง ตอนก่อสร้างพระตำหนักวังลดาวัลย์ ในสมัยรัชกาลที่ 5.....	118
ภาพที่ 45: ตัวอย่างการแต่งกายของการแสดงบัลเลต์โรแมนติก	119
ภาพที่ 46: ตัวอย่างการแต่งกายของการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้ คือ โนราห์ และซัดซาตรี.....	119
ภาพที่ 47: ฉากที่ใช้ในการแสดง คือ พระตำหนักวังลดาวัลย์	122
ภาพที่ 48: การจัดแสงในการแสดง.....	125
ภาพที่ 49: สุจิตร์ 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์.....	161
ภาพที่ 50: สุจิตร์ 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์.....	162
ภาพที่ 51: สุจิตร์ 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์.....	163
ภาพที่ 52: สุจิตร์ 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์.....	164
ภาพที่ 53 : สุจิตร์ 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์	165
ภาพที่ 54: สุจิตร์ 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์.....	166
ภาพที่ 55 : สุจิตร์ 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์	167

ภาพที่ 79 : สตรีวัย 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์	191
ภาพที่ 80: สตรีวัย 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์.....	192
ภาพที่ 81: สตรีวัย 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์.....	193
ภาพที่ 82: ผู้วิจัยบันทึกภาพถ่ายร่วมกับนายวรวิทย์ พันธุ์ชนพฤษ์	195
ภาพที่ 83: ผู้วิจัยบันทึกภาพถ่ายร่วมกับนายภัทรวงศ์ หอมเนียม.....	196
ภาพที่ 84: ผู้วิจัยบันทึกภาพถ่ายร่วมกับหม่อมหลวงจิระนนท์ ดิศกุล.....	197

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งานสถาปัตยกรรมเป็นสิ่งหนึ่งที่แสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ งานสถาปัตยกรรมเพื่อสถาบันพระมหากษัตริย์ อันได้แก่ พระราชวังและวัง เป็นการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม และการตกแต่ง ที่มีความประณีต งดงาม และวิจิตรบรรจง สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอย แสดงถึงลักษณะความเป็นอยู่ทางสังคม ตลอดจนอิทธิพลของต่างประเทศที่เข้ามามีบทบาทต่อศิลปวัฒนธรรม และเศรษฐกิจของประเทศไทยตามยุคสมัยต่างๆ ดังนั้นพระราชวังและวัง จึงเป็นสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์สำคัญประจำชาติ ซึ่งเป็นมรดกตกทอดมาจวบจนถึงยุคปัจจุบัน นับเป็นสมบัติทางสถาปัตยกรรมที่ประมาณค่ามิได้ อนุชนรุ่นหลังจึงควรทำนุบำรุงรักษาไว้ให้คงอยู่คู่ชาติไทยสืบไป

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า พระราชวัง ไว้ว่า พระราชวัง หมายถึง ที่อยู่ของพระมหากษัตริย์ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า พระบรมมหาราชวัง และได้ให้คำจำกัดความของคำว่า วัง ไว้ว่า วัง หมายถึง ที่อยู่ของเจ้านาย¹

หม่อมราชวงศ์แฉ่งน้อย ศักดิ์ศรี ฌพิศร กฤตติกากุล และดรุณี แก้วม่วง ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า พระราชวังและวัง ซึ่งปรากฏอยู่ในหนังสือพระราชวังและวังในกรุงเทพฯ (พ.ศ. 2325 – พ.ศ. 2525) ไว้ว่า พระราชวัง หมายถึง ที่ประทับของพระมหากษัตริย์ และได้ให้คำจำกัดความของคำว่า วัง ไว้ว่า วัง หมายถึง ที่ประทับของเจ้านายตั้งแต่ชั้นหม่อมเจ้าขึ้นไป²

พระราชวังและวัง คือ ที่ประทับของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงประวัติศาสตร์ของชาติไทยได้เป็นอย่างดี แสดงให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์ในการปลูกบ้านสร้างเมือง แต่เดิมทรงมีพระราชประสงค์ในการสร้างพระราชวัง

¹ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 [ออนไลน์], 2550. แหล่งที่มา www.royin.go.th

² ม.ร.ว.แฉ่งน้อย ศักดิ์ศรี, ฌพิศร กฤตติกากุล และดรุณี แก้วม่วง, พระราชวังและวัง ในกรุงเทพฯ (พ.ศ. 2325 – พ.ศ. 2525) (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 8.

และวังขึ้น เพื่อใช้เป็นที่ประทับส่วนพระองค์และพระบรมวงศานุวงศ์ ในขณะที่เดียวกันยังทรงมีพระราชดำริอื่นๆ ร่วมด้วย ซึ่งล้วนแต่เป็นคุณประโยชน์แก่บ้านเมืองในทางยุทธศาสตร์ การปกครอง การเศรษฐกิจ และการบริหารงานด้านการต่างประเทศของชาติ

ต่อมาเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการปกครอง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางศิลปวัฒนธรรมด้านงานสถาปัตยกรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อพระราชวังและวังอย่างหลีกเลี่ยงมิได้

จากการศึกษาและสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับพระราชวังและวังในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งมีหลักฐานปรากฏว่า มีพระราชวังที่สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 9 จำนวนทั้งสิ้น 9 แห่ง ปัจจุบันคงเหลือดำรงความเป็นพระราชวังเพียง 2 แห่ง คือ พระบรมมหาราชวัง และพระราชวังดุสิต ส่วนวังมีทั้งสิ้น 134 แห่ง ปัจจุบันคงเหลือหลักฐานทางสถาปัตยกรรมไม่เกิน 20 แห่ง³ ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ในการใช้สอย และเปลี่ยนแปลงผู้ครอบครอง อาทิ เมื่อผู้ครอบครองที่ได้รับการสืบต่อมิได้ตระหนักถึงคุณค่าของพระราชวังและวัง บางแห่งจึงถูกทำลาย และสร้างสถาปัตยกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นคุณค่าทางเศรษฐกิจขึ้นทดแทน บางแห่งขาดผู้ครอบครองสืบต่อและดูแล จึงมิได้รับการทำนุบำรุงรักษา บางแห่งมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และได้รับการทดแทนด้วยศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย ส่งผลให้เกิดการสูญเสียเอกลักษณ์ และหลักฐานสำคัญอันทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ที่แสดงถึงวิวัฒนาการทางศิลปวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรมของชาติ เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ในที่สุดพระราชวังและวังต่างๆ จึงถูกทำลายลง คงเหลือให้เห็นอยู่เพียงแต่ในปัจจุบัน

รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างวังขึ้น เพื่อพระราชทานเป็นที่ประทับแด่พระราชโอรสทุกพระองค์ ซึ่งถือว่าเป็นพระราชธรรมาภิบาลพระราชาบิดาที่ทรงมีต่อพระราชโอรส และนับว่าเป็นยุคที่มีการสร้างวังมากที่สุดยุคหนึ่ง

วังลดาวัลย์ เริ่มก่อสร้างขึ้นในราวปี พ.ศ. 2449 ตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อพระราชทานให้เป็นที่ประทับแด่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ (ทรงเป็นต้นราชสกุลยุคล พระนามเดิมคือ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหมื่นลพบุรีราดิศร และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์) ซึ่งกำลังจะสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ประเทศอังกฤษ และใกล้ถึงกำหนดจะเสด็จฯ กลับประเทศไทย ในการนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามวังที่สร้างขึ้นใหม่แห่งนี้ว่า วังลดาวัลย์ ตามพระนามเดิมของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2.

พระองค์เจ้าลดาวัลย์ กรมหมื่นภูมินทรภักดี ผู้เป็นพระอัยกาของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ นับเป็นระยะเวลารวมทั้งสิ้น 18 เดือน การก่อสร้างพระตำหนักจึงแล้วเสร็จ เมื่อปี พ.ศ. 2451

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ทรงชื่นชอบในศิลปะการแสดง โดยเฉพาะด้านดนตรีไทยและนาฏศิลป์ไทย ทำให้วังลดาวัลย์เปรียบเสมือนศูนย์รวมศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญแห่งหนึ่ง ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2475 วังลดาวัลย์ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ เมื่อสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ สิ้นพระชนม์ลง หลังจากนั้นไม่นานประเทศไทยก็เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตย บรรดาพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูงต่างพากันเสด็จฯ แปรพระราชฐานออกจากพระนครเป็นจำนวนมาก เฉกเช่นเดียวกับ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตร์มงคล พระชายาในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ซึ่งได้เสด็จฯ กลับไปประทับ ณ มณฑลสงขลา ถิ่นพำนักเดิมเมื่อครั้งที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ยังทรงดำรงตำแหน่งอุปราชมณฑลปักษ์ใต้ วังลดาวัลย์จึงขาดผู้ดูแลนับตั้งแต่นั้นมา

จนกระทั่งช่วงปลายของสงครามมหาเอเซียบูรพา ในปี พ.ศ. 2488 กองทัพอังกฤษได้ใช้ประเทศไทยเป็นฐานที่มั่น สถานเอกอัครราชทูตอังกฤษได้เจรจาผ่านทางการต่างประเทศว่ามีความประสงค์จะใช้ที่ดินและโรงเรือนของวังลดาวัลย์ เพื่อจัดตั้งเป็นหอวัฒนธรรมญี่ปุ่น นายควง อภัยวงศ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสมัยนั้นมีความเห็นว่า รัฐบาลไทยควรจัดซื้อสถานที่ซึ่งเห็นว่าเหมาะสมไว้ แล้วให้ฝ่ายญี่ปุ่นเป็นเพียงผู้เช่า เพราะไม่เป็นการสมควรที่จะให้ญี่ปุ่นถือครองที่ดินพระราชทาน อันเคยเป็นที่ประทับของพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูงมาแต่เดิม ดังนั้นกระทรวงการคลังโดยสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จึงได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการติดต่อขอซื้อวังลดาวัลย์จากพระทายาท นับว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าต่อการธำรงรักษาไว้ซึ่งสมบัติอันล้ำค่า และประมาณค่ามิได้ของแผ่นดิน แต่การทำสัญญาซื้อขายวังลดาวัลย์ยังไม่เป็นที่เรียบร้อย ฝ่ายญี่ปุ่นตกลอยอยู่ในสถานะผู้แพ้สงครามแก่ฝ่ายสัมพันธมิตร สงครามมหาเอเซียบูรพาจึงสิ้นสุดลงเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2488 กองกำลังทหารจากสหประชาชาติซึ่งเป็นฝ่ายชนะสงคราม ได้เดินทางเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก รัฐบาลไทยจึงได้จัดเตรียมการรับรองที่วังลดาวัลย์ให้เป็นที่พำนักชั่วคราว ตลอดจนใช้เป็นที่พักการของกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ในที่สุด การตกลงซื้อขายวังลดาวัลย์ได้ดำเนินการเสร็จสมบูรณ์เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2488 และในปี พ.ศ. 2489 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ใช้วังลดาวัลย์เป็นสถานที่

ทำการแห่งที่ 5 วังลดาวัลย์จึงอยู่ภายใต้ความดูแลของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ นับแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

นับตั้งแต่วังลดาวัลย์ได้ถูกสร้างขึ้น จวบจนถึงปี พ.ศ. 2530 รวมเป็นระยะเวลายาวนานกว่า 81 ปีแล้ว จึงปรากฏความชำรุดทรุดโทรมขึ้นกับอาคารหลายแห่ง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้มีการริเริ่มแนวความคิดในการบูรณะซ่อมแซมวังลดาวัลย์ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยการจัดทำแบบและรายการบูรณะซ่อมแซมจนแล้วเสร็จ แต่เมื่อปลายปี พ.ศ. 2540 เศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในภาวะตกต่ำ จึงชะลอการบูรณะซ่อมแซมวังลดาวัลย์ลงชั่วคราว และในปี พ.ศ. 2545 ได้มีการรื้อฟื้นโครงการบูรณะซ่อมแซมวังลดาวัลย์ขึ้นใหม่ภายใต้ชื่อว่า “โครงการบูรณะซ่อมแซมตึกอำนวยการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์” โดยดำเนินการบูรณะซ่อมแซมอย่างเต็มรูปแบบ จนแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2547

หลังจากการบูรณะซ่อมแซมวังลดาวัลย์ครั้งใหญ่ได้เสร็จสิ้นลง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้จัดพิธีสมโภชเนื่องในโอกาสครบรอบ 96 ปี พระตำหนักวังลดาวัลย์ขึ้น ณ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2547 และมีการจัดมหรสพสมโภชขึ้นในงานเลี้ยงอาหารค่ำ คือ การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง “วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์” โดยมีศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี รับหน้าที่เป็นผู้นำการนำเสนอผ่านการแสดงในรูปแบบของนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ดำเนินเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ นับตั้งแต่อดีตจวบจนถึงปัจจุบัน

วังลดาวัลย์เป็นสถานที่สำคัญอันทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ จนมีการนำประวัติศาสตร์ที่รุ่งโรจน์มาสร้างสรรค์ขึ้นเป็นมหรสพสมโภช ตามรูปแบบของนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ ดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของวังลดาวัลย์ที่ปรากฏอยู่ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ เพื่อเป็นการเรียนรู้และตระหนักถึงคุณค่าสำคัญทางประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ ในฐานะพระตำหนักที่ประทับของพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง ความเป็นมาตั้งแต่เมื่อครั้งสมัยแรกสร้าง ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จุดพลิกผันอันนำไปสู่บทบาทใหม่ของการรับใช้สถาบันพระมหากษัตริย์ ประเทศชาติ และประชาชน ในฐานะของสถานที่ทำการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในปัจจุบัน และแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานการกำกับแสดง และการบริหารจัดการแสดงอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพของ ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ความโดดเด่นของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยเฉพาะที่ โดยการนำสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีอยู่แล้วแต่เดิม มาใช้เป็นสถานที่แสดง ตลอดจนการส่งเสริมให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมองค์กร โดยตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญขององค์กร และความสามัคคีของบุคลากรในองค์กร คณะผู้บริหาร

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จึงมอบหมายให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ รับหน้าที่เป็นนักแสดง และฝ่ายดำเนินการจัดการแสดงด้านต่างๆ ได้แก่ ฝ่ายประสานงานทั่วไป ฝ่ายกำกับเวที ฝ่ายจัดทำบทการแสดง ฝ่ายอุปกรณ์ประกอบการแสดง ฝ่ายเครื่องแต่งกาย แต่งหน้า และทำผม ฝ่ายบันทึกภาพ ฝ่ายบันทึกเสียง เป็นต้น ซึ่งวัฒนธรรมองค์กรดังกล่าวนี้ มีความสอดคล้องและเป็นแรงขับเคลื่อนของการบริหารจัดการองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพ ทั้งนี้การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง ว่างลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ยังมีคุณค่าในแง่ของบริบททางสังคมอีกด้วย

การศึกษาและวิเคราะห์การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง ว่างลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการแสดงภายใต้การกำกับแสดงของศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ตลอดจนความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง ว่างลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลกระทบต่อบริบททางสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์การแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพที่สำคัญต่อไปในอนาคต ตลอดจนการเป็นที่ประจักษ์แก่วงการนาฏศิลป์และสาธารณชนว่า ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี คือศิลปินต้นแบบผู้สร้างสรรค์ผลงานด้านการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ ซึ่งเป็นปูชนียบุคคลที่สำคัญ ควรค่าแก่การยกย่อง เชิดชูเกียรติคุณ และผลงานสืบไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการแสดงของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง ว่างลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง ว่างลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลกระทบต่อบริบททางสังคม

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยภายใต้หัวข้อ นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง ว่างลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการแสดงภายใต้การกำกับแสดงของศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ซึ่งจัดการแสดงขึ้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2547 ณ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ตลอดจนศึกษาและวิเคราะห์ความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง

วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลกระทบต่อบริบททางสังคม โดยดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2557 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2558

1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการศึกษาวิเคราะห์จากข้อมูลที่ไม่สามารถวัดเป็นปริมาณได้ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review Data) และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสารจากหนังสือ ตำรา งานวิจัย เอกสารทางวิชาการ ตลอดจนสื่อสังคมออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยดำเนินการสังเกตการณ์จากเวทีทัศน์บันทึกการแสดง การสัมภาษณ์คณะผู้ดำเนินงาน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์ ดังต่อไปนี้

2.1 สัมภาษณ์ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รับหน้าที่เป็น ผู้กำกับการแสดง

2.2 สัมภาษณ์อาจารย์จิรายุทธ พนมรัักษ์ ดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา รับหน้าที่เป็น ผู้ช่วยผู้กำกับการแสดง

2.3 สัมภาษณ์นายวรวิทย์ พันธุ์ธนพุกษ์ ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองสื่อสารองค์กร ภายใน สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ รับหน้าที่เป็น คณะผู้จัดทำบทการแสดง ผู้ช่วยการบริหารจัดการแสดง และนักแสดง

2.4 หม่อมหลวงจิระนันท์ ดิศกุล ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริการลูกค้า สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ รับหน้าที่เป็น นักแสดง (เจ้านายผู้หญิง)

2.5 นายภัทรวงศ์ หอมเนียม ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่สื่อสารองค์กร สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ รับหน้าที่เป็น นักแสดง (กลุ่มนายช่างชาวอิตาเลียน)

2.6 อาจารย์ ดร.วิชชุดา วุธาติย์ ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ชมการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

2.7 อาจารย์สถาพร สนทอง ดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย ระดับ 8 และข้าราชการบำนาญ สำนักการสังคีต กรมศิลปากร

2.8 อาจารย์สมาน น้อยนิตย์ ดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม และที่ปรึกษาบริษัท โอเชียน มีเดีย จำกัด (Ocean Media Co., Ltd.)

2.9 ศาสตราจารย์ ดร.วีรชาติ เปรมานนท์ อาจารย์ประจำภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. นำข้อมูลที่รวบรวมไว้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย พร้อมทั้งส่งงานวิจัยฉบับร่างให้อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นระยะๆ เพื่อทำการตรวจแก้ และรับคำแนะนำไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

4. ตรวจสอบความถูกต้องของงานวิจัย จัดพิมพ์เป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ และนำเสนอผลการวิจัย

ในการสรุปผลการวิจัยด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้เรียบเรียงข้อมูลในการนำเสนอเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

บทที่ 1 บทนำ

- 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
- 1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 1.3 ขอบเขตของการวิจัย
- 1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย
- 1.5 ตารางแสดงระยะเวลาการดำเนินการวิจัย
- 1.6 แหล่งข้อมูลในการค้นคว้า
- 1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย
- 2.2 การแสดงแสงเสียงในประเทศไทย
- 2.3 การแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่
- 2.4 นาฏศิลป์สร้างสรรค์ในประเทศไทย
- 2.5 วัฒนธรรมองค์กร
- 2.6 วัลลดาวัลย์กับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

2.7 ชีวิตประวัติและผลงานในบริบททางด้านนาฏศิลป์ของผู้กำกับการแสดง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

- 3.1 รูปแบบงานวิจัย
- 3.2 แผนการดำเนินการวิจัย
- 3.3 แหล่งข้อมูล
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การตรวจสอบข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.8 การสรุปผล และนำเสนองานวิจัย

บทที่ 4 บทวิเคราะห์

- 4.1 การวิเคราะห์รูปแบบการแสดง
- 4.2 การวิเคราะห์ความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดง
แสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบัน
อันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลต่อบริบททางสังคม

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1.5 ตารางแสดงระยะเวลาการดำเนินการวิจัย

เดือน	การดำเนินการวิจัย
เดือนตุลาคม ถึง เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2557	<ul style="list-style-type: none"> - เสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่จะทำการศึกษา - นำเสนอโครงร่างงานวิจัย (Proposal) พร้อมแนวทางในการศึกษางานวิจัย - ดำเนินการวิจัยในบทที่ 1 - 2 โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารการสัมภาษณ์ และส่งงานวิจัยฉบับร่างเป็นระยะๆ นำคำแนะนำที่ได้รับจากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไข
เดือนธันวาคม พ.ศ. 2557 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ. 2558	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินการวิจัยบทที่ 3 พร้อมกับส่งงานวิจัยเป็นระยะๆ - นำเสนองานวิจัยบทที่ 1 - 3 - ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4
เดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2558	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 - 5 - นำเสนอข้อมูลในบทที่ 4 - 5
เดือนเมษายน ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2558	<ul style="list-style-type: none"> - แก้ไขข้อมูลในจุดที่บกพร่องตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา - นำเสนอผลงานวิจัย พร้อมส่งรูปเล่มวิจัยฉบับสมบูรณ์

1.6 แหล่งข้อมูลในการค้นคว้า

งานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูล และสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัย ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏยศิลป์และดุริยางคศิลป์ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
2. ศูนย์สารนิเทศมนุษยศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. บริษัท โอเชียน มีเดีย จำกัด (Ocean Media Co., Ltd.)
8. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงรูปแบบการแสดงของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง ว่างดาววัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
2. ทราบถึงความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง ว่างดาววัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลต่อบริบททางสังคม
3. ทราบถึงประวัติความเป็นมาและความสำคัญของว่างดาววัลย์
4. ทราบถึงประวัติความเป็นมาและความสำคัญของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์และการวิจัยเชิงวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ ตำรา งานวิจัย เอกสารทางวิชาการ สื่อสังคมออนไลน์ การสัมภาษณ์คณะผู้ดำเนินงาน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียง ประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์ และการสังเกตการณ์จากวิดีโอที่บันทึกการแสดง เพื่อรวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย อันเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป ดังต่อไปนี้

- 2.1 นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย
- 2.2 การแสดงแสงเสียงในประเทศไทย
- 2.3 การแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่
- 2.4 นาฏศิลป์สร้างสรรค์ในประเทศไทย
- 2.5 วัฒนธรรมองค์กร
- 2.6 วังลดาวัลย์กับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
- 2.7 ชีวิตประวัติและผลงานในบริบททางด้านนาฏศิลป์ของผู้กำกับการแสดง

2.1 นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย

นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย เป็นการแสดงนาฏศิลป์รูปแบบหนึ่งที่สร้างสรรค์ขึ้น โดยการผสมผสานระหว่างท่าทางการเคลื่อนไหวและทักษะแบบนาฏศิลป์ไทย กับท่าทางการเคลื่อนไหวและทักษะของนาฏศิลป์สกุลอื่นๆ ตามกระบวนการออกแบบนาฏยประดิษฐ์ โดยไม่ได้จำกัดความเฉพาะการเคลื่อนไหวของท่าทางและทักษะทางนาฏศิลป์เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงกระบวนการ ลำดับความคิด การสร้างสรรค์ องค์ประกอบในการแสดง และผู้สร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์หรือผู้ออกแบบท่าเต้นด้วย กระบวนการออกแบบนาฏยประดิษฐ์นั้น ผู้สร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์จะต้องศึกษาข้อมูล คัดเลือกลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหว การลงมือปฏิบัติจริง จนนำไปสู่การขัดเกลา การฝึกฝนทักษะ ตลอดจนเรียบเรียงร้อยการเคลื่อนไหวเข้าด้วยกัน และนำเสนอผลงานนาฏยประดิษฐ์ต่อสาธารณชน ซึ่งผู้สร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์จะต้องอาศัยกระบวนการทางความคิดที่ประกอบไปด้วย ข้อมูล ประสบการณ์เดิมของ

ตนเอง จินตนาการ และเงื่อนไขปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้เกิดการสร้างสรรคผลงานนาฏยประดิษฐ์ จากนั้นจึงนำมาพิจารณาเป็นกรอบของแนวความคิด เพื่อให้เกิดคุณลักษณะของงานตามที่ได้จินตนาการไว้

ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ได้กล่าวถึงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยไว้วานาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยเป็นผลงานนาฏยประดิษฐ์ที่สร้างสรรค์ขึ้นในปัจจุบัน โดยการบูรณาการนาฏยศิลป์ไทยร่วมกับนาฏยศิลป์จากวัฒนธรรมอื่นๆ ที่มีความแตกต่างทางด้านยุคสมัยกันมาร่วมแสดงในคราวเดียวกัน การสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยนั้น ผู้สร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์ต้องคำนึงถึงอยู่เสมอว่า มิใช่เพียงการนำนาฏยศัพท์ทางด้านนาฏยศิลป์ไทย อาทิ การจับ การตั้งวง หรือการนำท่ารำทางนาฏยศิลป์ไทยมาเรียงร้อย แล้วกล่าวว่าเป็นนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ซึ่งเป็นแนวความคิดที่ไม่ถูกต้อง ทั้งนี้ผู้สร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์ควรคำนึงถึงกระบวนการ แนวความคิด องค์ประกอบทางด้านนาฏยศิลป์ และองค์ประกอบทางด้านศิลปะซึ่งต้องมีเหตุผล เนื้อหา ความหมาย และอารมณ์ที่แฝงอยู่ในรูปทรงหรือการเคลื่อนไหว (Movement) นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยมีความเป็นสากล และมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดังนั้นผู้ชมจึงต้องเคารพในความเป็นอิสระ การนำเสนอความเป็นไทยสามารถนำเสนอได้หลายมุมมอง อาทิ เทคนิค และความคิด (Idea) เป็นต้น ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้สร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์ที่เกิดแรงบันดาลใจ แนวความคิด และเหตุผลในการออกแบบ (Design) งานทุกชิ้น ทั้งด้านการออกแบบนาฏยศิลป์ การออกแบบเครื่องแต่งกาย การออกแบบฉาก ตลอดจนการบริหารจัดการแสดงซึ่งอาจมีแนวคิดมาจากปรัชญาชีวิต และประสบการณ์การทำงานด้านนาฏยศิลป์ ดังนั้นการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยประดิษฐ์ในแต่ละครั้ง ผู้สร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์จึงต้องทุ่มเทร่างกาย แรงใจ สติปัญญา ประกอบกับการมีใจรัก ซื่อสัตย์ จริงใจ ต่อตนเองและผู้อื่น ตลอดจนการตระหนักถึงคุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมมาภิบาล โดยการเคารพสิทธิทางภูมิปัญญาของผู้อื่น ไม่ลอกเลียนผลงานของผู้อื่น จึงจะก่อให้เกิดการสร้างสรรคผลงานทางด้านนาฏยศิลป์อย่างแท้จริง⁴

อาจารย์สถาพร สนทอง ได้กล่าวถึงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยไว้วานาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย คือนาฏยศิลป์สร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งในนาฏยศิลป์ไทยไม่ได้มีคำจำกัดความของคำว่า คอนเทมโพรารีดานซ์ (Contemporary) ไว้ ดังนั้นการที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์นำเอาสิ่งที่มีอยู่ดั้งเดิม อาทิ ดนตรี นาฏยศิลป์ หรืออื่นๆ มาสร้างสรรค์ทำให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้นโดยเมื่อสร้างสรรค์ขึ้นมาแล้วอาจจะไม่เหมือนดั้งเดิม แต่ให้มีความสัมพันธ์กับสิ่งที่ต้องการ

⁴ สัมภาษณ์ นราพงษ์ จรัสศรี, อาจารย์ประจำภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 14 ตุลาคม 2557.

จะสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ ก็ถือว่าเป็นนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย หรือคอนเทมโพรารีตanz (Contemporary) ได้เช่นกัน⁵

อาจารย์ธงชัย หาญณรงค์ ได้กล่าวถึงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยไว้ว่า นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในปัจจุบัน ยังมีความเป็นแบบแผน และการถ่ายทอดตามรูปแบบของนาฏศิลป์ไทย โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง ทำให้การแสดงนาฏศิลป์ไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันเกิดความซ้ำซาก ในที่สุดก็เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย จึงเกิดกลุ่มผู้สร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์ที่ศึกษาทางด้านนาฏศิลป์ไทยที่ต้องการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ขึ้นมาใหม่ โดยอาศัยกระบวนการ โครงสร้าง และเทคนิคทางด้านนาฏศิลป์ไทย ผู้สร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์ควรมีพื้นฐานทางด้านนาฏศิลป์ประจำชาติ หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ประจำชาติอย่างถ่องแท้ โดยมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง กระบวนท่า และเทคนิคการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ของตนเองอย่างชัดเจน แล้วจึงนำเทคนิคเหล่านั้นมาสู่กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งมีความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความเป็นแบบแผนของนาฏศิลป์ไทยที่มีมาแต่ดั้งเดิม ซึ่งไม่มีการพัฒนา ทำให้นาฏศิลป์ไทยไม่มีความก้าวหน้า นอกจากนี้ผู้สร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์ควรมีความรู้ความสามารถทางด้านนาฏศิลป์จากหลากหลายวัฒนธรรม ซึ่งสามารถสร้างความน่าสนใจให้แก่ผลงานนาฏยประดิษฐ์ได้มากยิ่งขึ้น เพราะนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยคือการผสมผสานความเป็นนาฏศิลป์ไทย กับนาฏศิลป์จากหลากหลายวัฒนธรรมรวมเข้าไว้ด้วยกัน โดยการนำเสนอเทคนิคทางด้านนาฏศิลป์ไทยกับความโดดเด่นของนาฏศิลป์จากหลากหลายวัฒนธรรม และเทคนิคด้านอื่นๆ เพื่อก่อให้เกิดผลงานนาฏยประดิษฐ์ที่มีความหลากหลายและน่าสนใจ ผู้ชมได้รับความตื่นตาตื่นใจจากเทคนิค ทักษะลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของนักแสดง ที่สื่อสารเรื่องราวผ่านการเคลื่อนไหวที่มีรูปแบบไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนการสื่อสารความหมายที่ต้องการ ทำให้ผู้ชมเกิดกระบวนการทางความคิดจนสามารถตีความหมายของลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวนั้นๆ ให้ออกมาเป็นเรื่องราวตามประสบการณ์การดำเนินชีวิต และภูมิหลังของผู้ชมแต่ละคน⁶

⁵ สัมภาษณ์ สถาพร สนทอง, ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย ระดับ 8 และข้าราชการบำนาญ สำนักงานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม, 28 พฤศจิกายน 2557.

⁶ นภวรรณ นาคอุไร, “นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในรูปแบบวิถีทัศน์ เรื่องเงาะป่า,” (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554), หน้า 41 – 42.

2.2 การแสดงแสงเสียงในประเทศไทย

การแสดงแสงเสียงในประเทศไทย ได้จัดการแสดงขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2519 เดิมทีเป็นเพียงการฉายภาพนิ่ง ผนวกกับการเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ และความสำคัญของสถานที่ที่จัดการแสดง และต่อมาในปี พ.ศ. 2535 ได้เกิดการแสดงแสงเสียงในรูปแบบใหม่ขึ้น คือการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ โดยมีศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี เป็นศิลปินต้นแบบ ผู้บุกเบิกการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย

งานวิจัยภายใต้หัวข้อเรื่อง นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง ว่างลดาววัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้จำแนกรูปแบบของการแสดงแสงเสียงในประเทศไทยออกเป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

2.2.1 การแสดงแสงเสียงในรูปแบบดั้งเดิม

การแสดงแสงเสียงในรูปแบบดั้งเดิมเป็นเพียงการฉายภาพนิ่ง ผนวกกับการเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ และความสำคัญของสถานที่ที่จัดการแสดง จัดการแสดงขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2519 โดยกรมศิลปากรร่วมกับกองทัพเรือ ณ วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร ต่อมาในปี พ.ศ. 2520 กรมศิลปากรได้จัดการแสดงขึ้น ในงานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ณ พระนารายณ์ราชนิเวศน์ แต่ยังไม่เป็นที่รู้จักกว้างขวางมากนัก ต่อมาในปี พ.ศ. 2523 ซึ่งเป็นปีแห่งการท่องเที่ยวไทย องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หรือ อ.ส.ท. (ปัจจุบันคือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) ได้จัดการแสดงแสงเสียงสะพานข้ามแม่น้ำแควขึ้นในงานสัปดาห์สะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี ทำให้กิจกรรมนี้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ในปี พ.ศ. 2525 มีการจัดการแสดงแสงเสียงสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2525 ในสมัยที่พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และมีการจัดการแสดงแสงเสียงขึ้นอีกหลายแห่งในเวลาต่อมาจวบจนถึงปัจจุบัน⁷ ดังต่อไปนี้

⁷ สุเมธ เทศขำ, “นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยสื่อสารประวัติศาสตร์ไทย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเรื่อง แผ่นดินนี้มีความหลัง,” (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏยศิลป์ไทย ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554), หน้า 13 – 14.

2.2.1.1 การแสดงแสงเสียงอยุธยาจรดกโลก ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การแสดงแสงเสียงอยุธยาจรดกโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม ที่เป็นเอกลักษณ์สำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยดำเนินเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา นับตั้งแต่พระเจ้าอู่ทองหรือสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 ทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี จวบจนถึงการกอบกู้เอกราชของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เมื่อครั้งเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 1

กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีแห่งราชอาณาจักรไทยมานานถึง 417 ปี มีพระมหากษัตริย์ปกครองแผ่นดินทั้งสิ้น 33 พระองค์ จึงมีการสั่งสมวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลายาวนาน จนเกิดเป็นเอกลักษณ์ทางอารยธรรมที่ทรงคุณค่า และเป็นรากฐานของประเทศไทย ตลอดจนวิถีชีวิตของคนไทยในปัจจุบัน

ทั้งนี้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้รับการประกาศให้เป็นเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรม เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2534 นับเป็นเกียรติภูมิของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงมีการจัดงานเฉลิมฉลองขึ้นเป็นประจำทุกปี

2.2.1.2 การแสดงแสงเสียงอนุสรณ์ดอนเจดีย์ ณ จังหวัดสุพรรณบุรี

การแสดงแสงเสียงอนุสรณ์ดอนเจดีย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จัดการแสดงขึ้นในวันที่ 25 มกราคม เป็นประจำทุกปี ดำเนินเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา เมื่อครั้งเสียเอกราชให้แก่พม่าครั้งที่ 1 (พ.ศ. 2112) ต่อมาสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงกอบกู้เอกราชให้คืนแก่ชาติไทย โดยทรงกระทำยุทธหัตถี มีชัยชนะต่อพระมหาอุปราชา (มังสามเกลียด)

2.2.1.3 การแสดงแสงเสียงสะพานข้ามแม่น้ำแคว ณ จังหวัดกาญจนบุรี

การแสดงแสงเสียงสะพานข้ามแม่น้ำแคว มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการจัดการแสดงแสงเสียงขึ้นเป็นแห่งแรกของประเทศไทย หลังจากได้รับแนวคิดการแสดงแสงเสียงจากประเทศอียิปต์ และประเทศในทวีปยุโรป เมื่อครั้งเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ ต่างประเทศ ทั้งนี้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้เลือกสะพานข้ามแม่น้ำแคว เป็นสถานที่แห่งแรกในการจัดการแสดง เพราะเป็นสถานที่สำคัญอันทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และเป็นที่ยู้งักอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศและต่างประเทศ

การแสดงดำเนินเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 การสร้างสะพานข้ามแม่น้ำแควที่สื่อให้เห็นถึงชะตากรรมของมนุษย์ ซึ่งถูกกำหนดด้วยความขัดแย้งอันนำมาสู่สงคราม ความยากลำบากของการก่อสร้างสะพาน เนื่องจากสภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ

ความขาดแคลน และโรคระบาด ในที่สุดจึงนำไปสู่ความตาย การสูญเสียชีวิต และการพลัดพรากอันเป็นโศกนาฏกรรมของมวลมนุษยชาติ

2.2.1.4 การแสดงแสงเสียงประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ ณ จังหวัดสุโขทัย

การแสดงแสงเสียง “ประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ” มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย และการอนุรักษ์สืบสานประเพณีอันดีงามของไทย การแสดงจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ณ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย โดยดำเนินเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ประวัติความเป็นมาของประเพณีลอยกระทง การเผาเทียน และการเล่นไฟ เป็นต้น⁸

การแสดงแสงเสียงเป็นการแสดงที่มีเอกลักษณ์ในความยิ่งใหญ่ตระการตาของระบบแสงและระบบเสียง ซึ่งมีความสอดคล้องกลมกลืนกับสถานที่สำคัญต่างๆ ในประเทศ โดยอาศัยบทบาทการแสดงและเสียงบรรยาย ทำให้ผู้ชมสามารถเข้าถึงความจริง ความฝัน และจินตนาการจากอดีตกาลได้อย่างมีอรรถรส

เมื่อมีความนิยมในการจัดการแสดงแสงเสียงที่ยิ่งใหญ่ตระการตาอย่างแพร่หลาย การแสดงแสงเสียงจึงกลายเป็นวัฒนธรรมบันเทิงอย่างหนึ่งของสังคมไทย โดยมุ่งเน้นการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ภาพลักษณ์ วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และประเพณีของชุมชนนั้นๆ เป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีการพัฒนารูปแบบการแสดงอย่างต่อเนื่อง จนในปัจจุบันได้เกิดเป็นการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพขึ้น

ทั้งนี้ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ได้กล่าวถึงการแสดงแสงเสียงในรูปแบบดั้งเดิมไว้ว่า การแสดงแสงเสียงในรูปแบบดั้งเดิม มีเพียงการใช้เทคนิคระบบแสงฉายส่องไปยังปูชนียสถาน ในช่วงแรกเริ่มนั้นยังไม่มี การนำตัวละครเข้ามาแสดง ภายหลังจากจึงมีการนำตัวละครเข้ามา แต่เป็นการนำตัวละครเข้ามาร่วมแสดงเท่านั้น โดยมีได้ให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบการแสดง และได้คำนึงถึงความสำคัญของสถานที่ที่ใช้จัดการแสดง เพราะมีการใช้ปูชนียสถานต่างๆ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการแสดง แต่มิได้สื่อให้เห็นว่าปูชนียสถานนั้นๆ มีความสำคัญ และมีความสัมพันธ์กับการแสดงแต่อย่างใด⁹

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 76 – 78.

⁹ สัมภาษณ์ นราพงษ์ จรัสศรี, อาจารย์ประจำภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 21 ตุลาคม 2557.

2.2.2 การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ

ในปี พ.ศ. 2535 ได้เกิดการแสดงแสงเสียงรูปแบบใหม่ขึ้น โดยอาศัยการผสมผสาน ความหลากหลายทางศาสตร์แห่งการละครและนาฏยศิลป์ ประกอบกับเทคนิคของระบบแสง และระบบเสียง เรียกว่า การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ โดยจัดการแสดงขึ้นเป็นครั้งแรก ณ วัดไชยวัฒนาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อถวายหน้าพระที่นั่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เรื่องคนตีศรีอยุธยา โดยกองทัพบก ร่วมกับธนาคารทหารไทย และคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีอาจารย์จรรยา แสงวิเชียร คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการ ผลิตการแสดง และศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี อาจารย์ประจำภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้กำกับการแสดง¹⁰

การแสดงแสงเสียงจากรูปแบบเดิมที่อาศัยเพียงเทคนิคทางด้านระบบแสงและระบบเสียง ประกอบคำบรรยายที่พรรณนาความเป็นมาของสถานที่สำคัญของชุมชนนั้นๆ ได้พัฒนามาเป็น การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพในรูปแบบใหม่ ซึ่งเป็นการผสมผสานการละครและนาฏยศิลป์ ประกอบกับเทคนิคของระบบแสงและระบบเสียง จนในที่สุดการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ ก็กลายเป็นวัฒนธรรมบันเทิงที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง มีการดำเนินงานของหลายองค์กร ในประเทศ ทั้งนี้เพราะการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพได้ก่อให้เกิดประโยชน์และคุณค่าต่อชุมชน เศรษฐกิจ ตลอดจนธุรกิจการท่องเที่ยว ดังต่อไปนี้

2.2.2.1 การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง คนตีศรีอยุธยา

การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง คนตีศรีอยุธยา มีการจัดการแสดงขึ้น 2 ครั้งด้วยกัน โดยมีศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี รับหน้าที่เป็นผู้กำกับการแสดง ครั้งแรกได้จัดการแสดงขึ้นเมื่อวันอาทิตย์ที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2535 ณ วัดไชยวัฒนาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดำเนินงานโดยกองทัพบก ร่วมกับธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) จัดการแสดงขึ้นในศุภมงคล วโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อปี พ.ศ. 2535 เพื่อเป็นอนุสรณ์คำนึงถึงพระราชจริยาวัตร และพระราชกรณียกิจ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่ได้ทรงบำเพ็ญ เพื่อประเทศชาติ และประชาชนมาตลอดรัชสมัย พระมหากษัตริย์คุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม

¹⁰ สุเมธ เทศขำ, “นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยสื่อสารประวัติศาสตร์ไทย ในการแสดงแสงเสียง ประกอบจินตภาพเรื่อง แผ่นดินนี้มีความหลัง,” (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏยศิลป์ไทย ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554), หน้า 14.

อย่างหาที่สุดมิได้ กองทัพบก ร่วมกับธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) จึงได้ขอพระราชทานจัดการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง คนตีศรีอยุธยา (ครั้งที่ 1) น้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวาย เพื่อความบันเทิงพระราชหฤทัยเป็นราชบูชา

ต่อมาในปี พ.ศ. 2538 กองทัพบก ร่วมกับธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ได้ดำเนินการจัดการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง คนตีศรีอยุธยา (ครั้งที่ 2) ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2538 ณ วัดไชยวัฒนาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อเฉลิมฉลองมหามงคลสมัยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มหาราช ทรงครองสิริราชสมบัติมาเป็นระยะเวลายาวนานถึง 50 ปี ทั้งนี้ได้มีการปรับปรุงการแสดงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นอีกด้วย

2.2.2.2 การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง แผ่นดินนี้มีความหลัง

การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง แผ่นดินนี้มีความหลัง ณ พระราชวังเดิม กำกับการแสดงโดยศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี มีวัตถุประสงค์เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มหาราช เนื่องในวโรกาสมหามงคลเสด็จเถลิงถวัลราชสมบัติครบ 50 ปี และเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช น้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงกอบกู้เอกราชให้คืนแก่ชาติไทย เมื่อครั้งเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 รวมทั้งการสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานีแห่งราชอาณาจักรไทย นอกจากนี้ยังเป็นการประชาสัมพันธ์โครงการบูรณะโบราณสถานในพระราชวังเดิม ตลอดจนการเปิดโอกาสให้หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนได้ร่วมจัดกิจกรรมกับกองทัพเรือ และเพื่อเป็นการหารายได้สมทบทุนโครงการบูรณะโบราณสถานภายในพระราชวังเดิมอีกด้วย¹¹

2.2.2.3 การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ดำเนินการจัดการแสดงโดยสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยจัดการแสดงขึ้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2547 เนื่องในโอกาสครบรอบ 96 ปี พระตำหนักวังลดาวัลย์ ณ พระตำหนักวังลดาวัลย์ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

¹¹ สัมภาษณ์ นราพงษ์ จรัสศรี, อาจารย์ประจำภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 21 ตุลาคม 2557.

ทั้งนี้ นับตั้งแต่วังลดาวัลย์ได้ถูกสร้างขึ้น จวบจนถึงปี พ.ศ. 2530 รวมเป็นระยะเวลา ยาวนานกว่า 81 ปีแล้ว จึงปรากฏความชำรุดทรุดโทรมขึ้นกับอาคารหลายแห่ง สำนักงานทรัพย์สิน ส่วนพระมหากษัตริย์ได้มีการริเริ่มแนวความคิด ในการบูรณะซ่อมแซมวังลดาวัลย์ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยการจัดทำแบบและรายการบูรณะซ่อมแซมจนแล้วเสร็จ แต่เมื่อปลายปี พ.ศ. 2540 เศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในภาวะตกต่ำ จึงชะลอการบูรณะซ่อมแซมวังลดาวัลย์ลงชั่วคราว และในปี พ.ศ. 2545 ได้มีการรื้อฟื้นโครงการบูรณะซ่อมแซมวังลดาวัลย์ขึ้นใหม่ภายใต้ชื่อว่า “โครงการบูรณะซ่อมแซมตึกอำนวยการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์” โดยดำเนินการ บูรณะซ่อมแซมอย่างเต็มรูปแบบ จนแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2547¹²

หลังจากการบูรณะซ่อมแซมวังลดาวัลย์ครั้งใหญ่ได้เสร็จสิ้นลง สำนักงานทรัพย์สิน ส่วนพระมหากษัตริย์ได้จัดพิธีสมโภชเนื่องในโอกาสครบรอบ 96 ปี พระตำหนักวังลดาวัลย์ขึ้น และมีการจัดมหรสมโภชขึ้นในงานเลี้ยงอาหารค่ำ คือ การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ โดยมีศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี รับหน้าที่เป็นผู้กำกับการแสดง ซึ่งนำเสนอการแสดงในรูปแบบของนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ดำเนินเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ นับตั้งแต่อดีตจวบจนถึงปัจจุบัน

2.2.2.4 การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง เวียงกุมกาม มังราย และสายน้ำ การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเรื่อง เวียงกุมกาม มังราย และสายน้ำ มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดเลี้ยงต้อนรับคณะผู้นำในการประชุมระดับผู้นำด้านน้ำแห่งภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก ครั้งที่ 2 (The 2nd Asia-Pacific Water Summit: 2nd APWS) ซึ่งจัดแสดงขึ้นเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2556 ณ เวียงกุมกาม จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องด้วยรัฐบาลภายใต้การบริหารของ นายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีความประสงค์ให้โบราณสถานเวียงกุมกาม ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เป็นสถานที่ในการจัดงานเลี้ยงต้อนรับคณะผู้นำในการประชุม ระดับผู้นำด้านน้ำแห่งภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก ครั้งที่ 2 (The 2nd Asia-Pacific Water Summit: 2nd APWS) โดยวัตถุประสงค์หลักของการจัดประชุมในครั้งนี้ คือ การร่วมมือกันในการบริหารจัดการ น้ำ และการส่งเสริมนวัตกรรมใหม่ให้กลุ่มสมาชิกประเทศในเอเชีย - แปซิฟิก ได้มีโอกาสแบ่งปัน องค์ความรู้ ตลอดจนร่วมกันเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาทางน้ำ

¹² สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, วังลดาวัลย์ เปิดประตูสู่การพัฒนาอันยั่งยืน บนพื้นฐานแห่งความเป็นธรรม (กรุงเทพฯ: บริษัทดาวฤกษ์ คอมมูนิเคชั่นส์ จำกัด, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์), หน้า 62 - 63.

การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง เวียงกุมกาม มังราย และสายน้ำ ดำเนินเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของเวียงกุมกาม นับตั้งแต่การสร้างเวียงกุมกาม จบจนถึง การล่มสลายของเวียงกุมกาม โดยมีศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี รับผิดชอบหน้าที่เป็นผู้กำกับการแสดง บริษัทเจเอสแอล โกลบอล มีเดีย จำกัด (JSL Global Media Co., Ltd.) รับผิดชอบควบคุมดูแล ด้านฉาก แสง เสียง และความบันเทิงต่างๆ อาจารย์โกมล พานิชพันธ์ รับผิดชอบควบคุมดูแล เครื่องแต่งกายของนักแสดง นายมนตรี วัตละเอียด รับผิดชอบควบคุมดูแลการแต่งหน้าและทำผม ของนักแสดง นอกจากนี้ยังได้รับเกียรติจากนายปลอดประสพ สุรัสวดี ผู้ดำรงตำแหน่ง รองนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น มาร่วมแสดงโดยรับบทเป็นพญามังราย และนายธทอง จันทรางศุ ผู้ดำรงตำแหน่งปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น รับบทเป็นกรมวังผู้อ่านคำประกาศตั้งเมือง

ทั้งนี้ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ได้กล่าวถึงการแสดงแสงเสียงประกอบ จินตภาพไว้ว่า การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเกิดขึ้นภายหลังการแสดงแสงเสียงในรูปแบบ ดั้งเดิม โดยเป็นศิลปะการแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่ ซึ่งให้ความสำคัญกับปูชนียสถานอันเป็นสถานที่ที่ ใช้จัดทำการแสดง ผนวกกับการเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ และเป็นการผสมผสานนาฏศิลป์ การละคร ตลอดจนเทคนิคของระบบแสงและระบบเสียง รวมทั้งการคำนึงถึงความสำคัญของ องค์ประกอบในการแสดงด้วย¹³

ดังนั้นการจัดการแสดงแสงเสียงในรูปแบบดั้งเดิม และการแสดงแสงเสียงประกอบ จินตภาพ จึงนับเป็นภาระงานด้านการแสดงที่จำเป็นต้องอาศัยบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญ ที่มี ประสบการณ์ด้านศิลปะการแสดงเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังต้องอาศัยระบบ การบริหารจัดการแสดงที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การแสดงนั้นมุ่งสู่ความสำเร็จ ตลอดจนการเป็น ที่ยอมรับของสังคม

2.3 การแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่ (Site – Specific Dance Performance)

การแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่ (Site – Specific Dance Performance) คือ การแสดง นาฏศิลป์ที่สร้างสรรค์ขึ้นเฉพาะที่ ซึ่งถูกสร้างสรรค์ขึ้นโดยผ่านกระบวนการ และการตีความ ทางวัฒนธรรมของลักษณะสถานที่นั้นๆ อาทิ สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น นำมาซึ่งวิธีการค้นพบความหมายและคุณค่าที่แฝงอยู่ในสถานที่ ตลอดจนเป็นการพัฒนา เพื่อส่งเสริมสถานที่นั้นๆ

¹³ สัมภาษณ์ นราพงษ์ จรัสศรี, อาจารย์ประจำภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 21 ตุลาคม 2557

การแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่มีความต้องการหลีกเลี่ยงจากกรอบของโรงละคร โดยจัดการแสดงภายนอกโรงละคร สิ่งแวดล้อมที่เฉพาะเจาะจงของสถานที่ จะช่วยให้ผู้กำกับการแสดงสามารถสื่อสารความเป็นร่วมสมัย และความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์ของสถานที่ดังกล่าว ตลอดจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนในเขตพื้นที่ ให้มีส่วนร่วมกับการแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่ และเกิดปฏิสัมพันธ์กับสถานที่นั้นๆ ด้วย¹⁴

ทั้งนี้การแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่จะต้องตระหนักถึงสถานที่ เรื่องราวที่มีอยู่ ณ สถานที่แห่งนั้น และภาพ (Visual) ของการแสดง การมีจิตวิญญาณ และเคารพต่อสถานที่หรือสถาปัตยกรรมนั้นๆ ตลอดจนการให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม โดยการแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่ควรคำนึงถึงการส่งเสริมสถานที่นั้นๆ และเรื่องราวที่จัดแสดงต้องมีความสัมพันธ์กับสถานที่นั้นๆ อย่างลงตัว ทำให้การแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่และสถานที่มีความเป็นเอกภาพ ไม่มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เกิดความโดดเด่นไปกว่ากัน

นอกจากนี้การแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่ยังมีความสัมพันธ์กับการแสดงโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ หรือการแสดงนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ (Post – Modern Dance) ซึ่งสามารถจัดแสดงในสถานที่ต่างๆ ที่ไม่ใช่โรงละคร อาทิ สวนสาธารณะ โรงยิมส์ หลังคาอาคาร สถานที่เหล่านี้กลับกลายเป็นสถานที่สำหรับการแสดง นอกเหนือไปจากการแสดงในโรงละครแบบปกติ¹⁵

ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ได้กล่าวถึงการแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่ไว้ว่า การแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่ คือ การแสดงนาฏศิลป์ที่ยึดติดกับสถานที่ ซึ่งมุ่งให้ความสำคัญกับสถานที่นั้นๆ ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานได้เกิดความเข้าใจผิด โดยนำการแสดงนาฏศิลป์มาจัดแสดงร่วมกับสถานที่ แต่ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง ณ สถานที่แห่งนั้น ศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานไม่มีจิตวิญญาณ และไม่มีความเคารพต่อสถานที่นั้นๆ ทำให้ไม่เกิดเอกภาพระหว่างการแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่กับสถานที่¹⁶

¹⁴ วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, ศิลปะเฉพาะที่ [ออนไลน์], 16 พฤษภาคม 2556. แหล่งที่มา www.wikipedia.org

¹⁵ นราพงษ์ จรัสศรี, ประวัตินาฏศิลป์ตะวันตก (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), หน้า 138.

¹⁶ สัมภาษณ์ นราพงษ์ จรัสศรี, อาจารย์ประจำภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 14 ตุลาคม 2557

2.4 นาฏยศิลป์สร้างสรรค์ในประเทศไทย

นาฏยศิลป์สร้างสรรค์ในประเทศไทย มีความสัมพันธ์กับการแสดงนาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) โดยศิลปินในปัจจุบันมีการนำแนวคิดของการแสดงนาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ ทั้งนี้ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ศิลปินต้นแบบผู้บุกเบิกการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพในประเทศไทย และผู้กำกับการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วัลลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ก็ได้้นำแนวคิดของการแสดงนาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ของศิลปินในยุคหลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) มาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานในครั้งนี้ด้วย อาทิ การเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) ศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) และการแสดงนาฏยศิลป์เฉพาะที่ (Site Specific Dance Performance) เป็นต้น นอกจากนี้ ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ได้กล่าวถึงแนวความคิดของการแสดงนาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ไว้ว่า คือ สิ่งที่ไม่สาระ ไม่มีอุดมคติ และเป็นการผสมผสานหลายสิ่งซึ่งมีความแตกต่างกันมารวมเข้าไว้ด้วยกัน¹⁷ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้รวบรวมแนวคิดของศิลปินในยุคหลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์แนวทางการสร้างสรรค์ผลงาน และรูปแบบในการแสดงของการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วัลลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ดังต่อไปนี้

ในปี ค.ศ. 1960 เป็นยุคของนาฏยศิลป์ที่ได้รับการขนานนามโดยทั่วไปว่า “โพสต์โมเดิร์นแดนซ์” (Post – Modern Dance) อีวอน เรนเนอร์ (Yvonne Rainer) ได้ใช้คำนี้เป็นครั้งแรก โดยมีความหมายรวมถึงงานในแบบทดลอง (Experimental Dance) ที่สร้างสรรค์ขึ้นในราวต้นปี ค.ศ. 1960 จนถึงปี ค.ศ. 1990 งานของศิลปินที่สร้างสรรค์ขึ้นในยุคนี้ จะมีความแตกต่างกันออกไป จนไม่สามารถจำกัดได้ว่าลักษณะใดเป็นลักษณะเฉพาะของยุคโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ไม่ว่าจะงานของศิลปินแต่ละคนที่สร้างสรรค์ขึ้นในยุคนี้ จะมีแนวทางการสร้างผลงานที่แตกต่างกันออกไปมากมาย ก็จะไม่นำเอาลักษณะนั้นมาพิจารณา แต่จะถือเอาเวลาที่ผลิตงานนั้นเป็นสำคัญ แนวคิดของศิลปินในยุคนี้อยู่บนพื้นฐานของการปฏิวัติแนวความคิดดั้งเดิมของนาฏยศิลป์ในอดีต ซึ่งจะเป็นเช่นเดียวกับแนวคิดของนักสร้างสรรค์

¹⁷ เรื่องเดียวกัน.

ในยุคโมเดิร์นแดนซ์ (Modern Dance) ที่ครั้งหนึ่งเคยมีความขัดแย้งกับการแสดงในรูปแบบดั้งเดิม คือ บัลเลต์ ดังนั้นจูดีท สตีท (Judith Steeh) ได้อธิบายว่า ศิลปินนักสร้างสรรค์นาฏยศิลป์รุ่นใหม่ โดยเฉพาะศิลปินในยุคโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) นั้น ต่างก็คิดว่าตนเอง เป็นผู้ปฏิวัติรูปแบบของมาธา เกรแฮม (Matha Graham) ข้อแตกต่างบางประการที่ทำให้การแสดงแบบโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) แตกต่างไปจากนาฏยศิลป์แบบอื่นๆ คือ การแสดงแบบโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) สามารถจัดแสดงในสถานที่ต่างๆ ที่ไม่ใช่โรงละคร อาทิ สวนสาธารณะ โรงยิมส์ หลังคาอาคาร สถานที่เหล่านี้มักกลายเป็นสถานที่สำหรับการแสดง นอกเหนือไปจากการแสดงในโรงละครแบบปกติ

ทั้งนี้นอกจากแนวคิดของโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) จะสามารถจัดแสดงได้โดยไม่เลือกสถานที่ แม้แต่ในโรงละครแล้ว แนวคิดของศิลปินในยุคโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ยังนำเสนอเรื่องของชีวิตประจำวัน โดยให้ความสำคัญกับคำถามที่ว่า จะเต้นอย่างไร ทำไม และที่ไหน

โพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ได้เริ่มกิจกรรมการแสดงขึ้นที่จัดสัน เชิร์ช (Judson Church) ซึ่งอยู่ในบริเวณของกรีนวิช วิลเลจ (Greenwich Village) ในกรุงนิวยอร์ก (New York) เมื่อปี ค.ศ. 1962 การแสดงได้จัดออกมาในรูปแบบของกลุ่มศิลปินที่มารวมตัวกัน เพื่อนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ในแบบฉบับของตนเอง ดังต่อไปนี้

อีวอน เรนเนอร์ (Yvonne Rainer) มาถึงกรุงนิวยอร์ก (New York) ในปี ค.ศ. 1956 เริ่มเรียนในสาขาการแสดงละคร แต่ต่อมาได้สนใจเรียนนาฏยศิลป์มากขึ้นรวมทั้งบัลเลต์ โดยได้เรียนโมเดิร์นแดนซ์ (Modern Dance) กับเกรแฮม (Graham) คันนิงแฮม (Cunningham) และฮัลพริน (Halprin) และได้ร่วมแสดงกับหลายคณะรวมทั้ง เจมส์ แวร์ริง (James Waring) เรนเนอร์ไม่สนใจการเคลื่อนไหวแบบที่มีเทคนิคจากการเรียนในชั้นเรียน แต่มีความเชื่อที่ว่าใครก็สามารถเต้นได้ทุกคน จึงได้เขียนหนังสือประกาศนโยบายเกี่ยวกับเรื่องนี้ด้วย ทั้งนี้เรนเนอร์เป็นผู้ใช้คำว่าโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) เป็นครั้งแรก

เดวิด กอร์ดอน (David Gordon) ผู้เรียนจิตรกรรมควบคู่ไปกับการเรียนนาฏยศิลป์กับ เจมส์ แวร์ริง (James Waring) เริ่มสร้างงานของตนเองในปี ค.ศ. 1960 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของจัดสันแดนซ์ เธียร์เตอร์ (Judson Dance Theatre) และร่วมแสดงกับอีวอน เรนเนอร์ (Yvonne Rainer) หลายชิ้น นอกจากนี้ยังเป็นผู้ก่อตั้งคณะพิคอัพแดนซ์คอมพานี (Pick Up Dance Company) ในกรุงนิวยอร์ก (New York) และยังออกแบบงานให้กับอเมริกันบัลเลต์เธียร์เตอร์ (American Ballet Theatre) และปารีสโอเปราแอนด์บัลเลต์ (Paris Opera and Ballet) กอร์ดอนเรียกตนเองว่าผู้สร้าง (Constructor) และออกแบบงานเต้นรำ

โดยยึดติดกับความไม่เป็นทางการ จนบางครั้งทำให้ดูเป็นการบังเอิญ ซึ่งแสดงออกมาโดยไม่ได้เจตนา กอร์ดอนได้ร่วมแสดงในงานหลายชิ้นของอิวอน เรนเนอร์ (Yvonne Rainer)

ทั้งนี้ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ได้มีโอกาสร่วมงานกับเดวิด กอร์ดอน (David Gordon) เมื่อครั้งที่ยังเป็นนักเต้นรำอยู่ในคณะเอกเทมโปรารี ดานซ์ เธียเตอร์ ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ

สตีฟ แพกซ์ตัน (Steve Paxton) เป็นนักเรียนนิมิตติกตั้งแต่วันที่เรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยม แต่ได้เรียนนาฏศิลป์ควบคู่ไปด้วย ต่อมาได้เรียนนาฏศิลป์ร่วมสมัยกับเมอร์ซ คันนิงแฮม (Merce Cunningham) และโรเบิร์ต ดูน (Robert Dunn) ในนิวยอร์ก (New York) และได้ใช้เวลา 1 ปีในการร่วมงานกับคณะโฮเซ่ ลิมอน (Jose Limon) นอกจากนี้ยังได้เข้าทำงานกับคณะคันนิงแฮม (Cunningham) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1961 – ค.ศ. 1964 สตีฟ แพกซ์ตัน (Steve Paxton) เป็นผู้ที่คิดค้นคอนแทคอิมโพรไวเซชัน (Contact Improvisation) จึงได้รับการยกย่องให้เป็นบิดาแห่งคอนแทคอิมโพรไวเซชัน (Contact Improvisation) ซึ่งเป็นการเต้นรำแนวใหม่ที่ใช้น้ำหนักของร่างกาย ให้มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติของแรงโน้มถ่วงของโลก นักเต้นต่างผลัดกันส่งแรงและรับแรงกับคู่เต้นของตน ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับกฎแรงโน้มถ่วงของโลก และความสามารถในการเคลื่อนไหวของแต่ละบุคคล

ทั้งนี้ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ได้มีโอกาสร่วมงานกับสตีฟ แพกซ์ตัน (Steve Paxton) เมื่อครั้งที่ยังเป็นนักเต้นรำอยู่ในคณะเอกเทมโปรารี ดานซ์ เธียเตอร์ ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ

เมเรดิธ มังก์ (Meredith Monk) เกิดในอเมริกาใต้ (South America) และมาเติบโตที่คอนเนตทิคัต (Connecticut) เมเรดิธ มังก์ (Meredith Monk) มีมารดาที่เป็นนักร้องอาชีพ ส่วนตนเองก็มีความสามารถในการร้องเพลงและอ่านโน้ตดนตรีได้ เมเรดิธ มังก์ (Meredith Monk) เริ่มเรียนนาฏศิลป์ตั้งแต่อายุเพียง 3 ขวบ ต่อมาจึงได้เรียนวิชาดนตรีอย่างจริงจัง และได้เริ่มการแสดงครั้งแรกในนิวยอร์ก (New York) เมื่อปี ค.ศ. 1964 หลังจากสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยซาราห์ ลอเรนซ์ (Sarah Lawrence College) และในปี ค.ศ. 1968 ได้ก่อตั้งคณะเดอะ เฮาส์ (The House) ขึ้น เมเรดิธ มังก์ (Meredith Monk) เป็นทั้งผู้ออกแบบท่าเต้นและผู้ประพันธ์เพลงที่สร้างสรรค์ผลงานแนวลึกลับไสยศาสตร์ แต่ในขณะเดียวกันก็ยังให้ความสำคัญกับงานในรูปแบบของการละครอยู่

ทริซา บราวน์ (Trisha Brown) มีพื้นฐานโมเดิร์นแดนซ์ในแบบดั้งเดิม และได้พบกับอิวอน เรนเนอร์ (Yvonne Rainer) ที่โรงเรียนภาคฤดูร้อนระหว่างที่เรียนอยู่กับแอน ฮัลพรีน (Ann Halprin) ต่อมาในปี ค.ศ. 1961 ทริซา บราวน์ (Trisha Brown) ก็ย้ายมายังกรุงนิวยอร์ก (New York) กับอิวอน เรนเนอร์ (Yvonne Rainer) และได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกในจัดชัน กรุ๊ป

(Judson Group) ทริชา บราวน์ (Trisha Brown) ออกแบบงานเต้นรำโดยคำนึงถึงที่ว่าง (Space) ในช่วง 20 ปีแรกของการแสดงทริชา บราวน์ (Trisha Brown) ไม่ได้ให้ความสำคัญกับดนตรีและการละครมากนัก แต่ใช้กฎเกณฑ์ของกีฬาและการเล่นเกมส์มาเป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์ผลงาน

ลูซินดา ไชลด์ส (Lucinda Childs) สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยซาราห์ ลอเรนซ์ (Sarah Lawrence College) ในปี ค.ศ. 1962 และได้พบกับอีวอน เรนเนอร์ (Yvonne Rainer) ที่เมอร์ซ คันทันนิ่งแฮม สตูดิโอ (Merce Cunningham Studio) พร้อมกับชักชวนให้มาร่วมงานที่จัดขึ้น กรู๊ป (Judson Group) ลูซินดา ไชลด์ส (Lucinda Childs) ได้สร้างสรรค์ผลงานในแบบของการทดลอง ซึ่งนับเป็นลักษณะเฉพาะของโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ที่มีรูปแบบเรียบง่าย และใช้ลีลาท่าเต้นน้อยที่สุด โดยมักจะใช้การเดิน วิ่ง เหยียด ที่เกี่ยวข้องกับจังหวะ ในรูปแบบของการแสดงที่มีความสัมพันธ์กับเรขาคณิต (Geometric Pattern) ส่วนใหญ่จะเป็นงานกลุ่ม (Group Work) ที่มีนักแสดงหลายคน

ลอรา ดีน (Laura Dean) ได้เข้าศึกษาที่โรงเรียนศิลปะการแสดงของกรุงนิวยอร์ก (New York's High School of Performing Arts) หลังจากนั้นในปี ค.ศ. 1965 – ค.ศ. 1966 ได้ร่วมงานกับคณะพอล เทย์เลอร์ โดยเข้ามาแทนที่ทวิลา ธาร์ฟ (Twyla Tharp) ที่ออกไปจากนั้นก็ไปอยู่ที่ซานฟรานซิสโก (San Francisco) เป็นระยะเวลา 2 ปี แล้วจึงกลับมาที่กรุงนิวยอร์ก (New York) ลอรา ดีน (Laura Dean) ได้เริ่มสร้างสรรค์ผลงานของตนเองในปี ค.ศ. 1967 และในปี ค.ศ. 1971 ได้ก่อตั้งคณะลอรา ดีน ดานซ์ คอมพานี (Laura Dean Dance Company) ขึ้น ลอรา ดีน (Laura Dean) ได้สร้างสรรค์ผลงานที่มีลีลาแบบธรรมชาติ ท่าเต้นเป็นธรรมชาติสามัญ เรียบง่าย ซ้ำไปซ้ำมา (Repetitive Movement) การสร้างและเปลี่ยนแปลงรูปแบบ (Pattern) การเต้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป และนอกจากนี้ยังได้ใช้เทคนิคการหมุนตัวอยู่กับที่ ทั้งในพื้นที่แคบและหมุนวนเป็นวงในพื้นที่กว้าง นับเป็นการหมุนที่มีเทคนิคแตกต่างไปจากการหมุนที่มีแบบแผนดังเช่นท่าหมุนในบัลเลต์

ทวิลา ธาร์ฟ (Twyla Tharp) ไม่ชื่นชอบท่าเต้นที่เป็นธรรมชาติสามัญซึ่งง่ายต่อการปฏิบัติ แต่กลับคิดว่านักเต้นต้องใช้สมองในการคิดและคำนวณระหว่างการแสดง อาทิ การเต้นกลับหน้ากลับหลัง การลดความเร็ว การเพิ่มความเร็ว การเคลื่อนที่ไปทางด้านข้าง เป็นต้น ในปี ค.ศ. 1971 ทวิลา ธาร์ฟ (Twyla Tharp) นับเป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้งานโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) เป็นที่รู้จักมากขึ้น โดยใช้วิธีการสร้างสรรค์ที่คำนึงถึงความบันเทิงของผู้ชม และการสร้างสรรค์ผลงานที่แสดงออกถึงความเฉลียวฉลาดของผู้แสดงและผู้สร้างสรรค์ผลงาน อาทิ การแสดงที่มีการตั้งคำถามให้ทุกคนที่มาชมการแสดงได้ใช้ความคิด อันเป็นหัวใจของงานในรูปแบบของโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ทั้งนี้ลีลาท่าเต้นเป็นการผสมผสานกันระหว่าง

กฎเกณฑ์กับท่าเต้นที่เรียบง่าย ตลก และมีความทันสมัย ตลอดจนไม่ได้เป็นเรื่องของการเต้นรำ หรือนักเต้นรำโดยเฉพาะ รวมทั้งไม่ใช่เรื่องของพระเอกผู้พิชิตอธรรม หรือนิยายที่มีลักษณะของ ตัวละคร

นอกจากนี้ศิลปินรุ่นต่างๆ ในสมัยโมเดิร์นแดนซ์ (Modern Dance) และโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ได้มีการขยายแนวความคิดจากศิลปินกลุ่มหนึ่งไปยังอีกกลุ่มหนึ่ง ส่งผลให้เกิดศิลปินรุ่นใหม่เพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ อาทิ สตีเฟ่น ปีโตรนีโอ (Stephen Petronio) ซึ่งจัดว่าเป็นเชื้อสายที่แยกออกมาจากทริชา บราวน์ (Trisha Brown) ปัจจุบันเป็นศิลปินแบบ โพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) และได้ออกแบบงานสมัยใหม่ให้กับคณะบัลเลต์ รวมทั้งการสร้างสรรค์ผลงานในคณะของตนเอง เฉกเช่นเดียวกับทวิลา ชาร์พ (Twyla Tharp) ลอรา ดีน (Laura Dean) และลูซินดา ไชลด์ส (Lucinda Childs) ทั้งนี้ศิลปินรุ่นใหม่ที่มีการดำเนินการ ในรูปแบบเดียวกันนี้ ได้แก่ ไมเคิล คลาร์ก (Michael Clark) ศิลปินชาวอังกฤษ ซึ่งศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ได้มีโอกาสร่วมงานด้วยเมื่อครั้งพำนักอยู่ ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ และเดวิด พาร์สัน (David Parsons) เป็นต้น

ดังนั้นการสร้างสรรค์ผลงานที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะดำเนินไป ในทิศทางใด และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาอย่างไม่วันจบสิ้น¹⁸

2.5 วัฒนธรรมองค์กร (Organization Culture)

องค์กรที่ก่อตั้งขึ้นไม่ว่าจะเป็นองค์กรขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ ย่อมมีความคิด ความเชื่อ และวิถีการดำเนินงานเป็นของตนเอง ซึ่งมีความแตกต่างไปจากองค์กรอื่นๆ

สมคิด บางโม กล่าวว่า วัฒนธรรมองค์กร หมายถึง ความคิด ความเชื่อ แบบแผนปฏิบัติงาน และการดำรงชีวิตของบุคลากรในองค์กรหนึ่งๆ ซึ่งบุคลากรส่วนใหญ่ขององค์กรยอมรับ ปฏิบัติเป็น ประเพณี และใช้เป็นแบบแผนของการปฏิบัติตนในฐานะสมาชิกองค์กร¹⁹

วิรัช สงวนวงศ์วาน กล่าวว่า วัฒนธรรมองค์กร คือ ค่านิยมและความเชื่อที่มีร่วมกัน อย่างเป็นระบบที่เกิดขึ้นในองค์กร และใช้เป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมของคนในองค์กรนั้น วัฒนธรรมองค์กรจึงเปรียบเสมือนบุคลิกภาพ หรือจิตวิญญาณขององค์กร²⁰

¹⁸ นราพงษ์ จรัสศรี, ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก, หน้า 137 - 141.

¹⁹ สมคิด บางโม, องค์การและการจัดการ (กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์, 2551), หน้า 43.

²⁰ วิรัช สงวนวงศ์วาน, การจัดการและพฤติกรรมองค์กร (กรุงเทพฯ: เอช. เอ็น. กรุ๊ป จำกัด, 2547), หน้า 19.

สุนทร วงศ์ไวยวรรณ กล่าวว่า วัฒนธรรมองค์กร หมายถึง สิ่งต่างๆ อันประกอบด้วย สิ่งประติษฐ์ แบบแผนพฤติกรรม บรรทัดฐาน ความเชื่อ ค่านิยม อุดมการณ์ ความเข้าใจ และข้อสมมติพื้นฐานของคนจำนวนหนึ่ง หรือส่วนใหญ่ภายในองค์กร²¹

พร ภิเศก กล่าวว่า วัฒนธรรมองค์กร คือ กลุ่มของค่านิยมที่ได้รับการยอมรับในกลุ่ม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของสมาชิก และช่วยให้สมาชิกในองค์กรเข้าใจว่า การปฏิบัติใดที่ได้รับการพิจารณาว่ายอมรับได้ เกิดแนวการปฏิบัติที่สืบต่อกันมา อีกทั้งค่านิยมเหล่านี้มักจะถูกถ่ายทอดผ่านทางเรื่องราว และสื่อสัญลักษณ์ต่างๆ²²

โดยสรุป วัฒนธรรมองค์กร หมายถึง ค่านิยมร่วมขององค์กรที่มีแบบแผน เป็นความรู้ร่วมกันของบุคลากรในองค์กร ซึ่งบุคลากรส่วนใหญ่ให้การยอมรับ ปฏิบัติเป็นประเพณี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนของสมาชิกองค์กร

2.5.1 ความสำคัญของวัฒนธรรมองค์กร

องค์กรทุกองค์กรย่อมมีวัฒนธรรมหลักเป็นแบบแผนสำหรับพฤติกรรมในการทำงานของบุคลากรภายในองค์กร ทำให้องค์กรมีเอกลักษณ์แตกต่างไปจากองค์กรอื่นๆ วัฒนธรรมองค์กรจึงเป็นหลักยึดถือปฏิบัติที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เปรียบเสมือนหลักชัยในการสร้างความมั่นคงภายในองค์กรมิให้แตกสลายลง

องค์กรที่มีวัฒนธรรมองค์กรเข้มแข็ง จะมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. การที่วัฒนธรรมหรือค่านิยมขององค์กรนั้นได้รับความเชื่อถือ และพนักงานมีส่วนร่วมด้วยอย่างกว้างขวาง

2. วัฒนธรรมขององค์กรนั้นมีอิทธิพลต่อพนักงานเป็นอย่างมาก

3. พนักงานส่วนรวมขององค์กรให้การยอมรับวัฒนธรรมนั้นเป็นอย่างดี

4. วัฒนธรรมนั้นมีความสอดคล้องกับพฤติกรรมขององค์กร²³

องค์กรส่วนใหญ่จะมีวัฒนธรรมที่มีความเข้มแข็งปานกลางจนถึงเข้มแข็งมาก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ อาทิ ขนาดขององค์กร อายุขององค์กร ความเด่นชัดของวัฒนธรรม องค์กรที่มีวัฒนธรรมแข็งแรงจะมีผลดีต่อพฤติกรรม และระบบการทำงานขององค์กร เป็นปัจจัยที่

²¹ สุรศักดิ์ อัครอารีสุข, “การรับรู้ค่านิยมร่วมขององค์กร: ศึกษากรณีสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์,” (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555), หน้า 22.

²² เรื่องเดียวกัน, หน้า 20.

²³ วิรัช สงวนวงศ์วาน, การจัดการและพฤติกรรมองค์กร, หน้า 21 - 22.

เสริมสร้างแรงจูงใจให้มีความร่วมมือในการทำงาน ลดความขัดแย้ง และช่วยนำไปสู่ความสำเร็จในเป้าหมายขององค์กรได้

2.5.2 ที่มาของวัฒนธรรมองค์กร

วัฒนธรรมองค์กรเกิดขึ้นจากการสะสมและปฏิบัติสืบต่อกันมา จนเป็นที่ยอมรับของบุคลากรส่วนใหญ่ในองค์กร นอกจากนี้ วัฒนธรรมองค์กรมักจะสะท้อนจากวิสัยทัศน์ (Vision) หรือภารกิจ (Mission) ของผู้ก่อตั้งองค์กร ที่ได้คาดคะเนและจินตนาการไว้ตั้งแต่แรกก่อตั้งองค์กร เมื่อองค์กรได้พัฒนาต่อมา ผู้บริหารก็จะสืบสานวิสัยทัศน์และภารกิจของผู้ก่อตั้ง มาเป็นพื้นฐานของวัฒนธรรมองค์กรนั้น ปัจจัยที่ทำให้เกิดวัฒนธรรมองค์กร มีดังต่อไปนี้

1. สภาพแวดล้อมขององค์กรจะต้องเหมาะสมกับการดำรงชีวิต และเอื้อต่อความสำเร็จขององค์กร
2. ความเชื่อและค่านิยมส่วนใหญ่ของสมาชิกในองค์กรต้องใกล้เคียงกัน กล่าวคือ มีพื้นฐานการศึกษาอบรมใกล้เคียงกัน
3. ผู้นำ ผู้ก่อตั้ง หรือวีรบุรุษขององค์กร ที่จะนำองค์กรสู่ความสำเร็จ มีความคิด ความเชื่อ และแนวปฏิบัติอย่างไร สมาชิกก็มักจะปฏิบัติตามเป็นส่วนใหญ่
4. เหตุการณ์สำคัญขององค์กรมักปฏิบัติสืบทอดกันมาจนเป็นประเพณี สมาชิกส่วนใหญ่ขององค์กรมักยินดีที่จะเข้าร่วม มากกว่าการต่อต้าน
5. การติดต่อสื่อสารในองค์กรที่มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และถูกต้อง จะส่งเสริมความเป็นเอกภาพ ทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและรวดเร็ว ย่อมส่งเสริมให้เกิดความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติ ไปในแนวทางเดียวกันโดยง่าย²⁴

2.5.3 องค์ประกอบของวัฒนธรรมองค์กร

องค์ประกอบพื้นฐานของวัฒนธรรมองค์กรมีอยู่ 4 ประการ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมการดำเนินงาน องค์กรทุกองค์กรจะดำเนินงานอยู่ภายในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เจาะจง ซึ่งจะกำหนดประเภทขององค์กรที่ต้องการเจริญเติบโต
2. ค่านิยม ค่านิยมที่ยึดถือร่วมกัน โดยพนักงานทุกคนจะมีคุณลักษณะพื้นฐานขององค์กร ค่านิยมคือสิ่งที่ผลักดันความพยายามร่วมกันของสมาชิกองค์กร ค่านิยมจะถูกระบุไว้ภายในเป้าหมาย คือ คำขวัญขององค์กร

²⁴ สมคิด บางโม, องค์การและการจัดการ, หน้า 44.

3. ธรรมเนียมปฏิบัติ กิจกรรมและเหตุการณ์ปกติจะเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กรด้วย

4. เครือข่ายทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมองค์กรจะถูกถ่ายทอดผ่านเครือข่ายที่ไม่เป็นทางการ เรื่องราวของอุดมคติ และวีรบุรุษขององค์กรก่อนหน้านี้ จะถูกถ่ายทอดผ่านเครือข่ายที่ไม่เป็นทางการ มีการรับรู้ร่วมกันทั่วทั้งองค์กร และระหว่างรุ่นของพนักงานที่ต่อเนื่องกัน²⁵

2.5.4 การเรียนรู้วัฒนธรรมองค์กร

บุคลากรขององค์กรสามารถเรียนรู้วัฒนธรรมองค์กรของตนเองได้ ดังต่อไปนี้

1. เรื่องราว (Stories) ความเป็นมาของผู้ก่อตั้งและประวัติองค์กร การแก้ไขปัญหาที่ผ่านมา ความสำเร็จ ความล้มเหลว และพัฒนาการช่วงต่างๆ ขององค์กร

2. พิธีการ (Rituals) หรือกิจกรรมในวาระต่างๆ อาทิ วันก่อตั้งองค์กร วันเฉลิมฉลองความสำเร็จต่างๆ ของพนักงานหรือขององค์กร การประกาศยกย่องพนักงานตัวอย่าง การมอบรางวัลตอบแทนแก่พนักงานดีเด่นให้เป็นที่ประจักษ์ และย้ำวัฒนธรรมที่เน้นผลงานของพนักงาน เป็นต้น

3. สัญลักษณ์ทางวัตถุ (Material Symbols) อาทิ การจัดสถานที่ทำงาน การแต่งกาย สีฉันทน์ เครื่องใช้สำนักงาน สวัสดิการ สิทธิพิเศษต่างๆ ที่จอดรถ รถประจำตำแหน่ง สิ่งเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมขององค์กรนั้น ทั้งในสายตาและการรับรู้ของพนักงาน ตลอดจนบุคคลภายนอกองค์กร

4. ภาษา (Language) องค์กรต่างๆ อาจบัญญัติศัพท์เฉพาะ หรือมีคำขวัญ (Slogan) ที่แสดงคุณค่าหรือค่านิยมที่องค์กรและบุคลากรภายในองค์กรยึดถือ อาทิ คำขวัญที่มุ่งให้มีความอดทน ขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์ สามัคคี เป็นต้น²⁶

วัฒนธรรมองค์กรเป็นเครื่องกระตุ้นให้บุคลากรปฏิบัติงาน ความสำเร็จขององค์กร และการแสดงออกขององค์กร จะอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมองค์กร ส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ดังนั้นผู้บริหารจึงควรประมวลความเหมาะสมของวัฒนธรรมองค์กร วัฒนธรรมองค์กรบางอย่างมีมานาน ฝังรากลึก แต่อาจไม่เหมาะสมกับสภาวะการณ์ในปัจจุบัน และอาจสร้างปัญหาให้กับองค์กร จึงควรหาทางแก้ไขเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมนั้น วัฒนธรรมองค์กร

²⁵ สุรศักดิ์ อัครอารีสุข, “การรับรู้ค่านิยมร่วมขององค์กร: ศึกษากรณีสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์,” (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555), หน้า 22.

²⁶ วิรัช สงวนวงศ์วาน, การจัดการและพฤติกรรมองค์กร, หน้า 22.

เรื่องใดที่มีความเหมาะสม ช่วยส่งเสริมความสำเร็จแก่องค์กร ก็ควรยึดถือปฏิบัติและส่งเสริมวัฒนธรรมนั้นๆ

2.6 วังลดาวัลย์กับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวังลดาวัลย์และสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ข้อมูลที่ได้มีดังต่อไปนี้

2.6.1 พระประวัติเจ้าของวังลดาวัลย์: สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ (ต้นราชสกุลยุคล) ทรงเป็นพระราชโอรสองค์ที่ 41 ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระอัครชายาเธอ พระองค์เจ้าสายสวลีภิรมย์ (พระนามเดิมคือ หม่อมเจ้าสาย ลดาวัลย์ ในสมัยรัชกาลที่ 7 ทรงสถาปนาเป็น พระวิมาดาเธอ พระองค์เจ้าสายสวลีภิรมย์ กรมพระสุทธาสินีนาฏ ปิยมหาราชปดิวรัดา)

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ประสูติเมื่อวันเสาร์ ขึ้น 9 ค่ำ เดือน 4 ปีมะเมีย ตรงกับวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2425 ทรงสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท (เกียรตินิยม) ในสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง และวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ประเทศอังกฤษ และเสด็จฯ กลับมารับราชการที่ประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2449

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ทรงอภิเษกสมรสกับพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตรมงคล พระธิดาในสมเด็จพระราชปิตุลาบรมพงศาภิมุข เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช หรือสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช หรือสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน ร.ศ. 126 ณ วังลดาวัลย์²⁷ ทรงมีพระโอรส 3 พระองค์คือ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล (พระองค์ชายใหญ่) พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมพลทิฆัมพร (พระองค์ชายกลาง) และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอนุสรณ์มงคลการ

²⁷ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, วังลดาวัลย์ เปิดประตูสู่การพัฒนาอันยั่งยืน บนพื้นฐานแห่งความเป็นธรรม, หน้า 24.

(พระองค์ชายเล็ก) ซึ่งพระโอรสทั้ง 3 พระองค์นี้ ทรงมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการดนตรีตลอดจนธุรกิจบันเทิงของประเทศไทยเป็นอย่างดี²⁸

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตทรงมล ทรงขึ้นชอศิลป์ปะการแสดงเป็นอย่างดี โดยสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ทรงโปรดดนตรีไทย และให้การสนับสนุนเป็นพิเศษ ทรงตั้งวงปี่พาทย์ประจำวังขึ้น เรียกว่า ปี่พาทย์วังแดง ซึ่งนิยมนำไปเล่นประชันกับวงวังบางขุนพรหมของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต หรือตามวังอื่นๆ อยู่บ่อยครั้ง นอกจากนี้ในเวลาที่พระองค์เสด็จฯ ลงจากวังลาดาวลัยไปทรงงานและเสด็จฯ กลับขึ้นวัง จะต้องมีปี่พาทย์บรรเลงส่งเสด็จฯ และรับเสด็จฯ เสมอ ครั้นเมื่อพระองค์ทรงเจริญพระชนมายุครบ 4 รอบ ในปี พ.ศ. 2473 ได้มีการจัดงานเฉลิมฉลองขึ้นที่วังลาดาวลัย โดยมีวงปี่พาทย์ที่มีชื่อเสียงในขณะนั้นมาประชันกันถึง 3 วง คือ วงวังหลวง และวงบางคอแหลม (เมื่อสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ทรงสร้างวังใหม่ขึ้นที่บางคอแหลม ก็ทรงตั้งวงดนตรีประจำวังเรียกว่า วงวังบางคอแหลม ซึ่งนักดนตรีส่วนใหญ่ย้ายมาจากวงวังลาดาวลัย) มีหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เป็นผู้ควบคุมวง ส่วนอีกวงหนึ่งคือ วงวังบางขุนพรหม มีจางวางทั่ว พาทยโกศล เป็นผู้ควบคุมวง ในการนี้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ได้เสด็จฯ มาประทับ และทอดพระเนตรการแสดงด้วย²⁹

นอกจากนี้ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ทรงสนพระทัยการเล่นและการแสดงพื้นเมืองของภาคใต้ เมื่อใดที่วังลาดาวลัยมีการจัดงานพิธีสำคัญ จะทรงนำโนราห์และหนังตะลุงจากปักษ์ใต้มาแสดงให้เจ้านายและประชาชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงได้ชม ทั้งนี้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตทรงมล ก็ทรงตั้งวงมโหรีและคณะละครของพระองค์เอง บรรดาศิลปินชั้นครูของกรมศิลปากร อาทิ ครูลมุล ยมะคุปต์ หลวงประดิษฐไพเราะ ตลอดจนศิลปินตลก อาทิ ดอกดิน กัญญามาลย์ และสวง ทริพย์สำราญ หรือล้อต๊ोक ล้วนเคยอยู่ในพระอุปถัมภ์ของพระองค์ทั้งสิ้น

²⁸ วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี, พระประวัติสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ [ออนไลน์], 25 ตุลาคม 2557. แหล่งที่มา <http://th.wikipedia.org/wiki>

²⁹ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, วังลาดาวลัย เปิดประตูสู่การพัฒนาอันยั่งยืน บนพื้นฐานแห่งความเป็นธรรม, หน้า 26 - 27.

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ทรงเป็นผู้มีความสามารถและเชี่ยวชาญรอบด้าน อาทิ กฎหมายระหว่างประเทศ การทูต การเมือง และการปกครอง ตลอดจนการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อประเทศชาติน่านับการ ทำให้ทรงได้รับการเลื่อนพระอิสริยยศ และดำรงตำแหน่งสำคัญต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. เจ้ากรมพลัมภัง (กรมการปกครอง) กระทรวงมหาดไทย
2. ข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราช ผู้สำเร็จราชการต่างพระเนตรพระกรรณ ระหว่างปี พ.ศ. 2453 – พ.ศ. 2458
3. สมเด็จพระอุปราชมณฑลพิษณุโลก ระหว่างปี พ.ศ. 2458 – พ.ศ. 2468
4. เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2469 – พ.ศ. 2471
5. อภิรัฐมนตรีสภาในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ระหว่างปี พ.ศ. 2472 – 2475 (สิ้นพระชนม์ขณะดำรงตำแหน่ง)

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ทรงสิ้นพระชนม์เมื่อวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2475 สิริรวมพระชนมายุได้ 50 พรรษา ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 ทรงได้รับการเฉลิมพระนามเป็น “สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์” (พระนามเดิม คือ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหมื่นลพบุรีราดิศร และภายหลังได้รับการสถาปนาขึ้นเป็น สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์)³⁰

2.6.2 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยได้จำแนกพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ออกเป็นช่วงสำคัญต่างๆ ดังต่อไปนี้

ช่วงที่ 1 กำเนิดวังลดาวัลย์

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างวังขึ้น เพื่อพระราชทานเป็นที่ประทับแด่พระราชโอรสทุกพระองค์ ซึ่งถือว่าเป็นพระราชธรรมาภิบาลพระบิดาที่ทรงมีต่อพระราชโอรส และนับว่าเป็นยุคที่มีการสร้างวังมากที่สุดยุคหนึ่ง

วังลดาวัลย์ เริ่มก่อสร้างขึ้นในราวปี พ.ศ. 2449 บนเนื้อที่ 17 ไร่ 80 ตารางวา ตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อพระราชทานให้เป็นที่พักพิงแด่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ทรงเป็นต้นราชสกุลยุคล

³⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 21.

(พระนามเดิมคือ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหมื่นลพบุรีราดิศร และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์) ซึ่งกำลังจะสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ประเทศอังกฤษ และใกล้ถึงกำหนดจะเสด็จฯ กลับประเทศไทย โดยตามธรรมเนียมการสร้างวังสมัยนั้น จะต้องมี การหาฤกษ์ก่อรากพระตำหนักก่อนที่จะลงมือก่อสร้าง เพื่อความเป็นศิริมงคล แต่สำหรับวังลดาวัลย์การสร้างได้ดำเนินไปบ้างแล้ว จึงมีการหาฤกษ์ในภายหลัง ซึ่งมีกำหนดตรงกับวันศุกร์ที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2449 และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงบรรจุศิลาฤกษ์ก่อรากพระตำหนักใหม่ การก่อสร้างวังลดาวัลย์มีพระสตียนิทานการ นายช่างหลวง สถาปนิกชาวไทยเป็นผู้ควบคุม การก่อสร้าง และนายจี. บลูโน นายช่างชาวอิตาลี เป็นผู้ออกแบบพระที่นั่ง พระตำหนัก ตำแหน่ง และอาคารต่างๆ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามวังที่สร้างขึ้นใหม่แห่งนี้ว่า วังลดาวัลย์ ตามพระนามเดิมของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าลดาวัลย์ กรมหมื่นภูมินทรภักดี ผู้เป็นพระอัยกาของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ นับเป็นระยะเวลารวมทั้งสิ้น 18 เดือน การก่อสร้างตำหนักจึงแล้วเสร็จเมื่อปี พ.ศ. 2451³¹

ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของวังลดาวัลย์ สร้างขึ้นในรูปแบบของสถาปัตยกรรมตะวันตก คล้ายกับอาคารในยุโรปยุควิคตอเรีย (พ.ศ. 2373 – พ.ศ. 2444) และวิลล่าแบบอิตาลี มีการออกแบบโดยจำลององค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมยุโรปจากหลายยุคสมัยมาผสมผสานกัน อาทิ การใช้ส่วนโค้งในกำแพง (Arch) เหนือช่องเปิดในผนัง การประดับกำแพงด้วยเสาหลอก (Pilaster) การใช้วิธีเจาะร่องผนังปูนฉาบให้ดูเป็นวัสดุก้อนใหญ่ (Rustication) การใช้ปูนปั้นเป็นบัว (Moulding) และลวดลาย (Ornament) ในบริเวณต่างๆ เป็นต้น

พระตำหนักเป็นอาคารก่ออิฐถือปูนขนาดใหญ่ ทาสีเหลือง ความสูง 2 ชั้น มีชั้นย่อยสูง 1 ชั้น (มุขที่จอดรถ) และคอกหอยสูง 4 ชั้น ประตูหน้าต่างเป็นรูปโค้ง สันฐานอาคารมีลักษณะคล้ายตัวเอช (H) ที่มีขาเอียงกัน โดยขาทั้งสองทอดไปตามแนวทิศตะวันออกถึงทิศตะวันตก ตัวอาคาร (วัดจากส่วนที่กว้างที่สุดและยาวที่สุด) มีขนาดประมาณ 40 x 45 เมตร หันหน้าไปทางทิศเหนือ ทางเข้าตัวอาคารด้านหน้ามีมุขยื่นออกมาเป็นที่จอดรถ โดยชั้นบนมุขนั้นเป็นดาดฟ้า มีระเบียงใช้สำหรับเป็นที่ประทับเพื่อรับลม ซึ่งเป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยมอย่างยิ่งในสมัยนั้น

ภายในพระตำหนักชั้นล่างประกอบด้วย โถงทางเข้า โถงบันได ห้องรับแขก ห้องเสวย ห้องน้ำ และระเบียงทางเดิน ชั้นที่ 2 ประกอบด้วย โถงบันได ดาดฟ้า ห้องบรรทม ห้องพระ ห้องพักสำหรับเจ้านายพระองค์อื่นๆ ห้องน้ำ และระเบียงทางเดิน ชั้นที่ 3 มีลักษณะเป็นชั้นลอย

³¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 29.

แต่ไม่ทราบประโยชน์ใช้สอยที่แน่ชัด มีบันไดเวียนเชื่อมต่อกับหอคอยบนชั้นที่ 4 ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของอาคารที่สร้างขึ้นในยุคสมัยนี้ ทั้งนี้ภายในพระตำหนักมีขนาดพื้นที่ใช้สอยประมาณ 1,800 ตารางเมตร

ลักษณะเด่นของตัวอาคารคือ มีระเบียงทางเดินขนาดใหญ่ ความกว้างประมาณ 3.00 เมตร ล้อมรอบอยู่บางส่วน ภายในอาคารมีทางเดินเชื่อมต่อระหว่างระเบียงกับห้องหลักต่างๆ แต่ละห้องมีประตูหน้าต่างที่เปิดออกสู่ภายนอกตัวอาคาร และทางเดินสามารถเชื่อมได้โดยตรง ทำให้อาคารมีความโปร่งโล่ง อากาศถ่ายเทสะดวก สามารถมองเห็นทิวทัศน์ได้โดยรอบ สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการนำรูปแบบสถาปัตยกรรมตะวันตก มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยได้อย่างลงตัว

ลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งคือ การก่อสร้างในระบบใช้ฝาดผนังเป็นตัวรับน้ำหนัก (Wall Bearing) โดยใช้ไม้ขนาดสั้นเป็นเสาเข็ม ตอกลงไปตามความยาวของแนวผนัง แล้วเทคอนกรีตหุ้มหัวเสาเข็มเป็นพื้นล่าง จากนั้นจึงก่อผนังอิฐขึ้นจากพื้น ความหนาของผนังจะลดหลั่นลงไปตามสภาพในการรับน้ำหนักของพื้นที่แต่ละชั้น ส่วนพื้นและโครงหลังคายังเป็นโครงสร้างไม้

พื้นที่อาคารส่วนใหญ่เป็นพื้นไม้ ยกเว้นห้องโถง ระเบียงทางเดิน และชั้นบันได ซึ่งปูด้วยหินอ่อนคุณภาพดีจากประเทศอิตาลี ยกเว้นชุดบันไดรองด้านทิศตะวันตกเท่านั้นที่เป็นไม้พื้น ห้องสำคัญต่างๆ มักจะเผยเนื้อไม้ให้เห็น ซึ่งไม้ที่ใช้ก่อสร้างในยุคแรกนั้นเป็นไม้สักคุณภาพพิเศษ

ผนังฉาบด้วยปูนทั้งภายในและภายนอก มีการตกแต่งหลายลักษณะ อาทิ การทำเสาหลอก การเจาะร่องให้คล้ายกับการก่อด้วยหินขนาดใหญ่ ฯลฯ ผนังบางส่วนที่ต้องการให้โดดเด่นเป็นพิเศษจะประดับด้วยปูนปั้นลายดอกไม้

ขอบระเบียงทางเดินดาดฟ้าและราวบันได ใช้ลูกกรงหินอ่อนจากประเทศอิตาลี และใช้หินอ่อนปูบนราวระเบียง รวมทั้งราวบันไดทั้งหมด

ประตูและหน้าต่าง วงกบทำจากไม้ขนาดใหญ่ ลักษณะบานเป็นไม้ มีลูกฟักเป็นไม้หรือกระจุก ประตูทั่วไปเป็นแบบบานเปิด (Casement) ส่วนหน้าต่างนั้นเป็นบานเปิดเช่นกัน ยกเว้นชั้นที่ 2 และชั้นที่ 3 บางส่วนเป็นบานเกล็ดไม้แบบบานกระทุ้ง บรรจุในกรอบบานหลักอีกชั้นหนึ่ง ส่วนในชั้นที่ 4 ซึ่งเป็นคอคอย มีการเจาะหน้าต่างเป็นช่องกลมเหมือนในเรือขนาดใหญ่ (Porthole) ช่องแสงเหนือประตูหน้าต่างเป็นรูปโค้งครึ่งวงกลม ภายในแบ่งเป็นช่องเล็กๆ มีลวดลายหลายแบบ โดยทั่วไปจะมีเส้นรัศมีลากจากจุดศูนย์กลางความโค้งเป็นโครง มีการประดับรอบช่องหน้าต่างกับประตูด้วยบัว และลวดลายปูนปั้นที่มีความงดงาม

เพดานใช้ไม้กระดานตีตามยาว มีการแบ่งช่องเพดานอย่างเหมาะสม และทำลวดลายประดับที่ขอบเพดานกับกรอบฐานโคมไฟแขวน รวมทั้งปิดทองที่ลวดลายประดับเหล่านี้ด้วย

หลังคาอาคารเป็นทรงปั้นหยา โครงหลังคาเป็นไม้ มุงด้วยกระเบื้องดินเผาคุณภาพดี มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมคางหมูเหมือนกระถางดินเผา นำเข้าจากเมืองมาร์เซย์ ประเทศฝรั่งเศส

การทำสีตามแบบดั้งเดิม ผนังภายนอกจะทาสีน้ำปูน ส่วนผนังภายในที่เป็นเครื่องไม้ และเครื่องโลหะทั้งหมดจะทาสีน้ำมัน สันนิษฐานว่าน่าจะมีการขัดพื้นไม้ด้วยขี้ผึ้ง (Wax) ในห้องสำคัญต่างๆ เพื่อรักษาเนื้อไม้ ในอดีตพบว่ามีการทาสีลงบนเนื้อไม้ถึง 3 ชั้น เพื่อเพิ่มความคงทนถาวร โดยใช้สีที่สั่งซื้อจากต่างประเทศ

การตกแต่งภายในมีศิลปะจากหลายเชื้อชาติผสมผสานกัน ชั้นล่างจะมีเครื่องตกแต่งแบบตะวันตก อาทิ รูปประติมากรรมที่สะท้อนเรื่องราวในศาสนาคริสต์ประดับอยู่ตามผนังทั่วไป และแผ่นหินอ่อนแกะสลักรูปปูนดำ 1 แผ่น บริเวณโถงทางเข้า ส่วนชั้นบนตกแต่งแบบตะวันออก อาทิ รูปศิลปกรรมที่สะท้อนความเชื่อของชนชาติจีน ปรากฏเป็นภาพวาดขนาดใหญ่ติดอยู่บนผนังด้านตะวันตก เหนือโถงบันไดด้านหน้า และงานไม้แกะสลักหลายชิ้นติดผนังที่โถงบันไดชั้น 2

องค์ประกอบที่สำคัญอื่นๆ อาทิ โคมไฟแบบต่างๆ ทั้งแบบติดผนังและติดเพดาน นำเข้ามาจากประเทศแถบยุโรปและประเทศจีน (ปัจจุบันเสื่อมสภาพเกือบทั้งสิ้น) ส่วนเครื่องเรือนที่ยังอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ประกอบด้วย ชุดรับแขกฝักมุกแบบจีน แต่เดิมเคยตั้งอยู่ในบริเวณห้องโถงชั้นบน และตู้พระแบบจีนขนาดใหญ่ ภายในประดิษฐานพระพุทธรูป ตั้งอยู่ในห้องพระ ซึ่งมีมาแต่เดิมไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้

ห้องพระเป็นห้องเดียวในพระตำหนักที่มีสภาพดั้งเดิมมากที่สุด เนื่องจากไม่มีการเข้าไปทาสีอีกเลยในระยะหลัง ส่วนพื้นหินอ่อนยังคงเป็นพื้นเก่าไม่มีการเปลี่ยนใหม่

กำแพงวังมีลักษณะหนาทึบ ความสูงประมาณ 2.50 เมตร เป็นกำแพงอิฐฉาบปูน และเขาระงับใหม่ เน้นลวดลายเหมือนก่อด้วยก้อนวัสดุขนาดใหญ่ แทรกด้วยเสาหินที่มีหัวเสาจุดเด่นของกำแพงคือ ทาด้วยสีแดงคล้ำ เพื่อความน่าเกรงขาม และส่งเสริมสุนทรียภาพแก่ภูมิทัศน์ทั้งภายในและบริเวณรอบนอกของวัง ด้วยเหตุนี้เองประชาชนโดยทั่วไปจึงนิยมเรียกวังลดาวัลย์ว่า “วังแดง”

ซุ้มประตูบริเวณทางเข้าออก มีลักษณะเป็นบานโปรง ทำด้วยเหล็กหล่อ ด้ดเป็นลวดลายที่มีความอ่อนช้อยงดงาม³²

³² เรื่องเดียวกัน, หน้า 47 - 59.

ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2475

ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2475 วังลดาวัลย์ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ เมื่อสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ สิ้นพระชนม์ลง หลังจากนั้นไม่นานประเทศไทยก็เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตย บรรดาพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูงต่างพากันเสด็จฯ แปรพระราชฐาน ออกจากพระนครเป็นจำนวนมาก เฉกเช่นเดียวกับพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเชตรมงคล พระชายาในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ได้เสด็จฯ กลับไปประทับ ณ มณฑลสงขลา ถิ่นพำนักเดิมเมื่อครั้งที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ยังทรงดำรงตำแหน่งอุปราชมณฑลปักษ์ใต้ วังลดาวัลย์ จึงขาดผู้ดูแลนับตั้งแต่นั้นมา

ช่วงที่ 3 สงครามมหาเอเชียบูรพา

จนกระทั่งช่วงปลายของสงครามมหาเอเชียบูรพา ใน พ.ศ. 2488 กองทัพญี่ปุ่นได้ใช้ประเทศไทยเป็นฐานที่มั่น สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นได้เจรจาผ่านทางการต่างประเทศว่า มีความประสงค์จะใช้ที่ดินและโรงเรือนของวังลดาวัลย์ เพื่อจัดตั้งเป็นหอวัฒนธรรมญี่ปุ่น ด้วยความจำเป็นรัฐบาลไทยจึงต้องให้ความช่วยเหลือ โดยพยายามจัดหาสถานที่ตามที่กองทัพญี่ปุ่น ขอมมา ซึ่งดำเนินไปตามข้อตกลงทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม นายควง อภัยวงศ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสมัยนั้นมีความเห็นว่า รัฐบาลไทยควรจัดซื้อสถานที่ ซึ่งเห็นว่าเหมาะสมไว้ แล้วให้ฝ่ายญี่ปุ่นเป็นเพียงผู้เช่า เพราะไม่เป็นการสมควรที่จะให้ญี่ปุ่นถือครอง ที่ดินพระราชทาน อันเคยเป็นที่ประทับของพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูงมาแต่เดิม ดังนั้น กระทรวงการคลังโดยสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จึงได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการ ติดต่อขอซื้อวังลดาวัลย์จากพระทายาท นับว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าต่อการธำรงรักษาไว้ซึ่งสมบัติ อันล้ำค่าและประมาณค่ามิได้ของแผ่นดิน แต่การทำสัญญาซื้อขายวังลดาวัลย์ยังไม่เป็นที่เรียบร้อย ฝ่ายญี่ปุ่นตกอยู่ในสถานะผู้แพ้สงครามแก่ฝ่ายสัมพันธมิตร สงครามมหาเอเชียบูรพาจึงสิ้นสุดลงเมื่อ เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2488 กองกำลังทหารจากสหประชาชาติซึ่งเป็นฝ่ายชนะสงคราม ได้เดินทาง เข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก รัฐบาลไทยจึงได้จัดเตรียมการรับรองที่วังลดาวัลย์ให้เป็น ที่พำนักชั่วคราว ตลอดจนใช้เป็นที่พักการของกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ช่วงที่ 4 สิ้นสุดวังลดาวัลย์

ในที่สุด การตกลงซื้อขายวังลดาวัลย์ได้ดำเนินการเสร็จสมบูรณ์ เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2488 ต่อมาสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (เดิมตั้งอยู่ที่วังกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์)

ได้พิจารณาแล้วว่า วังลดาวัลย์ที่ซื่อไวยังว่างอยู่ และมีขนาดกว้างขวางเพียงพอ การคมนาคมสะดวก เหมาะสมที่จะใช้เป็นสถานที่ทำการแห่งใหม่ วังลดาวัลย์จึงมีฐานะเป็นสถานที่ทำการแห่งที่ 5 และอยู่ภายใต้ความดูแลของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ นับตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ช่วงที่ 5 ยุคปัจจุบัน (พ.ศ. 2489 – ปัจจุบัน)

เมื่อสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ย้ายสถานที่ทำการมา ณ วังลดาวัลย์ ในปี พ.ศ. 2489 นั้น มีเพียงพระตำหนักและอาคารหลังเล็กด้านท้ายวังที่ยังพอใช้ทำการได้ ส่วนอาคารบริวารและสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ล้วนชำรุดทรุดโทรมจนยากเกินกว่าจะบูรณะซ่อมแซม ในเวลาต่อมาจึงได้ทำการรื้อถอนออก แล้วสร้างอาคารใหม่ขึ้นทดแทนหลายอาคาร เพื่อรองรับการปฏิบัติงานในกิจการต่างๆ ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่ขยายตัวขึ้นตามลำดับ โดยใช้พระตำหนักวังลดาวัลย์เป็นอาคารอำนวยการ ซึ่งมีการนำพื้นที่เกือบทุกส่วนมาแบ่งเป็นห้องย่อยๆ สำหรับแต่ละหน่วยงาน ยกเว้นห้องพระในชั้นที่ 2 และหอคอยในชั้นที่ 4 เท่านั้น ส่วนอาคารหลังเล็กด้านท้ายวังใช้เป็นที่พักการของกองโครงการอนุรักษ์

ครั้งเมื่อมีการก่อสร้างอาคารสองชั้นขึ้นหน้าบข้างวังลดาวัลย์ทั้งสองด้าน ได้มีการสร้างทางเชื่อมจากชั้น 2 ของตึกใหม่กับตัวอาคารวังลดาวัลย์ จึงมีการตัดแปลงบางส่วนของวังลดาวัลย์ เพื่อรองรับการสร้างทางเชื่อมต่อนี้ แต่ในปัจจุบันได้รื้อถอนแล้ว

เมื่อการก่อสร้างและปรับปรุงอาคารต่างๆ เรียบร้อยแล้ว สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ขยายอาณาบริเวณของสถานที่ทำการออกไปอีก โดยติดต่อขอซื้อที่ดินของตลาดจันทระประวิตร ซึ่งแต่เดิมเป็นที่ตั้งวังกรมหลวงประจักษ์กิติบดี (ทิศตะวันตก) ผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของวังลดาวัลย์ และมีการสร้างกำแพงวังลักษณะเดิมครอบคลุมพื้นที่ใหม่ ทำให้เนื้อที่ของวังลดาวัลย์เพิ่มขึ้นจากเดิมอีก 9 ไร่ 54 ตารางวา รวมเป็นเนื้อที่ทั้งสิ้น 26 ไร่ 1 งาน 34 ตารางวา

นับเป็นระยะเวลายาวนานกว่า 81 ปีแล้ว (พ.ศ. 2449 – พ.ศ. 2530) ที่วังลดาวัลย์ถูกสร้างขึ้นมา จึงปรากฏความชำรุดทรุดโทรมขึ้นกับอาคารหลายแห่ง เนื่องมาจากอายุการใช้งานของวัสดุที่เสื่อมโทรมลง การถูกรบกวน และการทำลายตามธรรมชาติจากความชื้น แผลง นก ฯลฯ หรือแม้แต่ลักษณะการใช้งานที่หนักเกินกว่าอาคารเก่าแก่จะรับได้ ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาก็ได้ทำการซ่อมแซม และบำรุงรักษามาโดยตลอด จวบจนเมื่อปี พ.ศ. 2530 ได้มีการริเริ่มแนวความคิดบูรณะวังลดาวัลย์ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยมีหลักการสำคัญคือ การตระหนักถึงคุณค่าของวังลดาวัลย์ในด้านประวัติศาสตร์และด้านสถาปัตยกรรม ซึ่งควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นประโยชน์และอนุสรณ์แห่งรัชสมัยแก่ชนรุ่นหลัง อันเป็นเจตนารมณ์ในการพัฒนาเชิงอนุรักษ์ที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ยึดถือปฏิบัติมาโดยตลอด

ดังนั้น เพื่อให้วังลดาวัลย์กลายเป็น “อาคารต้นแบบ” ของการอนุรักษ์ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และเพื่อให้การบูรณะเป็นไปอย่างสมบูรณ์แบบ มีความใกล้เคียงกับของดั้งเดิมมากที่สุด จึงได้มีการกำหนดแนวทาง วางแผนโครงการ และจัดตั้งคณะทำงานรับผิดชอบอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม โดยได้เชิญผู้เชี่ยวชาญจากกรมศิลปากรมาเป็นที่ปรึกษา และให้คำแนะนำในการดำเนินงาน ทุกขั้นตอนอย่างใกล้ชิด จนสามารถจัดทำแบบและรายการบูรณะซ่อมแซมจนแล้วเสร็จเมื่อปลายปี พ.ศ. 2540 แต่มีเหตุให้ต้องชะลอโครงการบูรณะลงชั่วคราว เนื่องจากเป็นช่วงที่ประเทศไทยกำลังประสบภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เมื่อต้นปี พ.ศ. 2545 ได้มีการรื้อฟื้นโครงการบูรณะซ่อมแซมวังลดาวัลย์ขึ้นใหม่ภายใต้ชื่อว่า “โครงการบูรณะซ่อมแซมตึกอำนวยการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์” และดำเนินการบูรณะซ่อมแซมอย่างเต็มรูปแบบ จนแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2547 ซึ่งในการบูรณะวังลดาวัลย์นั้น สิ่งที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์คำนึงถึงมากที่สุดคือการธำรงไว้ซึ่งคุณค่าของอาคารโบราณที่เป็นโบราณสถานและมรดกของชาติ ดังนั้น การเลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์มาเป็นองค์ประกอบในการซ่อมแซมหรือปรับปรุงอาคาร ต้องคัดเลือกที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับของดั้งเดิมมากที่สุด โดยคำนึงถึงความประหยัดและคุ้มค่าสมราคา ทำให้วังลดาวัลย์ในปัจจุบันนี้มีสภาพสมบูรณ์ใกล้เคียงกับเมื่อครั้งแรกสร้างเกือบทุกประการ ตลอดจนมีความพร้อมที่จะรองรับการใช้ประโยชน์ในภารกิจสำคัญต่อไปอย่างยั่งยืน³³

2.6.3 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

วังลดาวัลย์ได้เปลี่ยนฐานะจากการเป็นพระตำหนักที่ประทับของพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง สู่สถานที่ทำการแห่งที่ 5 ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ซึ่งถือเป็นจุดพลิกผันอันนำไปสู่บทบาทของการรับใช้สถาบันพระมหากษัตริย์ ประเทศชาติ และประชาชน ตามพันธกิจของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ คือ “เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบริหารจัดการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยคำนึงถึงประโยชน์อย่างยั่งยืนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย” และผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ดังต่อไปนี้

1. ประวัติความเป็นมาของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เป็นหน่วยงานที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับประวัติศาสตร์ การพัฒนาประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น

³³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 62 - 65.

พระประมุขมาอย่างยาวนาน ตลอดจนการมีบทบาทสำคัญในการร่วมสนับสนุน และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาประเทศชาติอย่างยั่งยืนตลอดมา

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จัดตั้งขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พุทธศักราช 2479 ฉบับที่ 1 ทั้งนี้ได้แบ่งแยกทรัพย์สินส่วนพระองค์ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และทรัพย์สินส่วนสาธารณสมบัติของแผ่นดินออกจากกัน ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ให้อยู่ในความดูแลของกระทรวงการคลัง และได้จัดตั้งสำนักงานขึ้นโดยใช้ชื่อว่าสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยให้มีฐานะเทียบเท่ากับกองสังกัดกรมคลัง ซึ่งในปัจจุบันคือ กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง และรับโอนหน้าที่การงานตลอดจนข้าราชการบางส่วนมาจากสำนักงานพระคลังข้างที่ รวมทั้งได้ขอใช้สถานที่ส่วนหนึ่งของสำนักงานพระคลังข้างที่ในพระบรมมหาราชวังเป็นที่ทำการสำนักงานด้วย

ต่อมาได้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ขึ้นอีก 2 ครั้ง เพื่อให้เกิดความเหมาะสม โดยประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ ฉบับที่ 2 ประจำปี พ.ศ. 2484 เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2484 และพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ ฉบับที่ 3 ประจำปี พ.ศ. 2491 เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2491 โดยยกฐานะของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ขึ้นเป็นนิติบุคคล มีหน้าที่ดูแลรักษาและจัดประโยชน์อันเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ดำเนินการโดยคณะกรรมการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการอื่นๆ อีกไม่น้อยกว่า 4 คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และในจำนวนนี้จะทรงแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ 1 คน ทั้งนี้คณะกรรมการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีอำนาจหน้าที่ดูแลโดยทั่วไป อันเป็นกิจการของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และให้ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีอำนาจหน้าที่ตามที่คณะกรรมการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์มอบหมาย ตลอดจนมีอำนาจลงนามเป็นสำคัญผูกพันสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ดังนั้นในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ของทุกปี จึงถือเป็นวันสถาปนาสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ นับแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

2. กระบวนการสู่พันธกิจและนโยบาย

นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงพระราชทานพระปฐมบรมราชโองการ ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2493 ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแก่มหาชนชาวสยาม” ธรรมะนั้นคือ ทศพิธราชธรรม

ซึ่งเป็นธรรมะของพระราชาที่จะนำพาบ้านเมืองสู่ความร่มเย็น ราษฎรมีความสุข ทศพิธราชธรรม ประกอบด้วยธรรม 10 ข้อ ดังนี้

1. ทาน
2. ศีล
3. บริจาค
4. ความซื่อตรง
5. ความอ่อนโยน
6. ความเพียร
7. ความไม่โกรธ
8. ความไม่เบียดเบียน
9. ความอดทน
10. ความยุติธรรม

ซึ่งเป็นที่ประจักษ์อย่างเด่นชัดว่า ตลอดระยะเวลากว่า 65 ปีที่ทรงครองราชย์ พระองค์ทรงยึดมั่นในทศพิธราชธรรม เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนตลอดมา

ด้วยความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และมุ่งเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จึงมุ่งมั่นบริหารจัดการทรัพย์สินในความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ที่ยั่งยืนต่อชุมชน ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ และสังคมโดยรวม โดยยึดหลักการพัฒนาอย่างสมเหตุสมผล บนพื้นฐานของความพอดี ตามสภาพภูมิสังคม และวัฒนธรรมของชุมชน พร้อมกับน้อมนำแนวทางพระราชดำริ รวมทั้งหลักการทรงงาน คือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ตลอดจนการสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ เพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรและสังคมไทย ด้วยความพอเพียงและยั่งยืน

ปัจจุบันสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์มีภารกิจหลัก 2 ด้าน ดังต่อไปนี้
 ด้านที่ 1 การจัดประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ ประกอบด้วย ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ที่กระจายอยู่ในหลายจังหวัด บนทำเลที่มีศักยภาพแตกต่างกัน ทำให้เกิดความหลากหลายของผู้เช่า ซึ่งสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์มีเจตนารมณ์ในการดูแลผู้เช่าทุกระดับเป็นอย่างดี และเหมาะสมกับสถานภาพของผู้เช่าแต่ละประเภทด้วยความเอาใจใส่
 ด้านที่ 2 การลงทุนในบริษัทขนาดใหญ่ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2 บริษัท คือ ธนาकारไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ถือครองหุ้นประมาณร้อยละ 23 และบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ประมาณร้อยละ 31 ทั้งสองบริษัทต่างมีอิสระในการดำเนินธุรกิจของตนเอง โดยสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์มีตัวแทนเข้าร่วมเป็นกรรมการ

ตามความเหมาะสม ทั้งนี้กิจการทั้ง 2 แห่ง จะมีการบริหารจัดการด้วยความรับผิดชอบต่อ โปรงใส และเป็นธรรมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เอาใจใส่ ดูแล และตอบสนองสังคมตามหลัก Corporate Social Responsibility (CSR) คือ ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร เป็นการดำเนินกิจการภายใต้หลักจริยธรรม และการจัดการที่ดี โดยรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับไกลและใกล้ อันเป็นรากฐานสู่ความยั่งยืนสืบไป รวมทั้งการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกรอบกำหนดทิศทางการดำเนินงานภายใต้เจตนารมณ์ 4 ประการ คือ

1. ความเป็นธรรม คือ จุดมุ่งหมายในการดำเนินภารกิจด้านการจัดประโยชน์ของ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จะต้องคำนึงถึงความถูกต้อง เหมาะสม ตามหลักเหตุผล และหลักมนุษยธรรม มากกว่าประโยชน์สูงสุดทางการเงิน เพื่อมุ่งให้เกิดประโยชน์ เกิดความเป็นธรรม ทั้งต่อสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ผู้เช่า และสังคมรอบข้าง

2. ความมั่นคง คือ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จะไม่ทำอะไร แบบฉาบฉวยเฉพาะหน้า แต่จะปฏิบัติด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง ไม่ประมาท และมีการเตรียมพร้อม เพื่อรับมือกับสถานการณ์เฉพาะหน้าอยู่เสมอ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความมั่นคงต่อ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในระยะยาว

3. การพัฒนาในเชิงอนุรักษ์ คือ ในการพัฒนาโครงการใดๆ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จะให้ความสำคัญทั้งในมิติของการพัฒนา และมิติของการอนุรักษ์ควบคู่กันไป โดยยึดหลักแห่งทางสายกลาง ยืดหยุ่น ประนีประนอม เพื่อการพัฒนาที่เกิดดุลยภาพทั้งในทาง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

4. การส่งเสริมประโยชน์ส่วนรวมตามรอยพระยุคลบาท คือ การมีนโยบายส่งเสริม และสนับสนุนโครงการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและสังคมส่วนรวม เพื่อสนองพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมุ่งหวังให้พสกนิกรชาวไทยอยู่ร่วมกัน ด้วยความผาสุก ภายใต้ร่มพระบารมี

ทั้งนี้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้กำหนดกระบวนการสู่พันธกิจ และนโยบายไว้ดังต่อไปนี้

พันธกิจ คือ เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้น เพื่อบริหารจัดการทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยคำนึงถึงประโยชน์อย่างยั่งยืนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

วิสัยทัศน์ คือ เป็นองค์กรต้นแบบด้านการบริหารจัดการทรัพย์สิน เพื่อประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน

เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ คือ เป็นองค์กรที่มีแนวทางการทำงาน และการให้บริการ ทั้งภายนอกและภายใน ที่มีมาตรฐานและคุณภาพระดับโลก

องค์ประกอบสำคัญ คือ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ บุคลากรมีอุดมการณ์ร่วม และมีความรู้ความสามารถพื้นฐาน สำหรับผู้บริหารต้องมีทักษะการเป็นผู้นำ การบริหารจัดการ และเป็นตัวอย่างที่ดี

3. การดำเนินงานขององค์กร

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ดำเนินงานเพื่อรับใช้สถาบันพระมหากษัตริย์ ประเทศชาติ และประชาชน โดยดำเนินงานโครงการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ และกิจการเพื่อสังคมอย่างต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคมโดยรวมอย่างยั่งยืน ดังนี้

โครงการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ต่างๆ อาทิ

- โครงการ Urban Renewal ตำบลบางขวาง แขวงบางค้อแหลม จำนวน 17 ห้อง
- โครงการชุมชนต้นแบบการพัฒนา (ชุมชนร่วมสามัคคี)
- โครงการปรับปรุงตลาดราชวงศ์ จังหวัดลำปาง
- นโยบายและแนวทางใหม่ในการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ “สร้างโครงการต้นแบบ มุ่งเน้นประโยชน์ส่วนรวม เกื้อกูลสังคมอย่างยั่งยืน”
 - งานปรับปรุงซ่อมแซมอาคารภายนอก ณ อาคารบริเวณถนนเฟื่องนคร และบริเวณซอยพระยาศรี แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร จังหวัดกรุงเทพมหานคร
 - งานปรับปรุงซ่อมแซมอาคารภายนอก (ทาสี ซ่อมแซมหลังคาที่ชำรุด ปรับปรุงกันสาด) ณ อาคารบริเวณถนนยุค 2 และถนนหลวง
 - กิจกรรมอบรมความรู้ บัญชีครัวเรือน และการลดรายจ่ายในครอบครัว โครงการพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวแบบบูรณาการ
 - พิธีทำบุญประจำปีของชาวแพรง่นรา (พิธีไหว้พระเพลิง) เพื่อเซ่นไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ปกป้องคุ้มครองคนในชุมชน และบ้านเรือนที่พสกอภัยให้อยู่ร่มเย็นเป็นสุข ณ บริเวณด้านหน้าโรงเรียนตะละภักศึกษา
 - การลงพื้นที่มอบโต๊ะหินขัด จำนวน 3 ชุด ให้แก่ผู้เช่าบริเวณซอยสมเด็จพระยา 17 เขตคลองสาน จังหวัดกรุงเทพมหานคร เพื่อใช้เป็นที่พักผ่อนบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา ตลอดจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์กับผู้เช่า บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
 - การลงพื้นที่เยี่ยมเยียน และมอบกระเช้าผลไม้ให้แก่ผู้สูงอายุ ณ ตำบลสวนบางไผ่น้อย จังหวัดนนทบุรี

- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยฝ่ายบริหารงานอสังหาริมทรัพย์ และฝ่ายส่งเสริมธุรกิจร่วมกับผู้เช่า จัดงานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ เพื่อความเป็นสิริมงคลในการพักอาศัย พร้อมรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ

- การลงพื้นที่เยี่ยมเยียนผู้สูงอายุ และมอบกระเช้าผลไม้ ณ เขตภาษีเจริญ เพื่อเป็นการสร้างรอยยิ้มเติมเต็มความสุข และส่งมอบกำลังใจให้แก่ผู้สูงอายุ ตลอดจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ กับผู้เช่าบนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ สนับสนุนงบประมาณในการบูรณะอาคารภายในสวนสัตว์ดุสิต

- การทำพิธีตั้งศาลพระภูมิ โครงการจัดผังที่ดินใหม่ ณ ซอยสมเด็จพระเจ้าพระยา 17 เขตคลองสาน จังหวัดกรุงเทพมหานคร

- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จัดโครงการ “สานสายใย เชื่อมสัมพันธ์ สร้างครอบครัวอบอุ่น” ณ สวนสัตว์ดุสิต

- การประชุมชี้แจงและส่งมอบอาคารโครงการจัดผังที่ดินใหม่ บริเวณซอยสมเด็จพระเจ้าพระยา 17 เขตคลองสาน จังหวัดกรุงเทพมหานคร

- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้มอบเงินจำนวน 5 ล้านบาท ให้แก่กรมการข้าว โดยมี นายชาญพิทยา ฉิมพาลี อธิบดีกรมการข้าว เป็นผู้แทนในการรับมอบ เพื่อเป็นการสนับสนุนโครงการวิจัย

- คณะจิตอาสาจากพนักงานและผู้เช่า บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวข้าวนาปีในพื้นที่ “โครงการทดลองปลูกพืชบนพื้นที่ดินเปรี้ยว ตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่” ณ ตำบลหนองหมู อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ร่วมลงนามสัญญาเช่าที่ดิน บริเวณซอยแยกเพชรเกษม 4 ต่อเนื่องไปจนถึงซอยจรัญสนิทวงศ์ 2 (เนื้อที่ 3 ไร่ 1 งาน 49.1 ตารางวา) กับจังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งสำนักงานเขตบางกอกใหญ่ได้ขอเช่าที่ดินแปลงดังกล่าว เพื่อพัฒนาเป็นสวนสาธารณะ สวนอนุรักษ์พันธุ์พืช และสถานที่พักผ่อนออกกำลังกาย ซึ่งเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับกรุงเทพมหานคร

- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ร่วมกิจกรรมรณรงค์ “ตลาดสะอาด อาหารปลอดภัย” จัดโดยสำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการค้ามีการดำเนินงานที่ถูกต้อง ประชาชนรู้จักและมั่นใจในการเลือกซื้อสินค้าจากตลาดสด ณ ตลาดนางเลิ้ง ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

กิจการเพื่อสังคมต่างๆ ดังต่อไปนี้

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มูลนิธิสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และบริษัททูลดาวัลย์ จำกัด ได้ร่วมดำเนินการและสนับสนุนกิจการทางสังคมอย่างต่อเนื่อง โดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และเครือข่ายภาคีที่ใกล้ชิด ได้ริเริ่มโครงการทางสังคมเป็นจำนวนมาก รวมถึงส่งเสริมกิจกรรม และสนับสนุนงบประมาณร่วมกับหลายองค์กร ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินกิจการทางสังคมสามารถดำเนินไปในทิศทางที่เหมาะสม จึงจำแนกประเภทโครงการออกเป็น 8 ประเภท ดังนี้

1. การสนับสนุนเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ได้แก่ การสนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การสนับสนุนโครงการวิจัยของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) โครงการ NSTDA Chair Professor โครงการ ๓ ประสงค์ใด (การบริหารจัดการน้ำ) การสนับสนุนโครงการของกรมการข้าว การสนับสนุนการจัดสร้างปะการังเทียม เป็นต้น

2. การพัฒนาเยาวชนและกีฬา ได้แก่ โครงการสนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและเยาวชน การให้ทุนการศึกษา การส่งเสริมกิจกรรมเยาวชนในสังคม การส่งเสริมกิจกรรมเยาวชนบนพื้นที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และการสนับสนุนการศึกษา เป็นต้น

3. การพัฒนาชุมชน ได้แก่ การสนับสนุนโครงการปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ โครงการพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามแนวพระราชดำริ (Area-based Rural Development Program) บริเวณอ่างเก็บน้ำบ้านพุทธสวรรค์ จังหวัดเพชรบุรี การพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (โครงการบ้านมั่นคง) การสนับสนุนโครงการพัฒนาศักยภาพของชุมชนทั่วประเทศ และการสนับสนุนโครงการต่างๆ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อช่วยเหลือชุมชนบนพื้นที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

4. การส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม และการอนุรักษ์ ได้แก่ การสนับสนุนโครงการโขนในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มูลนิธิและโครงการโขน ณ ศาลาเฉลิมกรุง การสนับสนุนโครงการโขนสัญจรของศาลาเฉลิมกรุง โครงการโขนเพื่อเยาวชน กองทุนนาฏดุริยางคศิลป์ไทย และศูนย์รักษาศิลป์ การสนับสนุนวงดนตรีเฉลิมราชย์ โครงการนิทรรศน์รัตนโกสินทร์ การสนับสนุนการจัดงาน Bangkok International Festival of Music and Dance การสนับสนุนโครงการรากเรา การสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางวิชาการเพื่อการอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรม โครงการปรับปรุงพื้นที่รอบพระบรมมหาราชวัง โครงการบูรณะอาคารอนุรักษ์เลขที่ 1 ในซอยกัปตันบุช และการสนับสนุนสวนนาคราภิรมย์ เป็นต้น

5. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้แก่ การสนับสนุนมูลนิธิชัยพัฒนา มูลนิธิโครงการหลวง มูลนิธิพระดาบส มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ มูลนิธิสายใจไทย โครงการปรับปรุงและพัฒนาโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ 3 (ต่างอย) จังหวัดสกลนคร การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ โรงงานหลวงที่ 3 (ฝาง) โครงการพัฒนาเกษตรกรและยุวเกษตรกร บนผืนดินพระราชทาน เพื่อการเกษตร ร่วมกับ สปก. และ มก. โครงการสถานีวิทยุกระจายเพื่อสังคม และการสนับสนุนกิจการของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) เป็นต้น

6. โครงการที่เกี่ยวข้องหรือสนับสนุนสถาบันพระมหากษัตริย์ และสถาบันศาสนา ได้แก่ มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มูลนิธิอนุรักษ์พระราชวังพญาไท โครงการเพื่อสนับสนุนกิจการโรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ มูลนิธิพระราชนิเวศน์มฤคทายวัน มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในพระบรมราชูปถัมภ์ อุทยานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ พระบรมราชชนนี กองทุนศาสตราจารย์เกียรติยศ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช สาขา ศ ล ย ศ า ส ต ร ์ จ า เ พ า ะ (His Majesty King Bhumibol Adulyadej Distinguished Professorship Specialized Surgery) หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (The Queen's Gallery) มูลนิธิสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สวนปทุมวนานาภิรักษ์ โรงพยาบาลพหลพลพยุหเสนา โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช มูลนิธิสถาบันโรคไตภูมิราชนครินทร์ คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา ตลอดจนโครงการอนุรักษ์และทำนุบำรุงศาสนสถาน อันเกี่ยวเนื่องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ และการเผยแผ่ศาสนา เป็นต้น

7. การสนับสนุนองค์กรที่ดีเพื่อสังคม ได้แก่ หน่วยเคลื่อนที่ผ่าตัดต่อกระดูก มูลนิธิโรงพยาบาลบ้านแพ้ว มูลนิธิอิศรา อมันตกุล โครงการ Professional Visiting Program มูลนิธิสีบ นาคะเสถียร สถานเลี้ยงเด็กยากจนบ้านครุฑน้อย และมูลนิธิคีนซังสุธรรมชาติ เป็นต้น

8. งานด้านสังคมอื่นๆ ได้แก่ การช่วยเหลือและบรรเทาความทุกข์ร้อนของประชาชน กรณีเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ ตลอดจนการกุศลต่างๆ อาทิ การสนับสนุนเหล่ากาชาดจังหวัด และการสนับสนุนงานวันสำคัญต่างๆ เป็นต้น

4. การติดต่อสำนักงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

4.1 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (สำนักงานส่วนกลาง) เลขที่ 173 ถนนนครราชสีมา แขวงดุสิต เขตดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10300 สายด่วน 0-2787-7000 อีเมลล์: contact@crownproperty.or.th รถประจำทาง 12, 23, 56, 99 และรถประจำทางปรับอากาศ 12, 16, 23, 505, 516

4.2 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จังหวัดนครปฐม เลขที่ 15/13 ถนนราชมรรคาใน ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000 โทรศัพท์ 0-3425-9614 โทรสาร 0-3425-5725

4.3 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เลขที่ 122/6 ถนนมรุพงษ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000 โทรศัพท์ 0-3853-5301-3, 0-3853-5305-7 โทรสาร 0-3851-5997, 0-3853-5306

4.4 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เลขที่ 164 ถนนอุ่ทอง ตำบลหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000 โทรศัพท์ 0-3525-2333 โทรสาร 0-3525-2327

4.5 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (สาขาอำเภอบางปะอิน) 251 หมู่ 6 ถนนอุดมสรยุทธ ตำบลบ้านเลน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13160 โทรศัพท์ 0-3526-1014, 0-3522-1455 โทรสาร 0-3522-1454

4.6 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จังหวัดนครสวรรค์ เลขที่ 1/15-16 ถนนรามสูร ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ 60000 โทรศัพท์ 0-5621-2036 โทรสาร 0-5621-6898

4.7 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จังหวัดลำปาง เลขที่ 1261 ถนนไปรษณีย์ ตำบลหัวเวียง อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง 52000 โทรศัพท์ 0-5421-8569 โทรสาร 0-5421-8132

4.8 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จังหวัดเพชรบุรี เลขที่ 10 ถนนราชวิถี ตำบลคลองกระแชง อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000 โทรศัพท์ 0-3242-5388 โทรสาร 0-3242-5388 กต 18

4.9 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จังหวัดเพชรบุรี (สาขาจังหวัดราชบุรี) 95 – 97 ถนนอัมรินทร์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี 70000 โทรศัพท์ 0-3233-7429 โทรสาร 0-3233-7429 กต 12

4.10 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จังหวัดสงขลา เลขที่ 27 ซอยริมคลองขวาง ถนนไทรบุรี ตำบลบ่อยาง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา 90000 โทรศัพท์ 0-7431-1130 โทรสาร 0-7432-5005³⁴

³⁴ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ [ออนไลน์], 25 ตุลาคม 2557. แหล่งที่มา www.crownproperty.or.th

5. วัฒนธรรมองค์กรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ที่มีความสัมพันธ์กับนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังดาววัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์วางเป้าหมายที่จะปรับปรุง และยกระดับ
การพัฒนาองค์กรให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้เป็นองค์กรมุ่งสู่ความสำเร็จ บุคลากรในองค์กรทุกคนร่วมพลัง
ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างภาคภูมิใจ และดำเนินไปในทิศทางเดียวกันอย่างก้าวหน้านั้นคง

ทั้งนี้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์มีแนวทางการพัฒนาองค์กร เพื่อให้
มุ่งไปสู่เป้าหมาย ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2554 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ทำการสรรหา
คุณค่าหลักร่วมกันขององค์กรขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อเป็นบรรทัดฐานและทิศทางที่เหมาะสม
ให้บุคลากรทุกคนในองค์กรได้ยึดถือปฏิบัติ โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนระดมความคิด
เพื่อร่วมกันนำเสนอคุณค่าหลักต่างๆ ที่ดีงาม ระหว่างเดือนกรกฎาคม - กันยายน พ.ศ. 2554
ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากบุคลากร มีผู้นำเสนอคุณค่าหลักและความหมายรวมทั้งสิ้น
4,487 คำ

จากนั้น คณะกรรมการพิจารณาคุณค่าหลักของสำนักงานทรัพย์สิน
ส่วนพระมหากษัตริย์ จึงนำสิ่งที่บุคลากรได้ร่วมกันนำเสนอ มาประมวลผลและจัดลำดับคุณค่าหลัก
ร่วมกัน ในที่สุดก็ได้คุณค่าหลักทั้ง 6 ประการ ซึ่งมีคะแนนรวมถึงร้อยละ 75.57 จากจำนวนผู้นำเสนอ
ทั้งหมด และนำคุณค่าหลักที่ประมวลได้มาจัดลำดับ จำกัดความ รวมทั้งแปลเป็นภาษาอังกฤษ
เพื่อให้ง่ายต่อการจดจำ การสื่อสารภายในองค์กร และภายนอกองค์กร

คุณค่าหลักทั้ง 6 ประการ (Values) ประกอบด้วย

1. ความดีงามทั้งปวง (Virtues) หมายถึง ความซื่อสัตย์ ความมีคุณธรรม
และจริยธรรม
2. ความรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง ความรับผิดชอบต่องาน ครอบครั
วองค์กร และสังคม ทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดีที่ตนได้กระทำลงไป
3. ความจงรักภักดี (Loyalty) หมายถึง ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์
และการยึดมั่นในภารกิจขององค์กรเป็นเป้าหมายในการทำงาน
4. ความสามัคคี (Unity) หมายถึง ความร่วมมือ ร่วมใจ และปรองดองกัน
5. การแสวงหาความรู้และความกระจ่าง (Enlightenment) หมายถึง การใฝ่รู้
การพัฒนาตนเอง

6. การยึดมั่นในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (Sufficiency)³⁵

คุณค่าหลักร่วมกันทั้ง 6 ประการขององค์กร คือ ปฏิญญาร่วมกันของบุคลากร ทุกภาคส่วนในองค์กร อันเป็นแรงขับเคลื่อนที่จะมุ่งมั่นพัฒนาทั้งในระดับบุคลากรและระดับองค์กร ให้ประสบความสำเร็จ บนพื้นฐานของความดีงาม ตลอดจนส่งต่อคุณค่าหลักร่วมกันจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อสืบสานคุณค่าอันดีงามนี้ให้อยู่คู่กับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และมีส่วนร่วม ในการสร้างสรรค์สังคมคุณภาพสืบไป

2.7 ชีวิตประวัติและผลงานในบริบททางด้านนาฏยศิลป์ของผู้กำกับการแสดง

ภาพที่ 1: ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี

ที่มา: http://www.acacconference.com/keynote_th.html, 2 พฤษภาคม 2558.

2.7.1 ประวัติชีวิต

ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี เกิดเมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2496 ปัจจุบันอายุ 62 ปี บิดาชื่อ นายเฉลียว จรัสศรี มารดาชื่อ นางเฉลิม จรัสศรี ปัจจุบันอาศัยอยู่

³⁵ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ [ออนไลน์], 25 ตุลาคม 2557. แหล่งที่มา www.crownproperty.or.th

ณ บ้านเลขที่ 555/199 (2306) อาคารเพชร 9 ทาวเวอร์ ซอยเพชรบุรี 9 แขวงถนนพญาไท
เขตราชเทวี จังหวัดกรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10400 หมายเลขโทรศัพท์ 081- 637- 6007

2.7.2 ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2498 – พ.ศ. 2499	ระดับอนุบาล โรงเรียนวัดตาลาน อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2500 – พ.ศ. 2503	ระดับประถม โรงเรียนอนุบาลปฐมวัย เขตพญาไท จังหวัดกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2504 – พ.ศ. 2506	ระดับมัธยมตอนต้น โรงเรียนบูรณวิทย์ เขตบางพลัด จังหวัดกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2507 – พ.ศ. 2508	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเซนต์คาเบรียล เขตสามเสน จังหวัดกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2509 – พ.ศ. 2511	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2521	จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต (ออกแบบอุตสาหกรรม) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2521 – พ.ศ. 2523	การศึกษาระดับวิชาชีพนานาชาติศิลปศาสตร์ ณ เดอะ รอยัล บัลเลต์ สคูล (The Royal Ballet School) กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ
พ.ศ. 2544	จบการศึกษาระดับปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรการจัดการทางวัฒนธรรม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2547	จบการศึกษาระดับปริญญาเอก สถาปัตยกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต หลักสูตรการจัดการ มรดกทางสถาปัตยกรรม และการท่องเที่ยว (หลักสูตรนานาชาติ) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และได้รับรางวัลดุษฎีบัณฑิต ผลคะแนนยอดเยี่ยม รวมทั้งเป็นดุษฎีบัณฑิตคนแรกของ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2.7.3 ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2516	ผู้ก่อตั้งคณะกรรมการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยคณะแรกของประเทศไทย คือ ฟันนี่บอย (Funny Boy) ต่อมาในปี พ.ศ. 2531 ได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นไทย อาร์ท มูฟเมนท์ (Thai Art Movement)
พ.ศ. 2522 – พ.ศ. 2527	นักแสดงและผู้ออกแบบนาฏยศิลป์ คณะนาฏยศิลป์ร่วมสมัยสไปรัลล์ ดานซ์ คอมพานี (Spiral Dance Company) เมืองลิเวอร์พูล (Liverpool) ประเทศอังกฤษ
พ.ศ. 2527 – พ.ศ. 2530	นักแสดงและผู้ออกแบบนาฏยศิลป์ คณะนาฏยศิลป์ร่วมสมัย เอกส์เทมโพรารี ดานซ์ เจียเตอร์ (Extemporary Dance Theater) กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ
พ.ศ. 2516 - ปัจจุบัน (พ.ศ. 2558)	ศิลปินผู้บุกเบิกนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย แห่งประเทศไทย
พ.ศ. 2535 – ปัจจุบัน (พ.ศ. 2558)	อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏยศิลป์ตะวันตก ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2545	ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์
พ.ศ. 2545 – ปัจจุบัน (พ.ศ. 2558)	อาจารย์พิเศษคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
พ.ศ. 2549	ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์
พ.ศ. 2552 – ปัจจุบัน (พ.ศ. 2558)	อาจารย์พิเศษ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา และผู้ก่อตั้งคณะนาฏกรรมเพื่อสันติภาพโลก เป็นคณะแรกของประเทศไทย
พ.ศ. 2551	ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์
พ.ศ. 2551 – พ.ศ. 2556	ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2551 – ปัจจุบัน (พ.ศ. 2558)	ดำรงตำแหน่งประธานหลักสูตรศิลปศาสตร มหาบัณฑิต หลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต (นาฏยศิลป์ไทย) และกรรมการบริหารหลักสูตร ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2553 – พ.ศ. 2554	อาจารย์พิเศษ วิทยาลัยนวัตกรรมการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

2.7.4 ผลงานทางด้านวิชาการที่สำคัญ

- ประวัตินาฏยศิลป์ตะวันตก
- นารายณ์อวตาร เพอร์ฟอร์มมิ่ง เดอะ ไทย รามายณะ อิน เดอะ โมเดิร์น เวิลด์ (Narai Avatara - Performing the Thai Ramayana in the modern world)
- เอกสารประกอบการสอน รายวิชาทฤษฎีนาฏยศิลป์ตะวันตก (3504115)
- เอกสารประกอบการสอน รายวิชานาฏยประดิษฐ์ 2 (3504312)
- คุณสมบัติและเทคนิคการปฏิบัติของผู้ออกแบบลีลาท่าเต้น (Choreographer) และผู้กำกับการแสดง (Director) วารสารศิลปกรรม ปีที่ 8 ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2543 หน้า 95 – 97
- อิสตอรา ดันแคน (Isadora Duncan) สตรีผู้บุกเบิกทางด้านโมเดิร์นแดนซ์ (Modern Dance) วารสารศิลปกรรม ปีที่ 8 ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2543 หน้า 98 – 100
- การศึกษาการออกแบบการแสดงชุด จิตวิญญาณ บูรพา คีตภราดร และบูรพประทีป ในงานพิธีเปิด – ปิด การแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 วันที่ 6 - 20 ธันวาคม พ.ศ. 2541 ณ จังหวัดกรุงเทพมหานคร
- การศึกษาการออกแบบการแสดงชุด อันดามัน สูญเสียแต่ไม่เสียศูนย์ เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่ผู้สูญเสียจากเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ
- การศึกษาการออกแบบการแสดงชุด พับนง เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่โศกนาฏกรรม จากเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และความสูญเสียจากวิกฤตการณ์ คลื่นยักษ์สึนามิ
- การศึกษาแนวคิดการสร้างสรรค้งาน และออกแบบลีลาของผู้อำนวยการฝ่ายศิลป์ สำหรับการแสดงนาฏกรรมเฉลิมพระเกียรติพระมหาชก ได้แก่ มหานาฏกรรมเฉลิมพระเกียรติพระมหาชก และวีจิตรนาฏกรรมเฉลิมพระเกียรติพระมหาชก
- เอกสารผลงานการแสดง เล่มที่ 1 ผลงานในช่วงแรก (Early Work)
- เอกสารผลงานการแสดง เล่มที่ 2 ความเป็นตัวตน (Personal)

- เอกสารผลงานการแสดง เล่มที่ 3 ผลงานระดับสากล (The International Work)
- เอกสารผลงานการแสดง เล่มที่ 4 การเต้นพิสุทธิ์ (Pure Dance)
- เอกสารผลงานการแสดง เล่มที่ 5 ผู้หญิงกับสังคม (Women and Society)
- เอกสารผลงานการแสดง เล่มที่ 6 การแสดงเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (Dance for a Specific Purpose)
 - เอกสารผลงานการแสดง เล่มที่ 7 ผลงานที่แยกประเภท (Hors categorie pieces)
 - เอกสารผลงานการแสดง เล่มที่ 8 การตีความประเทศไทย (Interpreting Thailand)
 - เอกสารผลงานการแสดง เล่มที่ 9 การตีความแต่ละภูมิภาคประเพณี (Interpreting Regional Arts and Performing Arts Traditions)
 - เอกสารผลงานการแสดง เล่มที่ 10 ผลงานในภาพยนตร์ (Dance on Film)
 - เอกสารผลงานการแสดง เล่มที่ 11 ผลงานในอนาคต (Future Works)
 - เอกสารผลงานการแสดง เล่มที่ 12 สถานที่เฉพาะมรดกทางวัฒนธรรม (Site - specific heritage interpretation)
 - เอกสารผลงานการแสดง เล่มที่ 13 การแสดงขนาดใหญ่ในสนามกีฬา (Stadium - scale performances)
 - เอกสารผลงานการแสดง เล่มที่ 14 การดัดแปลงจากวรรณกรรม (Adapting from Literature)
 - เอกสารผลงานการแสดง เล่มที่ 15 การออกแบบการแสดงในพิธีเปิดและพิธีปิด ในการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13 วันที่ 6 - 20 ธันวาคม พ.ศ. 2541 ณ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ การแสดงชุดจิตวิญญาณบูรพา คีตภราดร และบูรพประทีป
- เอกสาร 100 ภาพประทับใจ ผลงานการแสดงของ ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี
- เอกสาร 100 ภาพประทับใจ ผลงานการสร้างสรรค์การแสดงของ ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี
- เอกสาร 100 ภาพประทับใจ เบื้องหลังการสร้างสรรค์การแสดงของ ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี

2.7.5 ผลงานที่เผยแพร่ทางวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสังคมออนไลน์ และอื่นๆ

- พ.ศ. 2521 โทรทัศน์ BBC 1 UK, Monkey of the Inkpot
- พ.ศ. 2522 The Scotsman - Spiral at Edinburgh Festival
หนังสือรายเดือน New Dance Magazine
- พ.ศ. 2523 หนังสือรายเดือน Dancing Times
- พ.ศ. 2524 หนังสือรายเดือน Dance and Dancers
- พ.ศ. 2525 Gael A Chael - Welsh Arts Journal
- พ.ศ. 2526 หนังสือรายเดือน New Dance Magazine NO. 27
หนังสือรายเดือน Dance & Dancer Magazine, January
- พ.ศ. 2527 โทรทัศน์ BBC 2, UK. - Documentary about Dance Umbrella Festival 1984
Daily Post, Friday, Jan 20
หนังสือรายเดือน Dance & Dancers Magazine, April
The magazine of the Cheltenham Festivals, P. 6
- พ.ศ. 2528 โทรทัศน์ BBC 2, UK. - Documentary about Dance Umbrella Festival 1985
The Daily Telegraph
The Sunday Times, 6 October
หนังสือรายเดือน Dance & Dancers Magazine, January
หนังสือรายเดือน Dance & Dancers Magazine, March
- พ.ศ. 2529 Financial Times, 29 Oct 1986
The Times, 24 April 1986
The Times, 29 Oct 1986
The Independent
The Daily Telegraph, 30 Oct 1986
Informer, No. 4
Key Times, March / April
- พ.ศ. 2530 London International Festival of Theatre Magazine
City Limits
The Guardian

- พ.ศ. 2532 การถ่ายทอดสดการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง คนดีศรีอยุธยา
ทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า
สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระ
พระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ครบ 60 พระชันษา
โดยสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 9
The Nation-Tuesday June 20
- พ.ศ. 2533 Bangkok Post-Saturday June 23
หนังสือพิมพ์รายวันผู้จัดการ ประจำวันที่ 3 - 9 กันยายน พ.ศ. 2533
- พ.ศ. 2534 The Nation - Friday November 15
- พ.ศ. 2535 การถ่ายทอดสดการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง แผ่นดินนี้
มีความหลัง ทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
โดยสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 9
- พ.ศ. 2536 หนังสือพิมพ์รายวันจุดประกาย ประจำวันพุธที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2536
- พ.ศ. 2537 ประกาศเกียรติคุณในหนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ
- พ.ศ. 2538 การถ่ายทอดสดการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง คนดีศรีอยุธยา
ครั้งที่ 2 ทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในวโรกาส
เฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
ครบ 60 พระชันษา โดยสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 9
การถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์ในหลายสถานีวิทยุโทรทัศน์ทั่วโลก การแสดง
ในพิธีเปิดและพิธีปิด การแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 18 ณ สนาม 700 ปี
จังหวัดเชียงใหม่
รายการครั้งหนึ่งในชีวิต สถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง UBC
หนังสือรายเดือน ARCH&IDEA Magazine ปีที่ 2 ฉบับที่ 20
หนังสือพิมพ์รายวันเดลินิวส์ ประจำวันจันทร์ที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2538
หนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ
Bangkok Post, Mon 13 February
หนังสือพิมพ์รายวันสยามรัฐ ประจำวันจันทร์ที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538
- พ.ศ. 2539 Bangkok Post, news paper- E- toor
หนังสือพิมพ์รายวันสยามโพสต์
หนังสือพิมพ์รายวันสยามรัฐ ประจำวันอังคารที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2539

- พ.ศ. 2540 หนังสือพิมพ์รายวันสยามโพสต์
- พ.ศ. 2541 การถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์ในหลายสถานีวิทยุโทรทัศน์ทั่วโลก การแสดง
ในพิธีเปิดและพิธีปิด การแข่งขันกีฬา Asian Games ครั้งที่ 13
ในการแสดงชุด Spirit Of Asia, Song of Friendships และ Light of
Asia
รายการจันทร์กระจ่าง โดยสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 7
- พ.ศ. 2542 รายการ Face to Face โดยสถานีวิทยุโทรทัศน์ UBC
- พ.ศ. 2543 รายการเจ็ดกะรัต โดยสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 7
- พ.ศ. 2546 ภาพยนตร์เรื่อง Beautiful Boxer
The Nation - February 2003
ถ่ายแบบปกนิตยสารและชีวประวัติ ในหนังสือรายเดือน
Dance Magazine
ชีวประวัติในหนังสือรายเดือน Tropical, art culture & travel
- พ.ศ. 2548 รายการสุริวิภา โดยสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 9
- พ.ศ. 2549 ภาพยนตร์เรื่อง Me and Myself
- พ.ศ. 2550 รายการสงครามเก้าไฟ โดยสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 9
ถ่ายแบบปกนิตยสารและชีวประวัติ ในหนังสือรายเดือน Symphony
Magazine for Classical music' Arts & Culture
- พ.ศ. 2553 การถ่ายทอดสดการแสดงในพิธีปิดกีฬามหาวิทยาลัย “แมมโดมเกมส์”
โดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นเจ้าภาพ
- พ.ศ. 2554 การถ่ายทอดสดการแสดงในพิธีเปิดกีฬามหาวิทยาลัย “จามจุรีเกมส์”
โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นเจ้าภาพ³⁶

2.7.6 ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ที่สำคัญ

- พ.ศ. 2526 เป็นศิลปินไทยผู้ริเริ่มออกแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย
ในต่างแดน ชุด สเกิร์ต (Skirt) ให้กับสไปรัล ดานซ์ คอมพานี เมืองลิเวอร์พูล
(Spiral Dance Co., Liverpool) ประเทศอังกฤษ

³⁶ สัมภาษณ์ นราพงษ์ จรัสศรี, อาจารย์ประจำภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 30 ตุลาคม 2557.

- พ.ศ. 2528 แสดงใน มูนา เซ็ง ดานซ์ โปรเจกต์ – โซลิด สเตท อาร์ท ในเทศกาลอเมริกันแดนซ์ (Muna Tseng Dance Project – Solid State Art: American Dance Festival) กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ

- พ.ศ. 2530 ผู้ออกแบบท่าเต้น นักเต้น และนักแสดงหลัก ในเซ้าท์ อีสต์ เอเชีย โปรเจกต์ (South East Asia Project) ชุด ครอสซิง เดอะ วอเตอร์ (Crossing the water) กำกับการแสดงโดย พิป ซิมมอนส์ (Pip Simmons)

- พ.ศ. 2531 แสดงเดี่ยวในงานเทศกาลเซ้าท์ แบงก์ ดานซ์ เฟสตีวัล (South Bank Dance Festival) กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ

นักเต้นในอุปรากรตุรันโด (Turandot) ณ เดอะ รอยัล โอเปรา คอนเวนท์ การ์เด้น (The Royal Opera Convent Garden) กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ

แสดงเดี่ยว ณ ไอซีเอ (ICA) ในงานเทศกาลแดนซ์ อัมเบรลล่า (Dance Umbrella Festival) กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ

ออกแบบท่าเต้นปาร์ฟุ่ม (Parfum) ให้กับคณะเพตตี บัลเลต์ อัมสเตอร์ดัม (Petit Ballet Amsterdam) กรุงอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์

นักเต้นในมิวสิควีดีโอ (Music Video) ของคณะนักร้องสปานเดา บัลเลต์ (Spandau Ballet) กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ

- พ.ศ. 2532 นักออกแบบท่าเต้น และร่วมแสดงในงานเครื่องเพชรไทยวลัยราตรี ทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี และคุณหญิงเอลิซาเบธ โรสมอนด์ เทย์เลอร์ (Dame Elizabeth Rosemond Taylor, DBE) นักแสดงหญิงจากฮอลลีวูด

- พ.ศ. 2533 นักออกแบบท่าเต้นคอนเทมโพรารี วิซวลิตี้ ออฟ ไทย ฟิโลโซฟี ออฟ ไลฟ์ (Contemporary Visuality Of Thai Philosophy Of Life) ในงานเทศกาลเอเชียัน ดานซ์ เฟสตีวัล ครั้งที่ 1 (1 st Asean Dance Festival) ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

- พ.ศ. 2534 ศิลปินรับเชิญเข้าร่วมงานเทศกาลอเมริกัน ดานซ์ เฟสตีวัล (American Dance Festival) ณ นอร์ทแคโรไลนา ประเทศสหรัฐอเมริกา (North Carolina, USA.)

- พ.ศ. 2535 กำกับการแสดงและออกแบบท่าเต้นในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง คนตีศรีอยุธยา ครั้งที่ 1 ทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

ออกแบบการแสดงในภาพยนตร์โฆษณา फिल्मสีฟูจิ สีสันแห่งโลกตะวันออก ณ ปราสาทหินพนมรุ้ง

- พ.ศ. 2536 ออกแบบท่าเต้นลาฟูเลอ (La Foule) ให้แก่คณะเลอ ฌอง บัลเลต์ เดอ ฟร็องซ์ (Le Jeune Ballet de France) เมืองลาโบ ประเทศฝรั่งเศส

- พ.ศ. 2537 – พ.ศ. 2539 ออกแบบท่าเต้นและร่วมแสดงในการแสดงชุด ทงพู (Tonpu) ให้แก่คณะเคโกะ ทาเคยา คอนเทมโพรารี ดานซ์ คอมพานี (Keiko Takeya Contemporary Dance Company) ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น (รวมทั้งสิ้น 3 ครั้ง ภายใน 3 ปี)

- พ.ศ. 2538 กำกับการแสดงและออกแบบท่าเต้นในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง คนตีศรีอยุธยา ครั้งที่ 2 ทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

ผู้กำกับร่วมการแสดงในพิธีเปิดและพิธีปิด การแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 18 ณ จังหวัดเชียงใหม่

- พ.ศ. 2539 กำกับการแสดงและออกแบบท่าเต้นในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง แผ่นดินนี้มีความหลัง

- พ.ศ. 2541 กำกับการแสดงและออกแบบท่าเต้นในพิธีเปิดและพิธีปิด การแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ (Asian Games) ครั้งที่ 13 ในการแสดงชุด สปริต ออฟ เอเชีย เพลงแห่งมิตรภาพ และแสงแห่งเอเชีย (Spirit of Asia, Song of Friendships and Light of Asia)

- พ.ศ. 2546 กำกับการแสดงและออกแบบการแสดง ในการแสดงวรรณคดีจินตภาพ เรื่อง นารายณ์อวตาร ณ หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

ออกแบบการแสดงและออกแบบลีลาในภาพยนตร์เรื่อง บิวตี้ฟูลบ็อกเซอร์ (Beautiful Boxer)

- พ.ศ. 2547 กำกับการแสดงและออกแบบท่าเต้น ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ณ พระตำหนักวังลดาวัลย์ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

- พ.ศ. 2548 ออกแบบท่าเต้นการแสดงชุด พับนก ในงานเลิฟ ฟอร์ อันดามัน (Love for Andaman) ณ โรงละครคุณหญิงสุมนิ

กำกับการแสดงและออกแบบการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย ชุด อันดามัน สูญเสียแต่ไม่เสียศูนย์ เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่ผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์สึนามิ ในงานดานซ์ ทู เดสตินี (Dance to Destiny) ในความร่วมมือของมหาวิทยาลัยบริกแฮมยัง (Brigham Young University) ประเทศสหรัฐอเมริกา ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

ผู้อำนวยการฝ่ายสร้างสรรค์และกำกับการลีลาในการแสดงชุด มหานาฏกรรมเฉลิมพระเกียรติ พระมหากษัตริย์ ณ อิมแพค อารีนา เมืองทองธานี

- พ.ศ. 2550 ออกแบบการแสดงและออกแบบลีลา ในภาพยนตร์เรื่อง มี แอนด์ มายเซลฟ์ (Me and Myself)

ผู้อำนวยการฝ่ายสร้างสรรค์และกำกับลีลาในการแสดงชุด วิจิตรนาฏกรรม เฉลิมพระเกียรติ พระมหากษัตริย์ จักรพรรดิแห่งสยาม และกรุงเทพมหานคร

- พ.ศ. 2554 ผู้สร้างสรรค์และฝึกซ้อมการแสดงในพิธีเปิดงานกีฬามหาวิทยาลัย จามจุรีเกมส์

- พ.ศ. 2555 ผู้สร้างสรรค์และฝึกซ้อมการแสดงในงานเลี้ยงรับรองพิธีเปิดการประชุมโรตารีโลก ณ อิมแพค อารีนา เมืองทองธานี

- พ.ศ. 2556 ผู้กำกับการแสดงและออกแบบลีลา ในการแสดงแสงเสียงประกอบ จินตภาพ เรื่อง เวียงกุมกาม มังราย และสายน้ำ ในงานเลี้ยงต้อนรับคณะผู้นำด้านน้ำจากทั่วโลก ณ จังหวัดเชียงใหม่³⁷

2.7.7 รางวัลและเกียรติคุณที่ได้รับ

- พ.ศ. 2504 การประกวดรำเพลงช้าเพลงเร็ว ถ่ายทอดออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง 4 บางขุนพรหม และได้รับรางวัลสูงสุดในระดับประเทศ (หลักฐานสูญหาย เนื่องจากเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน)

- พ .ศ . 2518 ได้ รับ รางวัล Award Winning for an Outstanding Choreographer จากการออกแบบการแสดงบัลเลต์ Perfume Air ณ The Royal Ballet School (รางวัลเป็นการประกาศเกียรติคุณ)

- พ .ศ . 2519 ได้ รับ รางวัล Award Winning for an Outstanding Choreographer จากการออกแบบการแสดง New Dance Moth ณ The Royal Ballet School (รางวัลเป็นการประกาศเกียรติคุณ)

- พ.ศ. 2530 ได้รับรางวัลพิเศษให้เข้าเฝ้า HRH Prince Charles แห่งประเทศอังกฤษอย่างใกล้ชิด และรับบท Qu Yuan รวมทั้งการเป็นผู้ออกแบบลีลาในการแสดง Crossing the

³⁷ จุติกา โทศลเหมมณี, “รูปแบบและแนวความคิดในการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยของนราพงษ์ จรัสศรี,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555), หน้า 25 - 29.

water ซึ่งจัดแสดงในงาน London International Festival of Theatre ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ

- พ.ศ. 2533 ผู้ออกแบบลีลาในเพลงจริงไม่กลัว ซึ่งเป็นวีดิทัศน์ที่ได้รับรางวัล People choice award ของ M.TV. (บริษัท GMM Grammy ถือครองหลักฐานอยู่)

- พ.ศ. 2534 ผู้ออกแบบนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในการเต้นเดี่ยวให้กับ นางสาวนุชวดี บำรุงตระกูล ซึ่งได้รับรางวัล Award Winning for an Outstanding Female Solo ในงานประกวด Dance นานาชาติ Susan Darell Dance Competition ณ กรุง Telaviv ประเทศอิสราเอล (นางสาวนุชวดี บำรุงตระกูล ถือครองรางวัลอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา)

- พ.ศ. 2534 รางวัลศิลปินรับเชิญตัวแทนของประเทศไทยให้เข้าร่วมในงาน American Dance Festival, North Carolina, USA.

- พ.ศ. 2535 ร่วมงานกับศูนย์วัฒนธรรมในฐานะศิลปินรับเชิญตัวแทนของประเทศไทย ให้เข้าร่วมในงาน 1st ASEAN Dance Festival ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

- พ.ศ. 2536 ร่วมงานกับศูนย์วัฒนธรรมในฐานะศิลปินรับเชิญ ให้เป็นผู้ออกแบบ นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย La Foule ให้แก่คณะบัลเลต์ Le Jeune Ballet de France จัดการแสดง ณ เมืองลาโบ ประเทศฝรั่งเศส และได้รับรางวัลจากการแสดง E-Toor ในงาน The 16th Festival of Asian Arts, Hong Kong

- พ.ศ. 2545 ได้รับการคัดเลือกจาก European Union ให้เป็นผู้บุกเบิกนาฏศิลป์ สมัยใหม่ (Modern dance) ของประเทศไทย โดยมอบหมายให้ Jukka O. Miettinen ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านศิลปะการแสดงระดับโลกจากประเทศฟินแลนด์เขียนคำประกาศเกียรติคุณ และจัดพิมพ์หนังสือประกาศเกียรติคุณ

- พ.ศ. 2547 ปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตคนแรกของมหาวิทยาลัยศิลปากร และได้รับ รางวัลผลคะแนนยอดเยี่ยม ปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศิลปากร

- พ.ศ. 2549 รางวัลประกาศเกียรติคุณ อาจารย์ดีเด่นระดับหน่วยงาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- พ.ศ. 2550 ได้รับการโปรดเกล้าให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์

- พ.ศ. 2553 ได้รับรางวัลศิลปินผู้บุกเบิกนาฏศิลป์สมัยใหม่ (ในฐานะนักแสดง) ซึ่งเป็นรางวัลที่วัดตามเกณฑ์งานวิจัยทางวิชาการเรื่อง เกณฑ์การยกย่องมาตรฐานศิลปินทางด้าน นาฏศิลป์ของ อาจารย์ ดร. วิชชุดา วุธาติศย์ โดยได้รับการสนับสนุนจากกองทุนจุฬาฯ 100 ปี

- พ.ศ. 2554 ได้รับรางวัลศิลปินผู้บุกเบิกนาฏศิลป์สมัยใหม่ (ในฐานะผู้ออกแบบ นาฏศิลป์) ซึ่งเป็นรางวัลที่วัดตามเกณฑ์งานวิจัยทางวิชาการเรื่อง เกณฑ์การยกย่องมาตรฐานศิลปิน ทางด้านนาฏศิลป์ของ อาจารย์ ดร. วิชชุดา วุธาติศย์ ที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนจุฬาฯ 100 ปี

- พ.ศ. 2555 ได้รับรางวัลศิลปินผู้บุกเบิกนาฏศิลป์สมัยใหม่ (ในฐานะผู้สืบทอดงานนาฏศิลป์) และรางวัลมาตรฐานศิลปินต้นแบบผู้บุกเบิกนาฏศิลป์สมัยใหม่ ซึ่งเป็นรางวัลที่วัดตามเกณฑ์งานวิจัยทางวิชาการเรื่อง เกณฑ์การยกย่องมาตรฐานศิลปินทางด้านนาฏศิลป์ของอาจารย์ ดร.วิชชุตา วุฒาทิตย์ ที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนจุฬาฯ 100 ปี

- พ.ศ. 2556 ได้รับรางวัลสถาปัตยกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นรางวัลบุคคลตัวอย่างผู้มีผลงานศิลปะยอดเยี่ยม โดยสมาคมนิสิตเก่าคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย³⁸

³⁸ สัมภาษณ์ นราพงษ์ จรัสศรี, อาจารย์ประจำภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 30 ตุลาคม 2557.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยภายใต้หัวข้อ นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ ตำรา งานวิจัย เอกสารทางวิชาการ สื่อสังคมออนไลน์ การสัมภาษณ์คณะผู้ดำเนินงาน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏยศิลป์และดุริยางคศิลป์ และการสังเกตการณ์ จากวีดิทัศน์บันทึกการแสดง โดยจำแนกวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็นหัวข้อ ดังต่อไปนี้

- 3.1 รูปแบบงานวิจัย
- 3.2 แผนการดำเนินการวิจัย
- 3.3 แหล่งข้อมูล
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 3.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร
 - 3.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม
- 3.5 การตรวจสอบข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 การสรุปผล และนำเสนอเป็นงานวิจัย

3.1 รูปแบบงานวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการศึกษาวิเคราะห์ จากข้อมูลที่ไม่สามารถวัดเป็นปริมาณได้ โดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ ในลักษณะการเขียนเชิงพรรณนา โดยใช้การวิจัยภาคสนาม (Field Research) เป็นหลัก และศึกษา ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) เป็นส่วนประกอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นภาพรวม (Holistic) และเชื่อถือได้ (Reliability)

3.2 แผนการดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดแผนการดำเนินการวิจัยซึ่งประกอบไปด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม การตรวจสอบข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการสรุปผล และนำเสนอเป็นงานวิจัย โดยมีระยะเวลาดำเนินการวิจัยทั้งสิ้น 8 เดือน ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2557 – เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2558 ซึ่งปรากฏข้อมูลในตารางแสดงแผนการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1: ตารางแสดงแผนการดำเนินการวิจัย

แผนการดำเนินการวิจัย					
วิธีดำเนินการวิจัย (เริ่มทำวิจัยเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2557)	ระยะเวลาดำเนินการวิจัย				
	ต.ค. 57	พ.ย. 57	ธ.ค. 57	ม.ค. 58	ก.พ. 58
1. เลือกและกำหนดหัวข้อวิจัย	↔				
2. ศึกษาหนังสือ ตำรา เอกสารทางวิชาการ สื่อประเภทต่างๆ และสื่อสังคมออนไลน์	↔	↔			
3. ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม		↔	↔		
4. เขียนโครงร่างงานวิจัยนำส่งอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับแก้ และนำเสนอสอบโครงร่างงานวิจัยต่อ คณะกรรมการ			↔	↔	
5. ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เพื่อจัดทำ งานวิจัยบทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง นำส่ง อาจารย์ที่ปรึกษา และปรับแก้			↔	↔	
6. ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เพื่อจัดทำ งานวิจัยบทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย นำส่ง อาจารย์ที่ปรึกษา และปรับแก้			↔	↔	

ตารางที่ 2: ตารางแสดงแผนการดำเนินการวิจัย (ต่อ)

แผนการดำเนินการวิจัย			
วิธีดำเนินการวิจัย (เริ่มทำวิจัยเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2557)	ระยะเวลาดำเนินการวิจัย		
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
	58	58	58
7. ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เพื่อจัดทำงานวิจัย บทที่ 4 บทวิเคราะห์ นำส่งอาจารย์ที่ปรึกษา และปรับแก้	←	→	
8. จัดทำงานวิจัยบทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ นำส่งอาจารย์ที่ปรึกษา และปรับแก้ ตลอดจนเพิ่มเติมข้อมูลต่างๆ เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์		←	→
9. นำเสนอการสอบงานวิจัยเป็นรูปเล่มสมบูรณ์ ปรับแก้รูปเล่ม และนำส่งบัณฑิตวิทยาลัย			←

3.3 แหล่งข้อมูล

งานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังต่อไปนี้

3.3.1 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

3.3.2 ศูนย์สารนิเทศมนุษยศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3.3 ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3.4 ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3.5 ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3.6 ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3.7 บริษัท โอเชียน มีเดีย จำกัด (Ocean Media Co., Ltd.)

3.3.8 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยฉบับนี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภท ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review Data) และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data) โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยดังต่อไปนี้

3.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสารจากหนังสือ ตำรา งานวิจัย เอกสารทางวิชาการ และสื่อสังคมออนไลน์ ดังต่อไปนี้

3.4.1.1 หนังสือวังลดาวัลย์ เปิดประตูสู่การพัฒนาอันยั่งยืน บนพื้นฐานแห่งความเป็นธรรม โดยสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวังลดาวัลย์ และสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

3.4.1.2 หนังสือพระราชวังและวังในกรุงเทพฯ (พ.ศ. 2325 – 2525) โดยหม่อมราชวงศ์แฉ่งน้อย ศักดิ์ศรี และคณะ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวังลดาวัลย์ ตลอดจนพระราชวังและวังในสมัยรัตนโกสินทร์

3.4.1.3 หนังสือประวัตินาฏศิลป์ตะวันตก โดยศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ศึกษาเกี่ยวกับประวัติและทฤษฎีนาฏศิลป์ตะวันตกที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

3.4.1.4 หนังสือองค์การและการจัดการ โดยรองศาสตราจารย์สมคิด บางโม ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร

3.4.1.5 หนังสือการจัดการและพฤติกรรมองค์กร โดยวิรัช สงวนวงศ์วาน ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร

3.4.1.6 สูจิบัตร 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ โดยสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ศึกษาเกี่ยวกับประวัติการจัดการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ บทการแสดง วิทยานิพนธ์ปริญญาโท และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแสดง ตลอดจนภาพถ่ายที่บันทึกจากการแสดง

3.4.1.7 นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยสื่อสารประวัติศาสตร์ไทย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง แผ่นดินนี้มีความหลัง โดยนายสุเมธ เทศขำ วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2554 ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางดำเนินการวิจัย การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ นาฏศิลป์ร่วมสมัย (Contemporary Dance) โป ส ต์ โม เด อ์ น ด า น ซ์ (Post – Modern Dance) น า ฏ ย ศิล ป์ ฉะ พ า ะ พื ้น ที่

(Site Specific Dance Performance) ตลอดจนชีวประวัติและผลงานในบริบททางด้านนาฏศิลป์ของศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี

3.4.1.8 นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในรูปแบบวีดิทัศน์ เรื่อง เาะป่า โดยนางสาวนภวรรณ นาคอุไร วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2554 ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางดำเนินการวิจัย นาฏศิลป์ร่วมสมัย (Contemporary Dance) โปสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) นาฏศิลป์เฉพาะพื้นที่ (Site Specific Dance Performance) ตลอดจนชีวประวัติและผลงานในบริบททางด้านนาฏศิลป์ของศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี

3.4.1.9 การรับรู้ค่านิยมร่วมขององค์กร: ศึกษากรณีสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยนายสุรศักดิ์ อัครอารีสุข วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2555 ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร และคุณค่าหลักร่วมกันของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

3.4.1.10 รูปแบบและแนวความคิดในการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยของนราพงษ์ จรัสศรี โดยนางจุติกา โกศลเหมณี วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2555 ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางดำเนินการวิจัย นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย (Contemporary Dance) ตลอดจนชีวประวัติและผลงานในบริบททางด้านนาฏศิลป์ของศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี

3.4.1.11 หนังสือการจัดแสงสีในงานศิลปะการแสดง โดยศิริมงคล นาฏยกุล ศึกษาเกี่ยวกับหน้าที่ของแสง

3.4.1.12 เว็บไซต์ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ www.crownproperty.or.th ศึกษาเกี่ยวกับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

3.4.1.13 เว็บไซต์ www.wikipedia.org ศึกษาเกี่ยวกับวังลดาวัลย์ และพระประวัติของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ศิลปะเฉพาะที่สงครามมหาเอเซียบูรพา การเสด็จประพาสยุโรปของรัชกาลที่ 5

3.4.1.14 เว็บไซต์ www.fpps.or.th ศึกษาเกี่ยวกับพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

3.4.1.15 เว็บไซต์ www.m-culture.go.th/ilovethaiculture/index.php ศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

3.4.1.16 เว็บไซต์ www.sainampeung.ac.th ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของสังคมไทย

3.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

3.4.2.1 การลงพื้นที่ภาคสนาม ผู้วิจัยได้สำรวจพื้นที่ในการฝึกซ้อมการแสดง คือ ห้องเทเวศร์ และพื้นที่ในการแสดง คือ บริเวณโดยรอบพระตำหนักวังลาดาวลัย ณ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

3.4.2.2 การจดบันทึกภาคสนาม (Fieldnotes) และการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการจดบันทึกรวบรวมข้อมูล สัมภาษณ์บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแสดง และผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์ บันทึกภาพถ่าย และบันทึกเสียงบทสนทนา ระหว่างการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกภาคสนาม และเครื่องบันทึกเสียง บทสนทนา ระหว่างการสัมภาษณ์ มาเรียบเรียงข้อมูลใหม่ เพื่อป้องกันไม่ให้ข้อมูลผิดเพี้ยนไปจากวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะศึกษา โดยการถอดความแบบคำต่อคำ เพื่อให้ได้รายละเอียด ที่ถูกต้อง สมบูรณ์ และครบถ้วน ดังต่อไปนี้

3.4.2.2.1 สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ผู้กำกับการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลาดาวลัย อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

การสัมภาษณ์ ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2557 ณ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต โดยสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับ ประวัติการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลาดาวลัย อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ แนวความคิดของการแสดง แนวคิดการออกแบบสร้างงาน นาฏศิลป์ไทย ร่วมสมัย การแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่ แนวความคิดของการแสดงนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ ข้อมูลที่ได้มีดังนี้

การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลาดาวลัย อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ เป็นการแสดงมหรสพสมโภชพระตำหนักวังลาดาวลัย ช่วงงานเลี้ยงอาหารค่ำ เนื่องในโอกาสครบรอบ 96 ปี พระตำหนักวังลาดาวลัย ซึ่งปัจจุบันอยู่ภายใต้การดูแลของ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จัดแสดงขึ้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2547 ณ บริเวณโดยรอบพระตำหนักวังลาดาวลัย

แนวคิดของการแสดง (ภาพรวม) เป็นการดำเนินเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ นับตั้งแต่อดีตจวบจนถึงปัจจุบัน โดยเริ่มจากปฐมบทการก่อสร้างวังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง และดำเนินมาสู่ยุคปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

แนวคิดของการแสดง (แต่ละฉาก) และแนวคิดการออกแบบสร้างงาน คือ การแสดงเริ่มด้วยฉากตลาดน้ำ ณ ริมคลองผดุงกรุงเกษม ซึ่งในอดีตนั้นเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยเส้นทางสัญจร และแหล่งการค้า การใช้พื้นที่แสดงของฉากนี้จะใช้พื้นที่ บริเวณบ่อน้ำและด้านหน้าของพระตำหนักวังลดาวัลย์ มีการจำลองสถานการณ์สมมติโดยให้ผู้แสดงทำกิจกรรมต่างๆ ที่แสดงถึงวิถีชีวิตของผู้คนในอดีต อาทิ การสัญจรทางน้ำ การค้าขายทางน้ำ เพื่อสร้างบรรยากาศที่ครึกครื้น

ฉากที่กล่าวถึงการเสด็จนิวัติกลับสู่พระนครของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประชาชนมาเข้าเฝ้ารับเสด็จอย่างเนืองแน่น ในฉากนี้ไม่มีผู้แสดงที่รับบทเป็นพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่ผู้กำกับการแสดงได้กำหนดให้ใช้การแสดงสัญลักษณ์แทนบุคคล โดยให้ผู้แสดงที่รับบทข้าราชการบริพารถือกลด ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนพระมหากษัตริย์

ฉากที่กล่าวถึงการก่อสร้างวังลดาวัลย์ มีการจำลองสถานการณ์โดยให้ผู้แสดงทำกิจกรรมต่างๆ อาทิ ช่างก่อสร้างกำลังดำเนินการก่อสร้างวัง มีนายช่างชาวอิตาเลียนเป็นผู้ออกแบบ และสถาปนิกชาวไทยเป็นผู้ควบคุมการก่อสร้าง อุปกรณ์ที่ถูกนำมาใช้ในฉากนี้คือนั่งร้านที่ทำมาจากไม้ไผ่

ฉากที่กล่าวถึงพิธีอภิเษกสมรสระหว่างสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ กับพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตกรมงคล มีการจำลองสถานการณ์เพื่อสร้างอารมณ์โรแมนติก โดยมีผู้แสดงบัลเลต์ออกมาเรียงระบำ ซึ่งในสถานการณ์จริงนั้นไม่ได้มีการแสดงบัลเลต์ในพิธีอภิเษกสมรส แต่ผู้กำกับการแสดงได้นำการแสดงบัลเลต์เข้ามาประกอบในการแสดง เพื่อสื่อให้เห็นถึงการหลั่งไหลเข้ามาของวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งแพร่หลายอยู่ในกลุ่มชนชั้นสูงของไทย ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 การแปรแถวของผู้แสดงบัลเลต์ในฉากนี้ได้รับแรงบันดาลใจมาจากวอลเปเปอร์รูปดอกกลดาวัลย์ที่มีลวดลายสวยงาม ซึ่งปรากฏอยู่บนห้องโถงใหญ่ของพระตำหนักวังลดาวัลย์

ฉากที่กล่าวถึงชีวิตในวังลดาวัลย์ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ และพระชายา ทรงโปรดปรานศิลปะการแสดงต่างๆ จึงมีการจัดแสดงดนตรีและนาฏศิลป์อยู่เสมอ ต่อมาสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ทรงดำรงตำแหน่งอุปราชมณฑลพิษณุโลก ทรงตั้งวงปี่พาทย์เมืองนครขึ้น ส่วนพระชายาทรงตั้งวงมโหรีหญิงล้วน และเมื่อย้ายกลับมาประทับ ณ วังลดาวัลย์ ก็ทรงนำวงปี่พาทย์

วงมโหรี และการแสดงโนราห์กลับมาจัดแสดงที่วังลดาวัลย์ด้วย ในฉากนี้จึงมีการจำลองสถานการณ์ขึ้น โดยมีการบรรเลงดนตรีไทย และการแสดงโนราห์ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่จำลองถึงสถานการณ์ในขณะนั้น

ฉากที่กล่าวถึงการสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ผู้กำกับการแสดงได้กำหนดให้ผู้แสดงมีลีลา และการเคลื่อนไหวที่ช้าลง การออกแบบแสงโดยใช้แสงที่หรี่ลงจนเกิดเป็นแสงสลัว เพื่อสื่อถึงบรรยากาศที่มีแต่ความโศกเศร้า

ฉากที่กล่าวถึงพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตรมงคล พระชายา ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ได้เสด็จฯ กลับไปประทับ ณ มณฑลสงขลา ถิ่นพำนักเดิมเมื่อครั้งที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ยังทรงดำรงตำแหน่งอุปราชมณฑลปักษ์ใต้ ผู้กำกับการแสดงได้นำ การแสดงโนราห์เข้ามาประกอบในการแสดง เพื่อเป็นสัญลักษณ์ในการจำลองสถานการณ์ขณะนั้น

ฉากที่กล่าวถึงช่วงเวลาสงคราม การเข้ายึดครองของญี่ปุ่น และการปลดปล่อยโดยกองทัพฝ่ายสัมพันธมิตร ผู้กำกับการแสดงได้จำลองสถานการณ์ โดยกำหนดให้มีผู้แสดง 2 กลุ่ม คือ กองทัพฝ่ายญี่ปุ่น และกองทัพฝ่ายสัมพันธมิตร ออกมาประจันหน้ากัน และฝ่ายกองทัพญี่ปุ่นก็ล่าถอยไป ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อถึงความปราชัยของกองทัพญี่ปุ่น

ฉากการบูรณะซ่อมแซมวังลดาวัลย์ ผู้กำกับการแสดงได้จำลองสถานการณ์ โดยกำหนดให้ผู้แสดงทำกิจกรรมต่างๆ อาทิ ช่างก่อสร้างกำลังดำเนินการบูรณะซ่อมแซมวัง โดยมีกลุ่มสถาปนิกเป็นผู้ควบคุมดูแล อุปกรณ์ที่นำมาใช้ในฉากนี้ คือ นั่งร้านซึ่งเป็นอุปกรณ์ก่อสร้างที่ทำมาจากเหล็ก การออกแบบแสงในฉากนี้ผู้กำกับการแสดงได้กำหนดให้แสงไฟที่สะท้อนไปยังพระตำหนักมีความสว่างขึ้น เพื่อสื่อให้เห็นถึงความรุ่งโรจน์ของวังลดาวัลย์ หลังจากการบูรณะครั้งยิ่งใหญ่เสร็จสมบูรณ์

นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยเป็นผลงานนาฏยประดิษฐ์ที่สร้างสรรค์ขึ้น ในปัจจุบัน โดยการบูรณาการนาฏยศิลป์ไทยร่วมกับนาฏยศิลป์จากวัฒนธรรมอื่นๆ ที่มีความแตกต่าง ทางด้านยุคสมัยกัน มาร่วมแสดงในคราวเดียวกัน การสร้างสรรค์ผลงานนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยนั้น ผู้สร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์ต้องคำนึงถึงอยู่เสมอว่า มิใช่เพียงการนำนาฏยศัพท์ ทางด้านนาฏยศิลป์ไทย อาทิ การจับ การตั้งวง หรือการนำท่ารำทางนาฏยศิลป์ไทยมาเรียงร้อย แล้วกล่าวว่าเป็นนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ซึ่งเป็นแนวความคิดที่ไม่ถูกต้อง ทั้งนี้ผู้สร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์ควรคำนึงถึงกระบวนการ แนวความคิด องค์ประกอบทางด้านนาฏยศิลป์ และองค์ประกอบทางด้านศิลปะ ซึ่งต้องมีเหตุผล เนื้อหา ความหมาย และอารมณ์ที่แฝงอยู่ในรูปทรง หรือการเคลื่อนไหว (Movement) นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยมีความเป็นสากล และมีความหลากหลาย

ทางวัฒนธรรม ดังนั้นผู้ชมจึงต้องเคารพในความเป็นอิสระ การนำเสนอความเป็นไทยสามารถนำเสนอได้หลายมุมมอง อาทิ เทคนิค และความคิด (Idea) เป็นต้น ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้สร้างสรรค์ผลงาน นาฏยประดิษฐ์ที่เกิดแรงบันดาลใจ แนวความคิด และเหตุผลในการออกแบบ (Design) งานทุกชิ้น ทั้งด้านการออกแบบนาฏศิลป์ การออกแบบเครื่องแต่งกาย การออกแบบฉาก ตลอดจนการบริหารจัดการแสดง ซึ่งอาจมีแนวคิดมาจากปรัชญาชีวิต และประสบการณ์การทำงานด้านนาฏศิลป์ ดังนั้น การสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยประดิษฐ์ในแต่ละครั้ง ผู้สร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์จึงต้องทุ่มเทร่างกาย แรงใจ สติปัญญา ประกอบกับการมีใจรัก ซื่อสัตย์ จริงใจ ต่อตนเองและผู้อื่น ตลอดจนการตระหนักถึงคุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมาภิบาล โดยการเคารพสิทธิทางภูมิปัญญาของผู้อื่น ไม่ลอกเลียนผลงานของผู้อื่น จึงจะก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์อย่างแท้จริง

การแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่ คือ การแสดงนาฏศิลป์ที่ยึดติดกับสถานที่ซึ่งมุ่งให้ความสำคัญกับสถานที่นั้นๆ ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานได้เกิดความเข้าใจผิด โดยนำการแสดงนาฏศิลป์มาจัดแสดงร่วมกับสถานที่ แต่ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง ณ สถานที่แห่งนั้น ศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานไม่มีจิตวิญญาณ และไม่มี ความเคารพต่อสถานที่นั้นๆ ทำให้ไม่เกิดเอกภาพระหว่างการแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่กับสถานที่

แนวความคิดของการแสดงนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์น ดานซ์ (Post – Modern Dance) คือ สิ่งที่ไม่สาระ ไม่มีอุดมคติ และเป็นการผสมผสานหลายสิ่งซึ่งมีความแตกต่างกันมารวมเข้าไว้ด้วยกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสัมภาษณ์ ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2557
 ณ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต โดยสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงแสงเสียงในรูปแบบดั้งเดิม การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ ประวัติการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง คนตีศรีอยุธยา แผ่นดินนี้มีความหลัง เวียงกุมกาม มังราย และสายน้ำ ข้อมูลที่ได้มีดังนี้

การแสดงแสงเสียงในรูปแบบดั้งเดิม มีเพียงการใช้เทคนิคระบบแสงฉายส่องไปยังปูชนียสถาน ในช่วงแรกเริ่มนั้นยังไม่มี การนำตัวละครเข้ามาแสดง ภายหลังจึงมีการนำตัวละครเข้ามา แต่เป็นการนำตัวละครเข้ามาร่วมแสดงเท่านั้น โดยมิได้ให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบการแสดง และมีได้คำนึงถึงความสำคัญของสถานที่ที่ใช้จัดการแสดง เพราะมีการใช้ปูชนียสถานต่างๆ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการแสดง แต่มิได้สื่อให้เห็นว่าปูชนียสถานนั้นๆ มีความสำคัญ และมีความสัมพันธ์กับการแสดงแต่อย่างใด

การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเกิดขึ้นภายหลังการแสดงแสงเสียงในรูปแบบดั้งเดิม โดยเป็นศิลปะการแสดงนาฏยศิลป์เฉพาะที่ ซึ่งให้ความสำคัญกับบุชนิยสถานอันเป็นสถานที่ที่ใช้จัดการแสดง ผนวกกับการเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ และเป็นการผสมผสานนาฏยศิลป์ การละคร ตลอดจนเทคนิคของระบบแสงและระบบเสียง รวมทั้งการคำนึงถึงความสำคัญขององค์ประกอบในการแสดงด้วย

การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง คนตีศรีอยุธยา มีการจัดการแสดงขึ้น 2 ครั้งด้วยกัน โดยมีศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี รับหน้าที่เป็นผู้กำกับการแสดงครั้งแรกได้จัดการแสดงขึ้นเมื่อวันอาทิตย์ที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2535 ณ วัดไชยวัฒนาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดำเนินงานโดยกองทัพบกัร่วมกับธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) จัดการแสดงขึ้นในศุภมงคลวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อปี พ.ศ. 2535 เพื่อเป็นอนุสรณ์ คำนึงถึงพระราชจริยาวัตร และพระราชกรณียกิจ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ที่ได้ทรงบำเพ็ญเพื่อประเทศชาติ และประชาชน มาตลอดรัชสมัย พระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมอย่างหาที่สุดมิได้ กองทัพบกัร่วมกับธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) จึงได้ขอพระราชทานจัดการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง คนตีศรีอยุธยา (ครั้งที่ 1) น้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมถวายเพื่อความบันเทิงพระราชหฤทัย เป็นราชบูชา

ต่อมาในปี พ.ศ. 2538 กองทัพบกัร่วมกับธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ได้ดำเนินการจัดการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง คนตีศรีอยุธยา (ครั้งที่ 2) ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2538 ณ วัดไชยวัฒนาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อเฉลิมฉลองมหามงคลสมัยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงครองสิริราชสมบัติมาเป็นระยะเวลายาวนานถึง 50 ปี ทั้งนี้ได้มีการปรับปรุงการแสดงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นอีกด้วย

การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง แผ่นดินนี้มีความหลัง ณ พระราชวังเดิม กำกับการแสดงโดยศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี มีวัตถุประสงค์เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช เนื่องในวโรกาสมหามงคลเสด็จเถลิงถวัลราชสมบัติครบ 50 ปี และเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช น้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงกอบกู้เอกราชให้คืนคงแก่ชาติไทย เมื่อครั้งเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 รวมทั้งการสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานีแห่งราชอาณาจักรไทย นอกจากนี้ยังเป็นการประชาสัมพันธ์โครงการบูรณะโบราณสถานในพระราชวังเดิม ตลอดจนการเปิดโอกาสให้หน่วยงานภาครัฐ

และภาคเอกชนได้ร่วมจัดกิจกรรมกับกองทัพเรือ และเพื่อเป็นการหารายได้สมทบทุนโครงการบูรณะโบราณสถานภายในพระราชวังเดิมอีกด้วย

การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง เวียงกุมกาม มังราย และสายน้ำ มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดเลี้ยงต้อนรับคณะผู้นำในการประชุมระดับผู้นำด้านน้ำ แห่งภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก ครั้งที่ 2 (The 2nd Asia-Pacific Water Summit: 2nd APWS) ซึ่งจัดแสดงขึ้นเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2556 ณ เวียงกุมกาม จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องด้วยรัฐบาล ภายใต้การบริหารของนายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ ชินวัตร มีความประสงค์ให้โบราณสถานเวียงกุมกาม ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เป็นสถานที่ในการจัดงานเลี้ยงต้อนรับคณะผู้นำ ในการประชุมระดับผู้นำด้านน้ำแห่งภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก ครั้งที่ 2 (The 2nd Asia-Pacific Water Summit: 2nd APWS) โดยวัตถุประสงค์หลักของการจัดประชุมในครั้งนี้ คือ การร่วมมือกัน ในการบริหารจัดการน้ำ และการส่งเสริมนวัตกรรมใหม่ให้กลุ่มสมาชิกประเทศในเอเชีย - แปซิฟิก ได้มีโอกาสแบ่งปันองค์ความรู้ ตลอดจนร่วมกันเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาทางน้ำ

การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง เวียงกุมกาม มังราย และสายน้ำ ดำเนินเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของเวียงกุมกาม นับตั้งแต่การสร้างเวียงกุมกาม จวบจนถึง การล่มสลายของเวียงกุมกาม โดยมีศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี รับผิดชอบหน้าที่เป็นผู้กำกับการแสดง บริษัทเจเอสแอล โกลบอล มีเดีย จำกัด (JSL Global Media Co., Ltd.) รับผิดชอบควบคุมดูแล ด้านฉาก แสง เสียง และความบันเทิงต่างๆ อาจารย์โกมล พานิชพันธ์ รับผิดชอบควบคุมดูแล เครื่องแต่งกายของนักแสดง นายมนตรี วัตละเอียด รับผิดชอบควบคุมดูแลการแต่งหน้าและทำผม ของนักแสดง นอกจากนี้ยังได้รับเกียรติจากนายปลอดประสพ สุรัสวดี ผู้ดำรงตำแหน่ง รองนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น มาร่วมแสดงโดยรับบทเป็นพญามังราย และนายธทอง จันทรางศุ ผู้ดำรงตำแหน่งปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น รับบทเป็นกรมวังผู้อ่านคำประกาศตั้งเมือง

การสัมภาษณ์ ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2557
ณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติ และผลงานในบริบททางด้านนาฏศิลป์ของผู้กำกับการแสดง ข้อมูลที่ได้มีดังนี้

ประวัติชีวิต ประวัติการศึกษา ประวัติการทำงาน ผลงานทางด้านวิชาการ ที่สำคัญ ผลงานที่เผยแพร่ทางวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสังคมออนไลน์ และอื่นๆ ตลอดจนรางวัล และเกียรติภูมิที่ได้รับ

การสัมภาษณ์ ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2557
ณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยสัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด
ในการคัดเลือกเพลงสากล แนวคิดในการออกแบบแสง ข้อมูลที่ได้มีดังนี้

แนวความคิดในการคัดเลือกเพลงสากล From the New World (จากโลกใหม่) เนื่องจากเพลง From the New World (จากโลกใหม่) มีความหมายสอดคล้องกับสถานการณ์และบรรยากาศตามท้องเรื่อง โดยการก่อสร้างวังลดาวัลย์คือปฐมบทของการก่อสร้างสถาปัตยกรรมที่งดงามขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของผู้ประพันธ์เพลง กล่าวคือ อันโตนิโน ดโวซาค ได้ประพันธ์เพลงขึ้นในช่วงที่เดินทางไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 1893 ดังนั้นโลกใหม่ของอันโตนิโน ดโวซาค จึงหมายถึงประเทศสหรัฐอเมริกา และเพลงนี้สามารถสื่ออารมณ์ในการแสดงได้หลากหลาย เนื่องจากประกอบไปด้วย 4 Movement ซึ่งมีท่วงทำนองที่แตกต่างกัน

การออกแบบแสงต้องคำนึงถึงสถาปัตยกรรมเป็นหลัก การออกแบบแสงที่ให้ความสำคัญ และส่งเสริมให้เกิดความโดดเด่นกับสถาปัตยกรรม จะส่งผลให้การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพและสถาปัตยกรรมมีความเป็นเอกภาพ เพราะนักแสดงกับเรื่องราวจะดำเนินไปตามท้องเรื่อง และมีความแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ ส่งผลให้การแสดงนั้นไม่มีความเป็นเอกภาพ ทั้งนี้แสงที่ใช้ในการแสดงสามารถส่งเสริมสถาปัตยกรรมให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น เพราะการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพมีสถานที่ในการแสดง คือ สถาปัตยกรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเคลื่อนไหวหรือแปรเปลี่ยนได้ ดังนั้นการออกแบบแสงในการแสดงจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะสามารถส่งเสริมให้สถาปัตยกรรมมีความเป็นเอกภาพพร้อมกันกับการแสดงได้ ทั้งนี้สีของแสงเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้บรรยากาศของการแสดงเกิดอารมณ์ที่แตกต่างกัน และทำให้ผู้ชมสามารถรับรู้บรรยากาศของสถานการณ์ตามท้องเรื่อง หรืออารมณ์ของนักแสดงได้อย่างชัดเจน นอกเหนือไปจากการแสดงลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของนักแสดงบนเวที

3.4.2.2.2 สัมภาษณ์อาจารย์จิรายุทธ พนมรักษ์ ดำรงตำแหน่งอาจารย์
ประจำสาขาวิชาานาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผู้ช่วยผู้กำกับ ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตรุ่นรุ่งเรือง
สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ข้อมูลที่ได้มีดังนี้

การสัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2557 ณ คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยสัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของ
ฝ่ายกำกับการแสดง

ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี และอาจารย์จิรายุทธ พนมรักษ์ ได้รับมอบหมายหน้าที่ฝ่ายกำกับการแสดง ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ตามคำเชิญของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยการติดต่อประสานงานของนายเข้มทัต วิศวโยธิน เนื่องจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้เคยร่วมงานกับศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี เมื่อครั้งที่ได้รับหน้าที่เป็นผู้กำกับการแสดง ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง คนดีศรีอยุธยา จึงเกิดความประทับใจในผลงานด้านการกำกับการแสดงของศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ซึ่งมีรูปแบบการแสดงอันเป็นเอกลักษณ์และมีความร่วมสมัย โดยการนำเสนอในรูปแบบของการแสดง แสงเสียงประกอบจินตภาพ และในวาระดิถีมงคลเนื่องในโอกาสครบรอบ 96 ปี พระตำหนักวังลดาวัลย์ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้จัดการแสดงมหรสพสมโภชขึ้นในงานเลี้ยงอาหารค่ำ โดยการนำสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์คือ วังลดาวัลย์ ที่มีอยู่แล้วแต่เดิม มานำเสนอผ่านการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ ดำเนินเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ นับตั้งแต่อดีตจวบจนถึงปัจจุบัน ภายใต้การกำกับการแสดงของศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี และอาจารย์จิรายุทธ พนมรักษ์ รับหน้าที่เป็นผู้ช่วยผู้กำกับ

ฝ่ายกำกับการแสดงได้ออกแบบการแสดง โดยดำเนินเรื่องราวตามบทการแสดง ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ บทการแสดงแบ่งออกเป็น 3 องก์ ได้แก่ องก์ที่ 1 ปฐมบท องก์ที่ 2 อดีตอันรุ่งเรือง และองก์ที่ 3 สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

การออกแบบแสง ผู้กำกับการแสดงมีแนวคิดในการออกแบบแสง โดยคำนึงถึงสถาปัตยกรรมเป็นหลัก การออกแบบแสงที่ให้ความสำคัญ และส่งเสริมให้เกิดความโดดเด่นกับสถาปัตยกรรม จะส่งผลให้การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพและสถาปัตยกรรม มีความเป็นเอกภาพ ตลอดจนการออกแบบแสงให้สอดคล้องกับบรรยากาศของสถานการณ์ทางการแสดง หรืออารมณ์ของตัวละคร ทั้งนี้ผู้กำกับการแสดงจะดำเนินงานร่วมกับฝ่ายแสง โดยกำหนดแนวทางการจัดแสง และเทคนิคต่างๆ ในการจัดแสง เพื่อให้แสงมีความสอดคล้องกับการแสดง สมจริง และมีความเป็นเอกภาพ

เพลงและดนตรีที่ใช้ในการแสดงมี 2 ประเภท คือ เพลงไทยและเพลงสากล ผู้กำกับการแสดงได้ออกแบบเพลงและดนตรีที่ใช้ในการแสดง ซึ่งอาศัยเทคนิคการตัดต่อเพลงไทยและเพลงสากลมาใช้ร่วมกัน โดยมีแนวคิดในการคัดเลือกเพลงไทยและเพลงสากล ที่มีความหมายสอดคล้องกับสถานการณ์ในการแสดง และการสื่ออารมณ์ในการแสดง

การออกแบบลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหว เนื่องจากนักแสดงทั้งหมดไม่ใช่นักแสดงมืออาชีพ และไม่มีทักษะด้านการแสดง ผู้กำกับการแสดงจึงมีแนวคิดการออกแบบลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหว ที่มาจากการเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวัน (Everyday Movement)

การแสดงละคร (Acting) การแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) การแสดงบัลเลต์โรแมนติก การแสดงโนราห์ และการแสดงซัดซาตรี โดยใช้เทคนิค ลีลา และการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เหมาะสมกับนักแสดงสมัครเล่นที่ไม่มีทักษะด้านการแสดง

นอกจากนี้ยังมีการนำระบบสัญลักษณ์มาใช้ในการแสดง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวความคิดสร้างสรรค์ของผู้กำกับการแสดง ทั้งนี้ผู้ชมก็ยังสามารถเข้าใจเรื่องราวที่สื่อสารได้เป็นอย่างดี แม้จะมีการนำระบบสัญลักษณ์มาใช้ในการแสดงก็ตาม เพราะผู้ชมมีความเข้าใจในบทการแสดงที่มีการบรรยายเหตุการณ์ตามท้องเรื่องได้ชัดเจนอยู่แล้ว

3.4.2.2.3 สัมภาษณ์นายวรวิทย์ พันธุ์ธนพฤกษ์ ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองสื่อสารองค์กรภายใน สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ รับผิดชอบในฐานะผู้จัดทำบทการแสดง ผู้แสดง ตลอดจนฝ่ายบริหารจัดการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

การสัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2557 ณ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการแสดง ข้อมูลที่ได้มีดังนี้

การบริหารจัดการแสดงในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ อยู่ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ร่วมกับศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี (ผู้กำกับการแสดง) ดังต่อไปนี้

ด้านกำกับการแสดง ผู้กำกับการแสดง ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ คือ ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี และผู้ช่วยผู้กำกับการแสดง คือ อาจารย์จิรายุทธ พนมรักษ์

ด้านดนตรี ดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ คือ วงดนตรีไทยโรงเรียนจิตรลดา ซึ่งควบคุมวงดนตรีโดย อาจารย์ถาวร ศรีม่วง

ด้านการประสานงานทั่วไป ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ควบคุมโดย นางนฤมล ล้อมทอง และทีมงานจากบริษัท เอลิมกรุ๊ปมณีทัศน์ จำกัด

ด้านกำกับเวที ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ควบคุมโดย นางสาวชนกณัฐ สิมพะลิก นางณัฐพิชญา เรื่องรัตนากร และกองลูกค้าสัมพันธ์

ด้านบทการแสดง บทการแสดงในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ จัดทำโดย นายเชมทัต วิศวโยธิน และนายวรวิทย์ พันธุ์ธนพฤกษ์

ด้านอุปกรณ์ประกอบฉาก ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ควบคุมโดย หม่อมหลวงประภากร เทวกุล และกองลูกค้าสัมพันธ์

ด้านเครื่องแต่งกาย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ควบคุมโดย พันตรีนิรันดร์ จิตรอรุณ นางสาวฉนิศรา บุญยรัตพันธุ์ กองโครงการอนุรักษ์ กองลูกค้าสัมพันธ์ และกองวิเทศสัมพันธ์

ด้านแต่งหน้าและทำผม ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ควบคุมโดย พันตรีนิรันดร์ จิตรอรุณ นางสาวฉนิศรา บุญยรัตพันธุ์ กองโครงการอนุรักษ์ กองลูกค้าสัมพันธ์ และกองวิเทศสัมพันธ์

ด้านการบันทึกภาพ ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ควบคุมโดย นายกำธร รัตนคำ และกองลูกค้าสัมพันธ์

ด้านการบันทึกเสียง ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ จัดทำโดย บริษัท ดิจิตอล แล็บ จำกัด และในการบันทึกเสียงบรรยาย ผู้ให้เสียงบรรยาย คือ นายเชมทัต วิศวโยธิน

ด้านเสียง ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ จัดทำโดย POK SOUND CO., LTD

ด้านแสง ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ จัดทำโดย LECO LIGHT CO., LTD

3.4.2.2.4 สัมภาษณ์หม่อมหลวงจิระนนท์ ดิศกุล ดำรงตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บริการลูกค้า สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ รับหน้าที่เป็นนักแสดง (เจ้านายผู้หญิง) ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ข้อมูลที่ได้มีดังนี้

การสัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2557 ณ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการนักแสดง และการฝึกซ้อมการแสดง ข้อมูลที่ได้มีดังนี้

รับบทเป็นเจ้านายผู้หญิง สาเหตุที่ได้รับการคัดเลือกให้รับบทบาทดังกล่าว เป็นเพราะตนเองอยู่ในสายราชสกุลติดสกุลอยู่แล้ว คณะผู้บริหารจัดการแสดงจึงเห็นว่า มีความเหมาะสมกับบทเจ้านาย และมีความรู้สึกรักภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสร่วมแสดง ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ เพราะเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้รับรู้ถึงวัฒนธรรม องค์กร โดยตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญขององค์กร และความสามัคคีของบุคลากรในองค์กร

ด้านการฝึกซ้อม ถึงแม้ว่านักแสดงจะมีใช้นักแสดงอาชีพ และไม่มีทักษะ ด้านการแสดง แต่ก็มิได้เป็นอุปสรรคต่อการฝึกซ้อมแต่อย่างใด ทั้งนี้เนื่องจากนักแสดงทุกคน มีความพยายาม และกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ในสิ่งใหม่ นักแสดงทุกคนจึงอุทิศตนในการฝึกซ้อม ตลอดระยะเวลา 1 เดือน (จำนวน 3 วันต่อสัปดาห์ / วันละ 3 ชั่วโมงหลังจากเวลาเลิกปฏิบัติงาน) ผู้แสดงทุกคนจึงมีพัฒนาการด้านการแสดงที่ดีขึ้น รวมทั้งผู้กำกับการแสดงสามารถฝึกซ้อม และถ่ายทอดการแสดงได้เป็นอย่างดี ทำให้นักแสดงที่ไม่มีทักษะทางด้านการแสดงสามารถเข้าใจได้ โดยง่าย

การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม หากมีการเผยแพร่การแสดงออกสู่สาธารณชน กล่าวคือ ผู้ชมจะได้เรียนรู้และตระหนักถึงคุณค่าสำคัญทางประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ ตลอดจนส่งเสริมให้วังลดาวัลย์เป็นที่รู้จักของสาธารณชนมากขึ้น เพราะวังลดาวัลย์ไม่เป็นที่รู้จัก แพร่หลาย เนื่องจากตั้งอยู่ภายในสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และไม่อนุญาตให้เข้าชม เป็นสาธารณะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

3.4.2.2.5 สัมภาษณ์นายภัทรวงศ์ หอมเนียม ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ สื่อสารองค์กร สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ รับหน้าที่เป็นนักแสดง (ทูตานุทูต) ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ข้อมูลที่ได้มีดังนี้

การสัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2557 ณ สำนักงานทรัพย์สิน ส่วนพระมหากษัตริย์ โดยสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการนักแสดง และการฝึกซ้อมการแสดง ข้อมูลที่ได้มีดังนี้

รับบทเป็นทูตานุทูต สาเหตุที่ได้รับการคัดเลือกให้รับบทบาทดังกล่าว เป็นเพราะตนเองเป็นบุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ตนเองมิได้มีพื้นฐาน ด้านการแสดงมาก่อน แต่มีความรู้สึกรักภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสร่วมแสดงในการแสดง

แสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ เพราะเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมองค์กร โดยตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญขององค์กร และความสามัคคีของบุคลากรในองค์กร ตลอดจนเป็นการแสดงศักยภาพของบุคลากรในด้านความกล้าแสดงออก

ด้านการฝึกซ้อม ถึงแม้ว่านักแสดงจะมีใช้นักแสดงอาชีพ และไม่มีทักษะด้านการแสดง แต่ก็มิได้เป็นอุปสรรคต่อการฝึกซ้อมแต่อย่างใด ทั้งนี้เนื่องจากนักแสดงทุกคนมีความพยายาม และกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ในสิ่งใหม่ นักแสดงทุกคนจึงอุทิศตนในการฝึกซ้อมตลอดระยะเวลา 1 เดือน (จำนวน 3 วันต่อสัปดาห์ / วันละ 3 ชั่วโมงหลังจากเวลาเลิกปฏิบัติงาน) ผู้แสดงทุกคนจึงมีพัฒนาการด้านการแสดงที่ดีขึ้น รวมทั้งผู้กำกับการแสดงสามารถฝึกซ้อมและถ่ายทอดการแสดงได้เป็นอย่างดี ทำให้นักแสดงที่ไม่มีทักษะทางด้านการแสดงสามารถเข้าใจได้โดยง่าย

3.4.2.2.6 สัมภาษณ์อาจารย์ ดร.วิชชุดา วุธาติย์ ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ชมการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

การสัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2557 ณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ได้รับชมการแสดง ข้อมูลที่ได้มีดังนี้

ในฐานะของผู้ชม รู้สึกประทับใจที่ได้รับชมการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ เพราะการแสดงในวันนั้นจะเปิดโอกาสให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้เข้าร่วมการแสดงเป็นการภายใน บุคคลภายนอกจะมีแค่สื่อมวลชนที่ได้รับเชิญมาเท่านั้น ประกอบกับสถานที่แห่งนี้ บุคคลภายนอกจะมีโอกาสเข้าไปได้ยาก จึงนับเป็นโอกาสอันดีที่ตนเองได้เป็นส่วนหนึ่งของการแสดงในวันนั้น

การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ได้สื่อสารให้ผู้ชมรับทราบถึงประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ ซึ่งเป็นมรดกทางสถาปัตยกรรมของแผ่นดิน การแสดงที่ให้ความสำคัญกับสถานที่ ก็จะส่งผลให้อนุชนรุ่นหลังเกิดความตระหนักถึงคุณค่าของโบราณสถาน และการอนุรักษ์ไว้ซึ่งโบราณสถานที่สำคัญของชาติ ตลอดจนการรับรู้และเข้าใจถึงบทบาทของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ในการรับใช้สถาบันพระมหากษัตริย์ ประเทศชาติ และประชาชน นักแสดงซึ่งเป็นบุคลากรของ

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ แม้ว่าจะไม่ใช่นักแสดงมืออาชีพและไม่มีทักษะการแสดง แต่ก็สามารถถ่ายทอดการแสดงออกมาได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นผลมาจากความตั้งใจในการฝึกซ้อมและความสามารถของผู้กำกับการแสดงที่สามารถฝึกซ้อมนักแสดงทุกคน จนมีพัฒนาการด้านการแสดงที่ดีขึ้น การแสดงในครั้งนี้นักแสดงจำนวนมากถึง 200 คน ซึ่งมีความเหมาะสมกับสถานที่แสดง เพราะการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพจะแสดงอยู่ในสถานที่ขนาดใหญ่ วัตถุประสงค์ของการแสดงในครั้งนี้นี้ คือ การสร้างการรับรู้และตระหนักถึงคุณค่าวัฒนธรรมองค์การของบุคลากร ในสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ซึ่งคณะผู้บริหารองค์การมีความเห็นพ้องต้องกันในการจัดการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพขึ้น เพราะเป็นกิจกรรมที่บุคลากรทุกคนสามารถมีส่วนร่วม ได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมา และเกิดความภาคภูมิใจในองค์กรของตน ตลอดจนสร้างความสมัครสมานสามัคคีภายในองค์กร

3.4.2.2.7 สัมภาษณ์อาจารย์สถาพร สนทอง ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย ระดับ 8 และข้าราชการบำนาญ สำนักการสังคีต กรมศิลปากร ข้อมูลที่ได้มีดังนี้

การสัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2557 ณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยสัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ข้อมูลที่ได้มีดังนี้

นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย คือ นาฏศิลป์สร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งในนาฏศิลป์ไทยไม่ได้มีคำจำกัดความของคำว่า คอนเทมโพรารีตแดนซ์ (Contemporary) ไว้ ดังนั้นการที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์นำเอาสิ่งที่มีอยู่ดั้งเดิม อาทิ ดนตรี นาฏศิลป์ หรืออื่นๆ มาสร้างสรรค์ทำให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้น โดยเมื่อสร้างสรรค์ขึ้นมาแล้วอาจจะไม่เหมือนดั้งเดิม แต่ให้มีความสัมพันธ์กับสิ่งที่ต้องการจะสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ ก็ถือว่าเป็นนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย หรือคอนเทมโพรารีตแดนซ์ (Contemporary) ได้เช่นกัน

3.4.2.2.8 สัมภาษณ์อาจารย์สมาน น้อยนิตย์ ผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม และที่ปรึกษาบริษัท โอเซียน มีเดีย จำกัด (Ocean Media Co.,Ltd.)

การสัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2557 ณ บริษัท โอเซียน มีเดีย จำกัด (Ocean Media Co.,Ltd.) โดยสัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับเพลงที่ใช้ในการแสดง ข้อมูลที่ได้มีดังนี้

เพลงไทยที่ใช้ในการแสดงประกอบไปด้วย เพลงบุหลันลอยเลื่อน เพลงโหมโรงคลื่นกระทบฝั่ง เพลงอาหนู เพลงซัดชาติรี เพลงดาวทอง เพลงพญาโศก เพลงนางนาค และเพลงจันทอกไม้

การคัดเลือกเพลงไทยที่นำมาใช้ในการแสดงมีความหมายสอดคล้องกับ สถานการณ์และบรรยากาศตามท้องเรื่อง และสามารถสื่ออารมณ์ในการแสดงได้เป็นอย่างดี

3.4.2.2.9 สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.วีรชาติ เปรมานนท์ อาจารย์ประจำภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2558 ณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับเพลงที่ใช้ในการแสดง ข้อมูลที่ได้มีดังนี้

การคัดเลือกเพลงสากลที่นำมาใช้ในการแสดง มีความหมายสอดคล้องกับ สถานการณ์และบรรยากาศตามท้องเรื่อง สามารถสื่ออารมณ์ในการแสดงได้เป็นอย่างดี ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ของผู้กำกับการแสดงที่มีความร่วมสมัยทางด้านดนตรี ในการผสมผสาน เพลงไทยและเพลงสากลเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสมกลมกลืน และมีความสอดคล้องกับการออกแบบการแสดงซึ่งมีความร่วมสมัย

เพลงสากลที่ใช้ประกอบในการแสดง คือ From the New World หรือ จากโลกใหม่ เป็นซิมโฟนีหมายเลข 9 โอปุส 95 B178 ผลงานการประพันธ์เพลงของอันโตนิโน ดโวซาค คีตกวีชาวสาธารณรัฐเช็กหรือชาวโบฮีเมียในยุคโรแมนติก

เพลงนี้ประกอบด้วย 4 Movement คือ 1. Adagio — Allegro molto 2. Largo 3. Scherzo: Molto vivace — Poco sostenuto และ 4. Allegro con fuoco ในแต่ละ Movement นั้น จะมีท่วงทำนองและการสื่ออารมณ์ของเพลงที่มีความแตกต่างกัน

3.4.2.3 การสังเกตการณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเกตการณ์จากวิดีโอทัศน์บันทึก การแสดง เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วัลลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ซึ่งเป็นวิดีโอทัศน์บันทึกการแสดงที่จัดขึ้น เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2547 ณ พระตำหนักวัลลดาวัลย์ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

3.5 การตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ เพื่อเป็นการพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมมานั้นมีความถูกต้องหรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดยมีวิธีการตรวจสอบ ดังนี้

3.5.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) แหล่งที่จะพิจารณาในการตรวจสอบ ได้แก่

แหล่งเวลา หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่

แหล่งสถานที่ หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างสถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่

แหล่งบุคคล หมายถึง ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ หรือเปลี่ยนจากปัจเจกบุคคลเป็นกลุ่มบุคคลหรือกลุ่มสังคม

3.5.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย และ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัย (Investigator Triangulation) คือ การตรวจสอบว่าผู้วิจัยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยแต่ละคนจะได้ข้อมูลหรือมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไร

3.5.3 การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) คือ การตรวจสอบว่าหากผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิม จะทำให้การตีความข้อมูลมีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

3.5.4 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) คือ การใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน อาทิ การใช้วิธีการสังเกต ควบคู่กับการสัมภาษณ์ข้อมูล ตลอดจนการศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ประกอบกันด้วย

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งประกอบไปด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม ดังนี้

3.6.1 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยจากหนังสือ ตำรา เอกสารทางวิชาการ และสื่อสังคมออนไลน์ ตลอดจนนำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความสอดคล้องกับตามประเด็นที่ต้องการจะศึกษา

3.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพจากการลงพื้นที่ภาคสนาม การจดบันทึกภาคสนาม การสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์จากการชมวีดิทัศน์บันทึกการแสดง จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลภาคสนามที่ได้มาจัดหมวดหมู่ ตลอดจนวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความสอดคล้องกับตามประเด็นที่ต้องการจะศึกษา

3.7 การสรุปผล และนำเสนอเป็นงานวิจัย

เมื่อผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จสิ้นแล้ว จึงได้นำข้อมูลทั้งหมดมาเรียบเรียง สรุปผล และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดทำงานวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์แก่ผู้วิจัย และผู้ที่สนใจศึกษาต่อไปในอนาคต โดยนำเสนอออกมาในรูปแบบของงานวิจัยดังต่อไปนี้

บทที่ 1 บทนำ

- 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
- 1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 1.3 ขอบเขตของการวิจัย
- 1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย
- 1.5 ตารางแสดงระยะเวลาการดำเนินการวิจัย
- 1.6 แหล่งข้อมูลในการค้นคว้า
- 1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย
- 2.2 การแสดงแสงเสียงในประเทศไทย
- 2.3 การแสดงนาฏยศิลป์เฉพาะที่
- 2.4 นาฏยศิลป์สร้างสรรค์ในประเทศไทย
- 2.5 วัฒนธรรมองค์กร
- 2.6 วังลดาวัลย์กับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
- 2.7 ชีวิตประวัติและผลงานในบริบททางด้านนาฏยศิลป์ของผู้กำกับการแสดง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

- 3.1 รูปแบบงานวิจัย
- 3.2 แผนการดำเนินการวิจัย
- 3.3 แหล่งข้อมูล
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การตรวจสอบข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 การสรุปผล และนำเสนอเป็นงานวิจัย

บทที่ 4 บทวิเคราะห์

- 4.1 การวิเคราะห์รูปแบบการแสดง
- 4.2 การวิเคราะห์ความสำคัญของการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดง
แสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง
สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลกระทบต่อบริบททางสังคม

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

บทวิเคราะห์

งานวิจัยภายใต้หัวข้อเรื่อง นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการแสดง ตลอดจนความสำคัญของการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลต่อบริบททางสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา งานวิจัย เอกสารทางวิชาการ สื่อสังคมออนไลน์ การสัมภาษณ์คณะผู้ดำเนินงาน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏยศิลป์และดุริยางคศิลป์ และการสังเกตการณ์จากวีดิทัศน์บันทึกการแสดง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการพรรณนาวิเคราะห์ ให้มีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการจะศึกษา ดังต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์รูปแบบการแสดง

- 4.1.1 บทการแสดง
- 4.1.2 ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหว
- 4.1.3 นักแสดง
- 4.1.4 เครื่องแต่งกาย
- 4.1.5 เพลงที่ใช้ในการแสดง
- 4.1.6 ฉาก
- 4.1.7 สถานที่ในการแสดง
- 4.1.8 อุปกรณ์ประกอบการแสดง
- 4.1.9 แสงที่ใช้ในการแสดง
- 4.1.10 เสียงที่ใช้ในการแสดง
- 4.1.11 การแต่งหน้าและทำผม
- 4.1.12 การคัดเลือกนักแสดง
- 4.1.13 การฝึกซ้อม

4.2 การวิเคราะห์ความสำคัญของการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียง ประกอบจินตภาพ เรื่อง ว่างดาววัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลต่อบริบททางสังคม

- 4.2.1 สังคมและวัฒนธรรม
- 4.2.2 การศึกษา
- 4.2.3 ศาสนาและความเชื่อ
- 4.2.4 เศรษฐกิจ
- 4.2.5 สิ่งแวดล้อม
- 4.2.6 การเมืองการปกครอง
- 4.2.7 ประชากร
- 4.2.8 คุณธรรมและจริยธรรม

4.1 การวิเคราะห์รูปแบบการแสดง

การวิเคราะห์รูปแบบการแสดงในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง ว่างดาววัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ตามองค์ประกอบทางด้านนาฏยศิลป์ ประกอบด้วย

4.1.1 บทการแสดง

บทการแสดงในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง ว่างดาววัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ประพันธ์บทการแสดงโดยนายเชมทัต วิศวโยธิน และนายวรวิทย์ พันธุ์ชนพฤกษ์³⁹ โดยมีแนวความคิดในการประพันธ์บทการแสดงจากประวัติศาสตร์ของว่างดาววัลย์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 องก์ ได้แก่

องก์ที่ 1 ปฐมบท

ณ ที่ริมคลองผดุงกรุงเกษม เมื่อเกือบ 100 ปีมาแล้ว นับเป็นที่ดินขานพระนคร ซึ่งเป็นทำเลที่อยู่อาศัย มีบรรยากาศร่มรื่นด้วยแมกไม้และเรือสวนอั้งย้งงาม ตลอดจนมีผู้คนสัญจรไปมาค้าขายกันอยู่เป็นประจำ

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จนิวัติพระนคร จากการเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศในทวีปยุโรป เมื่อปีพุทธศักราช 2440 แล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้สร้างพระที่นั่งและพระตำหนักน้อยใหญ่ ตั้งแต่แนวคลองผดุงกรุงเกษม จรดแนว

³⁹ สัมภาษณ์ วรวิทย์ พันธุ์ชนพฤกษ์, หัวหน้ากองสื่อสารองค์กรภายใน สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 17 กันยายน 2557.

คลองสามเสน เพื่อพระราชทานแก่พระมเหสีเทวี ตลอดจนพระราชโอรสและพระราชธิดาหลายพระองค์

และเมื่อ 96 ปีมาแล้ว สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงมหาราชได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานที่ดินราว 17 ไร่ เพื่อสร้างวังพระราชทานแก่ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหมื่นลพบุรีราติศร พระราชโอรส ซึ่งประสูติแต่พระอัครชายาเธอ พระองค์เจ้าสายสวลีภิรมย์ และเพื่อเป็นอนุสรณ์ค่านึงถึง พระองค์เจ้าลดาวัลย์ กรมหมื่นภูมินทรภักดี ผู้เป็นพระอัยกาของเจ้าฟ้าพระราชโอรส จึงได้โปรดให้ขนานนามวังแห่งนี้ว่า วังลดาวัลย์

พระตำหนักเป็นตึกขนาดใหญ่ 2 ชั้น ซึ่งผสมผสานความงดงามของสถาปัตยกรรมแบบยุโรป และวิลลาแบบอิตาลี โดยทรงมอบหมายให้พระสตีตันนิมานการ สถาปนิกชาวไทย เป็นผู้ควบคุมการก่อสร้าง และนายจี. บรูโน นายช่างชาวอิตาลีเป็นผู้ออกแบบ

กำหนดพระฤกษ์ก่อรากตำหนัก ในวันที่ 8 มิถุนายน พุทธศักราช 2450 และใช้เวลาก่อสร้างกว่า 18 เดือน จึงแล้วเสร็จในปลายปีพุทธศักราช 2451 ปรากฏเป็นพระตำหนักที่สง่างาม สมพระเกียรติยศพระราชปิโยรสแห่งพระมหากษัตริยาธิราชเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐทุกประการ

องค์ที่ 2 อดีตอันรุ่งเรือง

สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหมื่นลพบุรีราติศร เจ้าของพระตำหนักแห่งนี้ ทรงได้ชื่อว่าเป็นเจ้านายที่ทรงพระเกียรติคุณยิ่ง หลังจากทรงสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ในประเทศอังกฤษ เมื่อปีพุทธศักราช 2450 และนิวัติพระนครแล้ว ทรงได้รับการสถาปนาเป็น สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมขุนลพบุรีราเมศวร์

สมเด็จพระชาย ได้อภิเษกสมรสกับพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตกรมงคล พระราชธิดาใน สมเด็จพระราชปิตุลาบรมพงศาภิมุข เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช ราชสกุลยุคจึงได้บังเกิดขึ้นนับแต่นั้นมา

วังลดาวัลย์ หรือที่เรียกกันว่า วังแดง ในยุคนั้นเต็มไปด้วยเสียงทิพยดนตรี และนาฏศิลป์ ด้วยเจ้าของตำหนักทรงโปรดการดนตรี วงมโหรีปี่พาทย์ได้รับการเชิดชูอุปถัมภ์จนรุ่งโรจน์สู่ยุคทอง

เมื่อได้รับพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณ แต่งตั้งให้เป็นสมุหเทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราช และพระอุปราชแห่งปักษ์ใต้ จึงทรงย้ายไปประทับยังท้องที่ตั้งกล่าวพร้อมกันนั้น ได้ทรงตั้งวงปี่พาทย์เมืองนครขึ้น โดยมีครูจากวังบูรพา ซึ่งนับว่าเป็นเอกทัศคະทางดนตรีไทยไปช่วยฝึกสอน โดยเป็นวงเด็กผู้ชายล้วน ส่วนพระวรวงษาก็โดยเสด็จด้วยการตั้งวงมโหรีเด็กหญิงล้วนขึ้นอีกวงหนึ่ง

เมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กลับมารับตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ในปีพุทธศักราช 2469 ทั้งสองพระองค์จึงทรงย้ายกลับมาประทับที่วังลดาวัลย์อีกครั้งหนึ่ง

ในครั้งนี้นั่งปีพาทย์และวงมโหรีจากเมืองนครศรีธรรมราช ได้โดยเสด็จกลับมาด้วย ว่ากันว่าเสียงเลื่อนเสียงขับไม่เคยจางหายจากวังลดาวัลย์แห่งนี้ การดนตรีที่เยี่ยมยอดแห่งยุคสมัย เฟื่องฟูอยู่ในวังลดาวัลย์ จนเป็นที่เลื่องลือกันไปทั่ว

เป็นธรรมดาของทุกสรรพสิ่งในโลก เมื่อมีความเจริญรุ่งเรืองถึงที่สุดแล้วก็ย่อมมีความเสื่อมสลาย วังลดาวัลย์ก็มิได้ผิดไปจากโลกธรรม

ข่าวสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ในปีพุทธศักราช 2475 สะพัดไปทั่วพระนคร และในที่สุดเสนาบดีแห่งวังลดาวัลย์ก็หักโค่นลง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ สิ้นพระชนม์ในเวลาต่อมา

ในปีเดียวกันนั้น เกิดเหตุการณ์คณะราษฎรทำการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นเหตุให้พระราชวงศ์น้อยใหญ่ พากันแปรพระราชฐานออกจากพระนคร และบ้างก็เสด็จไปประทับ ย่างต่างประเทศ

เมื่อวังแดงสิ้นเสนาบดี พระองค์หญิงผู้เป็นพระวรชายา จึงได้ย้ายไปประทับ ยังจังหวัดสงขลา ถิ่นพำนักเดิมเมื่อครั้งพระสวามียังทรงดำรงตำแหน่งอุปราชมณฑลปักษ์ใต้ ว่างได้ถูกทิ้งร้าง และความเฟื่องฟูของวังลดาวัลย์ก็มือนร่วงโรยลง นับแต่นั้นเป็นต้นมา

เมื่อเกิดสงครามมหาเอเซียบูรพา ญี่ปุ่นรุกเข้ามาในประเทศไทย เพื่อใช้ประเทศไทย เป็นทางผ่านไปยังประเทศพม่า รัฐบาลในสมัยนั้นต้องยอมเข้าร่วมกับญี่ปุ่น กระทั่งในปีพุทธศักราช 2488 ระยะเวลาของสงคราม รัฐบาลญี่ปุ่นประสงค์จะได้ที่ดินและโรงเรียน สำหรับจัดทำเป็นหอวัฒนธรรมญี่ปุ่น แต่รัฐบาลไม่เห็นด้วยกับการที่ชาวต่างชาติจะมาเป็นเจ้าของบ้าน หรือที่ดินในราชอาณาจักร จึงได้มอบหมายให้กระทรวงการคลังติดต่อขอซื้อวังลดาวัลย์ จากพระทายาทผู้รับพระราชมรดก จึงจึงถูกขายให้แก่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

แต่ก่อนที่การตกลงการซื้อขายจะแล้วเสร็จ สถานการณ์โลกก็ได้พลิกผัน เมื่อญี่ปุ่นเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ วังลดาวัลย์จึงถูกจัดเป็นที่พำนัก และที่ทำการของทหารสหประชาชาติ เป็นการชั่วคราว อย่างไรก็ตามเหตุการณ์นี้ก็ถือเป็นการสิ้นสุดของวังลดาวัลย์ เหลือแต่ความหลัง และภาพอดีตแห่งความรุ่งเรือง

องค์ที่ 3 ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

กว่า 5 ทศวรรษ ที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ใช้วังลดาวัลย์ เป็นที่ทำการอย่างต่อเนื่อง เมื่อวันและเวลาผ่านไป ความทรุดโทรมของพระตำหนักก็ปรากฏให้เห็น ชัดเจนมากขึ้น จึงถือเป็นการกำหนดเวลาที่ควรจะได้บูรณะซ่อมแซมอย่างใหญ่ เพื่อให้วังลดาวัลย์ กลับสวยสดงดงามขึ้นอีกครั้งหนึ่ง

4.1.1.1 วิเคราะห์การแสดงจากบทการแสดง

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การแสดงจากบทการแสดง ประกอบกับการสังเกตการณ์ จากวีดิทัศน์บันทึกการแสดง ซึ่งมีภาพการแสดงต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในการแสดง ดังต่อไปนี้

องค์ที่ 1 ปฐมบท

ดำเนินเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ ในตอนก่อนแรกสร้างวังลดาวัลย์ และการสร้างวังลดาวัลย์ ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดงมีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) และการแสดงละครภาพนิ่งหรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) ดังต่อไปนี้

ภาพการแสดงที่ปรากฏในลำดับแรกคือ การสัญจรไปมาของผู้คนซึ่งกำลังค้าขายกันอยู่ที่ตลาดน้ำ ณ ริมคลองผดุงกรุงเกษม เมื่อประมาณ 100 ปีมาแล้ว สถานที่แสดงคือ บ่อน้ำและสนามหญ้าบริเวณด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์ โดยมีนักแสดงกลุ่มหนึ่งพายเรือสัญจรไปมาค้าขายอยู่ในบ่อน้ำ และนักแสดงอีกกลุ่มหนึ่งกำลังสัญจรไปมาค้าขายอยู่บริเวณสนามหญ้า ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดง มีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่สำคัญ คือ เรือ ซึ่งเป็นพาหนะที่ใช้สัญจรทางน้ำ และเครื่องจักสานที่ใช้ในครัวเรือนต่างๆ อาทิ หาบ กระบุง เป็นต้น

ภาพที่ 2: การสัจจรไปมาของผู้คนซึ่งกำลังค้าขายกันอยู่ที่ตลาดน้ำ
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 3: การสัจจรไปมาของผู้คนซึ่งกำลังค้าขายกันอยู่ที่ตลาดน้ำ
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพการแสดงที่ปรากฏในลำดับที่สอง คือ ขบวนเสด็จนิวัตพระนครของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จากการเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศในทวีปยุโรป โดยให้ผู้แสดงที่กำลังสัจจรไปมาค้าขายกันอยู่ มาตั้งแถวรับขบวนเสด็จซึ่งมีลักษณะโค้งเป็นรูปตัวเอส (S) เพื่อแสดงให้เห็นถึงขบวนเสด็จอันยิ่งใหญ่สมพระเกียรติยศของพระเจ้าแผ่นดิน ที่มีประชาชน

มาเฝ้ารับขบวนเสด็จด้วยความจงรักภักดีอย่างเนืองแน่นตลอดเส้นทาง รูปแบบแถวที่มีลักษณะโค้งเป็นรูปตัวเอส (S) นี้ ภายหลังจากได้ถูกนำรูปแบบแถวกลับมาใช้อีกครั้ง ซึ่งปรากฏอยู่ในการแสดงมหานาฏกรรมเฉลิมพระเกียรติพระมหาชนก ภายใต้งานกำกับ การแสดงของศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ในตอนที่เหล่าพราหมณ์และขุนนางของกรุงมิถิลา จัดขบวนเสด็จมารับพระมหาชนก หลังจากที่พระมหาชนกว่ายน้ำอยู่ในมหาสมุทรเป็นเวลา 7 วัน 7 คืน ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดงมีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) นอกจากนี้ยังมีการนำระบบสัญลักษณ์มาใช้ในการแสดง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวความคิดสร้างสรรค์ของผู้กำกับการแสดง โดยในขบวนเสด็จนั้นจะไม่มีผู้แสดงที่รับบทเป็นพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่มีการนำอุปกรณ์ประกอบการแสดงคือ กลด มาใช้เป็นสัญลักษณ์แทนพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทั้งนี้ผู้ชมก็ยังสามารถเข้าใจเรื่องราวที่สื่อสารได้เป็นอย่างดี แม้จะมีการนำระบบสัญลักษณ์มาใช้ในการแสดงก็ตาม เพราะผู้ชมมีความเข้าใจในบทบาทการแสดง ที่มีการบรรยายเหตุการณ์ตามท้องเรื่องได้ชัดเจนอยู่แล้ว⁴⁰

ภาพที่ 4: รูปแบบแถวการรับเสด็จที่มีลักษณะโค้งเป็นรูปตัวเอส (S)
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

⁴⁰ สัมภาษณ์ จิรายุทธ พนมรักษ์, อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 17 กันยายน 2557.

ภาพที่ 5: อุปกรณ์ประกอบการแสดงคือ กลต ถูกนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์แทน
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพการแสดงที่ปรากฏในลำดับที่สาม คือ การก่อสร้างพระตำหนักวังลดาวัลย์ โดยมีกลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นช่างก่อสร้าง กำลังดำเนินการก่อสร้างพระตำหนักวังลดาวัลย์ และมีกลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นกลุ่มสถาปนิกชาวไทย และกลุ่มนายช่างชาวอิตาเลียน กำลังเดินตรวจตราการดำเนินการก่อสร้างพระตำหนักวังลดาวัลย์ ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดง มีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) และในตอนท้ายการแสดง บรรยายถึง นายจี. บรูโน นายช่างชาวอิตาเลียนนั้น ผู้แสดงที่รับบทเป็นนายจี. บรูโน จะปฏิบัติท่ากอดอกและหยุดนิ่ง ตามลักษณะของการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่สำคัญคือ นั่งร้านที่ทำมาจากไม้ไผ่ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการก่อสร้างอื่นๆ อาทิ ค้อน จอบ และเสียม เป็นต้น

ภาพที่ 6: ผู้แสดงที่รับบทเป็น นายจี. บรูโน นายช่างชาวอิตาลี จะปฏิบัติทำกอดอก และหยุดนิ่ง ตามลักษณะของการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 7: นักแสดงกลุ่มหนึ่งที่รับบทเป็นช่างก่อสร้างกำลังดำเนินการก่อสร้างพระตำหนักวังลดาวัลย์ ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 8: นักแสดงกลุ่มหนึ่งที่ได้รับบทเป็นกลุ่มสถาปนิกชาวไทย (แต่งกายในชุดราชปะแตน) และกลุ่มนายช่างชาวอิตาเลียน (แต่งกายในชุดสีกากี) กำลังเดินตรวจตราการดำเนินการก่อสร้าง พระตำหนักวังลดาวัลย์

ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

องค์ที่ 2 อดีตอันรุ่งเรือง

ดำเนินเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ในอดีต ความเจริญรุ่งเรืองของวังลดาวัลย์ และการสิ้นสุดของวังลดาวัลย์ ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดงมีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) การแสดงละครภาพนิ่งหรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) การแสดงบัลเลต์โรแมนติก โนราห์ และซัดซาตรี

ภาพการแสดงที่ปรากฏในลำดับแรกคือ ในขณะที่บทการแสดงบรรยายถึง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ นักแสดงที่รับบทดังกล่าว จะออกมาปรากฏตัวที่ระเบียงด้านบนบริเวณชั้น 2 ของพระตำหนักวังลดาวัลย์ ต่อมาเมื่อ บทการแสดงบรรยายถึงการอภิเษกสมรสของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตกรมงคล นักแสดงที่รับบทเป็น พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตกรมงคล จะออกมาปรากฏตัวที่ระเบียงด้านบนบริเวณชั้น 2 ของพระตำหนักวังลดาวัลย์ เคียงข้างนักแสดงที่รับบทเป็นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ พร้อมด้วยนักแสดงอีก 3 คน ที่รับบทเป็นพระโอรส

ประกอบด้วย พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล (พระองค์ชายใหญ่) พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมพลทิฆัมพร (พระองค์ชายกลาง) และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอนุสรณ์มงคลการ (พระองค์ชายเล็ก) ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดง มีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) ตลอดจนการปฏิบัติท่ากอดอก และหยุดนิ่งของนักแสดงที่รับบทเป็นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ตามแบบการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) ในขณะเดียวกันบริเวณสนามหญ้าด้านหน้าพระตำหนักวังลดาววัลย์ จะมีกลุ่มนักแสดง บัลเลต์โรแมนติกออกมาเรียงระบำ ทั้งนี้ผู้กำกับการแสดงได้ออกแบบการแสดงบัลเลต์โรแมนติก โดยใช้เทคนิค ลีลา และท่าทางการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานของบัลเลต์โรแมนติก เพื่อให้เหมาะสมกับ นักแสดงสมัครเล่นที่ไม่มีทักษะด้านการแสดง นอกจากนี้การแสดงบัลเลต์โรแมนติกยังเป็นการแสดง ในระบบสัญลักษณ์ สื่อถึงศิลปวัฒนธรรมตะวันตกที่หลังไหลเข้ามาภายในประเทศไทยสมัยนั้น งานสถาปัตยกรรมเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ ซึ่งงานสถาปัตยกรรมของไทย ก็ได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมของต่างประเทศ ดังเช่น ความงดงามของลักษณะทางสถาปัตยกรรม ของพระตำหนักวังลดาววัลย์ ที่สร้างขึ้นในรูปแบบของสถาปัตยกรรมตะวันตก คล้ายกับอาคารในยุโรป ยุควิคตอเรีย (พ.ศ. 2373 – พ.ศ. 2444) และวิลล่าแบบอิตาเลียน มีการออกแบบโดยจำลอง องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมยุโรปจากหลายยุคสมัยมาผสมผสานกัน ตลอดจนความสอดคล้องของ ยุคสมัยโรแมนติก ซึ่งอยู่ในช่วงเวลาเดียวกับรัชสมัยของรัชกาลที่ 3 – 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ อันเป็นแนวความคิดสร้างสรรค์ของผู้กำกับการแสดงที่สื่อถึงความร่วมสมัย จึงมีการนำ บัลเลต์โรแมนติกมาสอดแทรกเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงได้อย่างเหมาะสมและกลมกลืน

ภาพที่ 9: ผู้แสดงที่รับบทเป็นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ จะปฏิบัติทำกอดอกและหยุดนิ่ง ตามลักษณะของการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant)

ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 10: นักแสดงที่รับบทเป็นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตรมงคล พร้อมด้วยนักแสดงอีก 3 คน ที่รับบทเป็นพระโอรส ประกอบด้วย พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล (พระองค์ชายใหญ่) พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมพลทิฆัมพร (พระองค์ชายกลาง) และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอนุสรณ์มงคลการ (พระองค์ชายเล็ก) จะออกมาปรากฏตัวที่ระเบียงด้านบนบริเวณชั้น 2 ของพระตำหนักวังลาวาลย์

ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 11: การแสดงบัลเลต์โรแมนติก บริเวณสนามหญ้าหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์
 ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 12: การแสดงบัลเลต์โรแมนติก บริเวณสนามหญ้าหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์
 (ด้านขวาของพระตำหนัก)

ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพการแสดงที่ปรากฏในลำดับที่สอง คือ การบรรเลงดนตรีไทยที่จัดขึ้นในวังลดาวัลย์ โดยมีสมเด็จพระราชปิตุลาบรมพงศาภิมุข เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช หรือสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตรมงคล และเจ้านายพระองค์อื่นๆ มาร่วมทอดพระเนตร ตลอดจนคณะทูตานุทูต และเหล่าข้าราชการบริพาร ก็ได้เข้าร่วมชมการบรรเลงดนตรีไทยในครั้งนี้ด้วย สื่อให้เห็นถึงดนตรีไทยที่เฟื่องฟู ณ วังลดาวัลย์ เนื่องด้วยสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ และพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตรมงคล ทรงชื่นชอบดนตรีไทย และให้การสนับสนุนเป็นพิเศษ จนถึงกับตั้งวงปี่พาทย์ประจำวังเรียกว่าวงวังลดาวัลย์ หรือวงปี่พาทย์วังแดงขึ้น ทั้งนี้ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดงมีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) ตลอดจนการปฏิบัติท่าหุยนต์หนึ่งของนักแสดง ในตอนรับเสด็จสมเด็จพระราชปิตุลาบรมพงศาภิมุข เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช หรือสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตรมงคล ตามแบบการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่สำคัญคือ เครื่องดนตรีไทย ได้แก่ ฉิ่ง กรับ ระนาดเอก และกลองสองหน้า

ภาพที่ 13: การปฏิบัติท่าหุยนต์หนึ่งของนักแสดงในตอนรับเสด็จ สมเด็จพระราชปิตุลาบรมพงศาภิมุข เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช หรือสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตรมงคล ตามแบบการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant)
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 14: การบรรเลงดนตรีไทย

ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 15: บรรดาเจ้านายมาร่วมทอดพระเนตรการบรรเลงดนตรีไทย (แถวหน้า)

ตลอดจนคณะทูตานุทูตและเหล่าข้าราชการบริพาร (แถวที่สอง) ก็ได้เข้าร่วมชมการบรรเลงดนตรีไทยด้วย

ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพการแสดงที่ปรากฏในลำดับที่สามคือ การย้ายถิ่นฐานไปประทับ ณ ภาคใต้ หลังจากที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ได้รับพระราชทานพระมหากษัตริย์คุณ แต่งตั้งให้เป็นสมุหเทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราช และพระอุปราชแห่งปักษ์ใต้ ในครั้งนี้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเชตรมงคล ได้ตามเสด็จ

ไปด้วย ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดงมีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดง นาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) การแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) การแสดงโนราห์ และซัดซาตรี ทั้งนี้ผู้กำกับการแสดงมีแนวคิดสร้างสรรค์ในการนำการแสดงโนราห์ และซัดซาตรีมาแสดงในระบบสัญลักษณ์ สื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้ และการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ไปประทับที่ภาคใต้ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตมงคล ในตอนท้ายของภาพการแสดงจะปรากฏ กลุ่มนักแสดงชายที่รับบทเป็นข้าราชการบริพาร มายกตัวนักแสดงที่รับบทเป็นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตมงคล ให้มีลำตัวสูงขึ้น พร้อมกับเคลื่อนที่โดยการหมุนนักแสดงทั้งสองท่าน เพื่อให้นักแสดงทั้งสองท่าน มีความโดดเด่นขึ้น และนักแสดงทั้งสองท่านจะปฏิบัติท่าหยุดนิ่ง ตามแบบของการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) ท่ามกลางวงล้อมของกลุ่มนักแสดงที่กำลังรำรายรำโนราห์ และซัดซาตรี นอกจากนี้ผู้กำกับการแสดงได้ออกแบบการแสดงโนราห์และซัดซาตรี โดยใช้เทคนิค ลีลา และท่าทางการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานของนาฏยศิลป์ไทย เพื่อให้เหมาะสมกับนักแสดงสมัครเล่น ที่ไม่มีทักษะด้านการแสดง

ภาพที่ 16: การแสดงโนราห์

ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 17: การแสดงซัดซาตรี

ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 18 กลุ่มนักแสดงชายที่รับบทเป็นข้าราชการบริพาร มายกตัวนักแสดงที่รับบทเป็น สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ (นักแสดงหลัก) ให้มีลำตัวสูงขึ้น พร้อมกับเคลื่อนที่โดยการหมุนไปโดยรอบ เพื่อให้นักแสดงหลักมีความโดดเด่นขึ้น ทั้งนี้นักแสดงหลักจะปฏิบัติท่ากอดอกและหยุดนิ่ง ตามแบบของการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) ท่ามกลางวงล้อมของกลุ่มนักแสดงที่กำลังรำรำโนราห์ และซัดซาตรี

ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 19: กลุ่มนักแสดงชายที่รับบทเป็นข้าราชการบริพาร มายกตัวนักแสดงที่รับบทเป็นพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตมงคล (นักแสดงหลัก) ให้มีลำตัวสูงขึ้น พร้อมกับเคลื่อนที่โดยการหมุนไปโดยรอบ เพื่อให้นักแสดงหลักมีความโดดเด่นขึ้น ทั้งนี้นักแสดงหลักจะปฏิบัติหยุดนิ่งตามแบบของการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) ท่ามกลางวงล้อมของกลุ่มนักแสดงที่กำลังร่ายรำโนราห์และซัดซาตรี

ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพการแสดงที่ปรากฏในลำดับที่สี่คือ เมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กลับมารับตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ทั้งสองพระองค์จึงทรงย้ายกลับมาประทับที่วังลดาวัลย์อีกครั้งหนึ่ง ในครั้งนี้วงปีพาทย์และวงมโหรีจากเมืองนครศรีธรรมราชได้โดยเสด็จกลับมาด้วยลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดงคือ การแสดงโนราห์ ซัดซาตรี และบัลเลต์โรแมนติก ทั้งนี้ผู้กำกับการแสดงมีแนวคิดสร้างสรรค์โดยการนำการแสดงโนราห์ ซัดซาตรี และบัลเลต์โรแมนติกมาแสดงพร้อมเพรียงกัน บริเวณสนามหญ้าด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์ โดยเป็นการแสดงในระบบสัญลักษณ์ ที่สื่อถึงการย้ายกลับมาประทับที่วังลดาวัลย์ ตลอดจนการนำวงปีพาทย์และวงมโหรีจากเมืองนครศรีธรรมราชกลับมาด้วย ดังนั้นการแสดงโนราห์ ซัดซาตรี และบัลเลต์โรแมนติก จึงเป็นแนวความคิดที่มีความร่วมสมัยของผู้กำกับการแสดง ซึ่งนำเอาการแสดงนาฏศิลป์ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มาจัดแสดงไว้ด้วยกันอย่างเหมาะสมและกลมกลืน กล่าวคือ การแสดงโนราห์และซัดซาตรี เป็นการแสดงในระบบสัญลักษณ์ที่สื่อถึงวัฒนธรรมไทยและถิ่นฐานภาคใต้ ในขณะที่การแสดงบัลเลต์โรแมนติกเป็นการแสดงในระบบสัญลักษณ์ ที่สื่อถึงวัฒนธรรมตะวันตกและถิ่นฐานดั้งเดิมคือ วังลดาวัลย์ ที่ถูกสร้างขึ้นในรูปแบบของสถาปัตยกรรมตะวันตก

ภาพที่ 20: การแสดงโนราห์ ชัดชาติรี และบัลเลต์โรแมนติก บริเวณสนามหญ้า
ด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์

ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพการแสดงที่ปรากฏในลำดับที่ห้าคือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ สิ้นพระชนม์ ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดง มีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) และการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) โดยมีกลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นประชาชนออกมาปรากฏตัวที่สนามหญ้าบริเวณด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์ รูปแบบการแปรแถวมีลักษณะเป็นแถวเฉียง นักแสดงจะแสดงอารมณ์โศกเศร้า และยกแขนข้างขวาขึ้น โดยทอดแขนข้างขวาไปทางพระตำหนักวังลดาวัลย์ พร้อมกับมองในระดับสูงไปที่พระตำหนักวังลดาวัลย์ เพื่อสื่อให้เห็นถึงสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ที่ทรงมีฐานันดรศักดิ์เป็นพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง จากนั้นนักแสดงก็จะทรุดตัวลงไปกับพื้น เพื่อสื่อถึงอารมณ์โศกเศร้าจากการสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ เปรียบเสมือนเสาหลักแห่งวังลดาวัลย์ได้หักโค่นลง จากนั้นกลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นประชาชนก็จะวิ่งกระจายแถวกลับเข้าไปบริเวณด้านหลังของสถานที่แสดง

ภาพที่ 21: กลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นประชาชนจะแสดงอารมณโศกเศร้า และยกแขนข้างขวาขึ้น โดยทอดแขนข้างขวาไปทางพระตำหนักวังลดาวัลย์ พร้อมกับมองในระดับสูงไปที่พระตำหนักวังลดาวัลย์ เพื่อสื่อให้เห็นถึงสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ที่ทรงมีฐานันดรศักดิ์เป็นพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง
ที่มา: วิทยาลัยนันทนาการแสดง ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 22: นักแสดงที่รับบทเป็นประชาชนจะทรุดตัวลงไปกับพื้น เพื่อสื่อถึงอารมณโศกเศร้า จากการสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์
เปรียบเสมือนเสาหลักแห่งวังลดาวัลย์ได้หักโค่นลง
ที่มา: วิทยาลัยนันทนาการแสดง ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพการแสดงที่ปรากฏในลำดับที่หกคือ เกิดเหตุการณ์ คณะราษฎร ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตตรมงคล ผู้เป็นพระวรชายา จึงได้ย้ายไปประทับยังจังหวัดสงขลา ถิ่นพำนักเดิมเมื่อครั้งพระสวามียังทรงดำรงตำแหน่งอุปราช มณฑลปักษ์ใต้ วังได้ถูกทิ้งร้าง และความเฟื่องฟูของวังลดาวัลย์ก็มีอันร่วงโรยลงไป นับแต่นั้น เป็นต้นมา ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดงมีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดง นาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) และการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) โดยมีกลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นประชาชนอีกกลุ่มหนึ่ง วิ่งออกมาจากภายในพระตำหนักวังลดาวัลย์ มาปรากฏตัวที่สนามหญ้าบริเวณด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์ จากนั้นนักแสดงจะปฏิบัติท่าทาง ที่แสดงอาการโศกเศร้าและหยุดนิ่ง ตามแบบการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) อาทิ อิงซบกันเป็นคู่ นิ่งทรุดตัวลงกับพื้น อิงซบกับต้นไม้ โดยกระจายกลุ่มนักแสดงไปตามตำแหน่งต่างๆ บริเวณด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์ ต่อมานักแสดงที่รับบทเป็น พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตตรมงคล พร้อมด้วยข้าราชการบริพาร ก็จะเดินออกมาจาก ภายในพระตำหนักวังลดาวัลย์ ด้วยอารมณ์โศกเศร้า โดยเคลื่อนที่ไปยังสนามหญ้าบริเวณด้านขวาของ พระตำหนักวังลดาวัลย์ จากนั้นเมื่อจบการแสดงบรรยายถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง กลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นประชาชนทั้งหมด จะวิ่งกรูกันออกมาปรากฏตัวที่สนามหญ้าบริเวณด้านหน้า พระตำหนักวังลดาวัลย์ เพื่อแสดงถึงความสับสนอลหม่าน ในขณะเดียวกันที่สนามหญ้าบริเวณ ด้านขวาของพระตำหนักวังลดาวัลย์ กลุ่มนักแสดงชายที่รับบทเป็นข้าราชการบริพาร มายกตัวนักแสดง ที่รับบทเป็นพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตตรมงคล (นักแสดงหลัก) ให้มีลำตัวสูงขึ้น เพื่อให้นักแสดงหลักมีความโดดเด่น พร้อมกับเคลื่อนที่ถอยกลับเข้าไปบริเวณด้านหลังของ สถานที่แสดง ทั้งนี้นักแสดงหลักจะปฏิบัติท่ายกแขนทั้งสองข้างขึ้น พร้อมกับมองทอดสายตา ที่แสดงอารมณ์อาลัยอาวรณ์ไปทางพระตำหนักวังลดาวัลย์และหยุดนิ่ง ตามแบบของการแสดงละคร ภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) ท่ามกลางวงล้อมของกลุ่มนักแสดงที่กำลังร้ายรำโนราห์ และซัดซาตรี เพื่อสื่อถึงการย้ายถิ่นฐานกลับไปประทับยังจังหวัดสงขลา

ภาพที่ 23: กลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นประชาชนอีกกลุ่มหนึ่ง วิ่งออกมาจากภายในพระตำหนัก
วังลดาวัลย์ เพื่อปรากฏตัวที่สนามหญ้าบริเวณด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์ จากนั้นนักแสดง
จะปฏิบัติท่าทางที่แสดงอาการโศกเศร้าและหยุดนิ่ง ตามแบบการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลวิวงต์
(Tableau Vivant) อาทิ อิงซบกันเป็นคู่ นิ่งทรุดตัวลงกับพื้น อิงซบกับต้นไม้
โดยกระจายกลุ่มนักแสดงไปตามตำแหน่งต่างๆ บริเวณด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์
ที่มา: วิทยาลัยบัณฑิตการศึกษาดุสิตธานี กรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 24: นักแสดงที่รับบทเป็นพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเชตรมงคล พร้อมด้วย
ข้าราชการบริพาร เดินออกมาจากภายในพระตำหนักวังลดาวัลย์ ด้วยอารมณ์โศกเศร้า
โดยเคลื่อนที่ไปยังสนามหญ้าบริเวณด้านขวาของพระตำหนักวังลดาวัลย์
ที่มา: วิทยาลัยบัณฑิตการศึกษาดุสิตธานี กรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 25: เมื่อจบการแสดงบรรยายถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง กลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นประชาชนทั้งหมด จะวิ่งกรูกันออกมาปรากฏตัวที่สนามหญ้าบริเวณด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์ เพื่อแสดงถึงความสับสนอลหม่าน

ที่มา: วิดีทัศน์บันทึกการแสดง ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 26: กลุ่มนักแสดงชายที่รับบทเป็นข้าราชการบริพาร มายกตัวนักแสดงที่รับบทเป็นพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเชตรมงคล (นักแสดงหลัก) ให้มีลำตัวสูงขึ้น เพื่อให้นักแสดงหลัก

มีความโดดเด่นพร้อมกับเคลื่อนที่ถอยกลับเข้าไปบริเวณด้านหลังของสถานที่แสดง ทั้งนี้นักแสดงหลักจะปฏิบัติท่ายกแขนทั้งสองข้างขึ้น พร้อมกับมองทอดสายตาที่แสดงอารมณ์อาลัยอาวรณ์ไปทางพระตำหนักวังลดาวัลย์และหยุดนิ่ง ตามแบบของการแสดงละครภาพนิ่งหรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) ท่ามกลางวงล้อมของกลุ่มนักแสดงที่กำลังร้ายรำโนราห์และซัดซาตรี เพื่อสื่อถึงการย้ายถิ่นฐานกลับไปประทับยังจังหวัดสงขลา

ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพการแสดงที่ปรากฏในลำดับที่เจ็ดคือ เมื่อเกิดสงครามมหาเอเซียบูรพา ญี่ปุ่นบุกกรุกเข้ามาในประเทศไทย รัฐบาลญี่ปุ่นประสงค์จะได้ที่ดินและโรงเรือนของวังลดาวัลย์ สำหรับจัดทำเป็นหอวัฒนธรรมญี่ปุ่น แต่รัฐบาลไทยไม่เห็นด้วยกับการที่ชาวต่างชาติจะมาเป็นเจ้าของบ้านหรือที่ดินในราชอาณาจักร จึงได้มอบหมายให้กระทรวงการคลังติดต่อขอซื้อวังลดาวัลย์ จากพระทายาทผู้รับพระราชมรดก วังจึงถูกขายให้แก่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ต่อมาสถานการณ์โลกก็ได้พลิกผัน เมื่อญี่ปุ่นเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ วังลดาวัลย์จึงถูกจัดเป็นที่พำนัก และที่ทำการของทหารสหประชาชาติเป็นการชั่วคราว ถือเป็นภารกิจสิ้นสุดของวังลดาวัลย์ ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดงมีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดง นาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) โดยมีกลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นฝ่ายกองทัพญี่ปุ่น เดินออกมาปรากฏตัวที่สนามหญ้าบริเวณด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์ ต่อมากลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นฝ่ายกองทัพสัมพันธมิตร ก็เดินออกมาปรากฏตัวที่สนามหญ้าบริเวณด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์ เพื่อประจันหน้ากับฝ่ายกองทัพญี่ปุ่น จากนั้นฝ่ายกองทัพญี่ปุ่นก็ล่าถอย โดยการเดินเคลื่อนที่ ถอยกลับไปยังด้านหลังของสถานที่แสดง สื่อถึงความพ่ายแพ้ของฝ่ายกองทัพญี่ปุ่น ซึ่งเป็นแนวความคิดสร้างสรรค์ของผู้กำกับการแสดง ที่เล็งเห็นว่าไม่จำเป็นต้องออกแบบการแสดง ฉากรับด้วยการปะทะอาวุธหรือรบราฆ่าฟันกัน แต่อาศัยการออกแบบลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหว ของนักแสดงในระบบสัญลักษณ์ ที่แสดงออกถึงชัยชนะและความพ่ายแพ้ ทั้งนี้ผู้ชมก็ยังสามารถเข้าใจ เรื่องราวที่สื่อสารได้เป็นอย่างดี แม้จะมีการนำระบบสัญลักษณ์มาใช้ในการแสดงก็ตาม เพราะผู้ชม มีความเข้าใจในบทบาทการแสดง ที่มีการบรรยายเหตุการณ์ตามท้องเรื่องได้ชัดเจนอยู่แล้ว ในตอนท้าย ของภาพการแสดง ขณะที่เพลงประกอบการแสดงบรรเลงเพลงพญาโศก นักแสดงที่รับบทเป็น พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตมวงคล และเหล่าข้าราชการบริพาร ได้เดินออกมาจากภายใน พระตำหนักวังลดาวัลย์มายังสนามหญ้าบริเวณด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์ พร้อมด้วยพระโกศ ที่บรรจุพระอัฐิของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ เพื่อสื่อถึงการสิ้นสุดของวังลดาวัลย์ในฐานะที่ประทับของพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดงที่สำคัญ ได้แก่ กลด และพระโกศ เป็นต้น

ภาพที่ 27: กลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นฝ่ายกองทัพญี่ปุ่น และกลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นฝ่ายกองทัพสัมพันธมิตร เดินออกมาประจันหน้ากัน จากนั้นฝ่ายกองทัพญี่ปุ่นก็ล่าถอย โดยเดินเคลื่อนที่ถอยกลับไปยังด้านหลังของสถานที่แสดง สื่อถึงความปราชัยของฝ่ายกองทัพญี่ปุ่น
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 28: นักแสดงที่รับบทเป็นพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเชตรมงคล และเหล่าข้าราชการ ได้เดินออกมาจากภายในพระตำหนักวังลดาวลัยมายังสนามหญ้า บริเวณด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวลัย พร้อมด้วยพระโกศที่บรรจุพระอัฐิของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ เพื่อสื่อถึงการสิ้นสุดของวังลดาวลัยในฐานะที่ประทับของพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

องค์ที่ 3 สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

ดำเนินเรื่องราวเกี่ยวกับวงลดาวัลย์ในยุคปัจจุบัน ที่ได้เปลี่ยนฐานะจากการเป็นพระตำหนักที่ประทับของพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง สู่สถานที่ทำการแห่งที่ 5 ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และการดำเนินการบูรณะซ่อมแซมวงลดาวัลย์ ทำให้วงลดาวัลย์กลับมางดงามขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดงมีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) โดยมีกลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นช่างก่อสร้าง กำลังดำเนินการบูรณะซ่อมแซมพระตำหนักวงลดาวัลย์ ประกอบกับมีกลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นกลุ่มวิศวกรและสถาปนิก กำลังเดินตรวจตราการดำเนินการบูรณะซ่อมแซมพระตำหนักวงลดาวัลย์ อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่สำคัญคือ นั่งร้านที่ทำมาจากเหล็ก และอุปกรณ์ที่ใช้ในการก่อสร้างอื่นๆ อาทิ ค้อน จอบ เสียม แปรงทาสี และกระป๋องสี เป็นต้น

ภาพที่ 29: กลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นช่างก่อสร้างกำลังดำเนินการบูรณะซ่อมแซมพระตำหนักวงลดาวัลย์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 30: กลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นวิศวกรและสถาปนิก กำลังเดินตรวจตราการดำเนินการ
บูรณะซ่อมแซมพระตำหนักวังลดาวัลย์

ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

4.1.2 ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหว

ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ เป็นผลงานนาฏยประดิษฐ์ของศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี โดยการนำเสนอลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวผ่านการแสดงในรูปแบบนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย

ทั้งนี้เนื่องจากนักแสดงทั้งหมดไม่ใช่นักแสดงมืออาชีพ จึงไม่มีทักษะด้านการแสดง ผู้กำกับการแสดงจึงมีแนวคิดในการออกแบบลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหว ที่มาจากการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) การแสดงละครภาพนิ่งหรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) โนราห์ ชัดชาตรี และบัลเลต์โรแมนติก โดยใช้เทคนิค ลีลาและการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เหมาะสมกับนักแสดงสมัครเล่นที่ไม่มีทักษะด้านการแสดง

นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ เป็นการแสดงนาฏยศิลป์เฉพาะที่ (Site – Specific Dance Performance) คือ การแสดงนาฏยศิลป์ที่สร้างสรรค์ขึ้นเฉพาะที่ ซึ่งถูกสร้างสรรค์ขึ้นโดยผ่านกระบวนการ และการตีความทางวัฒนธรรมของลักษณะสถานที่นั้นๆ อาทิ สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ดังนั้นการออกแบบลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของ

การแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่ ผู้ออกแบบสร้างงานจะต้องมีจิตวิญญาณ และเคารพต่อสถานที่หรือสถาปัตยกรรมนั้นๆ ตลอดจนการให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม โดยการคำนึงถึงการออกแบบลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวที่ส่งเสริมสถานที่นั้นๆ ทำให้การแสดงนาฏศิลป์และสถานที่ที่มีความเป็นเอกภาพ ไม่มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เกิดความโดดเด่นไปกว่ากัน

ภาพที่ 31: การแสดงบัลเลต์โรมานติก

ที่มา: ได้รับการอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 32: การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้ คือ โนราห์ และซัดชาตรี

ที่มา: ได้รับการอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 33: การเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting)
ที่มา: ได้รับการอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 34 : การแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant)
ที่มา: ได้รับการอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

4.1.3 นักแสดง

นักแสดงของการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ คือ บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เนื่องจาก คณะผู้บริหารของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต้องการส่งเสริมให้ บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมองค์กร โดยตระหนักถึง คุณค่า ความสำคัญขององค์กร และความสามัคคีของบุคลากรในองค์กร จึงมอบหมายให้บุคลากรของ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ รับหน้าที่เป็นผู้แสดง

การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบัน อันรุ่งโรจน์ มีนักแสดงจำนวน 200 คน ซึ่งนักแสดงทั้งหมดไม่ใช่นักแสดงมืออาชีพ จึงไม่มีทักษะ ด้านการแสดง ผู้กำกับการแสดงจึงมีแนวคิดในการออกแบบลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหว ที่มาจาก เคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์น ดานซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) การแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) การแสดงบัลเลต์โรแมนติก การแสดงโนราห์ และการแสดง ชัดชาติตรี โดยใช้เทคนิค ลีลา และการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เหมาะสมกับนักแสดงสมัครเล่น ที่ไม่มีทักษะด้านการแสดง

เนื่องจากนักแสดงทุกคนมีความพยายาม และกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ในสิ่งใหม่ นักแสดงทุกคนอุทิศตนในการฝึกซ้อม จึงมีพัฒนาการด้านการแสดงที่ดีขึ้น ทั้งนี้การแสดงแสงเสียง ประกอบจินตภาพจะมุ่งเน้นไปที่การสร้างอารมณ์และบรรยากาศในการแสดง ดังนั้นการที่นักแสดง ไม่มีทักษะด้านการแสดงจึงไม่เป็นอุปสรรคต่อการแสดง ในที่สุดการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ ครั้งนี้ ก็สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี

ผู้วิจัยได้จำแนกประเภทของนักแสดงออกเป็นนักแสดงหลัก นักแสดงประกอบ และนักแสดงลีลา คือ การแสดงบัลเลต์โรแมนติก การแสดงโนราห์ และการแสดงชัดชาติตรี

นักแสดงหลักหรือตัวละครเอก คือ ตัวละครที่เป็นหลักในการดำเนินเรื่อง อาทิ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตกรมงคล เป็นต้น

นักแสดงประกอบหรือตัวละครประกอบ คือ ตัวละครที่ทำหน้าที่ประกอบในฉาก ต่างๆ หรือสนับสนุนตัวเอก และทำให้เกิดเหตุการณ์ในท้องเรื่องเข้มข้น สลับซับซ้อน ชวนติดตาม หรือทำหน้าที่รับฟัง รวมไปถึงสะท้อนความคิดและความรู้สึกของตัวละครเอก อาทิ บรรดาเจ้านาย ราชสกุลยุคลที่อาศัยอยู่ในวังลดาวัลย์ บรรดาข้าราชการบริพารของวังลดาวัลย์ ประชาชน กลุ่มนักดนตรีไทย บรรดาคณะทูตานุทูตที่มาจากวังลดาวัลย์ กองทัพญี่ปุ่นและกองทัพสัมพันธมิตร

ในสงครามมหาเอเชียบูรพา กลุ่มงานก่อสร้าง ซึ่งประกอบไปด้วย สถาปนิก วิศวกร และช่างก่อสร้าง เป็นต้น

นักแสดงลีลา คือ ตัวละครที่ทำหน้าที่แสดงลีลาทางด้านนาฏศิลป์ ในการแสดง บัลเลต์โรแมนติก และการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้ คือ โนราห์ และซัดชาตรี นอกจากนี้ นักแสดงลีลา ยังทำหน้าที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic) เพื่อสื่อความหมายในการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ปรากฏในการแสดง

4.1.4 เครื่องแต่งกาย

แนวความคิดออกแบบเครื่องแต่งกายของนาฏศิลป์ร่วมสมัยในการแสดงแสงเสียง ประกอบจินตภาพ เรื่อง ว่างลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ โดยศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี เป็นแนวความคิดออกแบบเครื่องแต่งกายตามสมัยนิยม และการแต่งกายตามบทบาทของนักแสดง ซึ่งมีความสอดคล้องกับยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ โดยการศึกษาเครื่องแต่งกายในยุครัตนโกสินทร์ รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รวมไปถึงประวัติศาสตร์และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคสมัยนั้น อาทิ การแต่งกายของเจ้านาย และข้าราชการ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การแต่งกายของกองทัพญี่ปุ่นและกองทัพสัมพันธมิตร ในสงครามมหาเอเชียบูรพา การแต่งกายของประชาชนโดยทั่วไป ในอดีตและปัจจุบัน การแต่งกายของคณะทูตานุทูต การแต่งกายของกลุ่มงานก่อสร้างในอดีตและปัจจุบัน อาทิ สถาปนิก วิศวกร และช่างก่อสร้าง นอกจากนี้ยังมีการแต่งกายตามแบบแผนของการแสดงนาฏศิลป์ ซึ่งประกอบด้วย การแสดงบัลเลต์โรแมนติก การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้ คือ โนราห์ และซัดชาตรี เป็นต้น

ทั้งนี้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ดำเนินการจัดหาเครื่องแต่งกาย ซึ่งมอบหมายให้อยู่ในการดูแลของพันตรีนิรันดร์ จิตรอรุณ นางสาวจณิศรา บุญยรัตพันธุ์ กองโครงการอนุรักษ์ กองลูกค้าสัมพันธ์ และกองวิเทศสัมพันธ์⁴¹

⁴¹ สัมภาษณ์ วรวิทย์ พันธุ์ธนพฤกษ์, หัวหน้ากองสื่อสารองค์กรภายใน สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 17 กันยายน 2557.

ภาพที่ 35: ตัวอย่างการแต่งกายของเจ้านายในสมัยรัชกาลที่ 5
ที่มา: ได้รับการอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 36: ตัวอย่างการแต่งกายของคณะทูตานุทูต
ที่มา: ได้รับการอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 37: ตัวอย่างการแต่งกายของข้าราชการ (ชาย) ในสมัยรัชกาลที่ 5
ที่มา: ได้รับการอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 38: ตัวอย่างการแต่งกายของข้าราชการ (ชาย) ในสมัยรัชกาลที่ 5
ที่มา: ได้รับการอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 39: ตัวอย่างการแต่งกายของข้าราชการบริพาร (หญิง) ในสมัยรัชกาลที่ 5
ที่มา: ได้รับการอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 40: ตัวอย่างการแต่งกายของกองทัพสัมพันธมิตร
ที่มา: ได้รับการอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 41: ตัวอย่างการแต่งกายของกองทัพญี่ปุ่น
ที่มา: ได้รับการอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 42: ตัวอย่างการแต่งกายของประชาชนโดยทั่วไปในสมัยรัชกาลที่ 5
ที่มา: ได้รับการอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 43: ตัวอย่างการแต่งกายของประชาชนโดยทั่วไปในสมัยรัชกาลที่ 5
ที่มา: ได้รับการอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 44: ตัวอย่างการแต่งกายของช่างก่อสร้าง ตอนก่อสร้างพระตำหนักวังลดาวัลย์
ในสมัยรัชกาลที่ 5
ที่มา: ได้รับการอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 45: ตัวอย่างการแต่งกายของการแสดงบัลเล่ต์โรแมนติก
ที่มา: ได้รับการอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 46: ตัวอย่างการแต่งกายของการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้ คือ โนราห์ และซัดซาตรี
ที่มา: ได้รับการอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

4.1.5 เพลงที่ใช้ในการแสดง

ผู้จัดทำเพลงและดนตรีที่ใช้ในการแสดงคือ ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี เพลงที่ใช้ในการแสดงมี 2 ประเภท คือ เพลงไทยและเพลงสากล ซึ่งอาศัยเทคโนโลยีด้านการตัดต่อ เพลงไทยและเพลงสากลมาใช้ร่วมกันในการแสดง โดยมีแนวคิดในการคัดเลือกเพลงไทย และเพลงสากลที่มีความหมายสอดคล้องกับสถานการณ์และบรรยากาศตามท้องเรื่อง ตลอดจนการสื่ออารมณ์ในการแสดง

เพลงไทยประกอบไปด้วย เพลงบุหลันลอยเลื่อน เพลงโหมโรงคลื่นกระทบฝั่ง เพลงอาหนู (เพลงอาหนูบรรเลงโดยอาจารย์ถาวร ศรีผ่อง และวงดนตรีไทยโรงเรียนจิตรลดา) เพลงซัดชาติรี เพลงดาวทอง เพลงพญาโศก เพลงนางนาค และเพลงจันทอกไม้

ทั้งนี้อาจารย์สมาน น้อยนิตย์ ผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม และที่ปรึกษาบริษัท โอเชียน มีเดีย จำกัด (Ocean Media Co.,Ltd.) ได้แสดงความคิดเห็นถึงแนวคิดการคัดเลือกเพลงไทยที่นำมาใช้ในการแสดงของ ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ไว้ว่า การคัดเลือกเพลงไทยที่นำมาใช้ในการแสดงมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์และบรรยากาศตามท้องเรื่อง และสามารถสื่ออารมณ์ในการแสดงได้เป็นอย่างดี⁴²

เพลงสากลที่ใช้ประกอบในการแสดง คือ From the New World หรือจากโลกใหม่ เป็นซิมโฟนีหมายเลข 9 โอปุส 95 B178 ผลงานการประพันธ์เพลงของอันโตนิโน ดโวซาค คีตกวีชาวสาธารณรัฐเช็กหรือชาวโบฮีเมียในยุคโรแมนติก

เพลงนี้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์และบรรยากาศตามท้องเรื่อง กล่าวคือ ยุคสมัยโรแมนติกอยู่ในช่วงเวลาเดียวกับรัชสมัยของรัชกาลที่ 3 – 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งวังหลวงได้ถูกก่อสร้างขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์) ตลอดจนมีความเหมาะสมและกลมกลืนกับการแสดงนาฏศิลป์ที่นำมาประกอบเพลง โดยการที่ผู้กำกับการแสดงได้ออกแบบการแสดงบัลเลต์โรแมนติก ประกอบเพลงในยุคโรแมนติก คือ From the New World

เพลงนี้ประกอบด้วย 4 Movement คือ 1. Adagio — Allegro molto 2. Largo 3. Scherzo: Molto vivace — Poco sostenuto และ 4. Allegro con fuoco ในแต่ละ Movement นั้น จะมีท่วงทำนองและการสื่ออารมณ์ของเพลงที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของผู้กำกับการแสดง ที่ได้คัดเลือกเพลงนี้มาใช้ในการแสดงแต่ละช่วง ได้อย่างเหมาะสม เพราะเพลงนี้สามารถสื่ออารมณ์ในการแสดงที่มีความหลากหลายได้เป็นอย่างดี ตัวอย่างเช่น การแสดงองก์ที่ 2 อดีตอันรุ่งเรือง ในฉากอภิเษกสมรสระหว่าง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ กับพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตรมงคล พระธิดาในสมเด็จพระเจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช หรือสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช หรือสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช หรือสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช ผู้กำกับการแสดงได้ออกแบบการแสดง

⁴² สัมภาษณ์ สมาน น้อยนิตย์, ผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม และที่ปรึกษาบริษัท โอเชียน มีเดีย จำกัด (Ocean Media Co.,Ltd.), 1 ธันวาคม 2557.

โดยให้นักแสดงมาแสดงบัลเลต์โรแมนติกประกอบเพลง From the New World ใน Movement ที่ 2 คือ Largo เป็นต้น

ทั้งนี้ศาสตราจารย์ ดร.วีรชาติ เปรมานนท์ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิด การคัดเลือกเพลงสากลที่นำมาใช้ในการแสดงของศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ไว้ว่า การคัดเลือกเพลงสากลที่นำมาใช้ในการแสดง มีความหมายสอดคล้องกับสถานการณ์และบรรยากาศ ตามท้องเรื่อง สามารถสื่ออารมณ์ในการแสดงได้เป็นอย่างดี ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ของผู้กำกับการแสดงที่มีความร่วมสมัยทางด้านดนตรี ในการผสมผสานเพลงไทยและเพลงสากล เข้าด้วยกันอย่างเหมาะสมกลมกลืน และมีความสอดคล้องกับการออกแบบการแสดง ซึ่งมีความร่วมสมัย⁴³

ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ได้กล่าวถึงแนวความคิดในการคัดเลือก เพลงสากล From the New World (จากโลกใหม่) ไว้ว่า เพลง From the New World (จากโลกใหม่) มีความหมายสอดคล้องกับสถานการณ์และบรรยากาศตามท้องเรื่อง โดยการก่อสร้าง วังลดาวัลย์คือปฐมบทของการก่อสร้างสถาปัตยกรรมที่งดงามขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของผู้ประพันธ์เพลง กล่าวคือ อันโตนิโน ดโวซาค ได้ประพันธ์เพลงขึ้นในช่วงที่เดินทางไปยัง ประเทศสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 1893 ดังนั้นโลกใหม่ของอันโตนิโน ดโวซาค จึงหมายถึง ประเทศสหรัฐอเมริกา และเพลงนี้สามารถสื่ออารมณ์ในการแสดงได้หลากหลาย เนื่องจากประกอบ ไปด้วย 4 Movement ซึ่งมีท่วงทำนองที่แตกต่างกัน⁴⁴

4.1.6 ฉาก

ฉาก คือ สถานที่ที่เป็นสิ่งแวดล้อม หรือสภาพแวดล้อมสำหรับตัวละคร และเป็นที่ยุทธศาสตร์การแสดง โดยบ่งบอกให้ทราบถึงสถานที่ในการแสดง เวลา อาทิ กลางวัน หรือกลางคืน ศักยภาพ ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ และฤดูกาล เป็นต้น

ฉากเป็นองค์ประกอบในการแสดงที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่ช่วยส่งเสริมภาพรวมของ การแสดงให้ตรงตามความต้องการของผู้สร้างสรรค์ผลงาน

⁴³ สัมภาษณ์ วีรชาติ เปรมานนท์, อาจารย์ประจำภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 9 เมษายน 2558.

⁴⁴ สัมภาษณ์ นราพงษ์ จรัสศรี, อาจารย์ประจำภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 1 ธันวาคม 2557.

ฉากที่ใช้ในการแสดง คือ พระตำหนักวังลดาวัลย์ ซึ่งมีรูปแบบเป็นฉากภายนอก โดยเป็นฉากที่แสดงว่าเป็นสถานที่ภายนอกของอาคารที่อยู่อาศัย โดยสามารถแลเห็นท้องฟ้าปกคลุม และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติได้อย่างเด่นชัด

ภาพที่ 47: ฉากที่ใช้ในการแสดง คือ พระตำหนักวังลดาวัลย์
ที่มา: บันทึกภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2557

4.1.7 สถานที่ในการแสดง

การแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ เป็นการแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่ (Site – Specific Dance Performance) ซึ่งมีความต้องการหลีกเลี่ยงจากกรอบของโรงละคร โดยจัดการแสดงภายนอก โรงละคร สถานที่ในการแสดงคือ บริเวณโดยรอบของพระตำหนักวังลดาวัลย์ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ดังนั้นสิ่งแวดล้อมที่เฉพาะเจาะจงของสถานที่ จะช่วยให้ผู้กำกับการแสดงสามารถสื่อสารความร่วมมือ และความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์ของสถานที่ดังกล่าว ตลอดจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนในเขตพื้นที่ ให้มีส่วนร่วมกับการแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่ และเกิดปฏิสัมพันธ์กับสถานที่นั้นๆ ด้วย⁴⁵

ทั้งนี้การแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่จะต้องตระหนักถึงสถานที่ เรื่องราวที่มีอยู่ ณ สถานที่แห่งนั้น และภาพ (Visual) ของการแสดง การมีจิตวิญญาณ และเคารพต่อสถานที่ หรือสถาปัตยกรรมนั้นๆ ตลอดจนการให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม โดยการแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่ ควรคำนึงถึงการส่งเสริมสถานที่นั้นๆ และเรื่องราวที่จัดแสดงต้องมีความสัมพันธ์กับสถานที่นั้นๆ

⁴⁵ วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, ศิลปะเฉพาะที่ [ออนไลน์], 16 พฤษภาคม 2556. แหล่งที่มา www.wikipedia.org

อย่างลงตัว ทำให้การแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่และสถานที่ที่มีความเป็นเอกภาพ ไม่มีสิ่งหนึ่งสิ่งใด ที่เกิดความโดดเด่นไปกว่ากัน

นอกจากนี้การแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่ยังมีความสัมพันธ์กับการแสดง โปสต์โมเดิร์นแดนซ์ หรือการแสดงนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ (Post – Modern Dance) ซึ่งสามารถ จัดแสดงในสถานที่ต่างๆ ที่ไม่ใช่โรงละคร อาทิ สวนสาธารณะ โรงยิมส์ หลังคาอาคาร สถานที่เหล่านี้ กลับกลายเป็นสถานที่สำหรับการแสดง นอกเหนือไปจากการแสดงในโรงละครแบบปกติ⁴⁶

4.1.8 อุปกรณ์ประกอบการแสดง

อุปกรณ์ประกอบการแสดง คือ อุปกรณ์ที่ใช้สื่อความหมายในการแสดง อุปกรณ์ทุกชนิดสามารถนำมาใช้ประกอบการแสดงได้โดยไม่มีข้อจำกัด และเป็นสิ่งที่ช่วยอธิบาย บุคลิกลักษณะของตัวละคร ส่งเสริมการสื่อสารสถานการณ์ตามท้องเรื่อง ตลอดจน การสร้างบรรยากาศของสถานที่ให้เหมาะสมกลมกลืนกับการแสดง นอกจากนี้อุปกรณ์ประกอบการแสดงยังนำมาใช้ประโยชน์ในเชิงสัญลักษณ์ได้อีกด้วย

ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี มีแนวความคิดในการนำอุปกรณ์ประกอบการแสดง มาใช้ประกอบการแสดงในฉากต่างๆ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสถานการณ์ และบรรยากาศตามท้องเรื่อง ตลอดจนการใช้ประโยชน์ในเชิงสัญลักษณ์ ดังต่อไปนี้ เรือเป็นพาหนะที่ใช้สัญจรทางน้ำ เครื่องจักสานที่ใช้ในครัวเรือนต่างๆ อาทิ หาบ กระบุง การนำกลดมาใช้เป็นสัญลักษณ์แทนพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในขบวนเสด็จนิวัติ พระนคร จากการเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศในทวีปยุโรป นั่งร้านที่ทำมาจากไม้ไผ่ นั่งร้านที่ทำมาจากเหล็ก และอุปกรณ์ที่ใช้ในการก่อสร้างอื่นๆ อาทิ ค้อน จอบ เสียม แปรงทาสี กระจังรถ เครื่องดนตรีไทยซึ่งประกอบด้วย ระนาดเอก ฉิ่ง กรับ และกลองสองหน้า ตลอดจน พระโกศที่บรรจุพระอัฐิ เป็นต้น

ทั้งนี้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้มอบหมายให้ หม่อมหลวงประภากร เทวกุล และกองลูกค้าสัมพันธ์ รับผิดชอบที่เป็นฝ่ายจัดซื้อและจัดหาอุปกรณ์ประกอบการแสดง⁴⁷

⁴⁶ นราพงษ์ จรัสศรี, ประวัตินาฏศิลป์ตะวันตก, หน้า 138.

⁴⁷ สัมภาษณ์ วรวิทย์ พันธธานพฤกษ์, หัวหน้ากองสื่อสารองค์กรภายใน สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 17 กันยายน 2557.

4.1.9 แสงที่ใช้ในการแสดง

แสงเป็นองค์ประกอบการแสดงอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการแสดง แสงเสียงประกอบจินตภาพ เพราะแสงทำให้ผู้ชมสามารถมองเห็นฉาก นักแสดงที่เคลื่อนไหวไปมา บนสถานที่แสดง และรายละเอียดอื่นๆ ของการแสดงได้อย่างชัดเจน ตลอดจนการใช้แสงเพื่อดึงดูดสายตาของผู้ชม ในการมองเห็นนักแสดง ฉาก และอุปกรณ์ประกอบการแสดง ที่ต้องการให้มองเห็น อย่างเด่นชัดเป็นพิเศษ แสงยังช่วยลดภาพที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งไม่ต้องการให้ผู้ชมแลเห็น ทั้งนี้แสงยังสามารถสร้างมิติและแสดงรูปทรงที่มองเห็น โดยก่อให้เกิดมิติความลึกของวัตถุที่แสงส่องกระทบแตกต่างกันออกไป อาทิ รูปทรงรายละเอียดของฉาก นักแสดง อุปกรณ์ประกอบการแสดง และเครื่องแต่งกายที่ปรากฏอยู่ในสถานที่แสดง เป็นต้น นอกจากนี้แสงยังช่วยสร้างบรรยากาศ และอารมณ์ในการแสดงอีกด้วย⁴⁸

แสงที่ใช้ในการแสดงเป็นแนวความคิดการออกแบบแสงของ ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี และดำเนินการด้านการจัดแสงโดย LECO LIGHT CO., LTD.⁴⁹

การออกแบบแสงในการแสดงเสียงเสียงประกอบจินตภาพ มีการนำเทคโนโลยีด้านการให้แสงมาประยุกต์ใช้ โดยคำนึงถึงธรรมชาติของแสงในสถานที่แสดงซึ่งเป็นที่โล่งแจ้ง ทำให้การมองเห็นภาพของสถาปัตยกรรมปรากฏออกมาในลักษณะต่างๆ ได้อย่างหลากหลาย และสื่อสารความหมายที่มีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ตามท้องเรื่องได้อย่างเหมาะสมกลมกลืน

ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ได้กล่าวถึงแนวความคิดในการออกแบบแสงที่ใช้ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพไว้ว่า การออกแบบแสงต้องคำนึงถึงสถาปัตยกรรมเป็นหลัก การออกแบบแสงที่ให้ความสำคัญ และส่งเสริมให้เกิดความโดดเด่นกับสถาปัตยกรรม จะส่งผลให้การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพและสถาปัตยกรรมมีความเป็นเอกภาพ เพราะนักแสดงกับเรื่องราวจะดำเนินไปตามท้องเรื่อง และมีความแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ ส่งผลให้การแสดงนั้นไม่มีความเป็นเอกภาพ ทั้งนี้แสงที่ใช้ในการแสดงสามารถส่งเสริมสถาปัตยกรรมให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น เพราะการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพมีสถานที่ในการแสดง คือ สถาปัตยกรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเคลื่อนไหวหรือแปรเปลี่ยนได้ ดังนั้นการออกแบบแสงในการแสดงจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะสามารถส่งเสริมให้สถาปัตยกรรมมีความเป็นเอกภาพ

⁴⁸ ศิริมงคล นาฎยกุล, การจัดแสงสีในงานศิลปะการแสดง (ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์: โรงพิมพ์ เดือนตุลา, 2549), หน้า 49 – 52.

⁴⁹ สัมภาษณ์ วรวิทย์ พันธธนพฤกษ์, หัวหน้ากองสื่อสารองค์กรภายใน สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 17 กันยายน 2557.

ร่วมกันกับการแสดงได้⁵⁰ อาทิ การใช้แสงให้เกิดเป็นเงาคนวิ่งสับสนอลหม่านให้สะท้อนไปยังพระตำหนักวังลดาวัลย์ เพื่อแสดงถึงบรรยากาศแห่งความโกลาหล และอารมณ์ตื่นตระหนกตกใจ ในตอนที่เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อใดที่ไม่ต้องการให้สถาปัตยกรรมปรากฏอย่างเด่นชัด จึงมีการใช้แสงสะท้อนไปที่สถาปัตยกรรมให้น้อยลง หรือเมื่อใดที่ต้องการให้สถาปัตยกรรมปรากฏอย่างเด่นชัด ก็จะใช้แสงส่องไปที่สถาปัตยกรรม โดยใช้สีของแสงสร้างความโดดเด่นให้แก่สถาปัตยกรรม ดังเช่นในตอนที่ยุทธะซ่อมแซมวังลดาวัลย์เสร็จสิ้น วังลดาวัลย์ก็กลับมางดงามอีกครั้งหนึ่ง เป็นต้น

ทั้งนี้สีของแสงเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้บรรยากาศของการแสดงเกิดอารมณ์ที่แตกต่างกัน และทำให้ผู้ชมสามารถรับรู้บรรยากาศของสถานการณ์ตามท้องเรื่อง หรืออารมณ์ของนักแสดงได้อย่างชัดเจน นอกเหนือไปจากการแสดงลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของนักแสดงบนเวที⁵¹ อาทิ อารมณ์โศกเศร้า ตื่นตระหนกตกใจ สนุกสนานรื่นเริง เป็นต้น ตลอดจนช่วยเพิ่มความงดงามให้แก่เครื่องแต่งกายของนักแสดงและฉากด้านหลัง ดังนั้นการออกแบบแสงจึงต้องมีความเข้าใจในทฤษฎีสีของแสง การผสมสีของแสง เพื่อช่วยสร้างบรรยากาศในการแสดงให้ดูสมจริงมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 48: การจัดแสงในการแสดง

ที่มา: ได้รับการอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

⁵⁰ สัมภาษณ์ นราพงษ์ จรัสศรี, อาจารย์ประจำภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 1 ธันวาคม 2557.

⁵¹ เรื่องเดียวกัน.

4.1.10 เสียงที่ใช้ในการแสดง

เสียงที่ใช้ในการแสดง คือ เสียงบรรยายบทการแสดง โดยบรรยายเรื่องราวเกี่ยวกับ ว่างดาลัยในฐานะของการเป็นพระตำหนักที่ประทับของพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง สู่สถานที่ทำการ แห่งที่ 5 ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ซึ่งถือเป็นจุดพลิกผันอันนำไปสู่บทบาทของ การรับใช้สถาบันพระมหากษัตริย์ ประเทศชาติ และประชาชน ดำเนินการบรรยายตามบทการแสดง ซึ่งแบ่งเป็น 3 องค์กร คือ ปฐมบท อติอันรุ่งเรือง และปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ จัดทำเสียงบรรยายโดย สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ผู้ให้เสียงบรรยาย คือ นายเข้มทัต วิศวโยธิน ดำเนินการ บันทึกลงเสียงบรรยายโดย POK SOUND CO., LTD.⁵²

4.1.11 การแต่งหน้าและทำผม

แนวความคิดการออกแบบการแต่งหน้าและทำผมนักแสดง โดยศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี มีความสอดคล้องกับแนวคิดของการออกแบบเครื่องแต่งกาย ที่เป็นแนวความคิดการออกแบบตามสมัยนิยมและบทบาทของนักแสดง ซึ่งมีความสอดคล้องกับยุคสมัย ทางประวัติศาสตร์ คือ ยุครัตนโกสินทร์ รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นักแสดงทุกท่านมีลักษณะการแต่งหน้าและทำผมที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์ ตามแบบของ การดำรงชีวิตประจำวันทั่วไป ยกเว้นกลุ่มนักแสดงลีลาที่มีลักษณะการแต่งหน้าและทำผม ตามแบบแผนของการแสดงนาฏยศิลป์ คือ การแสดงบัลเลต์โรแมนติก และการแสดงนาฏยศิลป์ พื้นเมืองภาคใต้ ได้แก่ โนราห์ และซัดซาตรี

ทั้งนี้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้มอบหมายให้ พันตรีนิรันดร์ จิตรอรุณ นางสาวฉนิศรา บุญยรัตพันธุ์ กองโครงการอนุรักษ์ กองลูกค้าสัมพันธ์ และกองวิเทศสัมพันธ์ รับหน้าที่เป็นฝ่ายแต่งหน้าและทำผม ตลอดจนการจัดจ้างช่างแต่งหน้า และทำผม⁵³

4.1.12 การคัดเลือกนักแสดง

การคัดเลือกนักแสดงดำเนินการโดยคณะผู้บริหารจัดการแสดงของ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยคัดเลือกนักแสดงที่เป็นบุคลากรของสำนักงานทรัพย์สิน

⁵² สัมภาษณ์ วรวิทย์ พันธุ์ธนพฤกษ์, หัวหน้ากองสื่อสารองค์กรภายใน สำนักงานทรัพย์สิน ส่วนพระมหากษัตริย์, 17 กันยายน 2557.

⁵³ เรื่องเดียวกัน.

ส่วนพระมหากษัตริย์ จำนวนทั้งสิ้น 200 คน ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือกนักแสดงที่คำนึงถึงความเหมาะสมระหว่างผู้แสดงกับบทบาทที่ได้รับ

การคัดเลือกนักแสดงมิได้คำนึงถึงทักษะด้านการแสดงของนักแสดงแต่อย่างใด เพราะนักแสดงทั้งหมดไม่ใช่นักแสดงมืออาชีพ เนื่องจากคณะผู้บริหารของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต้องการส่งเสริมให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมองค์กร โดยตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญขององค์กร และความสามัคคีของบุคลากรในองค์กร จึงมอบหมายให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ รับหน้าที่เป็นผู้แสดง

4.1.13 การฝึกซ้อม

การฝึกซ้อมตลอดระยะเวลา 1 เดือน (จำนวน 3 วันต่อสัปดาห์ / วันละ 3 ชั่วโมง หลังจากเวลาเลิกปฏิบัติงาน) สถานที่ในการฝึกซ้อม คือ ห้องเทเวศร์ และมีการซ้อมใหญ่ก่อนวันแสดงจริง สถานที่ในการซ้อมใหญ่ คือ บริเวณโดยรอบพระตำหนักวังลดาวัลย์ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสถานที่แสดงในวันจริง

4.2 การวิเคราะห์ความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลกระทบต่อบริบททางสังคม

ผู้วิจัยมีแนวคิดการวิเคราะห์ความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลกระทบต่อบริบททางสังคมในสองลักษณะ ได้แก่ บริบททางสังคมที่ปรากฏอยู่ในการแสดง และบริบททางสังคมที่ปรากฏในการสร้างสรรค์ โดยจำแนกบริบททางสังคมด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

4.2.1 สังคมและวัฒนธรรม

ความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลกระทบต่อบริบททางสังคมด้านสังคมและวัฒนธรรม มีดังต่อไปนี้

4.2.1.1 การอภิเชกสมรสแบบราชสำนัก

การอภิเชกสมรสแบบราชสำนักเป็นบริบททางสังคมที่ปรากฏอยู่ในการแสดง โดยในบทการแสดงองค์ที่ 2 อดีตอันรุ่งเรือง ได้กล่าวถึงการอภิเชกสมรสระหว่าง

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตตรมงคล ทำให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับการอภิเษกสมรสตามแบบโบราณ ราชประเพณีของพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูงในรูปแบบใหม่ การอภิเษกสมรสสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของสังคมและวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีในพิธีมงคลแบบราชสำนัก ดังเช่น การอภิเษกสมรสระหว่างสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตตรมงคล เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน ร.ศ. 126 ณ วังลดาว์ลัย

เดิมการจัดพิธีอภิเษกสมรสและการส่งตัวสะใภ้หลวงตามขนบธรรมเนียมประเพณีแต่โบราณนั้น นิยมปฏิบัติกันอย่างเอิกเกริก ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองโดยใช้เหตุ แต่ด้วยอิทธิพลจากอารยธรรมตะวันตกที่แผ่ขยายเข้ามาในราชสำนัก ทำให้ค่านิยมในการจัดงานเริ่มเปลี่ยนแปลงไป พิธีอภิเษกสมรสระหว่างสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตตรมงคล จึงไม่ได้จัดพิธีการยิ่งใหญ่ตามแบบโบราณ ราชประเพณีในอดีต แยกที่ได้รับเชิญให้มาร่วมเป็นสักขีพยานมีเพียงพระประยูรญาติ และผู้ใกล้ชิดของทั้งสองฝ่ายเท่านั้น ซึ่งเป็นธรรมเนียมพิธีรูปแบบใหม่ โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าคุณจอมมารดาแพและท้าวนาง นำพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตตรมงคล ไปพระราชทานแต่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ดำรงตำแหน่งสะใภ้หลวงตามธรรมเนียมพิธีรูปแบบใหม่ ไม่ได้มีพิธีการเอิกเกริกแต่อย่างใด

ต่อมาเมื่อวันที่ 10 มกราคม ร.ศ. 126 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โทรหาพระฤกษ์ส่งขึ้นพระตำหนัก ซึ่งนับเป็นประเพณีหนึ่งที่พระองค์ทรงคำนึงถึงความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อพระราชโอรสหรือเจ้านายชั้นสูงขึ้นวังใหม่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจะเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธี และด้วยพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้น ก่อนพิธีขึ้นพระตำหนัก 3 วัน (วันที่ 7 – 9 มกราคม ร.ศ. 126) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินไปประทับ ณ วังลดาว์ลัย เพื่อทรงเป็นธุระในการจัดการ ทั้งในด้านการเตรียมงาน และการตกแต่งพระตำหนัก ให้มีความงดงาม สมพระเกียรติด้วยพระองค์เอง

ครั้นเมื่อถึงวันงาน ภายหลังจากพิธีการช่วงกลางวันเสร็จสิ้นลงแล้ว ในช่วงกลางคืน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยพระวิมาดาเธอ พระองค์เจ้าสายสวลีภิรมย์ กรมพระสุทธาสินีนาฏ ปิยมหาราชปดิวรัดา ได้เสด็จขึ้นไปทรงปูพระที่บรรทม และทรงส่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์

และพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตตรมงคล เสด็จฯ ขึ้นแท่นพระบรรทม พร้อมพระราชทาน น้ำมหาสังข์ทักษิณาวัฏและทรงเจิม จากนั้นทรงพระราชทานพร เป็นอันเสร็จพิธี⁵⁴

4.2.1.2 คนตรีไทยและนาฏยศิลป์ไทย

คนตรีไทยและนาฏยศิลป์ไทยเป็นบริบททางสังคมที่ปรากฏอยู่ในการแสดง ทำให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับคนตรีไทยและนาฏยศิลป์ไทยที่เฟื่องฟูอยู่ในวังลดาวัลย์ เนื่องด้วย สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ และพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตตรมงคล ทรงชื่นชอบในการคนตรีและนาฏยศิลป์ไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านคนตรีไทยนั้น สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ทรงโปรด และให้การสนับสนุนเป็นพิเศษ จนถึงกับตั้งวงปี่พาทย์ประจำวังเรียกว่าวงวังลดาวัลย์หรือวงปี่พาทย์ วงแดงขึ้น ซึ่งนิยมนำไปเล่นประชันกับวงวังบางขุนพรหมของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต และวงอื่นๆ อยู่เสมอ กล่าวกันว่า เวลาที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ เสด็จฯ ลงจาก วังลดาวัลย์ไปทรงงาน และเสด็จฯ กลับขึ้นวังในแต่ละครั้ง จะต้องมียี่พาทย์บรรเลงส่งเสด็จฯ และรับเสด็จฯ เสมอ

ครั้นเมื่อพระองค์เจริญพระชนมายุครบ 4 รอบ เมื่อปี พ.ศ. 2473 ได้มีการจัดงานเฉลิมฉลองขึ้น ณ วังลดาวัลย์ โดยมีวงปี่พาทย์ที่มีชื่อเสียงในขณะนั้นมาประชันกันถึง 3 วง คือ วงวังหลวง วงวังบางค้อแหลม (เมื่อสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ทรงสร้างวงใหม่ขึ้นที่บางค้อแหลม ก็ทรงตั้งวงดนตรีประจำวังเรียกว่า วงวังบางค้อแหลมขึ้น นักดนตรีส่วนใหญ่ย้ายมาจากวงวังลดาวัลย์) ซึ่งมีหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เป็นผู้ควบคุมวง และวงวังบางขุนพรหม มีจางวางทั่ว พาทย์โกศล เป็นผู้ควบคุมวง ในการนี้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ได้เสด็จฯ มาประทับและทอดพระเนตร การแสดงด้วย

นอกจากนี้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ทรงสนพระทัยการเล่นและการแสดงนาฏยศิลป์พื้นเมืองของภาคใต้ เมื่อใดที่วังลดาวัลย์มีการจัดงานครั้งสำคัญ จะทรงนำโนราห์และหนังตะลุงจากปักษ์ใต้มาแสดง ให้เจ้านายและประชาชนที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงได้ชม ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างยิ่ง

⁵⁴ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, วังลดาวัลย์ เปิดประตูสู่การพัฒนาอันยั่งยืน บนพื้นฐานแห่งความเป็นธรรม, หน้า 24 – 25.

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตมงคล ก็ทรงตั้งวงมโหรี และคณะละครของพระองค์เอง บรรดาศิลปินชั้นครูของกรมศิลปากร อาทิ คุณครูลมูล ยมะคุปต์ หลวงประดิษฐไพเราะ ตลอดจนดอกดิน ภัณฑามาลย์ และสวง ทรัพย์สำรวย หรือล้อต๊อก ซึ่งเป็นศิลปินตลกรุ่นเก่า ก็เคยอยู่ในความดูแลของพระองค์มาแล้วทั้งสิ้น⁵⁵

4.2.1.3 การสร้างพระราชวังและวัง

การสร้างพระราชวังและวัง เป็นบริบททางสังคมที่ปรากฏอยู่ในการแสดง ทำให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างพระราชวังและวัง ซึ่งเป็นประเพณีที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เมื่อพระราชโอรสของพระมหากษัตริย์ที่เป็นพระองค์ชายโสด และทรงผนวชเป็นสามเณรแล้ว ถ้าพระชันษายังไม่ถึง 20 ปี ก็จะประทับอยู่ในพระราชวัง บางพระองค์ประทับอยู่ตำหนักในพระราชวังชั้นในอย่างเดิม บางพระองค์พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดตำหนัก สำหรับประทับในพระราชวังชั้นนอก และบางพระองค์ก็เสด็จไปประทับอยู่กับเจ้านายที่ออกวังแล้ว ในระยะนี้ก็จะมีการเตรียมสร้างวังพระราชทาน เริ่มตั้งแต่การจัดหาที่ดิน ผู้ควบคุมการก่อสร้าง วัสดุ กำลังคน และกำลังเงินที่จะใช้ไว้ด้วย

จุดประสงค์ในการสร้างวัง คือ เพื่อสร้างที่ประทับอันเป็นสมบัติส่วนกลางของแผ่นดิน สำหรับพระราชโอรสและพระบรมวงศานุวงศ์ที่สำคัญบางพระองค์ การสร้างพระราชวังและวังเป็นงานของชาติด้านหนึ่งที่จะต้องดำเนินไปตามประเพณี ในการที่เจ้านายต้องปฏิบัติราชการแผ่นดิน ซึ่งถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยกำเนิด ที่ประทับหลวงที่ได้สร้างขึ้นนี้ นอกจากเป็นที่อยู่อาศัยแล้วยังเป็นที่ทำงาน บางครั้งเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมในสมัยนั้นด้วย การสร้างวังด้วยจุดประสงค์และประโยชน์ใช้สอยดังที่กล่าวมาในข้างต้น ได้สิ้นสุดลงในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยนับตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ได้มีการสร้างวังใหม่ จนมาถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้พระราชธิดาในรัชกาลต่างๆ เสด็จออกมาอยู่วังส่วนพระองค์ได้⁵⁶

4.2.1.4 สถาปัตยกรรม

งานสถาปัตยกรรมเป็นบริบททางสังคมที่ปรากฏอยู่ในการแสดง ทำให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับงานสถาปัตยกรรม ซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่แสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ งานสถาปัตยกรรมเพื่อสถาบันพระมหากษัตริย์ อันได้แก่ พระราชวังและวัง

⁵⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 26 - 27.

⁵⁶ ม.ร.ว.เน่งน้อย ศักดิ์ศรี และคณะ, พระราชวังและวังในกรุงเทพฯ (พ.ศ. 2325 - พ.ศ. 2525), หน้า 13 - 14.

เป็นการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม และการตกแต่ง ที่มีความประณีตงดงาม และวิจิตรบรรจง สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอย แสดงถึงลักษณะความเป็นอยู่ทางสังคม ตลอดจนอิทธิพลของต่างประเทศที่เข้ามามีบทบาทต่อศิลปวัฒนธรรม และเศรษฐกิจของประเทศไทย ตามยุคสมัยต่างๆ ดังนั้นพระราชวังและวังจึงเป็นสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์สำคัญประจำชาติ ซึ่งเป็นมรดกตกทอดมาจวบจนถึงยุคปัจจุบัน นับเป็นสมบัติทางสถาปัตยกรรมที่ประมาณค่ามิได้อ่อนุชนรุ่นหลังจึงควรทำนุบำรุงรักษาไว้ให้คงอยู่คู่ชาติไทยสืบไป

แม้ในบางครั้งงานสถาปัตยกรรมของไทยจะได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมของต่างประเทศ แต่มิได้สูญเสียศิลปวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรมดั้งเดิมของไทยไป ทั้งนี้เพราะภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ โดยการรับเอาศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของต่างประเทศ นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์และสอดคล้องกับศิลปวัฒนธรรมของไทย ดังเช่น ความงดงามทางลักษณะสถาปัตยกรรมของพระตำหนักวังลดาวัลย์ ที่สร้างขึ้นในรูปแบบของสถาปัตยกรรมตะวันตก คล้ายกับอาคารในยุโรปยุคคิกตอเรีย (พ.ศ. 2373 – พ.ศ. 2444) และวิลล่าแบบอิตาเลียน มีการออกแบบโดยจำลององค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมยุโรปจากหลายยุคสมัยมาผสมผสานกัน

4.2.1.5 การสูญสิ้นของพระราชวังและวัง

การสูญสิ้นของพระราชวังและวังเป็นบริบททางสังคมที่ปรากฏอยู่ในการแสดง ทำให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงตลอดจนวิวัฒนาการทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านงานสถาปัตยกรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อพระราชวังและวังอย่างหลีกเลี่ยงมิได้

จากการศึกษาและสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับพระราชวังและวังในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งมีหลักฐานปรากฏว่า มีพระราชวังที่สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 9 จำนวนทั้งสิ้น 9 แห่ง ปัจจุบันคงเหลือดำรงความเป็นพระราชวังเพียง 2 แห่ง คือ พระบรมมหาราชวัง และพระราชวังดุสิต ส่วนวังมีทั้งสิ้น 134 แห่ง ปัจจุบันคงเหลือหลักฐานทางสถาปัตยกรรมไม่เกิน 20 แห่ง⁵⁷ ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ในการใช้สอย และเปลี่ยนแปลงผู้ครอบครองอาทิ เมื่อผู้ครอบครองที่ได้รับการสืบทอด มิได้ตระหนักถึงคุณค่าของพระราชวังและวัง บางแห่งจึงถูกทำลาย และสร้างสถาปัตยกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นคุณค่าทางเศรษฐกิจขึ้นทดแทน บางแห่งขาดผู้ครอบครองสืบทอดและดูแล จึงมิได้รับการทำนุบำรุงรักษา บางแห่งมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และได้รับการทดแทนด้วยศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย ส่งผลให้เกิดการสูญเสียเอกลักษณ์ และหลักฐานสำคัญอันทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ที่แสดงถึงวิวัฒนาการทางศิลปวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม

⁵⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2.

ของชาติ เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ในที่สุดพระราชวังและวังต่างๆ จึงถูกทำลายลง คงเหลือให้เห็นอยู่เพียงแต่ในปัจจุบัน ในทางตรงกันข้ามวังลดาวัลย์คือหนึ่งในบรรดาพระราชวังและวังที่คงเหลืออยู่ในปัจจุบัน เพราะปัจจุบันวังลดาวัลย์อยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นองค์กรที่ตระหนักถึงคุณค่าของวังลดาวัลย์ในด้านประวัติศาสตร์และด้านสถาปัตยกรรม จึงมีการบำรุงรักษาโบราณสถานที่สำคัญแห่งนี้ไว้ เพื่อเป็นประโยชน์และอนุสรณ์แห่งรัชสมัยแก่อนุชนรุ่นหลัง โดยมีการบูรณะซ่อมแซมวังลดาวัลย์จนคืนความงดงาม ประดุจเมื่อครั้งแรกสร้าง อันเป็นเจตนารมณ์ในการพัฒนาเชิงอนุรักษ์ ที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ยึดถือปฏิบัติมาโดยตลอด นับเป็นองค์กรต้นแบบในการอนุรักษ์มรดกประจำชาติด้านโบราณสถาน แก่องค์กรและผู้ครอบครองโบราณสถานอื่นๆ ต่อไป

4.2.1.6 ความนิยมของการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ

ความนิยมของการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เป็นบริบททางสังคมที่ปรากฏอยู่ในการสร้างสรรค์ การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเป็นการแสดงที่มีเอกลักษณ์ในความยิ่งใหญ่ตระการตาของระบบแสงและเสียง ซึ่งมีความสอดคล้องกลมกลืนกับสถานที่สำคัญต่างๆ ในประเทศ โดยอาศัยบทบาทการแสดงและเสียงบรรยาย ทำให้ผู้ชมสามารถเข้าถึงความจริง ความฝัน และจินตนาการจากอดีตกาลได้อย่างมีอรรถรส โดยมุ่งเน้นการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ภาพลักษณ์ วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และประเพณีของชุมชนนั้นๆ เป็นหลัก

เมื่อมีความนิยมในการจัดการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพที่ยิ่งใหญ่ตระการตาอย่างแพร่หลาย การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพจึงกลายเป็นวัฒนธรรมบันเทิงอย่างหนึ่งของสังคมไทยในที่สุด

4.2.2 การศึกษา

ความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลต่อบริบททางสังคม ด้านการศึกษามีดังต่อไปนี้

4.2.2.1 ประวัติศาสตร์

การศึกษาประวัติศาสตร์เป็นบริบททางสังคมที่ปรากฏอยู่ในการแสดง ทำให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และความเป็นมาของวังลดาวัลย์ เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้เรียนรู้และตระหนักถึงคุณค่าสำคัญทางประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ ในฐานะพระตำหนักที่ประทับของพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง ความเป็นมาตั้งแต่เมื่อครั้งสมัยแรกสร้าง ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จุดพลิกผันอันนำไปสู่บทบาทใหม่ของการรับใช้สถาบันพระมหากษัตริย์ ประเทศชาติ และประชาชน ในฐานะของสถานที่ทำการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในปัจจุบัน

อันนำไปสู่การสร้างจิตสำนึกของอนุชนรุ่นหลัง ในการธำรงรักษาไว้ซึ่งมรดกประจำชาติ ให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

นอกจากนี้การศึกษาประวัติศาสตร์ยังทำให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของโลกในยุคสมัยนั้น คือ สงครามมหาเอเชียบูรพา หรือสงครามแปซิฟิก ซึ่งเป็นเขตสงครามหนึ่งของสงครามโลกครั้งที่สอง มีการสู้รบกันในมหาสมุทรแปซิฟิกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นหลัก โดยทั่วไปนับว่าสงครามมหาเอเชียบูรพาเริ่มขึ้นตั้งแต่วันที่ 7 หรือ 8 ธันวาคม ค.ศ. 1941 เมื่อญี่ปุ่นโจมตีฐานทัพอากาศเพิร์ลฮาร์เบอร์ การบุกครองประเทศไทย ตลอดจนการโจมตีอาณานิคมของอังกฤษในมาลายา สิงคโปร์ และฮ่องกง แต่มีนักประวัติศาสตร์บางท่านมีความเห็นว่า สงครามมหาเอเชียบูรพาเริ่มขึ้นตั้งแต่วันที่ 7 กรกฎาคม ค.ศ. 1937 ซึ่งสงครามจีนกับญี่ปุ่นครั้งที่สองเริ่มต้นขึ้น หรือเมื่อวันที่ 19 กันยายน ค.ศ. 1931 ตั้งแต่ญี่ปุ่นรุกรานแมนจูเรียของจีน โดยส่วนใหญ่แล้วนับว่าสงครามจีนกับญี่ปุ่นครั้งที่สอง ได้กลายมาเป็นยุทธบริเวณหนึ่งในสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งมีความยิ่งใหญ่กว่าในภายหลัง

จักรวรรดิญี่ปุ่นเริ่มนโยบายชาตินิยมโดยใช้คำขวัญที่ว่า เอเชียเพื่อชาวเอเชีย (Asia for Asiatics) เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน ค.ศ. 1938 ได้ประกาศนโยบายการจัดระเบียบใหม่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และการสร้างวงไพบูลย์ร่วมแห่งมหาเอเชียบูรพา (New Order in East Asia and the Greater East Asia Co - Prosperity Sphere) และให้ความร่วมมือกับฝ่ายอักษะ โดยมีเป้าหมายการยึดครองประเทศจีนและประเทศในเอเชีย ซึ่งตกเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตก

สงครามสิ้นสุดลงด้วยการทิ้งระเบิดนิวเคลียร์ถล่มเกาะฮิโรชิมา และเกาะนางาซากิ รวมทั้งการทิ้งระเบิดทางอากาศครั้งใหญ่โดยกองทัพอากาศของสหรัฐอเมริกา ประกอบกับการรุกรานแมนจูเรียของสหภาพโซเวียต เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม ค.ศ. 1945 ส่งผลให้ญี่ปุ่นยอมจำนน และเป็นจุดสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 1945 การยอมจำนนอย่างเป็นทางการเกิดขึ้นบนเรือรบยูเอสเอส มิสซูรี ที่ทอดสมอในอ่าวโตเกียว เมื่อวันที่ 2 กันยายน ค.ศ. 1945⁵⁸

4.2.2.2 วิสัยทัศน์ด้านการศึกษาของพระมหากษัตริย์

วิสัยทัศน์ด้านการศึกษาของพระมหากษัตริย์ เป็นบริบททางสังคมที่ปรากฏอยู่ในการแสดง ทำให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับการส่งพระราชโอรสไปศึกษาต่อต่างประเทศในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีวิสัยทัศน์กว้างไกล โดยทรงเล็งเห็นว่าการศึกษาคือรากฐานของการพัฒนาประชาชนและประเทศชาติ พระองค์จึงทรงส่งพระราชโอรส

⁵⁸ วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, สงครามมหาเอเชียบูรพา [ออนไลน์], 13 พฤศจิกายน 2557.

ไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ ด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ พระองค์ทรงมีพระราชหัตถเลขาสั่งสอน พระโอรสทุกพระองค์ไม่ให้ถือตัวว่าเป็นเจ้า ใช้จ่ายอย่างประหยัด ขยันหมั่นเพียร มุ่งศึกษาหาความรู้ ไม่หลงตัวว่าเป็นนักเรียนนอก ไม่ลืมภาษาไทยและความเป็นไทย เพื่อจะได้นำความรู้กลับมาพัฒนา ประเทศชาติ และถ่ายทอดความรู้นั้นเป็นภาษาไทย ให้เกิดคุณประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติ สืบต่อไป⁵⁹ ดังเช่นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ทรงไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ ตามพระราชประสงค์ของพระราชบิดา เมื่อทรงสำเร็จการศึกษา ในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท (เกียรตินิยม) ในสาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง และวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ประเทศอังกฤษ และเสด็จฯ กลับมาประเทศไทย ทรงเข้ารับราชการเพื่อนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาเล่าเรียนมาพัฒนาประเทศชาติ ทำให้เกิดคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ สมดังพระราชประสงค์ของพระราชบิดา

4.2.3 ศาสนาและความเชื่อ

ความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบ จินตภาพ เรื่อง ว่างลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลต่อบริบททางสังคม ด้านศาสนาและความเชื่อ เป็นบริบททางสังคมที่ปรากฏอยู่ในการแสดง คือ องค์กรที่ 1 ปฐมบท ตอนก่อสร้างพระตำหนักว่างลดาวัลย์ ทำให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับพิธีก่อรากพระตำหนักว่างลดาวัลย์ โดยการหาฤกษ์ก่อรากพระตำหนักก่อนที่จะลงมือก่อสร้าง เพื่อความเป็นสิริมงคล แต่สำหรับว่างลดาวัลย์การสร้างได้ดำเนินไปบ้างแล้ว จึงมีการหาฤกษ์ในภายหลัง ซึ่งมีกำหนดตรงกับ วันศุกร์ที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2449 ทั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงบรรจุศิลาฤกษ์ก่อรากพระตำหนักใหม่ด้วยพระองค์เอง⁶⁰

⁵⁹ สถาบันนโยบายศึกษา, พระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว [ออนไลน์], 12 ธันวาคม 2557. แหล่งที่มา www.fpps.or.th

⁶⁰ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, ว่างลดาวัลย์ เปิดประตูสู่การพัฒนาอันยั่งยืน บนพื้นฐานแห่งความเป็นธรรม, หน้า 21.

4.2.4 เศรษฐกิจ

ความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลต่อบริบททางสังคมด้านเศรษฐกิจ มีดังต่อไปนี้

4.2.4.1 การบูรณะซ่อมแซมพระตำหนักวังลดาวัลย์

การบูรณะซ่อมแซมพระตำหนักวังลดาวัลย์ เป็นบริบททางสังคมที่ปรากฏ อยู่ในการแสดง การบูรณะซ่อมแซมพระตำหนักวังลดาวัลย์แสดงให้เห็นถึงสถานะทางเศรษฐกิจของ ประเทศไทยในสมัยนั้น โดยเมื่อปี พ.ศ. 2530 ได้มีการริเริ่มแนวความคิดบูรณะวังลดาวัลย์ขึ้น เป็นครั้งแรก โดยมีหลักการสำคัญคือ การตระหนักถึงคุณค่าของวังลดาวัลย์ในด้านประวัติศาสตร์ และด้านสถาปัตยกรรม ซึ่งควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นประโยชน์ และอนุสรณ์แห่งรัชสมัย แก่อนุชนรุ่นหลัง อันเป็นเจตนารมณ์ในการพัฒนาเชิงอนุรักษ์ที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ยึดถือปฏิบัติมาโดยตลอด

ดังนั้นเพื่อให้วังลดาวัลย์กลายเป็น “อาคารต้นแบบ” ของการอนุรักษ์ ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และเพื่อให้การบูรณะเป็นไปอย่างสมบูรณ์แบบ มีความใกล้เคียงกับ ของดั้งเดิมมากที่สุด จึงได้มีการกำหนดแนวทาง วางแผนโครงการ และจัดตั้งคณะทำงานรับผิดชอบ อย่างเป็นทางการ โดยได้เชิญผู้เชี่ยวชาญจากกรมศิลปากรมาเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำ ในการดำเนินงานทุกขั้นตอนอย่างใกล้ชิด จนสามารถจัดทำแบบและรายการบูรณะซ่อมแซม จนแล้วเสร็จเมื่อปลายปี พ.ศ. 2540 แต่มีเหตุให้ต้องชะลอโครงการบูรณะลงชั่วคราว เนื่องจาก เป็นช่วงที่ประเทศไทยกำลังประสบภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เมื่อต้นปี พ.ศ. 2545 ได้มีการรื้อฟื้น โครงการบูรณะซ่อมแซมวังลดาวัลย์ขึ้นใหม่ภายใต้ชื่อว่า “โครงการบูรณะซ่อมแซมตึกอำนวยการ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์” และดำเนินการบูรณะซ่อมแซมอย่างเต็มรูปแบบ จนแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2547 ซึ่งในการบูรณะซ่อมแซมวังลดาวัลย์นั้น สิ่งที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์คำนึงถึงมากที่สุดคือ การธำรงไว้ซึ่งคุณค่าของอาคารโบราณที่เป็นโบราณสถาน และมรดกของชาติ ดังนั้น การเลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์มาเป็นองค์ประกอบในการซ่อมแซม หรือปรับปรุงอาคาร ต้องคัดเลือกที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับของดั้งเดิมมากที่สุด โดยคำนึงถึง ความประหยัดและคุ้มค่าสมราคา ทำให้วังลดาวัลย์ในปัจจุบันนี้มีสภาพสมบูรณ์ใกล้เคียงกับ เมื่อครั้งแรกสร้างเกือบทุกประการ ตลอดจนมีความพร้อมที่จะรองรับการใช้ประโยชน์ในภารกิจสำคัญ ต่อไปอย่างยั่งยืน⁶¹

⁶¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 62 – 65.

4.2.5 สิ่งแวดล้อม

ความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลต่อบริบททางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นบริบททางสังคมที่ปรากฏอยู่ในการแสดง โดยในบทบาทการแสดงองค์ที่ 1 ปฐมบท ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมก่อนการเริ่มสร้างวังลดาวัลย์ไว้ว่า ณ ริมคลองผดุงกรุงเกษม เมื่อเกือบ 100 ปีมาแล้ว นับเป็นที่ดินขานพระนคร ซึ่งเป็นทำเลที่อยู่อาศัย มีบรรยากาศร่มรื่นด้วยแมกไม้ และเรือสวนอันงดงาม ตลอดจนมีผู้คนสัญจรไปมาค้าขายกันอยู่เป็นประจำ เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จนิวัติพระนคร จากการเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศในทวีปยุโรป เมื่อปีพุทธศักราช 2440 แล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้สร้างพระที่นั่ง และพระตำหนักน้อยใหญ่ ตั้งแต่แนวคลองผดุงกรุงเกษมจรดแนวคลองสามเสน เพื่อพระราชทานแก่พระมเหสีเทวี ตลอดจนพระราชโอรสและพระราชธิดาหลายพระองค์ และเมื่อ 96 ปีมาแล้ว สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงมหาราช ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานที่ดินราว 17 ไร่ เพื่อสร้างวังพระราชทานแก่ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหมื่นลพบุรีราติศร และโปรดให้ขนานนามวังแห่งนี้ว่า วังลดาวัลย์

ทั้งนี้สภาพแวดล้อมของวังลดาวัลย์ในปัจจุบันก็มีการเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต เนื่องจากวังลดาวัลย์มีการเปลี่ยนแปลงผู้ครอบครอง จากเดิมในฐานะพระตำหนักที่ประทับของพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง สู่จุดพลิกผันอันนำไปสู่บทบาทใหม่ของการรับใช้สถาบันพระมหากษัตริย์ ประเทศชาติ และประชาชน ในฐานะของสถานที่ทำการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เมื่อสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ย้ายสถานที่ทำการมา ณ วังลดาวัลย์ ในปี พ.ศ. 2489 นั้น มีเพียงพระตำหนักและอาคารหลังเล็กด้านท้ายวังที่ยังพอใช้ทำการได้ ส่วนอาคารบริวารและสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ล้วนชำรุดทรุดโทรมจนยากเกินกว่าจะบูรณะซ่อมแซม ในเวลาต่อมาจึงได้ทำการรื้อถอนออก แล้วสร้างอาคารใหม่ขึ้นทดแทนหลายอาคาร เพื่อรองรับการปฏิบัติงานในกิจการต่างๆ ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่ขยายตัวขึ้นตามลำดับ โดยใช้พระตำหนักวังลดาวัลย์เป็นอาคารอำนวยการ ซึ่งมีการนำพื้นที่เกือบทุกส่วนมาแบ่งเป็นห้องย่อยๆ สำหรับแต่ละหน่วยงาน ยกเว้นห้องพระในชั้นที่ 2 และหอคอยในชั้นที่ 4 เท่านั้น ส่วนอาคารหลังเล็กด้านท้ายวังใช้เป็นที่ทำการของกองโครงการอนุรักษ์

ครั้งเมื่อมีการก่อสร้างอาคารสองชั้นขึ้นขนานข้างวังลดาวัลย์ทั้งสองด้าน ได้มีการสร้างทางเชื่อมจากชั้น 2 ของตึกใหม่กับตัวอาคารวังลดาวัลย์ จึงมีการตัดแปลงบางส่วนของวังลดาวัลย์ เพื่อรองรับการสร้างทางเชื่อมต่อนี้ แต่ในปัจจุบันได้รื้อถอนแล้ว

เมื่อการก่อสร้างและปรับปรุงอาคารต่างๆ เรียบร้อยแล้ว สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ขยายอาณาบริเวณของสถานที่ทำการออกไปอีก โดยติดต่อขอซื้อที่ดินของ

ตลาดจันทรประวิตร ซึ่งแต่เดิมเป็นที่ตั้งวังกรมหลวงประจักษ์กิติบดี (ทิศตะวันตก) ผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของวังลดาวัลย์ และมีการสร้างกำแพงวังลักษณะเดิมครอบคลุมพื้นที่ใหม่ ทำให้เนื้อที่ของวังลดาวัลย์เพิ่มขึ้นจากเดิมอีก 9 ไร่ 54 ตารางวา รวมเป็นเนื้อที่ทั้งสิ้น 26 ไร่ 1 งาน 34 ตารางวา⁶²

4.2.6 การเมืองการปกครอง

ความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลต่อบริบททางสังคมด้านการเมืองการปกครอง มีดังต่อไปนี้

4.2.6.1 การเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อปี พ.ศ. 2475

การเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อปี พ.ศ. 2475 เป็นบริบททางสังคมที่ปรากฏอยู่ในการแสดง โดยในบทการแสดงองค์ที่ 2 อดีตอันรุ่งเรือง ได้กล่าวถึงประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ที่ดำเนินเรื่อยมาจนถึงสมัยรัชกาลที่ 7 ได้มีคณะผู้ก่อการโดยการนำของ พ.อ.พระยาพหลพลพยุหเสนา ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์สู่ระบอบประชาธิปไตยเป็นผลสำเร็จ เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2475 ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองที่สำคัญของประวัติศาสตร์ชาติไทย ภายหลังกการเปลี่ยนแปลงการปกครอง สังคมไทยได้รับผลกระทบจากเปลี่ยนแปลงพอสมควร คือ บรรดาเจ้านาย ขุนนาง ซึ่งมีอำนาจภายใต้ระบอบการปกครองดั้งเดิมได้สูญเสียอำนาจและสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่เคยมีมาก่อน โดยที่คณะราษฎรได้เข้าไปมีบทบาทแทนบรรดาเจ้านายและขุนนางในระบบเก่าเหล่านั้น นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงการปกครองได้ทำให้ชนชั้นเจ้านายและขุนนางในระบบเก่าถูกลดทอนผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ อาทิ พระมหากษัตริย์จะได้รับเงินจากงบประมาณเพียงปีละ 1-2 ล้านบาท จากเดิมเคยได้ประมาณปีละ 2-10 ล้านบาท เงินปีของพระบรมวงศานุวงศ์ถูกลดลงตามส่วน ขุนนางเดิมถูกปลดออกจากราชการโดยรับเพียงบำนาญ และเจ้านายบางพระองค์ถูกเรียกทรัพย์สินสมบัติคืนเป็นของแผ่นดิน⁶³ ดังเช่นประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตกรมงคล ซึ่งดำรงฐานันดรศักดิ์เป็นพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง ทรงได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์คณะราษฎรทำการเปลี่ยนแปลง

⁶² เรื่องเดียวกัน, หน้า 61.

⁶³ กระทรวงวัฒนธรรม, การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 [ออนไลน์], 5 พฤษภาคม 2558. แหล่งที่มา www.m-culture.go.th/ilovethaiculture/index.php

การปกครอง จึงได้ย้ายไปประทับยังจังหวัดสงขลา ถิ่นพำนักเดิมเมื่อครั้งพระสวามียังทรงดำรงตำแหน่งอุปราชมณฑลพิษณุใต้ วังลดาวัลย์ได้ถูกทิ้งร้าง และความเฟื่องฟูของวังลดาวัลย์ก็มีอันร่วงโรยลงไป นับแต่นั้นเป็นต้นมา

4.2.6.2 การเสด็จประพาสยุโรปของรัชกาลที่ 5

การเสด็จประพาสยุโรปของรัชกาลที่ 5 เป็นบริบททางสังคมที่ปรากฏอยู่ใน การแสดง โดยในบทการแสดงองค์ที่ 1 ปฐมบทได้กล่าวถึงการเสด็จนิวัติพระนคร จากการเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศในทวีปยุโรปของรัชกาลที่ 5 เมื่อปีพุทธศักราช 2440 ทำให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับการเสด็จประพาสยุโรปในครั้งนั้น โดยทรงมีวัตถุประสงค์เพื่อเจรจาทางการเมืองกับมหาอำนาจตะวันตก การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างกัน การศึกษาความเจริญก้าวหน้าด้านต่างๆ ของประเทศในแถบตะวันตก และการให้ชาวต่างประเทศได้รู้จักประเทศไทยมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการแสวงหามิตรประเทศ ในการเสด็จประพาสยุโรปครั้งที่ 1 เมื่อปี พ.ศ. 2440 นับเป็นครั้งแรกของพระมหากษัตริย์ในภูมิภาคที่เสด็จประพาสยุโรป โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ การทำความเข้าใจกับชาติตะวันตกที่คุกคามประเทศไทย การเจรจาโดยตรงกับผู้นำของประเทศฝรั่งเศส เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในกรณีวิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 (พ.ศ. 2436) รวมทั้งการแสวงหาประเทศพันธมิตร เพื่อช่วยส่งเสริมและสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศไทย การเสด็จประพาสยุโรปในครั้งนี้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี โดยการสร้างสัมพันธไมตรีกับประเทศรัสเซียในรัชสมัยของพระเจ้าซาร์นิโคลัสที่ 2 แห่งราชวงศ์โรมานอฟ และในเวลาต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ส่งสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ ไปศึกษาที่ประเทศรัสเซียด้วย นอกจากนี้ทรงเจรจาและปรับความเข้าใจกับประเทศฝรั่งเศส ซึ่งคุกคามไทยอย่างหนักในขณะนั้น รวมทั้งทรงทอดพระเนตรความเจริญของประเทศในแถบทวีปยุโรป ซึ่งได้นำมาเป็นแบบอย่างในการปรับปรุงประเทศไทยให้มีความเจริญก้าวหน้า⁶⁴

⁶⁴ วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี, การเสด็จประพาสยุโรปของรัชกาลที่ 5 [ออนไลน์],

4.2.7 ประชากร

ความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วัลลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลต่อบริบททางสังคมด้านประชากร มีดังต่อไปนี้

4.2.7.1 ขนชั้นทางสังคมและฐานันดรศักดิ์

ขนชั้นทางสังคมและฐานันดรศักดิ์ เป็นบริบททางสังคมที่ปรากฏอยู่ในการแสดง ทำให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับขนชั้นทางสังคมและฐานันดรศักดิ์ของตัวละครต่างๆ ที่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ขนชั้นทางสังคมและฐานันดรศักดิ์ของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ เจ้านาย ขุนนางหรือข้าราชการ ไพร่หรือสามัญชน และทาส

เจ้านาย คือ ผู้ที่สืบเชื้อสายมาจากพระมหากษัตริย์ แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้ที่สืบเชื้อสายมาจากพระมหากษัตริย์ทุกคนจะเป็นเจ้านายทั้งหมด ลูกหลานของพระมหากษัตริย์จะถูกลดสกุลยศตามลำดับ และภายใน 5 ชั่วคน ลูกหลานของเจ้านายก็จะกลายเป็นสามัญชน ราชสกุลยศจะมีเพียง 5 ชั้น คือ

1. เจ้าฟ้า ซึ่งเป็นชั้นสูงสุด เจ้าฟ้า หมายถึง พระโอรสและพระธิดาของพระมหากษัตริย์ ที่ประสูติจากอัครมเหสี อาทิ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ซึ่งประสูติแต่พระอัครชายาเธอ พระองค์เจ้าสายสวลีภิรมย์ เป็นต้น

2. พระองค์เจ้า หมายถึง พระโอรสและพระธิดาของพระมหากษัตริย์ที่ประสูติจากพระสนม หรือเป็นพระโอรสและพระธิดาของเจ้าฟ้า อาทิ พระโอรสทั้ง 3 พระองค์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ได้แก่ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล (พระองค์ชายใหญ่) พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมพลทิฆัมพร (พระองค์ชายกลาง) และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอนุสรณ์มงคลการ (พระองค์ชายเล็ก) เป็นต้น นอกจากนี้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตรมงคล พระธิดาในสมเด็จพระราชปิตุลา บรมพงศาภิมุข เจ้าฟ้าภาณุรังสีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช หรือสมเด็จพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิศิษฐานุวัตรรังษีในชั้นพระองค์เจ้าเช่นเดียวกัน

3. หม่อมเจ้า หมายถึง พระโอรสและพระธิดาของพระองค์เจ้า

4. หม่อมราชวงศ์ หมายถึง บุตรและธิดาของหม่อมเจ้า

5. หม่อมหลวง หมายถึง บุตรและธิดาของหม่อมราชวงศ์

พอถึงชั้นหม่อมราชวงศ์และหม่อมหลวง นับว่าเป็นสามัญชนแล้ว มิได้มีสิทธิพิเศษดังเช่นเจ้านายชั้นสูงแต่อย่างใด นอกจากนี้เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ และตอบแทนเจ้านายที่ได้ทำความดีความชอบในราชการ พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งเจ้านายนั้นให้ทรงกรม ซึ่งมีลำดับชั้นเหมือนกับยศของขุนนาง โดยชั้นสูงสุด คือ กรมพระยา กรมพระ กรมหลวง กรมขุน

กรมหมื่น ตามลำดับ และเจ้านายชั้นเจ้าฟ้าถ้าได้ทรงกรมจะเริ่มตั้งแต่กรมขุนขึ้นไป ตั้งแต่พระองค์เจ้าลงมา เมื่อได้ทรงกรมจะต้องเริ่มตั้งแต่กรมหมื่น สิทธิพิเศษของเจ้านาย คือ เมื่อมีคดีความเกิดขึ้น ศาลอื่นๆ จะตัดสินไม่ได้ นอกจากศาลกรมวัง และจะขายเจ้านายลงไปเป็นทาสไม่ได้

ขุนนางหรือข้าราชการ ยศของขุนนางเรียงลำดับจากชั้นสูงสุดลงมา นับตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าพระยา เจ้าพระยา พระยา พระ หลวง ขุน หมื่น พัน และทนายตามลำดับ ทั้งนี้พระมหากษัตริย์จะพระราชทานยศและเลื่อนยศให้ตามความดีความชอบ นอกจากนี้พระมหากษัตริย์ยังพระราชทานราชทินนามต่อท้ายยศให้ขุนนางด้วย ราชทินนามจะเป็นสิ่งที่บ่งบอกหน้าที่ของขุนนางได้ อาทิ เจ้าพระยามหาเสนา พระยาจำแสนยากร ซึ่งมักจะเป็นขุนนางฝ่ายทหาร เจ้าพระยาจักรี พระยาธรรมา พระยาพลเทพ พระยาพระคลัง มักจะเป็นขุนนางฝ่ายพลเรือน สิทธิพิเศษของขุนนาง คือ ไม่ต้องเกณฑ์แรงงาน และสิทธิพิเศษนี้ครอบคลุมไปถึงผู้เป็นบุตรด้วย ขุนนางที่มีศักดินาตั้งแต่ 400 ไร่ขึ้นไป มีสิทธิแต่งตั้งทนายว่าความให้ในศาล ได้เข้าเฝ้า และมีสิทธิในการมีไพร่อยู่ในสังกัดได้

ไพร่หรือสามัญชน หมายถึง ผู้ชายที่มีอายุ 18 – 60 ปี ชายฉกรรจ์ที่เป็นสามัญชนจะต้องสักเลก เพื่อสังกัดเจ้านายหรือขุนนางซึ่งเรียกว่า มูลนาย หากผู้ใดขัดขืนมิยอมสังกัดมูลนาย หรือไม่ไปรายงานตัวเป็นไพร่ จะมีโทษและไม่ได้รับการคุ้มครองทางกฎหมาย อาทิ ไม่มีสิทธิในการถือครองที่ดินทำกิน และฟ้องร้องคดีความไม่ได้ ไพร่มี 3 ประเภท ดังนี้

1. ไพร่สม คือ ชายที่มีอายุ 18 – 20 ปี สังกัดมูลนายที่เป็นเจ้านาย และขุนนาง เพื่อฝึกหัดใช้งาน
2. ไพร่หลวง คือ ชายที่มีอายุ 20 – 60 ปี มีหน้าที่รับราชการแผ่นดิน ในการเกณฑ์แรงงานตามสมัย แต่ถ้ามีลูกเข้าเกณฑ์แรงงานแทนตนถึง 3 คน ก็จะไม่ต้องถูกเกณฑ์แรงงาน ให้ปลดออกจากราชการได้ก่อนอายุ 60 ปี
3. ไพร่ส่วย คือ ชายที่มีอายุ 20 – 60 ปี ที่ไม่ประสงค์เข้ารับราชการ โดนครบเกณฑ์แรงงาน แต่รัฐบาลอนุญาตให้นำเงินหรือสิ่งของมาชำระแทนแรงงานได้ เรียกเงินหรือสิ่งของที่ใช้แทนแรงงานว่า ส่วยหรือเงินค่าราชการ

ทาส มีอยู่ 7 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. ทาสสินไถ่ คือ ทาสที่ขายตัวเอง หรือถูกผู้อื่นขายให้แก่นายเงิน ต้องทำงานจนกว่าจะหาเงินมาไถ่ค่าตัวได้ จึงจะหลุดพ้นเป็นอิสระ
2. ทาสในเรือนเบี้ย คือ ลูกของทาสที่เกิดมาในเวลาที่มีพ่อแม่กำลังเป็นทาสอยู่
3. ทาสได้มาแต่บิดามารดา คือ ลูกทาสที่ได้จากพ่อหรือแม่ของเด็ก

ที่เป็นทาส

- อีกผู้หนึ่ง
4. ทาสท่านให้ คือ ทาสที่เดิมเป็นของผู้หนึ่งแล้วถูกยกให้เป็นกรรมสิทธิ์ของอีกผู้หนึ่ง
 5. ทาสที่ช่วยมาจากทนต์โทษ คือ ผู้ที่ถูกต้องโทษต้องเสียค่าปรับ แต่ไม่มีเงินให้ แล้วมีนายเงินเอาเงินมาใช้แทนให้ ผู้ต้องโทษก็ต้องตกเป็นทาสของนายเงิน
 6. ทาสที่เลี้ยงไว้เมื่อเกิดทุกข์ภัย คือ ในเวลาที่มีภัยธรรมชาติ ทำให้ข้าวยากหมากแพง ไพร่บางคนอดอยากไม่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ ต้องอาศัยมูลนายกิน ในที่สุดก็ต้องยอมเป็นทาสของมูลนายนั้น
 7. ทาสเชลย คือ ทาสที่ได้มาจากการทำสงคราม เมื่อได้ชัยชนะ ก็จะกวาดต้อนผู้แพ้สงครามมาเป็นทาส⁶⁵

4.2.7.2 บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เป็นบริบททางสังคมที่ปรากฏอยู่ในการสร้างสรรค์ กล่าวคือ เนื่องจากคณะผู้บริหารของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต้องการส่งเสริมให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมองค์กร โดยตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญขององค์กร และความสำคัญของบุคลากรในองค์กร จึงมอบหมายให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ รับผิดชอบหน้าที่เป็นผู้แสดง และฝ่ายดำเนินการจัดการแสดงด้านต่างๆ ได้แก่ ฝ่ายประสานงานทั่วไป ฝ่ายกำกับเวที ฝ่ายจัดทำบทการแสดง ฝ่ายอุปกรณ์ประกอบการแสดง ฝ่ายเครื่องแต่งกาย แต่งหน้า และทำผม ฝ่ายบันทึกภาพ ฝ่ายบันทึกเสียง เป็นต้น

บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ คือ บริบททางสังคมด้านประชากรที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง ว่างลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ในส่วนของนักแสดงนั้นจะไม่มีการนำนักแสดงอาชีพมาร่วมแสดง แต่กลับนำบุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ทุกภาคส่วน มารับหน้าที่เป็นนักแสดง โดยคณะผู้บริหารจัดการแสดงของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้คัดเลือกนักแสดงจำนวนทั้งสิ้น 200 คน และมีเกณฑ์การคัดเลือกนักแสดงที่คำนึงถึงความเหมาะสมระหว่างผู้แสดงกับบทบาทที่ได้รับ ตลอดจนในส่วนของฝ่ายดำเนินการจัดการแสดงด้านต่างๆ ก็ไม่มีการจัดจ้างมาดำเนินการจัดการแสดง แต่มีการนำบุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

⁶⁵ โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ, ลักษณะสังคมของไทย [ออนไลน์],

ทุกภาคส่วนมารับผิดชอบในฝ่ายดำเนินการจัดการแสดงด้านต่างๆ ทั้งนี้นักแสดงและฝ่ายดำเนินการจัดการแสดง จึงต้องผ่านกระบวนการฝึกฝนและเรียนรู้ พร้อมทั้งการอุทิศตนมานะอุตสาหะในการพัฒนาทักษะด้านการแสดง และทักษะในการดำเนินการจัดการแสดงให้ดียิ่งขึ้น จนในที่สุดการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตรุ่งเรือง ผู้ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ก็สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ซึ่งจะมีความแตกต่างจากการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเรื่องอื่นๆ ที่มักจะนำนักแสดงอาชีพมาร่วมแสดงด้วย และมีการจัดจ้างฝ่ายดำเนินการจัดการแสดงด้านต่างๆ มาปฏิบัติงาน ส่งผลให้บุคลากรขององค์กรต่างๆ ไม่ได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันในทุกภาคส่วน และไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการแสดงอย่างแท้จริง เพราะโดยปกติบุคลากรขององค์กรต่างๆ มักจะมีส่วนร่วมเพียงการรับชมในฐานะของผู้ชม หรือผู้เข้าร่วมงานเท่านั้น

ทั้งนี้ นายภัทรวงศ์ หอมเนียม นักแสดงผู้รับบทเป็น พูตานุพุด ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตรุ่งเรือง ผู้ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ไว้ว่า การแสดงครั้งนี้เป็นการส่งเสริมให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมองค์กร โดยตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญขององค์กร ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกรักและหวงแหนองค์กรของตน เสริมสร้างแรงบันดาลใจและอุทิศตนในการปฏิบัติงานเพื่อองค์กรอย่างเต็มกำลังความสามารถ และก่อให้เกิดความสามัคคีของบุคลากรในองค์กรทุกภาคส่วน ตลอดจนเป็นการแสดงศักยภาพของบุคลากรในด้านความกล้าแสดงออกอีกด้วย⁶⁶

4.2.7.3 ผู้ชม

ผู้ชมที่ได้รับชมการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตรุ่งเรือง ผู้ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ เป็นบริบททางสังคมที่ปรากฏอยู่ในการสร้างสรรค์ ซึ่งพิธีสมโภชเนื่องในโอกาสครบรอบ 96 ปี พระตำหนักวังลดาวัลย์ เป็นการดำเนินงานภายในองค์กรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ดังนั้นผู้เข้าร่วมงานจะมีเพียงแต่บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เท่านั้น ไม่ได้เปิดโอกาสให้เข้าร่วมงานโดยสาธารณะ ซึ่งบุคคลภายนอกที่ได้เข้าร่วมงานจะต้องได้รับคำเชิญจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ทั้งนี้ได้มีการจัดมหรสพสมโภชขึ้นในงานเลี้ยงอาหารค่ำ คือ การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตรุ่งเรือง ผู้ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ผู้ชม คือ บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ นับเป็นวิสัยทัศน์อันกว้างไกลของคณะผู้บริหารสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ที่มีแนวความคิดในการจัดการแสดงครั้งนี้ขึ้น เพื่อให้บุคลากรของ

⁶⁶ สัมภาษณ์ ภัทรวงศ์ หอมเนียม, 17 กันยายน 2557.

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่มารับชมการแสดง ได้เรียนรู้และตระหนักถึงคุณค่าสำคัญทางประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ ในฐานะพระตำหนักที่ประทับของพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูงความเป็นมาตั้งแต่เมื่อครั้งสมัยแรกสร้าง ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จุดพลิกผันอันนำไปสู่บทบาทใหม่ของการรับใช้สถาบันพระมหากษัตริย์ ประเทศชาติ และประชาชน ในฐานะของสถานที่ทำการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในปัจจุบัน เพื่อให้ผู้ชมซึ่งเป็นอนุชนรุ่นหลังได้ร่วมกันธำรงรักษามรดกของชาติให้คงอยู่คู่ชาติไทยสืบไป

ทั้งนี้อาจารย์ ดร.วิชชุดา วุธาติตย์ หัวหน้าภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เข้าร่วมรับชมการแสดงในครั้งนี้ และแสดงความคิดเห็นในฐานะผู้ชมไว้ว่า การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ได้สื่อสารให้ผู้ชมรับทราบถึงประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ ซึ่งเป็นมรดกทางสถาปัตยกรรมของแผ่นดิน การแสดงที่ให้ความสำคัญกับสถานที่ ก็จะส่งผลให้อนุชนรุ่นหลังเกิดความตระหนักถึงคุณค่าของโบราณสถาน และการผดุงรักษาไว้ซึ่งโบราณสถานที่สำคัญของชาติ ตลอดจนการรับรู้และเข้าใจถึงบทบาทของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ในการรับใช้สถาบันพระมหากษัตริย์ ประเทศชาติ และประชาชน นักแสดงซึ่งเป็นบุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ แม้ว่าจะไม่ใช่นักแสดงมืออาชีพและไม่มีทักษะการแสดง แต่ก็สามารถถ่ายทอดการแสดงออกมาได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นผลมาจากความตั้งใจในการฝึกซ้อม และความสามารถของผู้กำกับที่สามารถฝึกซ้อมนักแสดงทุกคน จนมีพัฒนาการด้านการแสดงที่ดีขึ้น การแสดงในครั้งนี้ใช้นักแสดงจำนวนมากถึง 200 คน ซึ่งมีความเหมาะสมกับสถานที่แสดง เพราะการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพจะแสดงอยู่ในสถานที่ขนาดใหญ่ วัตถุประสงค์ของการแสดงในครั้งนี้ คือ การสร้างการรับรู้และตระหนักถึงคุณค่าวัฒนธรรมองค์การของบุคลากรในสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ซึ่งคณะผู้บริหารองค์กรมีความเห็นพ้องต้องกันในการจัดการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพขึ้น เพราะเป็นกิจกรรมที่บุคลากรทุกคนสามารถมีส่วนร่วม ได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมา และเกิดความภาคภูมิใจในองค์กรของตน ตลอดจนสร้างความสมัครสมานสามัคคีภายในองค์กร⁶⁷

นอกจากนี้หม่อมหลวงจิระนันท์ ดิศกุล บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ นักแสดงผู้รับบทเป็นเจ้านายผู้หญิง ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ไว้ว่า การแสดงครั้งนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม หากมีการเผยแพร่การแสดงออกสู่สาธารณชน

⁶⁷ สัมภาษณ์ วิชชุดา วุธาติตย์, หัวหน้าภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 3 ตุลาคม 2557.

กล่าวคือ ผู้ชมจะได้เรียนรู้และตระหนักถึงคุณค่าสำคัญทางประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ ตลอดจนส่งเสริมให้วังลดาวัลย์เป็นที่รู้จักของสาธารณชนมากยิ่งขึ้น เพราะวังลดาวัลย์ไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย เนื่องจากตั้งอยู่ภายในสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และไม่อนุญาตให้เข้าชมเป็นสาธารณะ⁶⁸

4.2.8 คุณธรรมและจริยธรรม

คุณธรรมและจริยธรรม เป็นบริบททางสังคมที่ปรากฏอยู่ในการสร้างสรรค์ตั้งที่ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ในข้างต้น กล่าวคือ เนื่องจากคณะผู้บริหารของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต้องการส่งเสริมให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมองค์กร โดยตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญขององค์กรและความสามัคคีของบุคลากรในองค์กร จึงมอบหมายให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ รับผิดชอบหน้าที่เป็นผู้แสดง และฝ่ายดำเนินการจัดการแสดงด้านต่างๆ ได้แก่ ฝ่ายประสานงานทั่วไป ฝ่ายกำกับเวที ฝ่ายจัดทำบทการแสดง ฝ่ายอุปกรณ์ประกอบการแสดง ฝ่ายเครื่องแต่งกาย แต่งหน้า และทำผม ฝ่ายบันทึกภาพ ฝ่ายบันทึกเสียง เป็นต้น ตลอดจนเพื่อให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่มารับชมการแสดง ได้เรียนรู้และตระหนักถึงคุณค่าสำคัญทางประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ ในฐานะพระตำหนักที่ประทับของพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง ความเป็นมาตั้งแต่เมื่อครั้งสมัยแรกสร้าง ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จุดพลิกผันอันนำไปสู่บทบาทใหม่ของการรับใช้สถาบันพระมหากษัตริย์ ประเทศชาติ และประชาชน ในฐานะของสถานที่ทำการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในปัจจุบัน เพื่อให้ผู้ชมซึ่งเป็นอนุชนรุ่นหลังได้ร่วมกันธำรงรักษามรดกของชาติให้คงอยู่คู่ชาติไทยสืบไป ทั้งนี้วัฒนธรรมองค์กรประกอบไปด้วยคุณค่าหลักทั้ง 6 ประการ (Values) ประกอบด้วย

1. ความดีงามทั้งปวง (Virtues) หมายถึง ความซื่อสัตย์ ความมีคุณธรรม และจริยธรรม
2. ความรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง ความรับผิดชอบต่องาน ครอบครององค์กร และสังคม ทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดีที่ตนได้กระทำลงไป
3. ความจงรักภักดี (Loyalty) หมายถึง ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และการยึดมั่นในภารกิจขององค์กรเป็นเป้าหมายในการทำงาน
4. ความสามัคคี (Unity) หมายถึง ความร่วมมือ ร่วมใจ และปรองดองกัน

⁶⁸ สัมภาษณ์ หม่อมหลวงจิระนันท์ ดิศกุล, 17 กันยายน 2557.

5. การแสวงหาความรู้และความกระจ่าง (Enlightenment) หมายถึง การใฝ่รู้ การพัฒนาตนเอง

6. การยึดมั่นในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (Sufficiency)⁶⁹

คุณค่าหลักร่วมกันทั้ง 6 ประการขององค์กร คือ ปฏิญญาร่วมกันของบุคลากรทุกภาคส่วนในองค์กร อันเป็นแรงขับเคลื่อนที่จะมุ่งมั่นพัฒนาทั้งในระดับบุคลากรและระดับองค์กร ให้ประสบความสำเร็จ บนพื้นฐานของความดีงาม ตลอดจนส่งต่อคุณค่าหลักร่วมกันจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อสืบสานคุณค่าอันดีงามนี้ให้อยู่คู่กับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคมคุณภาพสืบไป

⁶⁹ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ [ออนไลน์], 25 ตุลาคม 2557. แหล่งที่มา www.crownproperty.or.th

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

เมื่อผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการพรรณนาวิเคราะห์ให้มีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการจะศึกษาจนเสร็จสิ้นลงแล้ว จึงได้นำข้อมูลทั้งหมดมาเรียบเรียง สรุปผล และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดทำงานวิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์แก่ผู้วิจัย และผู้ที่สนใจศึกษาต่อไปในอนาคตดังต่อไปนี้

5.1 บทสรุป

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการแสดง ตลอดจนความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง ว่างลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลต่อบริบททางสังคมในด้านต่างๆ ประกอบด้วย สังคมและวัฒนธรรม การศึกษา ศาสนาและความเชื่อ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมืองการปกครอง ประชากร คุณธรรมและจริยธรรม

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา งานวิจัย เอกสารทางวิชาการ สื่อสังคมออนไลน์ การสัมภาษณ์คณะผู้ดำเนินงาน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแสดง ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์ การสังเกตการณ์จากวิดีโอเทป บันทึกการแสดง จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการพรรณนาวิเคราะห์ให้มีความสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการจะศึกษา ดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์รูปแบบการแสดง ประกอบด้วย บทการแสดง ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหว นักแสดง เครื่องแต่งกาย เพลงที่ใช้ในการแสดง ฉาก สถานที่ในการแสดง อุปกรณ์ประกอบการแสดง แสงที่ใช้ในการแสดง เสียงที่ใช้ในการแสดง การแต่งหน้าและทำผม การคัดเลือกนักแสดง และการฝึกซ้อม ดังต่อไปนี้

บทการแสดงจัดทำโดยนายเข้มทัต วิศวะโยธิน และนายวรวิทย์ พันธุ์ธนพฤษ์ โดยมีแนวความคิดในการประพันธ์บทการแสดงจากประวัติศาสตร์ของว่างลดาวัลย์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 องก์ ได้แก่ ปฐมบท อดีตอันรุ่งเรือง และปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวประกอบไปด้วย การเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดง นาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) การแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) โนราห์ ซัดชาตรี และบัลเลต์โรแมนติก โดยใช้เทคนิค ลีลา และการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เหมาะสมกับนักแสดงสมัครเล่นที่ไม่มีทักษะด้านการแสดง

นักแสดงคือ บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เนื่องจากคณะผู้บริหารของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต้องการส่งเสริมให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมองค์กร โดยตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญขององค์กร และความสามัคคีของบุคลากรในองค์กร จึงมอบหมายให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ รับผิดชอบที่ เป็นผู้แสดง

การออกแบบเครื่องแต่งกาย เป็นแนวความคิดการออกแบบเครื่องแต่งกายตามสมัยนิยม และการแต่งกายตามบทบาทของนักแสดง ซึ่งมีความสอดคล้องกับยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ โดยการศึกษาเครื่องแต่งกายในยุครัตนโกสินทร์ รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รวมไปถึงประวัติศาสตร์และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคสมัยนั้น นอกจากนี้ยังมีการแต่งกายตามแบบแผนของการแสดงนาฏยศิลป์ ซึ่งประกอบด้วย การแสดงบัลเลต์โรแมนติก การแสดงนาฏยศิลป์พื้นเมืองภาคใต้ คือ โนราห์ และซัดชาตรี เป็นต้น

เพลงที่ใช้ในการแสดงมี 2 ประเภท คือ เพลงไทยและเพลงสากล ซึ่งอาศัยเทคโนโลยีด้านการตัดต่อเพลงไทยและเพลงสากลมาใช้ร่วมกันในการแสดง โดยมีแนวคิดในการคัดเลือกเพลงไทยและเพลงสากลที่มีความหมายสอดคล้องกับสถานการณ์และบรรยากาศตามท้องเรื่อง ตลอดจนการสื่ออารมณ์ในการแสดง

ฉากที่ใช้ในการแสดง คือ พระตำหนักวังลดาวัลย์ ซึ่งมีรูปแบบเป็นฉากภายนอก โดยเป็นฉากที่แสดงว่าเป็นสถานที่ภายนอกของอาคารที่อยู่อาศัย โดยสามารถแลเห็นท้องฟ้าปกคลุม และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติได้อย่างเด่นชัด

สถานที่ในการแสดงคือ บริเวณโดยรอบของพระตำหนักวังลดาวัลย์ ณ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จัดเป็นการแสดงนาฏยศิลป์เฉพาะที่ (Site – Specific Dance Performance) ซึ่งมีความต้องการหลีกเลี่ยงจากกรอบของโรงละคร

อุปกรณ์ที่นำมาใช้ประกอบการแสดงในฉากต่างๆ มีแนวคิดที่คำนึงถึงความสอดคล้องกับสถานการณ์และบรรยากาศตามท้องเรื่อง ตลอดจนการใช้ประโยชน์ในเชิงสัญลักษณ์

การออกแบบแสงในการแสดง มีการนำเทคโนโลยีด้านการให้แสงมาประยุกต์ใช้ โดยคำนึงถึงธรรมชาติของแสงในสถานที่แสดงซึ่งเป็นที่โล่งแจ้ง ทำให้การมองเห็นภาพของ

สถาปัตยกรรมปรากฏออกมาในลักษณะต่างๆ ได้อย่างหลากหลาย และสื่อสารความหมายที่มีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ตามท้องเรื่องได้อย่างเหมาะสมกลมกลืน

เสียงที่ใช้ในการแสดง คือ เสียงบรรยายบทการแสดง โดยบรรยายเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์

แนวความคิดแต่งหน้าและทำผมผู้แสดง มีความสอดคล้องกับแนวคิดของการออกแบบเครื่องแต่งกาย ที่เป็นแนวความคิดออกแบบตามสมัยนิยมและบทบาทของนักแสดง ซึ่งมีความสอดคล้องกับยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ คือ ยุครัตนโกสินทร์ รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นักแสดงทุกท่านมีลักษณะการแต่งหน้าและทำผมที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์ ตามแบบของการดำรงชีวิตประจำวันทั่วไป ยกเว้นกลุ่มนักแสดงลีลาที่มีลักษณะการแต่งหน้าและทำผม ตามแบบแผนของการแสดงนาฏยศิลป์ คือ การแสดงบัลเลต์โรแมนติก และการแสดงนาฏยศิลป์พื้นเมืองภาคใต้ ได้แก่ โนราห์ และซัดซาตรี

การคัดเลือกนักแสดงดำเนินการโดยคณะผู้บริหารจัดการแสดงของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยคัดเลือกนักแสดงที่เป็นบุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จำนวนทั้งสิ้น 200 คน ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือกนักแสดงที่คำนึงถึงความเหมาะสมระหว่างผู้แสดงกับบทบาทที่ได้รับ

การฝึกซ้อมตลอดระยะเวลา 1 เดือน (จำนวน 3 วันต่อสัปดาห์ / วันละ 3 ชั่วโมง หลังจากเวลาเลิกปฏิบัติงาน) สถานที่ในการฝึกซ้อม คือ ห้องเทเวศร์ และมีการซ้อมใหญ่ก่อนวันแสดงจริง สถานที่ในการซ้อมใหญ่ คือ บริเวณโดยรอบพระตำหนักวังลดาวัลย์ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสถานที่แสดงในวันจริง

การวิเคราะห์ความสำคัญของการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลกระทบต่อบริบททางสังคมในด้านต่างๆ ประกอบด้วย สังคมและวัฒนธรรม การศึกษา ศาสนาและความเชื่อ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมืองการปกครอง และประชากร ดังต่อไปนี้

บริบททางสังคมด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่

- การอภิเษกสมรสสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของสังคมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีในพิธีมงคลแบบราชสำนัก ดังเช่น การอภิเษกสมรสระหว่างสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตมงคล เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน ร.ศ. 126 ณ วังลดาวัลย์

- ดนตรีไทยและนาฏยศิลป์ไทยที่เฟื่องฟู ณ วังลดาวัลย์ เนื่องด้วยสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ และพระเจ้าวรวงศ์เธอ

พระองค์เจ้าเฉลิมเขตทรงมงคล ทรงชื่นชอบในการดนตรีและนาฏศิลป์ไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านดนตรีไทยนั้น สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ทรงโปรด และให้การสนับสนุนเป็นพิเศษ จนถึงกับตั้งวงปี่พาทย์ประจำวังเรียกว่าวงวังลดาวัลย์หรือวงปี่พาทย์วังแดงขึ้น

นอกจากนี้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ทรงสนพระทัยการเล่นและการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองของภาคใต้ เมื่อใดที่วังลดาวัลย์ มีการจัดงานครั้งสำคัญ จะทรงนำโนราห์และหนังตะลุงจากปักษ์ใต้มาแสดงให้เจ้านายและประชาชนที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงได้ชม ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างยิ่ง

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตทรงมงคล ก็ทรงตั้งวงมโหรีและคณะละครของพระองค์เอง บรรดาศิลปินชั้นครูของกรมศิลปากร อาทิ คุณครูลมูล ยมะคุปต์ หลวงประดิษฐไพเราะ ตลอดจนดนตรี กัญญาบาลย์ และสวง ทริพย์สำราญ หรือลือตอก ซึ่งศิลปินตกลงเล่นเก่า ล้วนเคยอยู่ในความดูแลของพระองค์มาแล้วทั้งสิ้น

- การสร้างพระราชวังและวังเป็นประเพณีที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา จุดประสงค์ในการสร้างวัง คือ เพื่อสร้างที่ประทับอันเป็นสมบัติส่วนกลางของแผ่นดิน สำหรับพระราชโอรส และพระบรมวงศานุวงศ์ที่สำคัญบางพระองค์ การสร้างพระราชวังและวังเป็นงานของชาติด้านหนึ่งที่จะต้องดำเนินไปตามประเพณี ในการที่เจ้านายต้องปฏิบัติราชการแผ่นดิน ซึ่งถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยกำเนิด ที่ประทับหลวงที่ได้สร้างขึ้นนั้นนอกจากเป็นที่อยู่อาศัยแล้ว ยังเป็นที่ทำงาน บางครั้งเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมในสมัยนั้นด้วย การสร้างวังด้วยจุดประสงค์และประโยชน์ใช้สอยดังที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ได้สิ้นสุดลงในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยนับตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ได้มีการสร้างวังใหม่ จนมาถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้พระราชธิดาในรัชกาลต่างๆ เสด็จออกมาอยู่วังส่วนพระองค์ได้

- งานสถาปัตยกรรมเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ งานสถาปัตยกรรมเพื่อสถาบันพระมหากษัตริย์ อันได้แก่ พระราชวังและวัง เป็นการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม และการตกแต่ง ที่มีความประณีต งดงาม และวิจิตรบรรจง สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอย แสดงถึงลักษณะความเป็นอยู่ทางสังคม ตลอดจนอิทธิพลของต่างประเทศที่เข้ามามีบทบาทต่อศิลปวัฒนธรรม และเศรษฐกิจของประเทศไทยตามยุคสมัยต่างๆ แม้ในบางครั้งงานสถาปัตยกรรมของไทยจะได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมของต่างประเทศ แต่มิได้สูญเสียศิลปวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรมดั้งเดิมของไทยไป ทั้งนี้เพราะภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ โดยการรับเอาศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของต่างประเทศ นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ และสอดคล้องกับศิลปวัฒนธรรมของไทย

- การสูญสิ้นของพระราชวังและวัง เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางศิลปวัฒนธรรมด้านงานสถาปัตยกรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อพระราชวังและวังอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ จากการศึกษาและสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับพระราชวังและวังในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งมีหลักฐานปรากฏว่า มีพระราชวังที่สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 9 จำนวนทั้งสิ้น 9 แห่ง ปัจจุบันคงเหลือดำรงความเป็นพระราชวังเพียง 2 แห่ง คือ พระบรมมหาราชวัง และพระราชวังดุสิต ส่วนวังมีทั้งสิ้น 134 แห่ง ปัจจุบันคงเหลือหลักฐานทางสถาปัตยกรรมไม่เกิน 20 แห่ง ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ในการใช้สอย และเปลี่ยนแปลงผู้ครอบครอง อาทิ เมื่อผู้ครอบครองที่ได้รับการสืบทอดมิได้ตระหนักถึงคุณค่าของพระราชวังและวัง บางแห่งจึงถูกทำลายและสร้างสถาปัตยกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นคุณค่าทางเศรษฐกิจขึ้นทดแทน บางแห่งขาดผู้ครอบครองสืบทอดและดูแล จึงมิได้รับการทำนุบำรุงรักษา บางแห่งมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และได้รับการทดแทนด้วยศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย ส่งผลให้เกิดการสูญเสียเอกลักษณ์ และหลักฐานสำคัญอันทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงวิวัฒนาการทางศิลปวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรมของชาติ เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์

- ความนิยมของการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เนื่องมาจากการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเป็นการแสดงที่มีเอกลักษณ์ในความยิ่งใหญ่ตระการตาของระบบแสงและเสียง ซึ่งมีความสอดคล้องกลมกลืนกับสถานที่สำคัญต่างๆ ในประเทศ โดยอาศัยบทบาทการแสดงและเสียงบรรยาย ทำให้ผู้ชมสามารถเข้าถึงความจริง ความฝัน และจินตนาการจากอดีตกาลได้อย่างมีอรรถรส โดยมุ่งเน้นการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ภาพลักษณ์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และประเพณีของชุมชนนั้นๆ เป็นหลัก เมื่อมีความนิยมในการจัดการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพที่ยิ่งใหญ่ตระการตาอย่างแพร่หลาย การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพจึงกลายเป็นวัฒนธรรมบันเทิงอย่างหนึ่งของสังคมไทยในที่สุด

บริบททางสังคมด้านการศึกษา ได้แก่

- การศึกษาด้านประวัติศาสตร์และความเป็นมาของวังลดาวัลย์ที่ปรากฏอยู่ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเรียนรู้และตระหนักถึงคุณค่าสำคัญทางประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ ในฐานะพระตำหนักที่ประทับของพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง ความเป็นมาตั้งแต่เมื่อครั้งสมัยแรกสร้าง ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จุดพลิกผันอันนำไปสู่บทบาทใหม่ของการรับใช้สถาบันพระมหากษัตริย์ ประเทศชาติ และประชาชน ในฐานะของสถานที่ทำการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในปัจจุบัน ตลอดจนประวัติศาสตร์ของสงครามมหาเอเซียบูรพาหรือสงครามแปซิฟิก ซึ่งเป็นเขตสงครามหนึ่งของสงครามโลกครั้งที่สอง

- วิสัยทัศน์ด้านการศึกษาของพระมหากษัตริย์ กล่าวคือ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ทรงเล็งเห็นว่าการศึกษาคือรากฐานของการพัฒนาประชาชนและประเทศชาติ พระองค์จึงทรงส่งพระราชโอรสไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ ด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ พระองค์ทรงมีพระราชหัตถเลขาสั่งสอนพระโอรสทุกพระองค์ไม่ให้ถือตัวว่าเป็นเจ้า ใช้จ่ายอย่างประหยัด ขยันหมั่นเพียรศึกษา หาความรู้ ไม่หลงตัวว่าเป็นนักเรียนนอก ไม่ลืมภาษาไทยและความเป็นไทย เพื่อจะได้นำความรู้กลับมาพัฒนาประเทศ และถ่ายทอดความรู้นั้นเป็นภาษาไทย ให้เกิดคุณประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติสืบต่อไป

บริบททางสังคมด้านศาสนาและความเชื่อ ได้แก่

- พิธีก่อรากพระตำหนักวังลดาวัลย์ โดยการหาฤกษ์ก่อรากพระตำหนักก่อนที่จะลงมือก่อสร้าง เพื่อความเป็นสิริมงคล แต่สำหรับวังลดาวัลย์การสร้างได้ดำเนินไปบ้างแล้ว จึงมีการหาฤกษ์ในภายหลัง ซึ่งมีกำหนดตรงกับวันศุกร์ที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2449 ทั้งนี้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงบรรจุศิลาฤกษ์ก่อรากพระตำหนักใหม่ด้วยพระองค์เอง

บริบททางสังคมด้านเศรษฐกิจ ได้แก่

- การบูรณะซ่อมแซมพระตำหนักวังลดาวัลย์แสดงให้เห็นถึงสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในสมัยนั้น กล่าวคือ เมื่อปี พ.ศ. 2530 ได้มีการริเริ่มแนวความคิดบูรณะวังลดาวัลย์ขึ้นเป็นครั้งแรก จึงได้มีการกำหนดแนวทาง วางแผนโครงการ และจัดตั้งคณะทำงานรับผิดชอบอย่างเป็นทางการ โดยได้เชิญผู้เชี่ยวชาญจากกรมศิลปากรมาเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการดำเนินงานทุกขั้นตอนอย่างใกล้ชิด จนสามารถจัดทำแบบและรายการบูรณะซ่อมแซมจนแล้วเสร็จเมื่อปลายปี พ.ศ. 2540 แต่มีเหตุให้ต้องชะลอโครงการบูรณะลงชั่วคราวเนื่องจากเป็นช่วงที่ประเทศไทยกำลังประสบสถานะเศรษฐกิจตกต่ำ เมื่อต้นปี พ.ศ. 2545 ได้มีการรื้อฟื้นโครงการบูรณะซ่อมแซมวังลดาวัลย์ขึ้นใหม่ภายใต้ชื่อว่า “โครงการบูรณะซ่อมแซมตึกอำนวยการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์” และดำเนินการบูรณะซ่อมแซมอย่างเต็มรูปแบบ จนแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2547

บริบททางสังคมด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

- บทการแสดงที่กล่าวถึงสภาพแวดล้อมก่อนการเริ่มสร้างวังลดาวัลย์ไว้ว่า ณ ริมคลองผดุงกรุงเกษม เมื่อเกือบ 100 ปีมาแล้ว นับเป็นที่ดินขานพระนคร ซึ่งเป็นทำเลที่อยู่อาศัย มีบรรยากาศร่มรื่นด้วยแมกไม้และเรือสวนอันงดงาม ตลอดจนมีผู้คนสัญจรไปมาค้าขายกันอยู่

เป็นประจำ เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จนิวัติพระนครจากการเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศในทวีปยุโรป เมื่อปีพุทธศักราช 2440 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สร้างพระที่นั่งและพระตำหนักน้อยใหญ่ ตั้งแต่แนวคลองผดุงกรุงเกษมจรดแนวคลองสามเสน เพื่อพระราชทานแก่พระมเหสีเทวี ตลอดจนพระราชโอรสและพระราชธิดาหลายพระองค์ และเมื่อ 96 ปีมาแล้ว สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงมหाराช ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานที่ดินราว 17 ไร่ เพื่อสร้างวังพระราชทานแก่ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหมื่นลพบุรีาติศร พระราชโอรส ซึ่งประสูติแต่พระอัครชายาเธอ พระองค์เจ้าสายสวลีภิรมย์ และเพื่อเป็นอนุสรณ์ค้ำนึ่งถึงพระองค์เจ้าลดาวัลย์ กรมหมื่นนภุมรินทร์ภักดี ผู้เป็นพระอัยกาของเจ้าฟ้าพระราชโอรส จึงได้โปรดให้ขนานนามวังแห่งนี้ว่า วังลดาวัลย์

ตลอดจนสภาพแวดล้อมของวังลดาวัลย์ในปัจจุบันก็มีการเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต เนื่องจากวังลดาวัลย์มีการเปลี่ยนแปลงผู้ครอบครอง ทั้งนี้เมื่อสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ย้ายสถานที่ทำการมา ณ วังลดาวัลย์ ในปี พ.ศ. 2489 นั้น มีเพียงพระตำหนักและอาคารหลังเล็กด้านท้ายวังที่ยังพอใช้ทำการได้ ส่วนอาคารบริวารและสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ล้วนชำรุดทรุดโทรมจนยากเกินกว่าจะบูรณะซ่อมแซม ในเวลาต่อมาจึงได้ทำการรื้อถอนออก แล้วสร้างอาคารใหม่ขึ้นทดแทนหลายอาคาร เพื่อรองรับการปฏิบัติงานในกิจการต่างๆ ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่ขยายตัวขึ้นตามลำดับ โดยใช้พระตำหนักวังลดาวัลย์เป็นอาคารอำนวยการ ซึ่งมีการนำพื้นที่เกือบทุกส่วนมาแบ่งเป็นห้องย่อยๆ สำหรับแต่ละหน่วยงาน ยกเว้นห้องพระในชั้นที่ 2 และหอคอยในชั้นที่ 4 เท่านั้น ส่วนอาคารหลังเล็กด้านท้ายวังใช้เป็นที่ทำการของกองโครงการอนุรักษ์

ครั้นเมื่อมีการก่อสร้างอาคารสองชั้นขึ้นขนานข้างวังลดาวัลย์ทั้งสองด้าน ได้มีการสร้างทางเชื่อมจากชั้น 2 ของตึกใหม่กับตัวอาคารวังลดาวัลย์ จึงมีการตัดแปลงบางส่วนของวังลดาวัลย์เพื่อรองรับการสร้างทางเชื่อมต่อนี้ แต่ในปัจจุบันได้รื้อถอนแล้ว

เมื่อการก่อสร้างและปรับปรุงอาคารต่างๆ เรียบร้อยแล้ว สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ขยายอาณาบริเวณของสถานที่ทำการออกไปอีก โดยติดต่อขอซื้อที่ดินของตลาดจันทรประวิตร ซึ่งแต่เดิมเป็นที่ตั้งวังกรมหลวงประจักษ์กิติบดี (ทิศตะวันตก) ผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของวังลดาวัลย์ และมีการสร้างกำแพงวังลักษณะเดิมครอบคลุมพื้นที่ใหม่ ทำให้เนื้อที่ของวังลดาวัลย์เพิ่มขึ้นจากเดิมอีก 9 ไร่ 54 ตารางวา รวมเป็นเนื้อที่ทั้งสิ้น 26 ไร่ 1 งาน 34 ตารางวา

บริบททางสังคมด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่

- ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครอง สังคมไทยได้รับผลกระทบจากเปลี่ยนแปลงพอสมควร คือ บรรดาเจ้านาย ขุนนาง ซึ่งมีอำนาจภายใต้ระบอบการปกครองดั้งเดิมได้สูญเสียอำนาจและสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่เคยมีมาก่อน โดยที่คณะราษฎรได้เข้าไปมีบทบาทแทนบรรดาเจ้านาย

และขุนนางในระบบเก่าเหล่านั้น นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงการปกครอง ได้ทำให้ชนชั้นเจ้านาย และขุนนางในระบบเก่าถูกอิตรอนผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และเจ้านายบางพระองค์ถูกเรียกทรัพย์สินสมบัติคืนเป็นของแผ่นดิน ดังเช่น ประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตมวงคล ซึ่งดำรงฐานันดรศักดิ์เป็นพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง ทรงได้รับผลกระทบ จากเหตุการณ์คณะราษฎรทำการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จึงได้ย้ายไปประทับยังจังหวัดสงขลา ถิ่นพำนักเดิมเมื่อครั้งพระสวามียังทรงดำรงตำแหน่งอุปราชมณฑลปักษ์ใต้ วังลดาวัลย์ได้ถูกทิ้งร้าง และความเฟื่องฟูของวังลดาวัลย์ก็มีอันร่วงโรยลงไป นับแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

- การเสด็จประพาสยุโรปของรัชกาลที่ 5 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จประพาสยุโรป 2 ครั้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อเจรจาทางการเมืองกับมหาอำนาจตะวันตก การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างกัน การศึกษาความเจริญก้าวหน้าด้านต่างๆ ของประเทศในแถบตะวันตก และการให้ชาวต่างประเทศได้รู้จักประเทศไทยมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการแสวงหามิตรประเทศ

บริบททางสังคมด้านประชากร ได้แก่

- ชนชั้นทางสังคมและฐานันดรศักดิ์ที่ปรากฏอยู่ในตัวละครต่างๆ ซึ่งมีชนชั้นทางสังคมและฐานันดรศักดิ์แตกต่างกัน ทั้งนี้ชนชั้นทางสังคมและฐานันดรศักดิ์ของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ เจ้านาย ขุนนางหรือข้าราชการ ไพร่หรือสามัญชน และทาส

- บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ คือ บริบททางสังคมด้านประชากรที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ในส่วนของนักแสดงนั้นจะไม่มีหรือนำนักแสดงอาชีพ มาร่วมแสดงด้วย แต่กลับนำบุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ทุกภาคส่วน มารับบทเป็นนักแสดง โดยคณะผู้บริหารจัดการแสดงของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้คัดเลือกนักแสดงจำนวนทั้งสิ้น 200 คน และมีเกณฑ์การคัดเลือกนักแสดงที่คำนึงถึงความเหมาะสมระหว่างผู้แสดงกับบทบาทที่ได้รับ ตลอดจนในส่วนของฝ่ายดำเนินการจัดการแสดงด้านต่างๆ ก็ไม่มีการจัดจ้างมาดำเนินการจัดการแสดง แต่กลับนำบุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ทุกภาคส่วนมารับผิดชอบในฝ่ายต่างๆ ทั้งนี้นักแสดงและฝ่ายดำเนินการจัดการแสดง จึงต้องผ่านกระบวนการฝึกฝนและเรียนรู้ พร้อมทั้งการอุทิศตนมานะอุตสาหะ ในการพัฒนาทักษะด้านการแสดง และทักษะในการดำเนินการจัดการแสดงให้ดียิ่งขึ้น จนในที่สุดการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ก็สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ทั้งนี้เนื่องจากคณะผู้บริหารของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต้องการส่งเสริมให้บุคลากรได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมองค์กร โดยตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญขององค์กรและความสามัคคีของบุคลากรในองค์กร

- ผู้ชม คือ บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ นับเป็นวิสัยทัศน์อันกว้างไกลของคณะผู้บริหารสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ที่มีแนวความคิดในการจัดการแสดงครั้งนี้ขึ้น เพื่อให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่รับชมการแสดง ได้เรียนรู้และตระหนักถึงคุณค่าสำคัญทางประวัติศาสตร์ของวังหลวง ในฐานะพระตำหนักที่ประทับของพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง ความเป็นมาตั้งแต่เมื่อครั้งสมัยแรกสร้าง ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จุดพลิกผันอันนำไปสู่บทบาทใหม่ของการรับใช้สถาบันพระมหากษัตริย์ ประเทศชาติ และประชาชน ในฐานะของสถานที่ทำการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในปัจจุบัน เพื่อให้ผู้ชมซึ่งเป็นอนุชนรุ่นหลังได้ร่วมกันธำรงรักษามรดกของชาติให้คงอยู่คู่ชาติไทยสืบไป

บริบททางด้านคุณธรรมและจริยธรรม

- เนื่องจากจากคณะผู้บริหารของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต้องการส่งเสริมให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมองค์กร โดยตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญขององค์กร และความสามัคคีของบุคลากรในองค์กร จึงมอบหมายให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์รับหน้าที่เป็นผู้แสดง และฝ่ายดำเนินการจัดการแสดงด้านต่างๆ ทั้งนี้วัฒนธรรมองค์กรประกอบไปด้วยคุณค่าหลักทั้ง 6 ประการ (Values) ได้แก่

1. ความดีงามทั้งปวง (Virtues) หมายถึง ความซื่อสัตย์ ความมีคุณธรรมและจริยธรรม
2. ความรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง ความรับผิดชอบต่องาน ครอบคลุมวังองค์กร และสังคม ทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดีที่ตนได้กระทำลงไป
3. ความจงรักภักดี (Loyalty) หมายถึง ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และการยึดมั่นในภารกิจขององค์กรเป็นเป้าหมายในการทำงาน
4. ความสามัคคี (Unity) หมายถึง ความร่วมมือ ร่วมใจ และปรองดองกัน
5. การแสวงหาความรู้และความกระจ่าง (Enlightenment) หมายถึง การใฝ่รู้ การพัฒนาตนเอง
6. การยึดมั่นในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (Sufficiency)

คุณค่าหลักร่วมกันทั้ง 6 ประการขององค์กร คือ ปณิธานร่วมกันของบุคลากรทุกภาคส่วนในองค์กร อันเป็นแรงขับเคลื่อนที่จะมุ่งมั่นพัฒนาทั้งในระดับบุคลากรและระดับองค์กร ให้ประสบความสำเร็จ บนพื้นฐานของความดีงาม ตลอดจนส่งเสริมต่อคุณค่าหลักร่วมกัน

จากรุ่นสู่รุ่น เพื่อสืบสานคุณค่าอันดีงามนี้ให้อยู่คู่กับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคมคุณภาพสืบไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินงานวิจัยฉบับนี้มาตลอดระยะเวลาทั้งสิ้น 8 เดือน คือ ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2557 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2558 ทำให้ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้และประสบการณ์ต่างๆ จากการดำเนินงานวิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงใคร่เสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานวิจัยเกี่ยวกับการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เพื่อก่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่องานวิจัยในอนาคต ดังต่อไปนี้

5.2.1 งานวิจัยฉบับนี้มีความน่าสนใจ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์ในอนาคตได้เป็นอย่างดี

5.2.2 ควรส่งเสริมให้มีการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพในแหล่งโบราณสถานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญอื่นๆ ในประเทศไทยเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้อนุชนรุ่นหลังได้ตระหนักถึงคุณค่าของโบราณสถานอันเป็นมรดกประจำชาติ และร่วมกันดำรงรักษาไว้ให้คงอยู่คู่ชาติไทยไปชั่วกาลนาน

5.2.3 ควรส่งเสริม ผลักดัน และดำเนินการเรื่องการจัดทะเบียนลิขสิทธิ์ผลงานสร้างสรรค์ที่เกิดจากภูมิปัญญาของผู้ออกแบบนาฏยประดิษฐ์ เพื่อเป็นการพิทักษ์ผลงานการแสดงต่อไป

รายการอ้างอิง

กระทรวงวัฒนธรรม. การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

www.m-culture.go.th/ilovethaiculture/index.php [5 พฤษภาคม 2558]

จิระนันท์ ดิศกุล, หม่อมหลวง. สัมภาษณ์, 17 กันยายน 2557.

จिरายุทธ พนมรักษ์. อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. สัมภาษณ์, 17 กันยายน 2557.

จตุติกา โกศลเหมมณี, รูปแบบและแนวความคิดในการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยของ
นราพงษ์ จรัสศรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต,
สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.

นพวรรณ นาคอุไร, นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในรูปแบบวิถีทัศน์เรื่อง เงาะป่า. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

นราพงษ์ จรัสศรี. ประวัตินาฏศิลป์ตะวันตก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2548.

นราพงษ์ จรัสศรี. อาจารย์ประจำภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2557.

นราพงษ์ จรัสศรี. อาจารย์ประจำภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 21 ตุลาคม 2557.

นราพงษ์ จรัสศรี. อาจารย์ประจำภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 30 ตุลาคม 2557.

นราพงษ์ จรัสศรี. อาจารย์ประจำภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 1 ธันวาคม 2557.

แน่นน้อย ศักดิ์ศรี,ม.ร.ว., ฌพิศร กฤตติกากุล และตรุณี แก้วม่วง. พระราชวังและวังในกรุงเทพฯ
(พ.ศ. 2325 – พ.ศ. 2525). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

ภัทรวงศ์ หอมเนียม. สัมภาษณ์, 17 กันยายน 2557.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: www.royin.go.th [25 ตุลาคม 2557]

โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ. ลักษณะสังคมของไทย [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: www.sainampeung.ac.th [12 ธันวาคม 2557]

วรวิทย์ พันธธณพฤกษ์. สัมภาษณ์, 17 กันยายน 2557.

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. พระประวัติสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.wikipedia.org [25 ตุลาคม 2557]

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. การเสด็จประพาสยุโรปของรัชกาลที่ 5 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.wikipedia.org [16 พฤษภาคม 2558]

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. ศิลปะเฉพาะที่ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.wikipedia.org [16 พฤษภาคม 2558]

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. สงครามมหาเอเชียบูรพา [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.wikipedia.org [13 พฤศจิกายน 2557]

วิชชุดา วุชาทิพย์. หัวหน้าภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557.

วีรชาติ เปรมานนท์. อาจารย์ประจำภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 9 เมษายน 2558.

วิรัช สงวนวงศ์วาน. การจัดการและพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: เอช. เอ็น. กรุ๊ป จำกัด, 2547.

ศิริมงคล นาฎยกุล. การจัดแสงสีในงานศิลปะการแสดง. ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2549.

สถาบันนโยบายศึกษา. พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.fpps.or.th [12 ธันวาคม 2557]

สถาพร สนทอง. ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทยระดับ 8 และข้าราชการบำนาญ กรมศิลปากร. สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557.

สมคิด บางโม. องค์กรและการจัดการ. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์, 2551.

สมาน น้อยนิตย์. ผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม และที่ปรึกษา บริษัท โอเชียน มีเดีย จำกัด (Ocean Media Co.,Ltd.). สัมภาษณ์, 1 ธันวาคม 2557.

สุรศักดิ์ อัครอารีสุข. การรับรู้ค่านิยมร่วมขององค์กร: ศึกษากรณีสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.

สุเมธ เทศขำ. นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยสื่อสารประวัติศาสตร์ไทย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเรื่อง แผ่นดินนี้มีความหลัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา นาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. วังดาววัลย์ เปิดประตูสู่การพัฒนาอันยั่งยืนบนพื้นฐานแห่ง
ความเป็นธรรม. กรุงเทพฯ: บริษัทดาวฤกษ์ คอมมูนิเคชั่นส์ จำกัด, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์.
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ [ออนไลน์].
แหล่งที่มา: www.crownproperty.or.th [25 ตุลาคม 2557]

ภาคผนวก

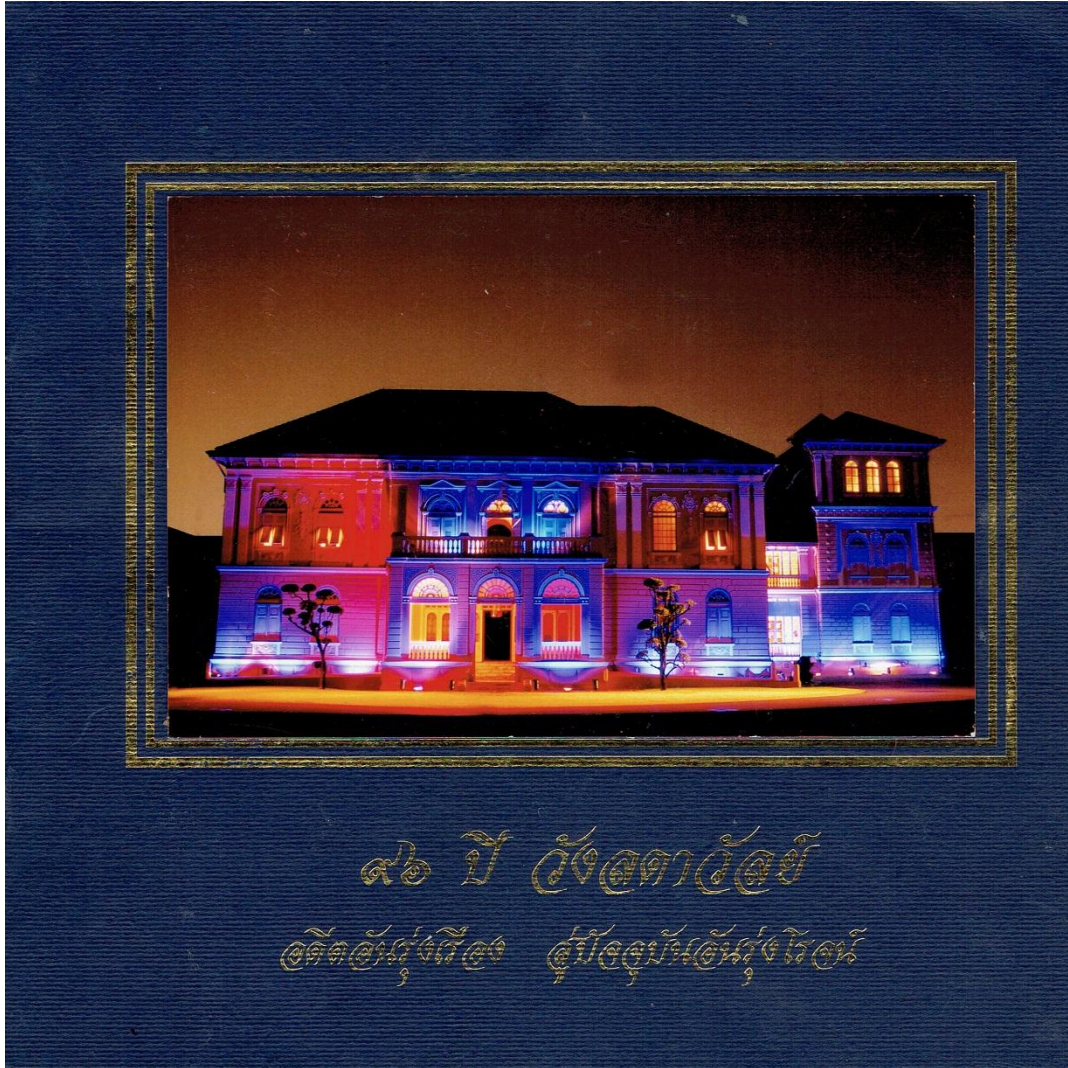
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

สูจิบัตรการแสดงแสงเสียงประกอบจินภาพ

เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

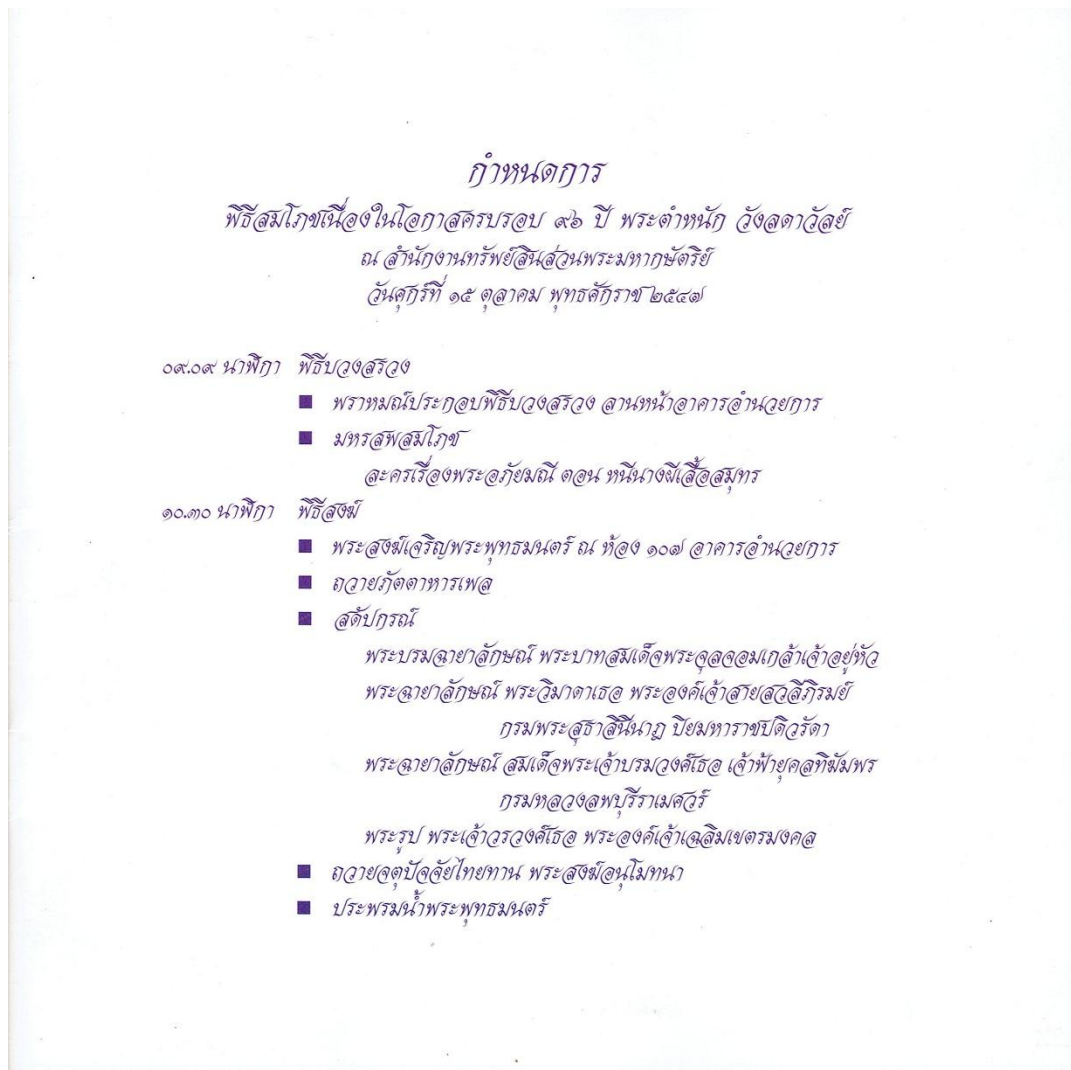

ภาพที่ 49: สตรีบุตร 96 ปี วัลลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

๙๖ ปี ว่างดาลัย
อดีตอันรุ่งเรืองสู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

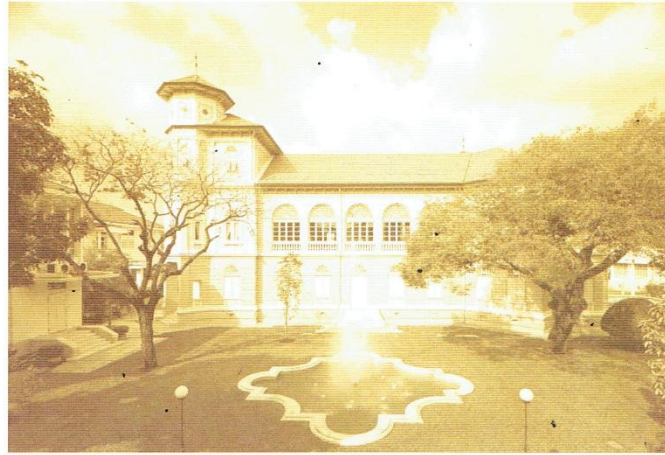
ภาพที่ 50: สตรีบัตร 96 ปี ว่างดาลัย อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 51: สตรีบัตร 96 ปี วังลดาววัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

- ๑๑.๑๐ นาฬิกา รับรองสื่อมวลชน ณ อาคารอำนวยการ (ชั้นล่าง)
- ๑๘.๐๐ นาฬิกา แถลงนโยบายทางด้านกิจการอนุรักษ์ ณ ที่ ๑๑ อาคารอำนวยการ
- นายสิริราช ติตรางกูร ณ อยุธยา ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ แถลงนโยบายทางด้านกิจการอนุรักษ์
 - นำชมห้องสมุด "มณฑลพินนา" (ห้องสมุดเกี่ยวกับแนวพระราชดำริด้านการพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในรูปแบบดิจิทัล)
- ๑๘.๓๐ น. งานเลี้ยงอาหารค่ำ
- การแสดงแสงสีเสียงและสื่อผสม "วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์"
 - อาหารค่ำ (๑๑๑ร้าน)
 - การบรรเลงดนตรีโดย วงเฉลิมราชย์
- ๒๒.๐๐ น. สิ้นสุดพิธีการ

ภาพที่ 52: สตรีบัตร 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

การแสดงแสงสีเสียง

ชุด

วังลดาวัลย์

อดีตอันรุ่งเรืองสู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพที่ 53 : สุนิบัตร 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพที่ 54: สุนัขบัตร 96 ปี วัลลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ปฐมบท

ณ ที่ริมคลองผดุงกรุงเกษมเมื่อเกือบ ๑๐๐ ปีมาแล้ว นับเป็นหัตถ์นิพนธ์พระนคร ซึ่งเป็นทำเนียบที่อาศัย มีบรรยากาศร่มรื่นด้วยแมกไม้ และเรือกลอนอันงดงาม ตลอดจนมีสิ่งคนสืบทอดไปมาค้าขายกันอยู่เป็นประจำ

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จนิวัติพระนครจากการเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศในทวีปยุโรป เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๔๐ แล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สร้างพระที่นั่ง และพระตำหนักน้อยใหญ่ ตั้งแต่แนวคลองผดุงกรุงเกษมจรดแนวคลองสามเสน เพื่อพระราชทานแก่พระมหากษัตริย์องค์ต่อจากราชโอรส และพระราชธิดาหลายพระองค์

ภาพที่ 55 : สุนัขบัตร 96 ปี วังลดาวาลัย อติตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

และเมื่อ ๑๖ ปีมาแล้ว สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงมหาราช ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานที่ดินราว ๑๗ ไร่ เพื่อสร้างวัดพระราชทานแก่ สมเด็จพระเจ้าอุภัยระ๑ เจ้าฟ้า ยุคอุทิมพร กรมหมื่นเทพปรีดาตรี พระราชโอรสซึ่งประสูติแต่พระอัครชายาเธอ พระองค์เจ้าวิมลวชิรมย์ และเพื่อเป็นอนุสรณ์ค้ำบังถึง พระองค์เจ้าดาวัลย์ กรมหมื่นภูมินทรภักดี ผู้เป็นแฉด็จตาของเจ้าฟ้าพระราชโอรส จึงได้โปรดให้ขนานนามวัดแห่งนี้ว่า วัดดาวัลย์

พระตำหนัก เป็นตึกขนาดใหญ่ ๒ ชั้น ซึ่งสมเด็จพระนางเจ้ารำจวมงคลเสด็จประทับตามแบบยุโรป และวัดดาวัลย์โดยทรงมอบหมายให้พระสหายนิมนการ สถาปนิก ชาวไทยเป็นผู้ควบคุมการก่อสร้าง และนาย ซี. บรูโน นายช่างชาวอิตาลีเป็นผู้ออกแบบ

กำหนดพระฤกษ์ก่อร่างตำหนัก ในวันที่ 8 มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๕๐ และใช้เวลาก่อสร้างกว่า ๑๘ เดือน จึงแล้วเสร็จในปลายปีพุทธศักราช ๒๔๕๑ ปรากฏเป็นพระตำหนักที่งดงามสมพระเกียรติยศพระราชปิโยรส แห่งพระมหากษัตริย์สยามแล้ว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐทุกประการ

ภาพที่ 56: สตรีบัตร 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง ผู้ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

อดีตอันรุ่งเรือง

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหมื่นอนุราดิศรี
เจ้าหญิงประตำหนักแห่งนี้ ทรงได้ชื่อว่าเป็น “เจ้านายที่ทรงพระเกียรติคุณยิ่ง”
หลังจากทรงสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ในประเทศอังกฤษ
เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๕๐ และหนีวัดพระนครแล้ว ทรงได้รับการสถาปนาเป็นสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวฯ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหมื่นอนุราดิศรี

สมเด็จพระชาย ได้อภิเษกสมรสกับพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า
เฉลิมเขตรังคกุล พระราชธิดา ในสมเด็จพระราชปิตุลาบรมพงศาภิมุข เจ้าฟ้าภาณุ
รังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช ราชสกุลยุคล ซึ่งได้บังเกิดขึ้น
นับแต่บัดนั้น

ภาพที่ 57: สตรีบัตร 96 ปี วังลดาวลัย อดีตอันรุ่งเรือง ผู้ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

วังลดาวัลย์ หรือที่เรียกกันว่า อังแดง ในยุคนั้นแล้มนำไปตั้ง
เสียดังที่พยุคนตรี และนาฏศิลป์ ตั้งโดยเจ้าของตำหนักทรงโปรดการดนตรี องมโหรี
ปี่พาทย์ได้รับการจัดชุดอุปกรณ์เครื่องดนตรีด้วย

เมื่อได้รับพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณ แต่งตั้งให้เป็น
อุ้มเหตภิบาลสมเด็จพระบรมราชินีนาถและพระบรมราชเทวีได้ จึงทรงย้าย
ไปประทับยังท้องที่ตั้งเกล้าฯ พร้อมกันนั้น ได้ทรงตั้งวงปี่พาทย์เมื่อครั้งนั้นโดยมี
ครุฑวงอุ้มเหตภิบาล ซึ่งนับว่าเป็นเอกลักษณ์ทางดนตรีไทยไปช้โดยวงเสด็จ โดยเป็น
วงเด็กผู้ชายล้วน ส่วนพระบรมราชเทวีโดยเสด็จตั้งวงมโหรีเด็กหญิงล้วน
ขึ้นอีกวงหนึ่ง

เมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กลับมารับตำแหน่งเสนาบดี
กระทรวงมหาดไทย ในปีพุทธศักราช ๒๔๖๙ ทั้งสองพระองค์จึงทรงย้ายกลับ
มาประทับที่วังลดาวัลย์อีกครั้งหนึ่ง

ในครั้งนั้น วงปี่พาทย์และวงมโหรีจากเมืองนครศรีธรรมราช ได้โดยเสด็จ
กลับมามีวงว่ากันว่า "เสียงเสด็จอันเสียงขุ่น" ไม่เคยค้างหายไปจากวังลดาวัลย์แห่ง
การดนตรีที่เยี่ยมยอดแห่งยุคสมัย เพื่อองพู่อยู่ในวังลดาวัลย์จนเป็นที่เลื่องลือ
กันทั่วไป

ภาพที่ 58: สตรีบัตร 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

เป็นธรรมชาติของทุกสรรพสิ่งในโลก เมื่อมีความเจริญรุ่งเรือง
ถึงที่สุดแล้วก็ย่อมมีความเสื่อมสลาย วัฏฏดาวัตรี้ ก็มีได้ดังไปจากโลกธรรม

ข้าวมเด็จพระเจ้าชาย ทรงประสูติในปีพุทธศักราช ๒๔๑๕ ละพัดไป
ที่วัดพระนคร และในที่สุดเสวยราชย์แห่งวัฏฏดาวัตรี้ที่ทักโค่นลง สมเด็จพระเจ้า
บรมวงศ์เธอ กรมหลวงอภัยนุราชเมศวร์ สิ้นพระชนม์ในวโรวสาน

ในปีได้ยวกันนั้นเกิดเหตุการณขณระราชวรทำการเบียดเบียนแปลง
การปกครอง เป็นเหตุให้พระราชาวงศ์ใหญ่ฝ่าย พากันแปรพระราชฐานออกจาก
พระนคร และบ้างก็เสด็จไปประทับยังต่างประเทศ

เมื่อวัฏฏแดงสิ้นแล้วสัก พระองค์ทรงตั้งเป็นพระอรรชชา สืบได้ย้าย
ไปประทับยังจังหวัดสงขลา ถิ่นพำนักเดิมเมื่อครั้งพระอวามี ยังทรงดำรงตำแหน่ง
อุปราชมณฑลทักษิไน ได้ วัฏฏได้ถูกทิ้งร้างและความเฟื่องฟูของวัฏฏดาวัตรี้ก็มีอัน
ร่วงโรยลงนับแต่บัดนั้นนับตั้งมา

ภาพที่ 59: สุนัขบัตร 96 ปี วัลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

เมื่อเกิดสงครามมหาเอเชียบูรพา ญี่ปุ่นรุกเข้ามาในประเทศไทย
เพื่อใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านไปยังประเทศพม่า รัฐบาลในสมัยนั้นต้องยอม
เข้ากับญี่ปุ่น กระทั่งในปีพหุศักราช ๒๔๘๘ ระยะเวลาของสงคราม รัฐบาลญี่ปุ่น
ประสงค์จะได้ที่ดินและโรงเรียนสำหรับจัดทำเป็นหอวัฒนธรรมญี่ปุ่น แต่รัฐบาล
ไม่เห็นด้วยกับการที่ชาวต่างชาติ จะมาเป็นเจ้าของบ้านหรือที่ดินในราชอาณาจักร
จึงได้มอบหมายให้กระทรวงการคลังติดต่อขอซื้อวังจันทน์จากพระทายาท
ผู้รับพระราชสมภพ วังจึงถูกขายให้แก่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

แต่ก่อนที่การตกลงการซื้อขายจะแล้วเสร็จ สถานการณ์โลก
ก็ได้พลิกผัน เมื่อญี่ปุ่นเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ วังจันทน์ จึงถูกจัดเป็นที่พำนักและ
ที่ทำการของทหารอเมริกันประจำชาติเป็นการชั่วคราว อย่างไรก็ตามเหตุการณ์นี้ถือเป็น
การสิ้นสุดของวังจันทน์ เหลือแต่ความหลังและภาพอดีตแห่งความรุ่งเรือง

ภาพที่ 60: สุนัขบัตร 96 ปี วังจันทน์ อดีตรั้วรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ปลุกปั้นอันรุ่งโรจน์

กว่า ๕ ทศวรรษ ที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้ใช้
วังลดาวัลย์เป็นที่ทำการมาอย่างต่อเนื่อง เมื่อวันและเวลาผ่านไปความทรุดโทรม
ของพระตำหนักก็ปรากฏให้เห็นชัดเจนนามากยิ่งขึ้น สิ่งอันเป็นกำหนดเวลาที่ควรจะได้
ได้บูรณะซ่อมแซมอย่างใหญ่ เพื่อให้วังลดาวัลย์กลับสวยสดงดงามขึ้นอีกครั้งหนึ่ง

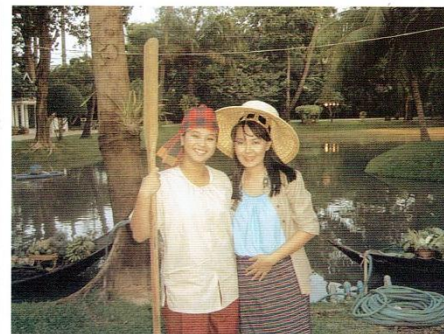
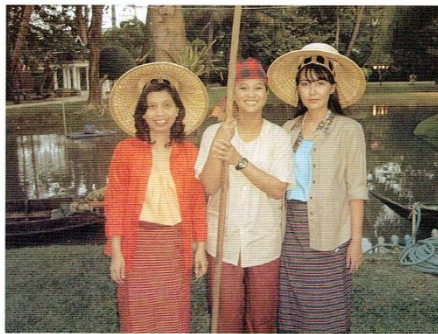
วังลดาวัลย์ จะเป็นสถานที่ซึ่งอนุชนรุ่นหลังจะได้รำลึกถึง
ความเจริญรุ่งเรืองในอดีต ปรากฏเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมอันทรงคุณค่า
ของชาติไทยสืบไป

ภาพที่ 61 : สุนัขบัตร 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

นักแสดง

นักแสดงที่มาร่วมแสดง 7 คน ถ่ายภาพประชาสัมพันธ์และติดตามผล
และหน้า ๑ ๑ ถ่ายภาพประชาสัมพันธ์และติดตามผล

ภาพที่ 62: สุจิตต์ 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู้ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 63: สตรีบัตร 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
 ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

กลุ่มเจ้าชาย ข้าราชการ และชาวต่างประเทศ

เจ้าชาย	หม่อมหลวง ประภากร เทวกุล	ชาวต่างประเทศ	นายพิทยา เทืองธนากุล
เจ้าชาย	นางสิริยา ทนตรีไฉ	ชาวต่างประเทศ	นายชนะรัตน์ เก่งสกุล
เจ้าชาย	นายกำพล เอกพันธ์	ชาวต่างประเทศ	นายอภิชาติ สุทธิเกียรติ
เจ้าชาย	นางสาวอุทัย ทัดถงงามเลิศ	ชาวต่างประเทศ	นายประคัลภ์ สันเทริโอซา
เจ้าชาย	หม่อมหลวง ชีระนันท์ ดอนพหล	ชาวต่างประเทศ	นายภฤตยา สุวรรณราช
เจ้าชาย	นางสาวศรีอรุณา อิ่มเต็มพุด	ชาวต่างประเทศ	นางสาวเพ็ญนิภา แสงจันทร์
เจ้าชาย	นางสาวประอร ท่องนิตย์	ชาวต่างประเทศ	นายภัทรพงศ์ ทอมเนียม
เจ้าชาย	นางสาวตรีมา ใจปรารถนา	ชาวต่างประเทศ	นางแพง รัดนอราทะ
เจ้าชาย	นางสาวนิภาพร อมรกิจติเมธิ	ชาวต่างประเทศ	นางศุจดาว เต็มสุข
เจ้าชาย	นางสาวอินทิรา เพ็ชรเพ็ง	ข้าราชการไทย	นายสุริยภัทร อารีกระฉิม
เจ้าชาย	นายกันตอรุรงค์ มีงเมื่อง	ข้าราชการไทย	นายพนันท์ สลาตันนาร์
ข้าราชการไทย	นายจรัสวิทย์ พันธุ์ชนพฤษ์	สตรีไทย	นางถนอมศรี นัยมสุวรรณ์

ภาพที่ 64: สตรีบัตร 96 ปี วังลดาวลัย อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 65: สตรีบัตร 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

กลุ่มกระบวนแสดง

นางสาวภัทราทิรา พฤษธุตม นางสาวพัฒนีย์ บุญเที่ยง นางสาวณิดา นาสงขันธ์
 นางสาวอุษิณดา ตีระภมรพรมคุณ นางสาวอริการัตน์ ปิ่นเสกขิมมงคล นางสาวอริษา พูลอ้อม
 นางสาวอติฉิน สุพรรณรัตน์ นางสาวอรรณพ ทับน้อย นางสาวสุภาวดี สุระณี
 นางสาวนิตยา วรรณรายณ์ นางสาวสุรัตน์ สันทรใจงาม นางสาวสุปราณี สุวานิช
 นางสาวเสาวลักษณ์ นามวงษา นางสาวนงนันทิ มະลິขันธ์ นางสาวอัฉรา สมสวย
 นางสาวอมรินทร์ พันธชนพฤษ นางสาวชลธิชก งามลิขิตไพศาล นางสาวเอมอร อึ้งภูโก
 นางสาวนันทิยา ทอประสิทธิ์ นางสาวสุชาดา เยี่ยมสะอาด นางสาวธิดา เยี่ยมอุ่น
 นายอลงกรณ์ เยี่ยมสุวัฒน์ นางสาวชอุพร เยี่ยมเนา นางสาวช่อเพชร บุคตาอานัน
 นางสาวอรรณพ งามพร้อมพันธ์ นางสาวรุ่งฤทัย ไฉฟารวิวัฒน์ นางตลฤดี ชูใจ
 นางสาวเอกฉัตร นรธา สุขสงวน นางสาวนภาพร ศรีพัฒนอินทร์ นางสาวกมลพร ภูมิ
 นายประการ ทอจดอนน้อย นายสันติ บัวดิษฐ์ นายเอกวัฒน์ เดชสุกฤ
 นางสาวเพ็ญพัทธ์ ชัยไธรินทร์เดช นางสาวอริราพร ไพโรจน์
 นางสาวละม้ายมาศ บรรยงกะเสนา ณ อยุธยา นายเฉลิมพันธ์ ยืนยง

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพที่ 66: สุนัขบัตร 96 ปี วังลดาวัลย์ อดิตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
 ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพที่ 67: สตรี 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

กลุ่มนางใน

นางสาวอชญา ท่องพล	นางสาวภาณุชญา เทียมพิทักษ์	นางสาวอุริมากร งามศรี
นางสาวนิยะกุล เฉลิมสุวรรณ	นางสาวปวีณา อำนวยไชย	นางสาวอรุณี อุตริยะ
นางสาวจารุวรรณ สุขกร	นางรุ่งนภา รัตนคำ	นางสาวนลินี บุญเลิศ
นางสาวฉัฐทิพย์ สุขดำรงปรีชา	นางสาวไฉริยะยา รุ่งเรืองทอง	นางสาวพรรณนิภา บัณฑิต
นางสาวอติฉัตรมา อุดการานต์	นางสาวอารุณี ณะรมย์	นางฉวีภาณุรัตน์ ประสงค์
นางสาวอติฉัยรุ่ง กสิ์นอบ	นางสาววงภาวลัย ขยา	นางสาวกมลนพร อังพานนท์
นางสาวฉันทิมา ศรีทองเข้ม	นางสาวอติฉัยกษณิ แก้วสุวรรณ	

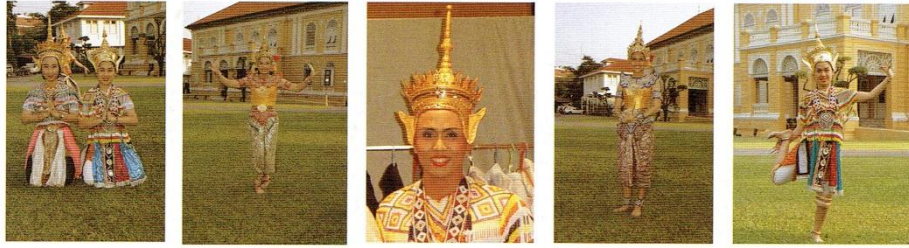
กลุ่มมหาดเล็ก

นายฉัฐฉณิ มีนันทมา	นายฉัฐฉณิ กษณิ มีรสลา	นายบุรพา อม(อ)น
นายพิษณู แดกพาน	นายบุญญา มิประภา	นายฉกรพงษ์ มีททอง
นายฉัฐวิทย์ สุรณัฐาภาน	นายเกรียงไกร บริสุทธิ	นายทนต์กิตติ พิลา
นายฉัฐริยา ไฉนเดช	นายฉรรงค์ แสนเพียง	นายฉศรา อารุณชกุฎ
นายฉัฐฉณิ ตริณิต	นายฉศนาท เทนอเมทิน	นายฉฉิต ปรามสง
นายฉัฐเมศร์ ภาคอุทัย	นายฉพนดล กสิ์นเกษร	นายพทุทธิพิศ ทับแก้ว
นายฉฉิตกิต กสิ์นคำทอม	นายฉรรตติตติ พรหมฉณิ	นายฉฉฉัฐ ฉศราชัย(อ)กุ

ภาพที่ 68: สตรีบัตร 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 69 : สุนจิบัตร 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

กลุ่มมโหรี

นางสาวเสาวดีเกษม ธีระสุภา
 นางสาวสุพิศรา แก้วพินอ
 นางสาวมิ่งมณฑา ทนุอร่าม
 นางสาวศรีสุภา ตันบุญเลิศ
 นางสาวยติธรรม แหวงวาริ
 นางสาวภัทรพรรณ สุขโภชน์
 นางสาวธรมภา ศาตะมาน
 นางรัตมา ศรีจันทร์

นางสาวสุชาดา กอับช้อย
 นางชุติพร เบ้าศรีรักษ์
 นางสาวเยาวเรศ สัตรงค์พัฒนา
 นางสาวชญาภิญญา พรหมเลิศ
 นางสาวอัญชลี ศรีบุญธรรม
 นางสาวอติพร ภูสุต
 นางสาวนัยนา ริมชัยสิทธิ์
 นางสาวตติยา ศรีสุริยจันทร์

นางสาวธรรมดี ภูพันธ์ตระกูล
 นางศรีพิมาย ศรีเจริญ
 นางสาวอัญญา ชุมเอียด
 นางสาวสุทมาศ แซ่สี
 นางสาวชญา คุ้มมิ่ง
 นางสาวณวรรณ อภัยเลิศ

ภาพที่ 70: สุจิตร์ 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู้ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
 ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 71: สตรีบัตร 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

กลุ่มโขน

นางสาวศิริลักษณ์ อ่างรักษ์กุล
 นางสาวโรสลีน ประสิทธิ์
 นางสาวเสาวฤทธิ์ อันทรรทา
 นางสาวยุพเรศ รัตนเมธิตถ
 นางสาวปวีติ มหาลุข
 นางสาวพรเพชรี ทรวงธรรมวัฒน์
 นางสาวสุจิตร์รัตน์ บุญภาค
 นางสาวอรวิมา ไควเจริญพร
 นางสาวกมลธร ไก่แก้ว
 นางสาวอุษณีย์ อันพิณ
 นางสาวภัทรา อินทพยอม
 นางสาวศันสิรา อามิตไธตย์

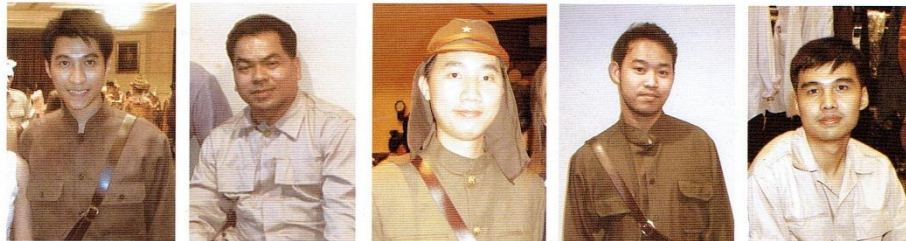
นางสาวศิริลักษณ์ ประดิตรองดี
 นางสาวจิตติมา มหาอินทร์ชัยมนตรี
 นางสาวนิรมล อ่างศรี
 นางสาวอนันทิศา คำมะโนชาติ
 นางสาวสิรินทร์ ภูมิประสิทธิ์
 นางสาวศิริวรรณ มะณีวรรณ
 นางสาวสุพัชรา รักษาสุวรรณ
 นางสาวเบญจมาศ นงนุช
 นางสาวอุลลิตรา ชนะพา
 นางสาวสิริพร บุญฤทธิ์
 นางสาวประพิศศิริ ภูมิพงษ์
 นางสาวนิตกร ไสวเจริญ

ภาพที่ 72 : สุนัขบัตร 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
 ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 73: สุนัขบัตร 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

กลุ่มทหารอาสาชาชาติ และทหารญี่ปุ่น

นายอัครเดช เนตรอ่อน
 นายภัทรพันธ์ มาศภูมิ
 นายสุริสิทธิ์ จันทร์งษ์
 นายสมชาย สัมฤทธิ์เรืองศรี
 นายสุระศักดิ์ อธิจิตไชยคุณ
 นายธนวัฒน์ คล้ายโอเชียร
 นายวีระยุทธ แยมสุวรรณ
 นายสมบัติ อัครงษ์
 นายปรีดา ชาติมานนท์
 นายพัฒนา ทาญชัยยุทธกร
 นายชิตติวัฒน์ อภิบาลเลิศรัตน์
 นายณรงต์ ขาวบ้านสิน

นายไชยเดช บุญมา
 นายเทพพิชัย ราชแบน
 นายพุทธพร สัมภรณ์
 นายบุญนำ ทอมแก้ว
 นายประสาทพร จันทร์มาศ
 นายสิงหา ยอดศรีอภัย
 นายสุรศักดิ์ ภากรินทร์
 นายสรอัฐ จันทร์พรอรัญ
 นายนิรุฒ บัณเฑาะฐ
 นายชัชชัย ไพรบูรณ์
 นายณันทพล สันทรารงค์
 นายจิตร เทอดชนกกาญจน์
 นายพิพัฒน์ นันทวงค์
 ว่าที่ร้อยตรี พิษณุ ศรีอยู่พุ่ม
 นายสุพิชชา สุบัญญัติ
 นายฉวีรินทร์ วิเศษสิทธิ์กุล
 นายวันชัย สันทะศิริ

นายอุทัย เกษมศิริ
 นายนิคม ยงไธ
 นายบุญนำ ทอมแก้ว
 นายรังสิต บัณเฑาะ
 นายเสงอน อธิชัย
 นายวีระ คงสุวรรณ
 นายไพโรจน์ วิภาสุข
 นายประพันธ์ นาถาพนม
 นายสุริชัย แซ่ลิ้ม
 นายพงษ์ ปรณศิริ
 นายนิรุฒ นรสิงห์
 นายวัชรพงษ์ อุดพร

ภาพที่ 74: สุนัขบัตร 96 ปี วังลดาวลัย อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
 ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 75: สตรี 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

กลุ่มประจําพรร

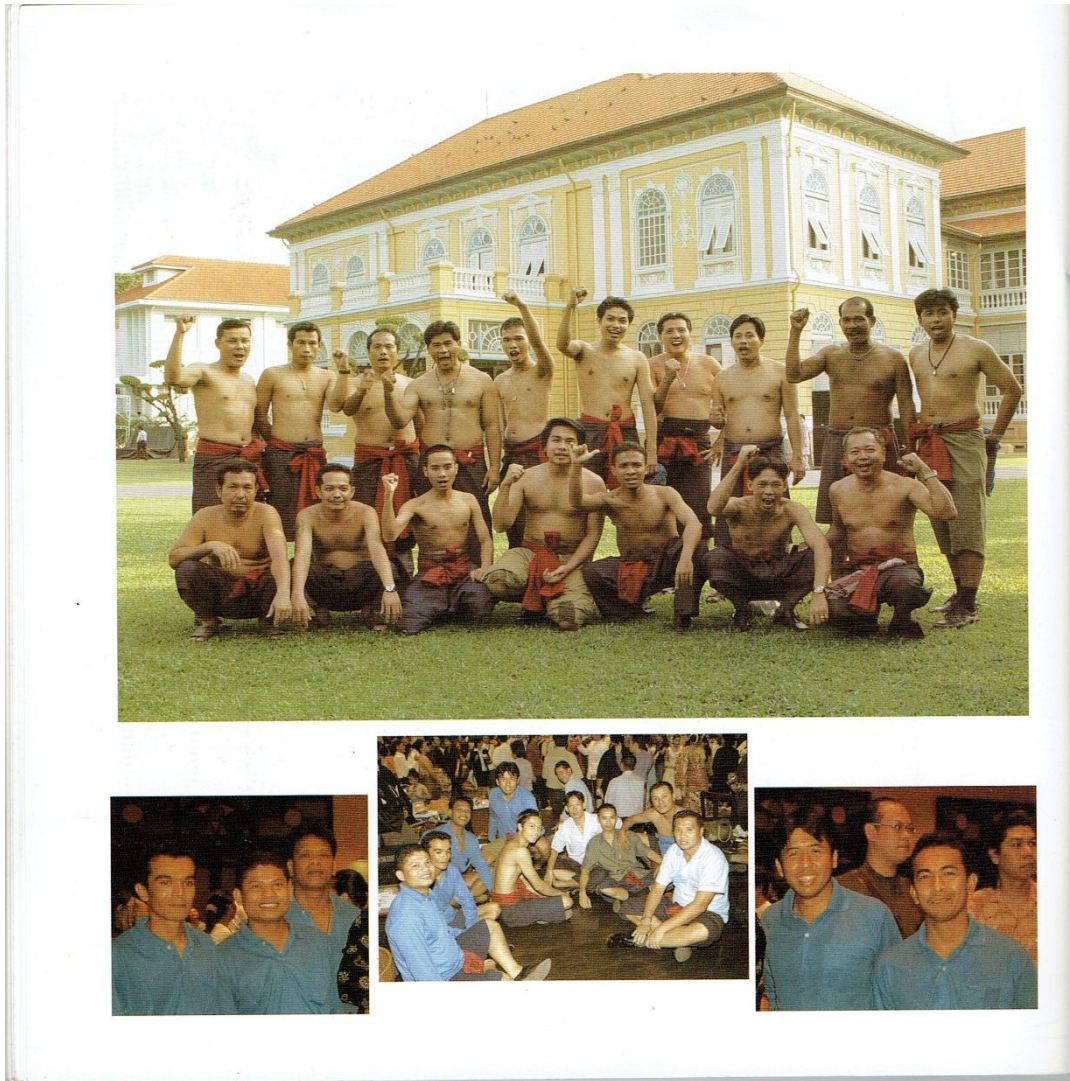
นายงไทย บุญจันทร์
นางสาวทองแก้ว เข็นจระ
นางสาวอศุภะ ญาณมิตรากู
นางสาวมหาสมิตศรีภักดิ์
นางสาวศิริลักษณ์ คุ้มรัมย์
นางสาวปริยาภรณ์ พัทลุง
นางสาวดวงทงกัย ธิโนภัย
นางสาวฉัตรพร เต็มเปี่ยม
นางสาวสมมล วิริยะประดักกร
นางสาวอุไรวรรณ มะลิวัลย์
นายสมศักดิ์ นุ่มคล้าย

นายประมารณ อรรถนสิทธิ์
นางสาวรัชนิวรรณ ทองยศ
นางสาวปาริชาติ อังศิริ
นางสาวอรุณรัตน์ อรรถนดี
นายอนุรักษ ภูณานิ
นางอรุณญา เทพวงศ์
นางบังอร สหทัยกิจ
นางสาวพรรณนิภา หวังประเสริฐ
นางสาวปริญญาพร แก้วประติษฐ์
นายวิสิทธิ์ สุนทรสูง
นางสาวฉนวนวรรณ ธีรบุญ
และบุตรหลานชาวทรัพย์สิน
ส่วนพระมหากษัตริย์

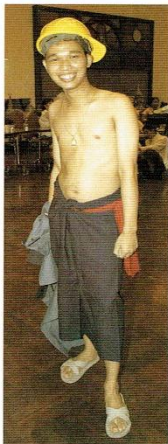
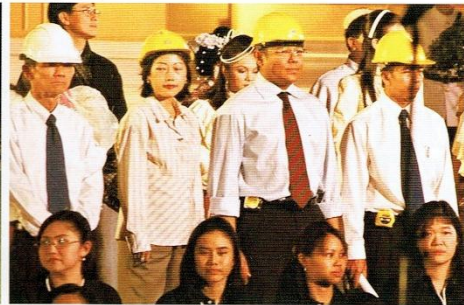
นายนิรัตน์ รุ่งแจ้ง
นางสาวนภาพร กุลาดี
นางสาวสุภา บำรุงจิตร์
นายสมบัติ อัครพันธ์
นางนภาพร ยืนดี
นายนิติกร ไสภเจริญ
นายพิเชต แฉ่งสมบูรณ์
นางสาวศุภรัชชา ธนนิภา
นางสาวบุญนะพา แก้วอรุณ
นางสาวจุฑามาศ แซ่จิว

ภาพที่ 76: สตรีบัตร 96 ปี วังลดาวัลย์ อดิตอันรุ่งเรือง สุปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 77: สตรีบัตร์ 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู้ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

กลุ่มผู้สร้าง ~ ซ่อมถัง

คณะกรรมการบูรณะและซ่อมแซมอาคารอำนวยการ
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

นายสงวนศักดิ์ มีทาทฎ
นายสุรินทร์ สันธุเจริญ
นายบุญเลิศ เสาะแอง
นายพ่ายงาม แอมมะนะ
นายภาพ เจริญยศ
นายอร่าม เจริญยศ
นายชระชัย เท่าเรือง
นายชเนต ธรรมมิ่ง
นายชัยชาญ คำอ้อดี
นายประภาส เดชสิน
นายไพรัช ทัศนคล้าย
นายเสาวโรจน์ เขี่ยมเพื่อน

นายณรงค์วิทย์ น้อยจันทร์
นายชนินทร์ พุ่มสุวรรณ
นายเกียรติศักดิ์ ภัทตังค์
นายพรศักดิ์ เสียมทองแอง
นายวิรัช คงสุวรรณ
นายมนัส รุ่งเรืองทอง
นายสถิตย์ โพธิ์แจ้ง
นายไพฑูรย์ ภัทประเสริฐ
นายราชัน เห่งหน
นายวัชร ปานชื่น
นายบัณฑิต ออย เมา
นายรภา อังสิน

ภาพที่ 78: สุนัขบัตร 96 ปี วังลดาวลัย อดีตอันรุ่งเรือง สู้ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ทำกับแฉะ

ภาพที่ 79 : สุนัขบัตร 96 ปี วิทยาลัย อดิธันรุ่งเรือง สุปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
 ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ช.๑๗๑๖๐๖

นายศิริราช อัครางกูร ณ อยุธยา
หม่อมราชวงศ์ ยงเสฏโฐศักดิ์ กฤดากร
พลเอก วีระศักดิ์ วัฒนวงษ์
นายอารักษ์ สุรินทร์
นายวิชา ธรรมบาลี
นายเสนาบดีชัยเดชสุริยยะ
นายวีระศักดิ์ โถกยะคุณะ
นายทรงวุฒิ อภัยพิพัฒน์
นางวรรณวิมล ศรีประเสริฐ
นางอมรรัตน์ ไส้ทูลสุวรรณ
นายชยานันท์ บาลุรีย์พงษ์

ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
รองผู้อำนวยการ
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
หัวหน้าฝ่ายอาวุโสฝ่ายธุรกิจอสังหาริมทรัพย์
หัวหน้าฝ่ายอาวุโสฝ่ายสินทรัพย์
หัวหน้าฝ่ายอาวุโสฝ่ายโครงการพิเศษ
หัวหน้าฝ่ายอสังหาริมทรัพย์
หัวหน้าฝ่ายเทคนิค
หัวหน้าฝ่ายประสานงานและติดตามผล
หัวหน้าฝ่ายการเงิน
หัวหน้าฝ่ายบริหารภูมิภาค

สำนักตราประทับ
สำนักกฎหมาย
กองนิติศาสตร์
กองธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ๑
กองธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ๒
กองธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ๓
กองโครงการชุมชน
กองโครงการธุรกิจ
กองโครงการอนุรักษ์

กองธุรกิจภูมิภาค
กองการพนักงาน
กองบริหารกลยุทธ์
กองลูกค้าสัมพันธ์
กองบริหารงานลูกค้า
กองบริหารการเงิน
กองบัญชี
โครงการปรับปรุงและพัฒนา
โครงการจัดทำทะเบียนและวิเคราะห์ข้อมูล

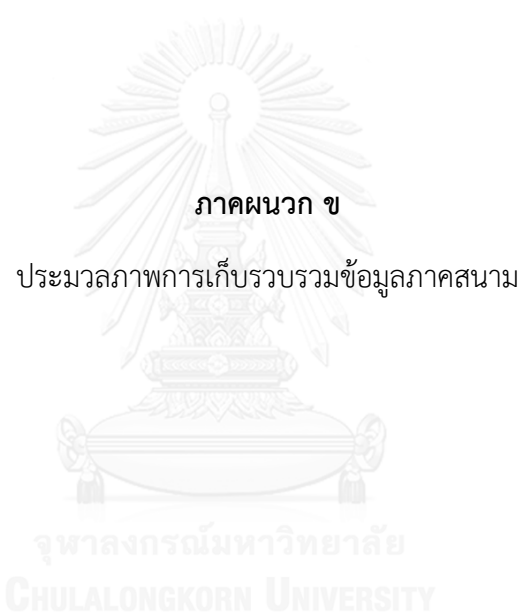
กองรังวัด
กองกลาง
กองบริการลูกค้า
กองบริการสำนักงาน
กองช่าง
กองจัดซื้อและพัสดุ

ภาพที่ 80: สุนัขบัตร 96 ปี วังลดาวลัย อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ผู้กำกับ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นราพงษ์ ศรีสุทธิ แฉงหนานญาติศิลป์ตะต้นตง ภาควิชาญาติศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยผู้กำกับ ดนตรีไทย	นายศิรยาธิพนมวิภังค์ อาจารย์ถาวร ศรีใจเอ่ง และรองดนตรีไทยโรงเรียนจิตรลดา
ดนตรีสากล	อ๋องเจ็ดมิตราษย์
ประติมากรรมที่ไป	นางนงนุช อ๋องมทอ๋อง และทีมงานจากบริษัท เจ็ดมิตรกรุ๊ปมณฑลเทศน์ จำกัด
กำกับเวที (Back Stage)	นางสาวอ๋องนงนุช อ๋องมทอ๋อง นางนงนุชพิชิตภักดิ์ เรืองรัตนากร และอ๋องอ๋องอ๋องอ๋องอ๋อง
บท	นายเขมทัต อ๋องอ๋องอ๋อง นายอ๋องอ๋อง อ๋องอ๋องอ๋อง
อุปกรณ์ประกอบฉาก	หม่อมมทอ๋อง ประภากร เทอดกุล และอ๋องอ๋องอ๋องอ๋องอ๋อง
เครื่องแต่งกาย	พันตรี นรินทร์ อ๋องอ๋องอ๋อง นางสาวอ๋องอ๋องอ๋อง นงนุชอ๋องอ๋อง อ๋องอ๋องอ๋องอ๋องอ๋อง อ๋องอ๋องอ๋องอ๋องอ๋อง
แต่งหน้า - ทำผม	พันตรี นรินทร์ อ๋องอ๋องอ๋อง และทีมงาน
บันทึกภาพ	นายภาธร รัตนคำ และอ๋องอ๋องอ๋องอ๋องอ๋อง
บันทึกเสียง	บริษัท จีซีทีแอลแอส จำกัด
เสียง	POK SOUND CO., LTD.
แสง	LECO LIGHT CO., LTD.

ขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับ
ภาควิชาญาติศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
หัวหน้าอ๋องอ๋องอ๋องอ๋องอ๋องอ๋อง (นางสาวอ๋องอ๋องอ๋องอ๋อง รมลุด)
หัวหน้าอ๋องอ๋องอ๋องอ๋องอ๋อง (นายอ๋องอ๋อง อ๋องอ๋อง)
อ๋องอ๋องอ๋องอ๋องอ๋อง อ๋องอ๋องอ๋องอ๋องอ๋อง อ๋องอ๋องอ๋องอ๋องอ๋องอ๋อง อ๋องอ๋องอ๋องอ๋องอ๋อง
อ๋องอ๋องอ๋องอ๋องอ๋องอ๋อง อ๋องอ๋องอ๋องอ๋องอ๋องอ๋อง อ๋องอ๋องอ๋องอ๋องอ๋องอ๋อง
แฉงหนานญาติศิลป์ อ๋องอ๋องอ๋องอ๋อง

ภาพที่ 81: สตรีบัตร 96 ปี วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู้ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพที่ 82: ผู้วิจัยบันทึกภาพถ่ายร่วมกับนายวรวิทย์ พันธุ์ธนพฤกษ์
ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองสื่อสารองค์กรภายใน สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
ที่มา: บันทึกภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2557

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาพที่ 83: ผู้วิจัยบันทึกภาพถ่ายร่วมกับนายภทรวงศ์ หอมเนียม
ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่สื่อสารองค์กร สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
ที่มา: บันทึกภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2557

ภาพที่ 84: ผู้วิจัยบันทึกภาพถ่ายร่วมกับหม่อมหลวงจิระนันท์ ดิศกุล
ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริการลูกค้า สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
ที่มา: บันทึกภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2557

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ นางสาวลักขณา แสงแดง
 เกิดวันที่ 26 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 42/2 หมู่ 1 ซอยแจ้งวัฒนะ 14 แขวงทุ่งสองห้อง
 เขตหลักสี่ กทม. 10210

ประวัติการศึกษา

- ระดับอนุบาลถึงระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1) โรงเรียนประชุมวิทยา จังหวัดปทุมธานี
- ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) โรงเรียนชลประทานวิทยา จังหวัดนนทบุรี
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
- จบการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1) สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีผลการศึกษเฉลี่ย 3.79
- จบการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY